

Nota van Beantwoording over zienswijzen op PRS 2013-2028 en PRV 2013 (Herijking 2016)

Vastgesteld door Provinciale Staten van Utrecht

in de vergadering van 12 december 2016

Publicatiedatum: 19 januari 2017

Status: PS-besluit

Referentienummer: 81A2D63E

Inhoud

Doel en opzet Nota van Beantwoording.....	7
Status van deze nota.....	7
Leeswijzer	7
Aanpassingen aan PRS 2013-2028 (Herijking 2016).....	8
Aanpassingen aan PRV 2013 (Herijking 2016).....	8
1. Inleiding.....	9
1.1 Utrecht, een blijvend aantrekkelijke provincie.....	9
1.2 Doel en status.....	9
1.3 Omgevingswet.....	10
1.4 Participatie, terinzagelegging en overleg.....	11
1.8 Samenhang	12
1.11 Kaarten.....	12
2. Visie 2040 en voorgenomen ontwikkeling 2028.....	13
2.1 Visie 2040.....	13
2.6 Voorgenomen ontwikkeling pijler vitale dorpen en steden.....	13
2.7 Voorgenomen ontwikkeling pijler dynamisch landelijk gebied.....	13
2.8 Visiekaart.....	14
3. Sturing.....	15
3.1: De provinciale rol: algemeen.....	15
3.1 De provinciale rol: experimenteerruimte.....	15
3.1 De provinciale rol: Hardheidsclausule/flexibiliteit.....	16
3.2 Provinciaal belang.....	17
3.3 Van toetsingsplanologie naar ontwikkelingsplanologie: sturingsfilosofie.....	18
3.4 Ruimtelijke kwaliteit.....	19
4. Duurzame leefomgeving.....	21
4.1.1 Duurzaam gebruik van de Ondergrond.....	21
4.1.2 Bodemdalingsgevoelig gebied.....	22
4.1.3 Beschermingszone drinkwaterwinning.....	24
4.1.4 Waterbergingsgebied.....	25
4.1.6 Overstroombaar gebied.....	26
4.2 Klimaatverandering, gezondheid en veiligheid.....	26
4.2.2 Ruimte bieden voor duurzame energie.....	26
4.2.2 Ruimte bieden voor duurzame energie: zonneweides.....	29
4.2.3 Ruimte bieden voor windenergie.....	31
4.2.3 Ruimte bieden voor windenergie: grote windturbines.....	31
4.2.3 Ruimte bieden voor windenergie: kleine windturbines.....	34
4.2.4 Gezonde en veilige leefomgeving.....	34
4.2.4 Gezonde en veilige leefomgeving: stiltegebieden.....	35
5. Beschermen kwaliteiten.....	39
5.1 Cultuurhistorische hoofdstructuur (CHS).....	39
5.1.1 CHS – Historische buitenplaatszone.....	39
5.1.2 CHS – Militair erfgoed.....	40

5.1.3	CHS – Agrarisch cultuurlandschap	41
5.1.4	CHS – Archeologie	41
5.2	Landschap	43
5.2.1	Landschap Eemland	44
5.2.3	Landschap Groene Hart	44
5.2.4	Landschap Rivierengebied	45
5.3	Aardkundige waarden	45
5.4	Natuur	46
5.4.1	Gebiedsbescherming Natuurnetwerk Nederland	46
5.4.1	Gebiedsbescherming Natuurnetwerk Nederland: begrenzing	49
5.4.1	Gebiedsbescherming Natuurnetwerk Nederland: compensatie	57
5.4.2	Gebiedsbescherming Groene Contour	58
5.4.2	Gebiedsbescherming Groene Contour: begrenzing	59
5.4.3	Bescherming leefgebieden	60
6.	Vitale dorpen en steden	63
6.1.	Algemene beleidslijn verstedelijking	63
6.2	Wonen	66
6.3.	Werken	67
6.3.1.	Bedrijventerreinen	67
6.3.2.	Kantoren	69
6.3.3	Detailhandel: systematiek en definities	72
6.3.3	Detailhandel: provinciaal retailbeleid	75
6.3.3	Detailhandel: wegbestemmen en planschade	78
6.3.3	Detailhandel: begrenzing object	78
6.3.3	Detailhandel: overige punten	82
6.4	Verkeer en vervoer	83
6.4.1	Wegen	83
6.4.2.	Fiets- en wandel- verkeer	84
6.4.3	Openbaar vervoer	85
6.5	regionale uitwerking	86
6.5.1	Regio Amersfoort	86
6.5.1.1	Stedelijk programma Amersfoort	86
6.5.1.2	Stedelijk programma Baarn	88
6.5.1.3	Stedelijk programma Bunschoten	89
6.5.1.4	Stedelijk programma Eemnes	89
6.5.1.5	Stedelijk programma Leusden	90
6.5.1.6	Stedelijk programma Soest	90
6.5.1.7	Stedelijk programma Woudenberg	91
6.5.2.	Regio Zuid Oost	92
6.5.2.1	Stedelijk programma Renswoude	92
6.5.2.3	Stedelijk programma Utrechtse Heuvelrug	92
6.5.2.4	Stedelijk programma Veenendaal	93
6.5.2.5	Stedelijk programma Wijk bij Duurstede	93
6.5.3	Regio Utrecht	97
6.5.3.1	Stedelijk programma Bunnik	98
6.5.3.2	Stedelijk programma De Bilt	99
6.5.3.3	Stedelijk programma Houten	100
6.5.3.4	Stedelijk programma Nieuwegein	101
6.5.3.5.	Stedelijk programma Stichtse Vecht	102
6.5.3.6.	Stedelijk programma Utrecht	105
6.5.3.8	Stedelijk programma IJsselstein	107
6.5.3.9	Stedelijk programma Zeist	108

6.5.4. Regio West.....	109
6.5.4.1 Stedelijk programma Lopik.....	109
6.5.4.2 Stedelijk programma Montfoort.....	110
6.5.4.3 Stedelijk programma Oudewater.....	111
6.5.4.4 Stedelijk programma De Ronde Venen.....	112
6.5.4.5 Stedelijk programma Woerden.....	115
7. Dynamisch landelijk gebied.....	117
7.1 Algemene beleidslijn landelijk gebied: ruimte voor dynamiek en kwaliteit.....	117
7.1 Algemene beleidslijn landelijk gebied: Verstedelijkingsverbod.....	117
7.1 Algemene beleidslijn landelijk gebied: VAB.....	119
7.1 Algemene beleidslijn landelijk gebied: stedelijke functies in landelijk gebied.....	121
7.1 Algemene beleidslijn landelijk gebied: rood voor groen.....	122
7.1 Algemene beleidslijn landelijk gebied: Ruimte voor Ruimte.....	123
7.1 Algemene beleidslijn landelijk gebied: PRV.....	124
7.2 Kernrandzone: begrippen.....	127
7.2 Kernrandzone: integrale visie.....	130
7.2 Kernrandzone: regeling in PRV.....	131
7.2 Kernrandzone: mogelijke ontwikkelingen.....	133
7.2 Kernrandzone: begrenzing.....	134
7.3 Landbouw.....	135
7.3.1 Landbouwgebied: omvang bouwblokken.....	136
7.3.1 Landbouwgebied: begrippen in PRV artikel 2.1.....	138
7.3.1 Landbouwgebied: definitie grondgebondenheid.....	140
7.3.1 Landbouwgebied: nieuwvestiging.....	144
7.3.1 Landbouwgebied: niet-grondgebonden veehouderij.....	146
7.3.1 Landbouwgebied: Menuaart FoodValley.....	148
7.3.2 Landbouwkerngebied.....	149
7.3.3 Landbouwstabiliseringsgebied.....	149
7.3.4 Glastuinbouw.....	150
7.4 Recreatie.....	151
7.4.1 Recreatiezone.....	151
7.4.2 Bovenlokaal dagrecreatieterrein.....	153
7.4.3 Recreatiewoningen.....	154
8. Uitvoering.....	157
Bijlage 1: Inhoudsopgave op naam indiener zienswijze.....	159
Bijlage 2: Inhoudsopgave aan hand van nummer indiener zienswijze.....	163
Bijlage 3: kaarten behorende bij wijzigingsvoorstellen.....	167

Doel en opzet Nota van Beantwoording

Status van deze nota

Deze Nota van Beantwoording gaat over de zienswijzen die zijn ingediend op de Ontwerp Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013-2028 (Herijking 2016) en de opmerkingen die zijn ingediend op de Ontwerp Provinciale Ruimtelijke Verordening 2013 (Herijking 2016). Hierna wordt voor de duidelijkheid alleen gesproken over zienswijzen, waarbij inbegrepen zijn de opmerkingen op de verordening.

De Ontwerpen zijn op 24 mei 2016 vastgesteld door Gedeputeerde Staten van de Provincie Utrecht. De Ontwerpen hebben van dinsdag 31 mei tot en met maandag 11 juli ter inzage gelegen, in boekvorm zowel op papier als digitaal op de website en als ruimtelijk plan via <http://ruimtelijkeplannen.provincie-utrecht.nl/> en via de landelijke site www.ruimtelijkeplannen.nl.

In de periode van ter inzage legging hebben wij 158 zienswijzen ontvangen, waaronder enkele aanvullingen op reeds ingediende zienswijzen. Een deel van de zienswijzen is door meerdere personen ondertekend.

Op 27 september 2016 hebben GS een concept-Nota van beantwoording vastgesteld, met daarin haar reactie op de ingediende zienswijzen.

Op 24 en 26 oktober 2016 zijn er door ons hoorzittingen georganiseerd. Daarvan is door 25 indieners gebruik gemaakt, zij hebben een nadere toelichting gegeven op hun zienswijze en gereageerd op de Reactie van GS zoals opgenomen in de concept-Nota van beantwoording.

Naar aanleiding van de hoorzittingen hebben GS een aanvulling op de concept-Nota van beantwoording aan ons toegezonden, vastgesteld op 8 november 2016.

Op 12 december 2016 hebben wij de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013-2028 (Herijking 2016) en de Provinciale Ruimtelijke Verordening 2013 (Herijking 2016) vastgesteld, inclusief de Nota van beantwoording. Deze Nota van Beantwoording bevat de reactie en het besluit van PS op de middels de zienswijzen ingebrachte punten. Deels zijn deze punten samengenomen.

Leeswijzer

In deze concept Nota van Beantwoording is dezelfde hoofdstukindeling aangehouden als in de structuurvisie. In deze nota zijn binnen de hoofdstukken alleen die paragrafen en onderwerpen opgenomen waarover zienswijzen binnen zijn gekomen. Daarmee beslaat deze nota niet de gehele structuurvisie. De opmerkingen op de verordening zijn op thema samengenomen met de zienswijzen op de structuurvisie. Daarmee komt de hoofdstukindeling van de verordening dus niet terug in deze Nota van Beantwoording.

Voor de beantwoording van de zienswijzen hebben we gebruik gemaakt van een vast stramien. Daarbij is de indeling gebaseerd op de onderwerpen uit de PRS en niet op de personen of instanties die een zienswijze hebben ingediend. We hebben deze keuze gemaakt om dubbele teksten en verwijzingen te voorkomen.

Het stramien is opgenomen in een tabel en ziet er als volgt uit:

Thema: Hiermee wordt binnen een hoofdstuk aangegeven waar de zienswijze over gaat.

Indiener: Hier wordt door een nummer aangegeven wie de beschreven zienswijze heeft ingediend. Achter in deze nota is een alfabetisch overzicht op naam van de indieners opgenomen. Deze verwijst naar het nummer dat een zienswijze heeft gekregen en de paragrafen waarin de zienswijzen wordt beschreven.

Samenvatting: Hier wordt de zienswijze inhoudelijk samengevat. Als er meerdere personen of instanties over een zelfde onderwerp een zienswijze hebben ingediend, wordt alleen als daartoe aanleiding bestaat verduidelijkt wie welke argumenten heeft ingebracht. Er kan ook sprake zijn van een samenvoeging van het totaal van de ingebrachte argumenten, zonder dat daarbij onderscheid wordt gemaakt naar indiener.

Reactie PS: Hier is de reactie van PS opgenomen.

Besluit PS: Hier is aangegeven of PS besloten hebben om naar aanleiding van de zienswijze de PRS of PRV (Herijking 2016) aan te passen.

Naast de binnengekomen zienswijzen, zijn er ook enkele ambtshalve wijzigingen doorgevoerd omdat er fouten zijn geconstateerd in de tekst, dan wel op de kaart. Deze ambtshalve wijzigingen zijn te vinden bij de betreffende onderwerpen en zijn na de punten uit de zienswijzen opgenomen.

Aanpassingen aan PRS 2013-2028 (Herijking 2016)

In de voorliggende Nota van Beantwoording is besloten tot diverse aanpassingen in de PRS 2013-2028 (Herijking 2016). Deze zijn verwerkt in de definitieve versie van de PRS 2013-2028 (Herijking 2016), die in januari 2017 wordt gepubliceerd.

Aanpassingen aan PRV 2013 (Herijking 2016)

Met de aanpassingen aan de PRV 2013 (Herijking 2016) is anders om gegaan. Zoals in de PRS 2013-2028 (Herijking 2016) in paragraaf 1.6 is aangegeven, is er een extern juridisch advies gevraagd over de PRV 2013 met als doel het dusdanig verbeteren van de regels, dat deze voor de gemeenten duidelijker en gemakkelijker hanteerbaar worden. Met de aanbevelingen uit het advies is de aangepaste opzet van de PRV 2013 gemaakt zoals die als Ontwerp PRV 2013 (Herijking 2016) is vastgesteld. De periode van terinzagelegging en opstellen van Nota van Beantwoording is aangegrepen om de adviseurs nogmaals naar de verordening te laten kijken met als centrale vraag of het advies voldoende is opgevolgd, dus of dit onder andere heeft geleid tot verduidelijking van de structuur, van de werking van het verstedelijkingsverbod voor het buitengebied en het op dezelfde wijze formuleren van soortgelijke regels.

Dit tweede advies heeft aanleiding geven om de PRV 2013 (Herijking 2016) nog verder te verduidelijken, overigens zonder dat dit leidt tot inhoudelijke aanpassing van de geformuleerde regels. Dit is gebeurd aansluitend aan de periode van opstellen van de concept Nota van Beantwoording en daarin zijn de aanpassingsvoorstellen uit de concept Nota van Beantwoording vanzelfsprekend meegenomen..

1. Inleiding

1.1 Utrecht, een blijvend aantrekkelijke provincie

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Landbouw	Ambts-halve wijziging	De Partij voor de Dieren heeft Statenvragen gesteld die onder andere over schaalvergroting in de landbouw gaan: "In de PRS staat in hoofdstuk 1 dat schaalvergroting in de landbouw noodzakelijk is om de concurrentie het hoofd te bieden. Er zijn echter zeer veel onderzoekers die menen dat schaalvergroting niet zonder risico is, en dat er juist ingezet zou moeten worden op verduurzaming en kleinschaligheid om de landbouw toekomstbestendig te maken".	Deze tekst volgt op de landbouwvisie, waarin staat dat de agrariër zich in Utrecht naar verwachting in drie richtingen ontwikkelt: (1) schaalvergroting en intensivering; (2) ontwikkeling multifunctionaliteit; en (3) beëindiging economische bedrijfsvoering. In de praktijk van de afgelopen jaren zien wij veel agrariërs vanuit ondernemerschap de eerste, dan wel derde optie kiezen. Dit kan op een betere manier worden verwoord.	Aanpassen H PRS door de tekst over schaalvergroting als volgt aan te passen: "De technische ontwikkeling en de liberalisatie van de markt voor landbouwproducten heeft tot gevolg dat de schaal van landbouwbedrijven toeneemt."

1.2 Doel en status

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Wijzigingen in PRS en PRV	103, 150	Indiener (103) vindt het jammer dat er geen overzicht is gemaakt van de wijzigingen ten opzichte van de huidige PRS/PRV. Voor een goede leesbaarheid wordt verzocht om een overzicht met wijzigingen op te nemen in de herijking. Daarnaast zorgt de algemene tekst van het Ontwerp op een aantal punten voor verwarring. 'In 2016 wordt de PRS herijkt en wordt in zijn geheel opnieuw vastgesteld.' Ontwerp PRS / PRV is toch de herijkte versie? Of is er een andere herijking? In ontwerp H PRS en H PRV wordt niet meteen duidelijk wat de aanpassingen t.o.v. de huidige PRS en PRV zijn. Dit maakt het lastig om te reageren op de aanpassingen en wijzigingen (tekst van de publicatie op de website). Het zou handig zijn een overzicht te hebben van de wijzigingen. (150)	De Ontwerp H PRS en H PRV zijn door PS integraal vastgesteld als de nieuwe PRS en PRV. Om die reden is de nieuwe tekst ook integraal voorgelegd voor zienswijzen. Aan PS is voor beide documenten een versie met wijzigingen bijhouden toegestuurd. Deze is te vinden bij de vergaderstukken van de commissie RGW.	Geen aanleiding tot aanpassing
Doel en status PRV	085	De PRS en PRV zijn slechts bindend voor afspraken tussen provincie en gemeenten en niet naar burgers. De provincie reageert slechts reactief als iets niet volgens de provinciale richtlijnen gaat. Er dient meer duidelijkheid te komen voor kernrandzones, rood voor groen en gebiedsontwikkeling, zoals groene contour. Neem in de PRV op, dat indien aantoonbaar geen juist gebruik is gemaakt van	Conform artikel 4.1 van de Wro kan de provincie met haar verordening regels stellen omtrent de inhoud van bestemmingsplannen, omgevingsvergunningen en beheersverordeningen. Gemeenten dienen zich hieraan te houden. Zo niet, dan heeft de provincie als instrumenten de zienswijze, de proactieve of reactieve aanwijzing en het inpassingsplan.	Geen aanleiding tot aanpassing

		bevoegdheden en horizontaal toezicht de gemeente haar taak onvoldoende heeft uitgevoerd, een groep en/of individuele burger de mogelijkheid heeft zich te wenden tot de portefeuillehouder Interbestuurlijk toezicht.	Aanvullend hierop is in de PRV niets nodig. Voor een beroep op IBT is vermelding hiervan in de PRV ook niet nodig.	
Status PRV	098	In de analoge versie van de PRV staat de toelichting op de regels in de bijlage. In de digitale versie staan regels en toelichting wel bij elkaar.	In de digitale versie hebben we in onze viewer geregeld dat regels en toelichting bij elkaar staan. Omdat voor juridische kwesties de regel leidend is, zijn deze in de analoge versie van elkaar gescheiden.	Geen aanleiding tot aanpassing

1.3 Omgevingswet

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Filosofie Omgevingswet	053, 151	Indiener is van mening dat de herijkte PRS en PRV de filosofie achter de Omgevingswet nog niet ademen. Hoewel er duidelijke stappen genomen zijn tot meer maatwerk, blijft de provincie tot op perceelniveau betrokken bij ontwikkelingen. Dat klopt niet met de intentie van de wet waarbij de overheid zich terughoudend opstelt en maatschappelijke initiatieven binnen vooraf gestelde kaders de vrijheid geeft. Als de gemeente hieraan invulling wil geven vreest ze belemmerd te zullen worden door provinciale regelgeving. Zoek de oplossing niet in meer maatwerk, maar in het vooraf formuleren van de vereiste kwaliteit en het stellen van randvoorwaarden en vervolgens durven loslaten (053). Indiener mist aansluiting richting komende Omgevingswet. Er wordt niet of nauwelijks ingespeeld op veranderingen en toename van initiatieven uit een samenwerking met het maatschappelijk veld, maar vooral gekeken vanuit via deelbelangen (landschap, natuur) ingeperkte gebruiksmogelijkheden (151).	In de herijking van PRS en PRV zetten we een stap op weg naar implementatie van de Omgevingswet. We introduceren experimenteerruimte, om op kleine schaal met extra vrijheid voor gebieden te gaan werken. Daarnaast introduceren we het Innovatieprogramma Fysieke Leefomgeving waarmee we uitvoering geven aan de PRS. Hierin kunnen we experimenteren met nieuwe werkwijzen én lastige vraagstukken aanpakken. Tegelijkertijd hebben we inderdaad ook een PRV met diverse regels. Deze regels gebruiken wij om onze provinciale belangen veilig te stellen. De regels zijn zo geformuleerd dat ze zowel duidelijkheid als speelruimte bieden. In de regels is flexibiliteit ingebouwd, waardoor de afweging maatwerk kan bevatten. Bij de behandeling van de H PRS en PRV in PS op 12 december 2016 is een motie aangenomen, waarin aan GS wordt opgedragen om uiterlijk in 2018 te komen met een voorstel waarin wordt beschreven op welke manier de principes voor sturing uit de Omgevingswet worden vormgegeven.	Geen aanleiding tot aanpassing
Omgevingsvisie	068, 114, 150, 151	Indiener is van mening dat het een gemiste kans is dat de provincie niet meteen met een 'Omgevingsvisie' is gekomen. Hiermee wordt gewacht tot 2018, maar een aantal provincies heeft al pilots of al een Omgevingsvisie en/of -plan. Utrecht heeft hiervoor al vele handvatten, zoals milieukwaliteitsprofielen, handreikingen en kwaliteitstijdsplannen (068).	PS hebben ervoor gekozen om eerst de strategische plannen en bijbehorende –verordeningen actueel te maken en na vaststelling van de H PRS en H PRV een Omgevingsvisie en –verordening op te gaan stellen. Bij deze herijking hebben we op een aantal punten al geanticipeerd op het gedachtegoed van de	Geen aanleiding tot aanpassing

		Niet duidelijk wordt waarom de herijking nu nodig is. Waarom niet nu al starten met een integrale Omgevingsvisie? (150) Volgens indiener gaat de provincie er te vroeg vanuit dat de PRV wordt overgenomen in de omgevingsverordening (151). Indiener vindt het onacceptabel dat het beleid onder het huidige wettelijke regime (o.a. de herijkte PRS), zonder bestuurlijk/interactief traject 'beleidsneutraal' verwerkt wordt in de toekomstige provinciale omgevingsvisie. Daarmee lijkt geen recht te worden gedaan aan de intentie van de wetgever met introductie van de Omgevingswet (114).	Omgevingswet. Het is niet op voorhand gezegd dat alle PRV-regels integraal opgaan in de Omgevingsverordening. Er wordt in samenhang gekeken naar nut en noodzaak. Ook de Omgevingsvisie zal weer tot stand komen via een interactief proces.	
Proces omgevingsvisie	98	Indiener verzoekt de provincie aan te geven op welke termijn de terinzagelegging van de nieuwe omgevingsvisie is voorzien. Dit in verband met de mogelijkheid de Regionale Ruimtelijke Visie in te brengen.	Het proces voor de nieuwe Omgevingsvisie start begin 2017, na afronding van deze herijking. Het proces hiervan gaan wij de komende maanden vormgeven. Wij zullen u op de hoogte houden en meenemen hierin.	Geen aanleiding tot aanpassing

1.4 Participatie, terinzagelegging en overleg

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Participatie	068	De beide interactieve bijeenkomsten over binnenstedelijke opgaven en buitengebied worden bijzonder gewaardeerd, maar het was goed geweest als de maatschappelijke organisaties en (actieve) burgers ook echt actief bij het opstellen van de herijking zelf waren betrokken, ook met het oog op de 'participatie - of energieke samenleving'.	Gezien het uitgebreide proces wat gevoerd is voor het opstellen van de PRS en PRV is ervoor gekozen om voor de herijking een kort proces te voeren met nadruk op de inbreng van gemeenten, aangezien zij de eerste afnemers van programma en regels zijn.	Geen aanleiding tot aanpassing
Termijn zienswijzen	098, 126	Indiener is van mening dat gemeenten een te krappe termijn hebben gekregen om zienswijzen in te dienen. Vooraf zijn geen integrale stukken prijs gegeven waardoor de voorbereidingstijd vanaf eind mei voor een zienswijze veel te krap is, zeker om de gemeenteraad te betrekken. Een periode van 6 weken is dan (te) kort om door de raden geaccordeerde gemeentelijke en regionale zienswijzen in te brengen. Aanvulling voor 31 augustus biedt geen soelaas vanwege zomerreces. Door de gekozen termijn in de zomerperiode is er geen gelegenheid stukken op een goede wijze te behandelen in de gemeenteraad.	De zienswijzetermijn is wettelijk vastgelegd op 6 weken en die hebben we aangehouden. Deze termijn lag op 1 dag na ook volledig voor het zomerreces. Met iedere gemeente is een gesprek over stedelijk programma e.d. geweest en dat is vastgelegd in een verslag. Deze informatie heeft doorgewerkt in de gemeente-teksten en eventuele contouraanpassingen. Ook zijn de gemeente ruim voor de terinzagelegging mondeling en schriftelijk geïnformeerd over de grootste wijzigingen. Hierop hadden ze kunnen anticiperen met hun zienswijze.	Geen aanleiding tot aanpassing
Rol Statencommissie	130	Jammer dat commissie al aan oordeelsvorming heeft gedaan, zonder dat de gemeente, de regio's en stakeholders de kans hebben gehad formeel of informeel een reactie te	De Ontwerp stukken zijn inderdaad voorgelegd aan de Statencommissie RGW en zij hebben hierover gesproken. De officiële oordeelsvorming vindt echter	Geen aanleiding tot aanpassing

		geven op het concept. In het kader van de beeldvorming is het logisch dat een concept gedeeld wordt met commissie, maar de oordeelsvorming hoort pas na de consultatie.	pas plaats in november, nadat de hoorzittingen over de zienswijzen heeft plaatsgevonden.	
--	--	---	--	--

1.8 Samenhang

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Samenhang met RRV regio Amersfoort	126	In de PRS wordt bij samenhang ook de visie voor de regio Amersfoort genoemd. De analysefase voor deze Regionale Ruimtelijke Visie (RRV) wordt nu afgerond, de visie wordt volgend jaar vastgesteld. Indiener verzoekt de RRV mee te nemen bij de opstelling van de Omgevingsvisie.	Bij het opstellen van de Omgevingsvisie in 2017/2018 werken wij graag zoveel mogelijk samen met onze partners, waaronder (samenwerkende) gemeenten. We gaan t.z.t. hierover met indiener in gesprek.	Geen aanleiding tot aanpassing

1.11 Kaarten

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Kaarten, algemeen	098	De plannen worden op ruimtelijkeplannen.nl niet goed verbeeld, subvlakken zijn niet goed te raadplegen. Zo mist een legenda bij de digitale kaarten, evenals de 'verreijkers' die subvlakken laten zien, dat zou leesbaarheid bevorderen. Dit werkt op uw eigen site wel. Dit vraagt wel enige oefening.	Op www.ruimtelijkeplannen.nl vindt u de legenda van de kaarten onder de knop "Kaartfilter". Het verreijkertje werkt alleen bij het bekijken van bestemmingsplannen, niet bij structuurvisies, verordeningen en gebiedsgerichte besluiten. Wij hebben hier aandacht voor gevraagd; dit is een bekend probleem bij de landelijke voorziening. Voor de verbeelding in onze eigen viewer http://ruimtelijkeplannen.provincie-utrecht.nl doen we steeds ons best om het plan duidelijk en volledig te verbeelden.	Geen aanleiding tot aanpassing
Vermelding Lopik	109	Zet Lopik op de kaart!	Lopik mist in de ondergrond van de Dienst voor het Kadaster en Openbare Registers die we gebruiken. Hierdoor is Lopik niet apart vermeld.	Geen aanleiding tot aanpassing

2. Visie 2040 en voorgenomen ontwikkeling 2028

2.1 Visie 2040

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Visie 2040	068	De schets van Utrecht in 2040 geeft een aansprekend beeld, al schetst het toch eerder een beeld van bepaalde trends, dan een duidelijke koers. Ga voor bepaalde thema's, zoals klimaat, uit van een hoger ambitieniveau. Vele gemeenten gaan voor klimaatneutraliteit in 2030 (of 2035). Dan moet de provincie hier ook vanuit gaan.	In de visie hebben we geschetst hoe wij denken dat de provincie er in 2040 uit ziet. Wij sturen daarin, maar zijn ook afhankelijk, bijv. van andere partijen en trends. Qua ambities houden we vast aan strategie Utrecht2040, ook voor klimaatneutraliteit. Berekeningen achter deze ambitie (zie ook paragraaf 4.2.2) laten zien dat dit realistisch is.	Geen aanleiding tot aanpassing

2.6 Voorgenomen ontwikkeling pijler vitale dorpen en steden

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
2.6: Visie op topregio	058	Volgens indiener is de kern van de geschetste visie een topregio te blijven met daarbinnen (blijvend) vitale dorpen en steden. Zij is van mening dat, zeker op de lange termijn, naar verwachting niet alle gewenste ontwikkelingen in bestaand stedelijk gebied kunnen plaatsvinden en dat het van belang kan zijn om, uit oogpunt van kwaliteit, aanvullende woningbouw te plegen buiten wat nu de rode contour is.	Bij de in de PRS opgenomen periodieke (vierjaarlijkse) herijking houden we ons ruimtelijk beleid tegen het licht. Indien wij dat noodzakelijk achten, kunnen wij extra uitbreidingsruimte opnemen en een herziene PRS/PRV vaststellen. Thans is de eerste herijking van de PRS 2013-2028 en de PRV 2013 aan de orde. Hierin hebben wij het slechts in beperkte mate noodzakelijk geacht extra uitbreidingsruimte op te nemen.	Geen aanleiding tot aanpassing

2.7 Voorgenomen ontwikkeling pijler dynamisch landelijk gebied

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Dynamiek versus kwaliteit in landelijk gebied	068	In het landelijk gebied moet niet de dynamiek voorop staan, maar juist kwaliteit. Dat betekent dat afhankelijk van de functies die een gebied vervult er ook sprake zou moeten zijn van lage dynamiek, niet alleen als een bepaalde functie dat vereist, zoals de natuur, maar ook als tegenhanger voor de hoge dynamiek van steden. Er moet zorgvuldig worden gekeken naar de bestaande kwetsbare kwaliteiten en verbeter deze waar mogelijk.	Met de term 'dynamisch' geven we aan dat wij het landelijk gebied niet als statisch zien. Er zijn gebieden met meer en minder dynamiek. Om die reden hebben we de te beschermen kwaliteiten gescheiden van de mogelijke ontwikkelingen. Bij die mogelijke ontwikkelingen moeten de kwaliteiten altijd een rol spelen. Zie hiervoor ook de PRV.	Geen aanleiding tot aanpassing
Ruimte voor dynamiek in landelijk	109	In de bebouwingslinten is de rol van de agrarische sector als drager van het gebied steeds verder onder druk komen te staan. Niet-agrarische partijen kregen	In het landelijk gebied willen we een uitwaaiing van stedelijke functies voorkomen. Om die reden richten we ons op ontwikkelingsmogelijkheden	Geen aanleiding tot aanpassing

gebied		ruimte voor een multifunctioneler landelijk gebied. Het ruimtelijk beleid zet echter nog altijd volledig in op ontwikkeling van landbouw. Hoe wil de provincie een dynamisch landelijk gebied realiseren, wanneer gebruiksmogelijkheden, anders dan landelijk gebied gebonden functies op voorhand worden uitgesloten?	voor de aan het landelijk gebied gebonden functies, waar landbouw er één van is. Ook is er ruimte voor uitbreiding of omvorming van reeds gevestigde functies en op voormalige agrarische bouwpercelen. Hiermee is er naar onze mening voldoende ruimte voor dynamiek.	
Recreatie	Ambts-halve wijziging	Bij het verplaatsen van stiltegebieden van recreatie naar leefomgeving is te veel tekst geschrapt. De doorgehaalde tekst, hier vetgedrukt, wordt teruggeplaatst. "De ontwikkeling van herkenbare en beleefbare cultuurhistorie draagt ook bij aan het voorzien in de recreatiebehoefte, even als de mogelijkheid tot het ervaren van rust en stilte. "		H PRS aanpassen door de hiernaast aangegeven doorgehaalde tekst weer terug te plaatsen.

2.8 Visiekaart

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Visiekaart Landelijk gebied	068	Geef de robuuste verbinding tussen Heuvelrug en Veluwe aan. Het natuurbeleid is gedereguleerd naar de provincies (en gemeenten). Provincie is dus vrij de robuuste verbinding, inclusief ecoduct over A-1 bij Terschuur, vorm te geven.	In het Akkoord van Utrecht (9 juni 2011) zijn afspraken gemaakt over het aantal hectares nog te realiseren nieuwe natuur in NNN. Wij houden vast aan deze afspraken.	Geen aanleiding tot aanpassing
Visiekaart Kromme Rijngebied	114	De Omgevingsvisie Kromme Rijnstreek heeft de vraagstukken opgehaald die in het gebied zelf liggen. Betreft niet alleen landbouw, maar ook meer multifunctionaliteit. Met name recreatie wordt als belangrijke functie genoemd. Laat dit sterker terugkomen in de tekst van paragraaf 2.8.	Recreatie en toerisme wordt in de beschrijving inderdaad beperkt genoemd en dan alleen gekoppeld aan cultuurhistorie. Wij zullen deze beschrijving verbreden.	Aanpassing tekst H PRS door (de kansen van) recreatie breder op te nemen in de beschrijving van het Kromme Rijngebied.
Visiekaart geleedingszones	153	Op de visiekaart staan geleedingszones. Dit begrip wordt niet nader aangeduid in de PRS en PRV. Is dit een koepelterm voor de begrippen Recreatiezone en Kernrandzone? Graag nadere verduidelijking.	De geleedingszones liggen in stadsgewest Utrecht en Amersfoort en vormen het uitloopgebied van het stedelijk gebied. Hier komen ook recreatiezone en kernrandzone samen. Wij verduidelijken de beschrijving.	Aanpassen tekst H PRS door toe te lichten dat geleedingszones de uitloopgebieden van de stad zijn en relatie met recreatiezone en kernrandzone duiden.
Visiekaart, De Vallei	043	Koppel maatwerk niet alleen aan landschap en vrijkomende agrarische bebouwing, maar ook aan gevestigde (agrarische) bedrijvigheid.	Maatwerk speelt inderdaad breder in het landelijk gebied. Ook bij uitbreiding van functies zoals landbouw. Wij zullen dit aanpassen.	Aanpassen tekst H PRS door maatwerk bij ontwikkelingen breder te duiden bij de beschrijving van De Vallei.

3. Sturing

3.1: De provinciale rol: algemeen

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Provinciale rol	114, 151	Maak duidelijker wanneer de provincie gemeenten steunt, haar traditionele rol aanneemt of gemeenten vrijheid geeft. Werk de rollen verder uit en kies zo veel mogelijk voor stimuleren en minder voor reguleren (114). De PRS en PRV bevatten alleen inhoudelijke kaders; het invoeren van enkele procesvoorstellen – en de inhoud van secundair belang te laten zijn – zou een verrijking zijn (114). De essentie van ruimtelijke ordening is dat de waardering en afweging van geval tot geval kan verschillen. De afweging kan dan per situatie anders uitvallen en heeft dus meer flexibiliteit. De PRV biedt deze flexibiliteit onvoldoende (151).	In hoofdstuk 3 hebben wij de rollen in algemene zin beschreven. In de beleidshoofdstukken wordt steeds de rolkeuze aangegeven en uitgewerkt. De regels in de PRV gebruiken wij om onze provinciale belangen veilig te stellen. De regels zijn zo geformuleerd dat ze zowel duidelijkheid als speelruimte bieden, waarmee ze inhoud en proces bevatten. Deze regels bieden flexibiliteit, waardoor de afweging aan de situatie aangepast kan worden.	Geen aanleiding tot aanpassing
Decentraal wat kan, centraal wat moet	126, 130	Instemming met basisgedachte “decentraal wat kan, centraal wat moet” en doelstellingen in plaats van regels voorop. Op een aantal punten, met name in het economische domein, zou het beleid echter beter decentraal of in samenwerking met gemeenten uitgewerkt kunnen worden (126). Het principe ‘decentraal als het kan’ wordt erg beperkt toegepast. Gemeenten zijn uitstekend in staat goede keuzes te maken, die verrommeling en aantasting van landschap voorkomen. Regio Amersfoort functioneert goed als het gaat om verdeling van de ruimte en gemeenten in de regio delen uw planologische doelen. Dit wordt te weinig gehonoreerd (130).	In de PRS leggen we het accent op overleg met gemeenten aan de voorkant waarbij wij focussen op de doelen. We willen echter ook beschikken over instrumenten om te kunnen sturen als het provinciaal belang onverhoopt dreigt te worden geschaad. En hiervoor is het nodig ruimtelijke belangen als provinciaal aan te merken en te reguleren in de PRV. De regels zijn zo geformuleerd dat ze zowel duidelijkheid als speelruimte bieden, zodat gemeenten hier invulling aan kunnen geven.	Geen aanleiding tot aanpassing

3.1 De provinciale rol: experimenteerruimte

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Experimenteerruimte	041, 043, 068, 084, 098, 099, 114, 126, 147	Bieden van meer experimenteerruimte wordt over het algemeen ondersteund, omdat dit ‘gebiedsgericht maatwerk’ past bij nieuwe Omgevingswet. Wel worden er diverse vragen gesteld en voorstellen gedaan. Stel richtlijnen op voor gemeentelijke afwegingsruimte. Afwegingskader met thema’s landschap, natuur, water, bodem en duurzaamheid (041). Geef een duidelijke koers (en kaders) aan op basis van duurzaamheid (PPP). Voorkom aantasting van bestaande waarden. Neem ook het belang	Goed dat er enthousiasme is voor het bieden van experimenteerruimte. We gaan na vaststelling van de H PRS en H PRV graag in gesprek over de voorstellen hiervoor. We hebben in de H PRS bewust weinig kaders of regels aangegeven, omdat we samen met onze partners willen verkennen wat dit kan zijn of worden. We gaan zoeken naar gezamenlijke kaderstelling en rolopvatting c.q. werkwijze,	Aanpassen tekst H PRS door de algemene noties rondom duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit die een centrale rol spelen in ons beleid dienen ook bij experimenteerruimte als uitgangspunt aan te geven voor het gezamenlijk op te

	<p>van een kwalitatief hoogwaardige groene ruimte mee, ook voor het (internationale) vestigingsklimaat (068). Betrek gebiedspartijen en bewoners zo vroeg mogelijk (041). Geef helder aan wat de voorwaarden zijn om als experimenteerruimte aangewezen te worden (098). Geef aan wat wordt bedoeld met kader en werkwijze (114). Beschrijf de procedure om tot instemming te komen en een bijlage toe te voegen aan de PRV. Zorg daarbij voor een regeling zonder uitgebreide procedure (043). Ga vooraf na wat de motivatie is: afwijken van PRV of tot goede gebiedsontwikkeling komen (041)? Regel de status van experimenteergebied en verhelder dat aanwijzing tot gevolg heeft dat bepalingen uit de PRV niet of deels van toepassing zijn. Kijk nog goed naar de mandaten: moeten het niet Raad en PS zijn i.p.v. College en GS (114)? Geef in de PRV-regel aan dat dit artikel voor de hele provincie geldt, zoals staat in de toelichting (126). Stel voorlopig een maximum aan het aantal gebieden, bijvoorbeeld 3, voor zorgvuldigheid, exclusiviteit en trekken van lessen (041). Samen verkennen welke gebieden in aanmerking kunnen komen (084). Mogelijke casussen zijn haalbaarheid en eindresultaat van het project 'Verplaatsing biogascentrale Van de Groep' (099), problematiek van de 'Vrijkomende Agrarische Bebouwing' (099, 126), detailhandel buiten bestaande winkelgebieden (126), Omgevingsvisie Bunnik, Houten, Wijk bij Duurstede (114, 147).</p>	<p>zoals dat er ook voor de gebiedsontwikkeling Eiland van Schalkwijk is. Dit willen we niet nader duiden, omdat we het initiatief hierin vrijheid willen geven. Ook hebben we aangegeven dat we in ieder geval met gemeenten hieraan willen werken en dat eventueel PRV-bepalingen buiten werking kunnen worden gesteld. Dit laatste is dus geen uitgangspunt, maar kan een gevolg zijn. Voor snelle procesgang stellen we voor de verantwoordelijkheid bij GS en College te leggen. Dat is een bewuste keuze. Verder willen we het aan het initiatief laten hoe inhoud en proces er uit gaan zien en wie in het specifieke initiatief mandaat krijgt voor de beslissing over toekenning. De reacties over de vooraf aangegeven afwegingsruimte laten zien dat dit te weinig is. Daarom willen we dit aanvullen op het gebied van duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit die centraal staan in ons beleid. Verdere voorwaarden willen we niet stellen. Het vroegtijdig betrekken van andere partijen wordt vormgegeven in het proces zelf. Het PRV-artikel tenslotte geldt alleen voor het gebied waar experimenteerruimte is.</p>	<p>stellen kader. Aanpassen tekst H PRS door de werking van het PRV-artikel, alleen voor de experimenteerruimte en niet voor de gehele provincie, en de hierin beschreven mandaten uit te leggen. Aanpassen tekst H PRS door voor kader en werkwijze een duidelijkere verwijzing naar het voorbeeld 'gebiedsontwikkeling Eiland van Schalkwijk' op te nemen.</p>
--	--	--	--

3.1 De provinciale rol: Hardheidsclausule/flexibiliteit

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Hardheids-clausule	098, 126	<p>Al meerdere keren is om een hardheidsclausule gevraagd, maar deze is niet opgenomen (098). Neem een algemene hardheidsclausule in de PRV op, waardoor plannen die wel bijdragen aan de doelstellingen in de PRS maar niet exact voldoen aan de regels in de PRV, wel kunnen worden toegestaan (126).</p>	<p>Onze PRV bevat niet alleen strakke normen, maar op alle terreinen waar wij dit mogelijk achten ook afwijkingsmogelijkheden in de vorm van maatwerk op basis van bieden van extra ruimtelijke kwaliteit. Om die reden achten wij een hardheidsclausule niet nodig. Tijdens de hoorzitting van 24 oktober jl. is door indiener toegelicht dat een hardheidsclausule ook mogelijkheden biedt</p>	<p>Geen aanleiding tot aanpassing</p>

			om af te wijken van de regels in de PRV, maar dat GS daaraan wel voorwaarden kunnen stellen. Wij merken daarbij op dat het artikel Experimenteerruimte deze mogelijkheid, via een op te stellen gezamenlijk kader en werkwijze ook kan bieden.	
Flexibiliteit Opnemen ontheffingsregeling in PRV	150	In de Wet ruimtelijke ordening (Wro) is in artikel 4.1a de mogelijkheid opgenomen dat in de PRV een regeling opneemt om ontheffing te verlenen <i>“voor zover de verwezenlijking van het gemeentelijk ruimtelijk beleid wegens bijzondere omstandigheden onevenredig wordt belemmerd in verhouding tot de met die regels te dienen provinciale belangen. Aan de ontheffing kunnen voorschriften worden verbonden indien de betrokken provinciale belangen dat met het oog op een goede ruimtelijke ordening noodzakelijk maken”</i> . Indiener verzoekt een dergelijke regeling op te nemen in de PRV.	Wij achten het opnemen van een algemene ontheffingsregeling in de PRV niet nodig, omdat we op alle terreinen waar wij dat mogelijk achten ook afwijkingmogelijkheden in de vorm van maatwerk op basis van het creëren van extra ruimtelijke kwaliteit bieden. Bovendien houden we hiermee onze toetsende rol beperkt, en verminderen we administratieve lasten en proceduretijd.	Geen aanleiding tot aanpassing

3.2 Provinciaal belang

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
provinciaal belang erfgoed en landschap	093	Een groot deel van de kwaliteitsambities voor ruimtelijk erfgoedbeleid en landschap gaat verloren. Het terugbrengen van ‘behouden, versterken en beleefbaar maken’, naar ‘behouden van (kern)kwaliteit en streven naar een betere beleefbaarheid’ draagt niet bij aan het toekomstbestendige vestigingsklimaat van de provincie. Het biedt alleen individueel voordeel op korte termijn. Houd de provinciale ambities hoog, zodat initiatieven bijdragen aan de kwaliteitsverbetering van de provincie.	We zijn het niet eens met u dat we onze ambities voor landschap en cultuurhistorie hebben bijgesteld. Versterken van landschap en cultuurhistorie is uit provinciaal belang én de regels (PRV) gehaald, omdat dit juridisch niet uitvoerbaar bleek. Indien er geen aantasting van de kernkwaliteiten of cultuurhistorie plaatsvindt, wordt geen kwaliteitsverbetering geëist. Het wordt wel gestimuleerd. In de Kwaliteitsgids Utrechtse Landschappen en de CHAT staan ontwikkelprincipes en achtergrondinformatie. Deze blijven we uitdragen.	Geen aanleiding tot aanpassing
Focus provinciaal belang	106	De provincie zou zich meer moeten focussen en de nadruk leggen op een beperkt aantal onderwerpen. Bijna elk thema lijkt van provinciaal belang te zijn. Per thema is duidelijk wat het provinciaal belang is en welke rol de provincie hierbij inneemt. Aanvullend hierop zou de provincie ook aan moeten geven welke instrumenten en middelen zij willen inzetten	Voor de provinciale belangen hebben we nauwkeuriger geformuleerd waar ons belang binnen het thema ligt. De rollen, instrumenten en middelen zijn te vinden in de tabel in paragraaf 8.4. Hiermee geven we volledig overzicht van het gevraagde.	Geen aanleiding tot aanpassing

3.3 Van toetsingsplanologie naar ontwikkelingsplanologie: sturingsfilosofie

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Evenwicht tussen toetsen en ontwikkelen	041, 093	Inzet op ontwikkeling in sturingsfilosofie is goed, maar een toetsende rol van provincie blijft belangrijk, zoals i.r.t. natuur en landschap. Blijf ontwikkelingen in buitengebied kritisch toetsen aan NNN en ander ruimtelijk beleid (041). Provincie moet zorgen voor afstemming en samenhang tussen ontwikkelingen met een grote verantwoordelijkheid voor maatschappelijke belangen als ruimtelijke kwaliteit, duurzaamheid en klimaatadaptatie. Vertaal deze ambities consequenter naar voorwaarden voor particuliere initiatieven. Maatwerk geeft mogelijkheden, voorwaarden zorgen dat ontwikkelingen bijdragen aan doelstellingen (093).	Van het benodigde evenwicht tussen ruimte bieden, maar wel toetsen op de kwetsbare waarden zijn wij ons terdege bewust. Wij vinden dat dit voldoende tot uitdrukking komt in de H PRS en PRV, door enerzijds strenge regels te stellen ten aanzien van bijvoorbeeld NNN en anderzijds onder ruimtelijke kwaliteitsvoorwaarden maatwerk te bieden bij ontwikkelingen. De voorwaarden die wij stellen hangen samen met onze doelen voor ruimtelijke kwaliteit, natuur, recreatie, etc.	Geen aanleiding tot aanpassing
Ruimtelijk-economische koers U10	084	Ondersteuning voor beweging van toetsingsplanologie naar ontwikkelingsplanologie. Verbindt verdere uitwerking van de sturingsfilosofie aan uitwerking van ruimtelijk-economische koers U10-regio. Hoe beter de samenwerking en afstemming over strategische kaders en uitgangspunten, hoe kleiner de kans op meningsverschillen bij de uitvoering van dat beleid.	Wij gaan deze beweging verder doorzetten richting de Omgevingsvisie, het traject wat vanaf 2017 start. We gaan vanzelfsprekend graag met u in gesprek hoe we over en weer aansluiting kunnen vinden bij elkaar.	Geen aanleiding tot aanpassing
Realistische voorwaarden	099	Omslag naar ontwikkelingsplanologie is positief en gaat gepaard met ander soort regulering, met meer kwalitatieve randvoorwaarden waaronder ontwikkelingen kunnen plaatsvinden. Zorg dat deze realistisch en haalbaar zijn.	In de PRV geven steeds meer regels maatwerkmogelijkheden via kwalitatieve voorwaarden. Ze zijn soms ambitieus, maar naar onze mening wel uitvoerbaar. Overleg over de invulling hiervan is altijd mogelijk.	Geen aanleiding tot aanpassing
Sturingsfilosofie en PRV	100	Instemming met meer ontwikkelingsplanologie. Echter, in de PRV is in veel artikelen gekozen voor sturing door regulering, dit sluit onvoldoende aan. Biedt ruimte voor ontwikkeling in het buitengebied en voor leefbaarheid kleine kernen. Schrap daarnaast dubbele bestemmingen, zoals stiltegebieden. Een groot deel van de regelingen opgenomen in de PRV drukken niet uit dat bij ontwikkelingsplanologie de factor vertrouwen belangrijk is. Bovendien is een groot deel van de opgenomen regelingen ook opgenomen in wetten.	Naast de beweging naar ontwikkelingsplanologie willen wij ook kunnen ingrijpen als het provinciaal belang onverhoopt dreigt te worden geschaad. Hiervoor is het nodig ruimtelijke belangen als provinciaal aan te merken en te reguleren in de PRV. Wij zien dit als stok achter de deur en hebben de regels zo geformuleerd dat ze zowel duidelijkheid als speelruimte onder voorwaarden bieden.	Geen aanleiding tot aanpassing

Sturingsfilosofie verder ontwikkelen	150	In de structuurvisie Amersfoort 2030 is een nieuwe sturingsfilosofie geïntroduceerd. Hiermee wordt in een aantal projecten ervaring opgedaan. Indiener nodigt uit om samen met haar verder te experimenteren met deze uitnodigingsplanologie en deze sturingsfilosofie verder te ontwikkelen en uit te werken.	Zoals indiener aangeeft delen we de ervaringen reeds via de afspraken die we hebben gemaakt in de samenwerkings-overeenkomst binnenstedelijke ontwikkeling. Graag nemen we de uitnodiging aan om daarmee ook onze sturingsfilosofie verder te ontwikkelen.	Geen aanleiding tot aanpassing
--------------------------------------	-----	--	--	--------------------------------

3.4 Ruimtelijke kwaliteit

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Ruimtelijke kwaliteit	068	Bij de sturing richt de provincie zich vooral op 'ruimtelijke kwaliteit'. Zoals door zowel de ARK als feitelijk ook de PCL aangegeven, zou hierbij mede het begrip 'leefomgeving' moeten worden betrokken, ook gezien de op komst zijnde invoering van de Omgevingswet. Dan is een veel integralere benadering mogelijk. Bij het aangeven van de kwaliteiten moet uitgegaan worden van de lagenbenadering, dus eerst een 'inrichting die is afgestemd op het bodem- en watersysteem', dan 'te beschermen kwaliteiten' vervolgens pas de eventuele 'gebruiksfuncties'.	Richting de Omgevingsvisie zullen we inderdaad met het begrip 'leefomgevings-kwaliteit' moeten gaan werken. Dit past ook bij de opdracht uit de Omgevingswet om 'een beschrijving van de hoofdlijnen van de fysieke leefomgeving' op te nemen in de visie. We hebben in afgelopen periode de PRS opnieuw bekeken, als bouwsteen voor Omgevingsvisie, en hebben daarbij besloten nu het begrip ruimtelijke kwaliteit te handhaven.	Geen aanleiding tot aanpassing

4. Duurzame leefomgeving

4.1.1 Duurzaam gebruik van de Ondergrond

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Structuurvisie Ondergrond	068	In het verleden is door de provincie het opstellen voor een 'Structuurvisie voor de ondergrond' op de agenda gezet. Dit is opgenomen in het BWM-plan, maar zonder ruimtelijke doorvertaling van doelstellingen. Doe dit alsnog in deze herijking of in een aparte structuurvisie.	Het beleid voor de ondergrond is vastgelegd in het BWM-plan. Voor zover ruimtelijk relevant, is dit beleid overgenomen in de PRS. Een Structuurvisie voor de ondergrond heeft daardoor geen toegevoegde waarde.	Geen aanleiding tot aanpassing
Schaliegas	068	Het is onduidelijk of de provincie al dan niet de winning van schaliegas mogelijk wil maken. Er wordt verwezen naar het BWM-plan, Bijlage 5. Hieruit ontstaat het beeld dat de provincie een dergelijk winning acceptabel acht als aan een aantal voorwaarden wordt voldaan. De risico's die hiermede gepaard gaan, evenals de aantasting van het landschap zijn toch veel te groot om dit toe te staan?	In het Coalitieakkoord 2015-2019 staat, dat wij tegen de winning van schaliegas zijn. Het BWM-plan bevat een inhoudelijke analyse van de mate waarin schaliegaswinning strijdig is met de provinciale belangen. Hieruit blijkt dat schaliegaswinning niet acceptabel is in veruit het grootste deel van de provincie Utrecht, met name vanwege landschap en grondwater.	Geen aanleiding tot aanpassing
Risico's voor de bodem	100, 103	In de PRS staat: 'Als na integrale afweging op een bodem een functie wordt ontwikkeld die risico's oplevert, dan vragen wij bij gemeenten aandacht voor de benodigde voorzorgsmaatregelen.' Wat wordt hiermee bedoeld?	De bodemeigenschappen variëren binnen de provincie. Dit maakt dat een gebruiksfunctie op de ene plek goed gebruik kan maken van het bodem- en watersysteem en op een andere plek belemmeringen tegenkomt. Nieuwe functies kunnen een risico opleveren voor het aanwezige bodem- en watersysteem waardoor dit systeem minder gaat functioneren. Dit kan problemen opleveren voor ander gebruik in de (directe) omgeving. Als bijv. de deklaag in de ondergrond doorgraven wordt, neemt de kwel- of infiltratieflux toe. Als de kwelflux sterk toeneemt, kan de bodem opbarsten waardoor grond- en oppervlaktewater kwaliteit beïnvloed wordt. Dit kan problemen geven voor bijv. landbouw en natuur. De provincie heeft eind 2016 een hulpmiddel gereed om keuzes te maken in wat waar het beste kan en om in een specifiek gebied de inrichting te bepalen.	Aanpassen tekst H PRS, door de betreffende zin als volgt te verduidelijken: 'Als na integrale afweging op een bodem een functie wordt ontwikkeld die risico's oplevert voor het bodem- en watersysteem , dan vragen wij bij gemeenten aandacht voor de benodigde voorzorgsmaatregelen waardoor het systeem blijft functioneren. '

4.1.2 Bodemdalingsgevoelig gebied

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Teelt snijmais	068	Indiener blijft tegen de teelt van o.a. snijmais op veengronden, niet alleen vanwege de bodemkering en dus -daling die daarmee gepaard, maar ook vanwege de veelal overvloedige bemesting. Gezien de problematiek is het goed dat dit thema ook in het IFL een casus is.	Bodembewerking die veen aan het oppervlak brengt is niet toegestaan, tenzij er sprake is van een blijvende teelt omdat dan de extra oxidatie, die daar het gevolg van is, beperkt blijft. Het betreft namelijk bodembewerkingen die niet jaarlijks, maar slechts incidenteel nodig zijn. In het IFL wordt bodemdaling in algemene, bredere zin opgepakt.	Geen aanleiding tot aanpassing
Bouwlocaties in veengebied	100, 103	In de PRS staat: 'Wij zien bij voorkeur geen nieuwe bouwlocaties in veengebieden. Indien er toch sprake is van bouwen in veengebied, vragen wij gemeenten rekening te houden met de draagkracht van de bodem wijze van bouwen'. Wat wordt hiermee bedoeld? Onduidelijk wat bedoeld wordt met 'bouwlocaties'. Geldt dit alleen voor grote woningbouwlocaties of ook voor enkele woningen en agrarische nieuwbouw?	De koers die wij hanteren voor bouwen in veengebied is niet veranderd in de herijking. Wij zien bij voorkeur geen nieuwe bouwlocaties in veengebieden, dit geldt zowel voor woonwijken, als woningen, als agrarische bebouwing. Indien dit toch noodzakelijk is, vragen wij gemeenten om rekening te houden met de draagkracht van de bodem en wijze van bouwen om toekomstige problemen als gevolg van zetting te voorkomen. De invulling hiervan, waarbij het ook gaat om locatie-specifieke omstandigheden, ligt bij de gemeente, wat ook ruimte biedt om aansluiting te zoeken bij de eigen visie op woningbouw. Overigens denken wij hierin graag mee, zoals we dat in het kader van de ontwikkelingen van het vierde kwadrant Kockengen ook doen.	Geen aanleiding tot aanpassing
Begrenzing veengebied	124	De begrenzing van de veengebieden die kwetsbaar zijn voor oxidatie is aangepast, maar helaas nog niet voor alle gebieden. U hanteert de maatvoering van een deklaag kleiner of gelijk aan 40 cm als kwetsbaar. Bodembewerkingen in deze gronden gaan nooit dieper dan 30 cm. Doordat dit niet op elkaar aansluit, vallen nog steeds veel gebieden ten onrecht in de categorie 'veengebied kwetsbaar voor oxidatie'.	De kleidikte kan op korte afstand al anders zijn. Daarom is destijds een veiligheidsmarge van 10 cm gekozen bovenop de 30 cm ploegdiepte.	Geen aanleiding tot aanpassing
Maatvoering veengebied	124	Stem de minimale maatvoering van de 'veengebieden kwetsbaar voor oxidatie' af op de maatvoeringen van de peilgebieden waar deze gebieden deel van uitmaken en bij een aandeel kleiner dan 50% de categorie te laten vervallen.	Voor het maken van de nieuwe kaart is zo veel mogelijk rekening gehouden met peilgrenzen die het waterschap hanteert. Het veen volgt echter vaak niet deze peilgrenzen. In dat geval	Geen aanleiding tot aanpassing

			is gebruik gemaakt van in het veld zichtbare grenzen zoals waterlopen, wegen e.d.. De kaart in de PRS/PRV is overigens niet bedoeld als beleidskader voor peilbesluiten van waterschappen, dit is het BWM-plan.	
Benoemen objecten	151	Bij de naam van het object bij de inleiding van paragraaf 4.1.2 ontbreekt het object 'veengebied kwetsbaar voor oxidatie'. Neem dit alsnog op.	Het object 'veengebied kwetsbaar voor oxidatie' is eigenlijk geen object in de PRS, maar in de PRV. Voor de duidelijkheid, en de vergelijkbaarheid van beide begrenzings, hebben we het wel op de PRS-kaart opgenomen. Het is hier slechts een toelichtend object. Wij zullen dit als object benoemen.	Aanpassen tekst H PRS, door onder paragraaftitel op te nemen: Objecten: veengebied gevoelig voor bodemdaling en ter toelichting veengebied kwetsbaar voor oxidatie
Realisatie-paragraaf	151	Bij Realisatie ontbreekt de aanvulling dat het alleen om bodembewerkingen gaat waarbij veen aan de oppervlakte wordt gebracht. In de tekst daarvoor (pag.32) staat het wel.	Deze aanvulling staat inderdaad in de toelichting, en ook in de PRV. We zullen dit ook hier toevoegen.	Aanpassen tekst H PRS, door bij realisatie op te nemen "(...) die bodembewerking, waarbij veen aan het oppervlak wordt gebracht , toestaan (...)"
PRV, art. 1.10	098	PRV 1.10 lid 2. Toevoegen aan het tenzij dat de bodembewerking plaatsvindt in het bouwvlak van een agrarisch bedrijf. Op dit moment is dat namelijk niet uitgesloten en levert dat bij de agrariërs problemen op.	Agrarische bodembewerkingen op het bouwvlak kunnen inderdaad anders van aard zijn. Dit is naar onze mening echter voldoende afgedekt met de aanvulling 'of aanleg van een andere blijvende teelt'.	Geen aanleiding tot aanpassing
PRV, art 1.10, toelichting	151	In de toelichting op artikel 1.10 ontbreekt de aanvulling dat het alleen gaat om bodembewerkingen waarbij veen aan de oppervlakte wordt gebracht. Ook wordt het vrijstellen voor de aanleg van andere blijvende teelt niet genoemd. Wij verzoeken dit alsnog aan te vullen.	In artikel 1.10 zelf van de H PRV wordt dit alles wel genoemd. Omdat graslandvernieuwing wel herhaald wordt in de toelichting, nemen we het tweede voorstel over.	Aanpassen toelichting H PRV: Bodembewerkingen die worden uitgevoerd ten behoeve van grasland- vernieuwing of aanleg van een andere blijvende teelt , zijn wel toegestaan, (...).
Eenduidigheid PRS en PRV	151	In de PRV (pagina 11 en 49) staat dat bodembedekkingen ten behoeve van graslandverbetering wel is toegestaan. In de PRS (pagina 32 en 33) wordt hiervoor de term graslandvernieuwing gebruikt. Stem dit op elkaar af.	Dit is een terechte constatering, wij passen te teksten aan zodat één term gebruikt wordt: graslandvernieuwing.	De H PRV wordt aangepast zodat één term gebruikt wordt: graslandvernieuwing.
Kaart veenweide	151	De kaart van de PRS komt overeen met de kaart zoals wij deze in het voortraject van de Provincie hebben ontvangen.	Wij danken u voor deze ondersteuning op inhoud en proces.	Geen aanleiding tot aanpassing

4.1.3 Beschermingszone drinkwaterwinning

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Bescherming grondwater Heuvelrug	068	Het beleid t.a.v. grondwaterbescherming voor de Utrechtse Heuvelrug is losgelaten. Grondwater op de Heuvelrug moet beschermd en gezondeerd blijven en vastgehouden worden, voor drinkwater en voor aan kwel gebonden natuurwaarden.	We hebben, in plaats van de bescherming van het grondwater in de Utrechtse Heuvelrug, nu de ruimtelijke bescherming van de strategische grondwatervoorraad. Deze omvat echter niet het hele Infiltratiegebied Utrechtse Heuvelrug. We hebben gekeken naar de potentie voor drinkwaterwinning. Wij zien geen reële (potentiële) bedreiging voor (grond)waterkwaliteit van natuurgebieden waarvoor ruimtelijke regels nodig zijn. Wel blijft bescherming van de grondwaterkwaliteit in het Infiltratiegebied Utrechtse Heuvelrug via ons BWM-plan gelden, denk aan afkoppelbeleid. Het convenant hiervoor is dit jaar verlengd.	Geen aanleiding tot aanpassing
Criteria voor indeling categorieën grondwaterbescherming	098	Welke criteria zijn voor de nieuwe indeling van categorieën van de grondwaterbeschermingsgebieden gebruikt? Het werkingsgebied van het convenant afkoppelbeleid komt niet meer op de kaart voor. Welke status heeft de nieuwe, samengestelde 'Beschermingszone drinkwaterwinning'. Wat mag wel, wat mag niet en zijn de regels voor de hele zone hetzelfde, of wordt er toch nog onderscheid gemaakt conform de oude indeling in verschillende zones met verschillende status?	Wij hebben de meest kwetsbare grondwater- en oppervlaktewaterbeschermingszones (uit het milieuspoor) bijeen genomen in één Beschermingszone drinkwaterwinning. Hiervoor geldt één uniform planologisch beschermingsbeleid en regelgeving zoals dat in de H PRS en de H PRV wordt vastgelegd. In de onderliggende zones uit het milieuspoor blijven tevens beleid en regels voor activiteiten, inrichtingen en stoffen in het milieuspoor gelden, al naar gelang het type zone. Een nadere toelichting op dit beleid is opgenomen in de Handreiking (zie zienswijze 103). Zie verder ook de reactie hierboven.	Geen aanleiding tot aanpassing
Uitleg bij PRV-regel	100, 103	In de PRS staat: 'Gemeenten houden rekening met het waterwinbelang in hun bestemmingsplan en nemen regels op ter bescherming van het waterwinbelang bij functies die een mogelijk risico inhouden voor de grondwater- of oppervlaktewaterkwaliteit.' Wat wordt hiermee bedoeld?	Dit beleid is nader uitgewerkt in Handreiking grond- en oppervlaktewaterbescherming bronnen voor drinkwater bij ruimtelijke plannen (2014). De Handreiking wordt binnenkort uitgebreid met strategische grondwatervoorraad.	Geen aanleiding tot aanpassing
Uitleg bij stimuleren	100, 103	In de PRS staat: 'Wij vragen gemeenten om bij nieuwe ontwikkelingen aandacht te hebben voor grond- en oppervlaktewaterkwaliteit. Hiertoe zet de provincie onder	Dit beleid is nader uitgewerkt in Handreiking grond- en oppervlaktewaterbescherming bronnen voor drinkwater bij ruimtelijke plannen	Geen aanleiding tot aanpassing

		meer de gebiedsaanpak drinkwaterwinning in.' Wat wordt hiermee bedoeld?	(2014). De Handreiking wordt binnenkort uitgebreid met strategische grondwater voorraad.	
Nadere uitwerking	101	Indiener steunt het voorstel om naast de grondwaterbeschermingsgebieden ook de strategische grondwater voorraad te gaan vastleggen in de PRS en wordt graag betrokken bij de nadere uitwerking.	Wij danken u voor deze ondersteuning.	Geen aanleiding tot aanpassing
Stedelijke ontwikkeling	104	Indiener gaat er van uit dat stedelijke ontwikkelingen waarvan vast staat dat deze geen gevaar opleveren voor de drinkwaterwinning nog wel mogelijk zijn.	Als inderdaad vaststaat dat een stedelijke ontwikkeling geen gevaar oplevert voor de drinkwaterwinning, is er geen bezwaar. Paragraaf 4.1.3 kan gelezen worden als een oproep tot het ontwerpen van dergelijke stedelijke ontwikkelingen.	Geen aanleiding tot aanpassing
Matig kwetsbare grondwater-voorraad en boringsvrije zones	142	Voor het matig kwetsbare deel van de strategische grondwater voorraad en de boringsvrije zone uit de PMV worden geen regels gesteld, maar slechts gestimuleerd. De bescherming hiervan raakt echter meerdere gemeenten en is een grensoverschrijdend belang. Daarom is goede borging in PRS en PRV nodig, om verschillende (gemeentelijke) interpretaties te voorkomen. Neem ook voor minder kwetsbare winningen een beschermingsniveau op, zoals het verbieden van het doorboren van beschermende kleilagen. Geef aan bovenstaande invulling bij de aanpassing van de 'handreiking Ruimtelijke bescherming drinkwaterwinning'.	Op dit moment vinden wij het disproportioneel om een boringsvrije zone in te stellen voor de gehele strategisch grondwater voorraad. Dit gebied is namelijk veel groter dan ooit het areaal aan grondwaterbeschermingszones zal zijn om eventuele toekomstige toename in de drinkwater vraag op te vangen. Wij gaan de komende jaren met Vitens uitwerken waar in de strategische grondwater voorraad potentiële nieuwe drinkwaterwinningen moeten komen. Als die duidelijkheid er is, kunnen we ook nader kijken naar aanpassingen in de PMV.	Geen aanleiding tot aanpassing

4.1.4 Waterbergingsgebied

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
4.1.4	118	In PRS staat dat bestemming Waterberging voor Binnenveld geen negatief effect heeft op de instandhoudingsdoelen van het Natura-2000-gebied de Hel en de Blauwe Hel. Dit is niet nader onderbouwd via een aanvullende plan-MER. Doe dit alsnog. De commissie MER heeft in een advies aangegeven dat waterberging mogelijk significante negatieve gevolgen heeft voor het Binnenveld. Deze gevolgen moeten in een Passende Beoordeling worden onderzocht.	Voor het aanwijzen als waterberging is niet a priori een mer nodig. Waterberging komt niet voor op lijst van activiteiten waarvoor een mer verplicht is. De combinatie met Natura2000 noopt wel tot beoordelen of dat niet in tweede instantie nodig is. In het Binnenveld gaat het om waterberging waarbij kwel- en regenwater binnen natuurgebieden worden vastgehouden, dit is ook vanuit de natuurdoelstellingen van deze gebieden gewenst. Daarom is het niet noodzakelijk om een Passende beoordeling	Geen aanleiding tot aanpassing

			(PB) op te stellen en vervalt noodzaak van een PlanMER. Mocht op een later moment een PB aan de orde zijn, dan voert de provincie die uit en kan opnieuw beoordeeld worden of er sprake is van strijdigheid.	
--	--	--	--	--

4.1.6 Overstroombaar gebied

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Overstroombaar gebied in PRV	114	De duiding 'overstroombaar gebied' is gepromoveerd van de PRS naar de PRV. Dit betekent dat gemeenten verplicht zijn om na te denken over een 'overstromingsrobuuste inrichting'. Dit heeft rechtstreekse impact op ontwikkeling van Zuidwijk, vooral in technische zin. Indiener is het met de provincie eens dat veiligheid van inwoners voorop moet staan.	De duiding 'overstroombaar gebied' komt ook in de nu geldende PRV al voor. Hij is echter gekoppeld aan de diverse toegestane ontwikkelingen en daardoor minder zichtbaar. We hebben dit object nu een eigen plek gegeven, maar hebben de regel niet gewijzigd.	Geen aanleiding tot aanpassing

4.2 Klimaatverandering, gezondheid en veiligheid

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Indeling paragraaf	068	In de structuur is op basis van de lagenbenadering verbetering mogelijk, door eerst de opgaven voor klimaatmitigatie aan de orde te stellen, en daarna klimaatadaptatie. Dit doet ook recht aan de noodzakelijke energietransitie.	Bij de herijking sluiten we, in verband met de overzichtelijkheid, aan bij de eerder ingegeven structuur. De volgorde in paragrafen bepaalt geen prioriteit in mitigerende versus adaptieve maatregelen. We ondersteunen de opmerking dat energie-transitie van groot belang is. Om die reden gaan we mee in deze suggestie	Aanpassen paragraaf-indeling H PRS: 4.2 Duurzame energie (met huidige paragrafen 4.2.2 en 4.2.3); 4.3 Klimaatverandering, gezondheid en veiligheid.
Doorwerking	114	Indiener ziet duurzaamheid als een breder thema dan dat de PRS / PRV aangeeft. Op het gebied van duurzaam wonen / bouwen en elektrisch vervoer liggen kansen om een uitnodigend beleid te formuleren. Ook het thema gezondheid zou veel meer of in ieder geval nadrukkelijker een onderdeel moeten uitmaken van ruimtelijke / integrale afwegingen.	We zijn het met u eens dat we nu een eerste stap hebben gezet op het gebied van duurzaamheid en gezondheid, maar dat er meer nodig is. Wij zien de H PRS voor deze thema's als een tussenstap. We gaan hiermee verder op weg naar de Omgevingsvisie.	Geen aanleiding tot aanpassing

4.2.2 Ruimte bieden voor duurzame energie

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Duurzame energie algemeen	053	Indiener is positief over de meer expliciete mogelijkheden voor toepassingen van duurzame energie in het landelijk gebied en het Programma duurzame energie.	Wij danken u voor deze adhesiebetuiging.	Geen aanleiding tot aanpassing

	068	Kijk voor de noodzakelijk energietransitie eerst naar mogelijkheden in de stedelijke gebieden en dan in het bijzonder naar de kansen om energie te besparen, evenals de enorme oppervlakte aan daken voor het plaatsen van zonnepanelen / zonneboilers / heatpipes, alvorens naar eventuele opties in het landelijke gebied wordt gekeken.	Wij ondersteunen de voorkeur voor daken boven veldopstellingen; zie de toelichting bij artikel 3.8 in de PRV. Lokale omstandigheden en een goede inpassing kunnen een afwijking hiervan rechtvaardigen. Gezien de maatschappelijke vraag naar mogelijkheden van veldopstellingen en de grote bijdrage aan de duurzame energieproductie willen we veldopstellingen niet onmogelijk maken.	Geen aanleiding tot aanpassing
	068, 084	Stel een energievisie op, zodat ook de mogelijke strategische keuzen beter inzichtelijk worden gemaakt, evenals op basis daarvan een routekaart om in 2030 klimaatneutraal te zijn (068). Indien er onderschrijft het belang en de noodzaak van de transitie naar duurzame energievoorziening. De noodzaak van de transitie vergt meer ruimte-nemend gedrag van provincie en gemeenten om duurzaamheid tot uitgangspunt van het ruimtelijk beleid te maken (084).	Parallel aan deze herijking bezinnen PS zich op een energie-agenda. Hierin wordt aangegeven hoe PS invulling willen geven aan de energieambities. De PRS/PRV biedt vooralsnog voldoende ruimte voor strategische keuzes, zoals de acceptatie van productie van duurzame energie in het landelijk gebied en bieden dus ruimte voor de energie-agenda.	Geen aanleiding tot aanpassing
	104	Goed dat duurzame energie beter geborgd is en dat daarbij gemeenten actief uitgenodigd worden om met initiatieven te komen. Ook goed dat energieneutraliteit bij gebiedsontwikkeling een uitgangspunt moet zijn.	Wij danken u voor deze adhesiebetuiging.	Geen aanleiding tot aanpassing
	143	De provinciale doelstelling is om in 2040 klimaatneutraal te zijn. De corporaties spannen zich zo veel mogelijk in om hun voorraad te verduurzamen. Maar er zijn wel knelpunten rond duurzame energieopwekking. Zo zal binnen de ruimtelijke plannen plaats moeten zijn voor (boven) regionale opslag van energie.	De transitie naar duurzame energie vraagt nog veel aanpassingen en innovaties, breder dan alleen opwekking van duurzame energie. Om die reden spreekt artikel 3.8 PRV over "realisatie van ontwikkelingen op het gebied van duurzame energie" en is daarmee ruimer dan enkel de productie. Opslag, transport en verwerking behoort daar ook toe.	Geen aanleiding tot aanpassing
Provinciale rol bij duurzame energie	114	Laat ruimtelijk beleid een belangrijker onderdeel zijn van de transitie naar duurzame energievoorzieningen. Spreek meer ambitie uit en biedt meer kansen voor samenwerking, ook bij initiatieven in het buitengebied, zoals voor zonne-energie. Deel daarbij de ambitie om in 2030 klimaatneutraal te zijn en om 20% van gebruikte energie zelf duurzaam op te wekken. Denk mee bij gebiedsgerichte invulling van energievormen. Duurzaamheid is een breder thema dan nu in de PRS/PRV; zoals bijv. thema gezondheid. In de omgevingsvisie Kromme Rijnstreek gaat de doelstelling	Wij ondersteunen de stevige ambities van de gemeente(n) in het Kromme Rijn gebied, zoals de OffGrid-ambities. Bij de uitwerking van de PRS maken wij graag afspraken hoe wij dit kunnen ondersteunen. Parallel aan deze herijking bezinnen PS zich ook op een energie-agenda die onze rol nader duidt. Wij hebben in de H PRS niet aangegeven waar welke vorm van energie opwekking gewenst is. Naar ons idee zijn de mogelijkheden bij uitvoering (met name bij zonnevelden) dusdanig divers dat	Geen aanleiding tot aanpassing

		<p>OffGrid verder dan de PRS.</p> <p>Het beleid zou er op gericht moeten zijn om initiatieven in het kader van duurzaamheid laagdrempelig en (financieel en procedureel) aantrekkelijk te maken. Een ruim en helder kader gecombineerd met een duidelijke communicatie zijn daarbij onontbeerlijk. Maak een gebiedsgerichte indeling die aangeeft waar welk type duurzame energie het beste kan worden opgewekt.</p>	<p>maatwerk nodig is. Deze onderzoeken we graag samen met de gemeente. Wel hebben wij voor zonen bio-energie aangegeven dat wij vestiging in aansluiting bij bestaande verstedelijking zoeken. Dit vanwege de bescherming van de kwaliteiten van het landelijk gebied.</p>	
	124	<p>Goed dat de provincie serieus werk wil maken van verdere en verbrede verduurzaming van de energievoorziening, maar de werkwijze is helaas 'laissez faire'. Provincie heeft als middenbestuur absoluut een rol én capaciteit en expertise om pioniers op een goede wijze te begeleiden. Hiermee kan ook voorkomen worden dat enkele incidenten bredere toepassing en uitrol verhinderen, bijvoorbeeld doordat zij weerstand oproepen. Help initiatiefnemers door meer duidelijkheid te verschaffen over de mogelijkheden en voorwaarden voor verduurzamen van energievoorziening. Onder meer over het betrekken van de omgeving bij initiatieven. zowel 'aan de voorkant', wanneer nog invloed op locatie, inpassing en dergelijke mogelijk is, als gedurende de periode dat de toepassingen in werking zijn en revenuen gedeeld kunnen worden met de eigenaren en gebruikers van omliggende gronden.</p>	<p>Duurzame energie is een nieuwe speler tussen de belangen in het landelijk gebied. Dit heeft gevolgen voor andere belangen. Gezien de noodzaak in energietransitie achten wij dit aanvaardbaar. Gezien de verscheidenheid in uitvoeringsvarianten, de verschillen in impact en beleving, en niet in de laatste plaats de verschillen in belangenafweging tussen gemeenten, hechten wij aan het voeren van het gesprek boven het door ons vastleggen van kaders. Daar hoort zeker het begeleiden en inzetten van expertise bij. Onze uitnodiging naar initiatieven in de gehele provincie betekent niet dat wij alles maar best vinden en een "laissez faire" beleid voeren. Zoals uit de PRV blijkt is een afweging met bestaande belangen nodig, zoals landschap, natuur, landbouw. Voor zon en bio geven wij aan waar onze voorkeuren liggen, zoals aansluiting bij de bestaande bebouwde omgeving.</p>	<p>Geen aanleiding tot aanpassing</p>
Participatie bij duurzame energie	041	<p>Neem als uitgangspunt in beleid op dat een minimum aandeel van de exploitatie van duurzame energie in handen komt van bewoners en bedrijven uit de omgeving en stimuleer gemeenten dit ook te doen.</p>	<p>Hoe maatschappelijk belangrijk ook, productie van duurzame energie is doorgaans een particulier initiatief, door een risicodragende ondernemer. Eisen aan ondernemers ten aanzien van de businesscase en afdrachten van opbrengsten is niet gebruikelijk in de ruimtelijke ordening. Wij zullen wel bij de ontwikkeling van windenergie bij gemeenten en ondernemer nadrukkelijk aandacht hiervoor vragen, ook gezien de landelijk ontwikkelingen op dit gebied. Per project kan overigens de invulling ervan variëren, mede op basis van de behoeften vanuit de omgeving. Deze kan anders zijn dan deelgenoot zijn van exploitatie.</p>	<p>Geen aanleiding tot aanpassing</p>

USP	101	Positief dat de provincie het USP in paragraaf 6.3 als concreet gebied noemt om te experimenteren met duurzame energieopwekking. Graag wil indiener horen of in de toekomst voor meer gebieden experimenteeruimte voor de benodigde energietransitie geboden kan worden.	De mogelijkheden voor duurzame energie binnen de rode contour leggen we in de PRS en PRV bij gemeenten. Met de aanduiding van het USP drukken wij onze steun voor uw ideeën uit. Wij zullen hoofdstuk 3 hierop ook aanpassen. Mocht u ideeën hebben voor duurzame energie in het landelijk gebied, dan gaan wij ook graag het gesprek hierover aan.	Aanpassen tekst H PRS door in hoofdstuk 3 ook USP als experimenteergebied te duiden, zoals aangegeven is in paragraaf 6.3.
Bio-energie	105	Voor bio-energie in het landelijk gebied ziet de provincie kansen op en nabij agrarische bouwpercelen. Indiener vindt dit alleen toelaatbaar op het boerderijterrein zelf en niet in het landelijk / agrarisch gebied aangezien dit het landbouw areaal verkleint. De biogasinstallatie dient deels te zijn verzonken in de bodem en afgeschermd te worden met groen.	Het landelijk gebied kent van oudsher diverse belangen, waarbij de productie van duurzame energie een relatief nieuwe is. Gezien de noodzaak tot energietransitie achten wij een volwaardige plaats noodzakelijk. Maar wij geven niet zomaar het gehele grondgebied vrij. Afweging met andere belangen, zoals landschap en natuur, blijft nodig. Om dit proces ruimte te geven stellen wij vooraf primair wettelijke beperkingen als begrenzend.	Geen aanleiding tot aanpassing

4.2.2 Ruimte bieden voor duurzame energie: zonneweides

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Rol provincie, mogelijkheden en ambitie	041, 084, 104	Neem een pro-actievere rol aan bij zonneweides. Stimuleer bewoners en kijk naar kansrijke locaties, pauzelandschappen en infrastructuur en neem deze op in PRS als eerste stap in de prioriteitenladder hiervoor (041). Verzoek voor meer ambitie en samenwerking rondom zonne-energie, ook bij initiatieven in het landelijk gebied. Kijk hierbij breder naar meekoppelkansen bij andere ruimtelijke investeringen, zoals de ontwikkeling van bedrijventerreinen (084). Verruim de in de PRV genoemde uitgangspunten voor plaatsing van zonnepanelen: deze zijn volgens de PRS ook bij de hoofdinfrastructuur mogelijk (104). Toon als provincie meer ambitie en samenwerking voor zonne-energie, ook bij initiatieven in het landelijk gebied (048).	Wij ondersteunen de stevige ambities van de gemeenten. Bij het werken met de PRS maken wij graag afspraken hoe wij hieraan kunnen bijdragen. Wij hebben er voor gekozen om geen locaties aan te wijzen voor zonnenvelden. Deels vanuit de voorkeur eerst daken en pauzelandschap te benutten, deels vanuit de grote variëteit in ruimtelijke gevolgen. Opstellingsvarianten kunnen het verschil maken bij de beoordeling van de aanvaardbaarheid van een initiatief. Wel hebben we algemeen kader opgenomen ter bescherming van landelijk gebied (voorwaarden artikel 3.8). Daarnaast hebben wij er voor gekozen het ruimtelijk primaat bij gemeenten te leggen. Vrijwel alle gemeenten ontwikkelen beleid voor zonnenvelden. Wij gaan hierover graag met hen in gesprek. De toelichting in de H PRS rept over mogelijkheden zoals "bebouwde omgeving of hoofd infrastructuur". De H PRV noemt alleen bebouwde omgeving. Wij	Aanpassen H PRV artikel 3.8 door bij zonne-energie de mogelijkheid toe te voegen om vestiging aan te sluiten bij hoofd infrastructuur. Aanpassen H PRV artikel 3.8 door de mogelijkheid toe te voegen om vestiging aan te sluiten bij nieuwe stedelijke functies.

			passen dit aan. Het meekoppelen met nieuwe stedelijke functies, zoals bedrijventerreinen, is een goede zaak. We vullen de H PRS hierop aan.	
Beperkingen	041, 075	Sta veldopstellingen in landelijk gebied alleen toe als ze multifunctioneel zijn met bijv. biodiversiteit of recreatie. Ze passen niet in natuurgebieden, weidevogelkerngebieden en waardevolle cultuurhistorische landschappen (041). Sta zonnepanelen in veldopstelling pas toe als de regels voor de grondeigenaar duidelijk zijn (075).	Gezien de urgentie in energietransitie hebben wij er voor gekozen om niet bij voorbaat gebieden uit te sluiten waar geen wettelijke belemmeringen bestaan. Afhankelijk van de opstellingswijze, omvang en overige bouwwerken kan een combinatie met bijv. natuurwaarden of cultuurhistorische waarden een optie zijn. Daarbij biedt artikel 3.8 de ruimte om deze belangen te beschermen.	Geen aanleiding tot aanpassing
Voorkeur voor daken	075, 105, 124, 158	Benut eerst de daken voor zonne-energie en probeer veldopstellingen te vermijden (075). Indiener is tegenstander van zonne-energie in veldopstellingen in agrarische velden (105). Indiener heeft principiële afkeur voor grootschalig realiseren van zonnepanelen op agrarische gronden, zeker zolang nog volop geschikt dakoppervlak, dijken, wegbermen en pauzelandschappen beschikbaar zijn (124). In het rijtje met voorwaarden waaraan zonnepanelen op agrarische gronden moeten voldoen, hoort, naast toetsing op ontwrichting van de agrarische structuur, ook zeker het criterium 'tijdelijkheid' een plaats te krijgen. Dit dient ook planologisch-juridisch geborgd te worden door het toekennen van een tijdelijke bestemming (124). Bepaalde vormen van duurzame energie horen niet thuis in Eemland, waaronder zonneweiden. De agrarische alsmede de natuurfunctie van het gebied zal worden aangetast. Beleg wel daken van agrarische gebouwen hiermee (158).	Ook wij geven aan dat onze voorkeur ligt bij daken, pauzelandschappen, etc. Dit zal echter niet altijd mogelijk zijn en wij willen niet bij voorbaat goede initiatieven geen kans geven. Wij hebben bewust niet gekozen voor het benoemen van tijdelijkheid. Tijdelijkheid in opstelling kan een uitkomst zijn bij het gesprek over een initiatief voor een specifiek perceel. De behoefte aan energie is echter permanent. Tijdelijkheid in algemene zin introduceren kan de suggestie wekken dat wij de behoefte aan productie van duurzame energie, als een tijdelijke zien en dat is niet zo. De PRV verzet zich niet tegen het opnemen van tijdelijkheid in een bestemmingsplan indien dat de gewenste uitkomst is. Wij ondersteunen gemeenten graag bij de juridische consequenties.	Geen aanleiding tot aanpassing
Samenwerking	101	De maximale kansen voor zonne-energie spreken aan. Locaties voor zonne-energie worden zorgvuldig afgewogen en voorzien van een ruimtelijke onderbouwing. Dat daarbij de openheid van bepaalde landschappen ter discussie kan worden gesteld is een mooie stap vooruit. Indiener gaat graag in gesprek om de verdere samenwerking vorm te geven, bijvoorbeeld ook als het gaat om het toepassen van zonne-energie op infrastructurele bouwwerken.	Wij danken voor de adhesie en gaan zeker het gesprek aan over zonne-energie.	Geen aanleiding tot aanpassing

4.2.3 Ruimte bieden voor windenergie

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Ambitie windenergie	041	Blijf communiceren over de opgave voor windenergie (nut en noodzaak) en dat we meer locaties nodig hebben dan nu op de kaart staan. Steek energie in nieuwe locaties en eerder geschrapte locaties. Ontwikkeling en draagvlak hebben tijd nodig en is gebaat bij procesondersteuning en bestuurlijke betrokkenheid van provincie. Een deel van de opbrengsten van windenergie kunnen benut worden voor natuur- en landschapsbeheer. Neem dit als voorwaarde op in beleid en stimuleer gemeenten dit ook te doen.	Wij communiceren, en blijven dat doen, over de urgentie bij de realisatie van windenergie; met name richting de gemeenten. Wij bieden ook graag ondersteuning en actieve betrokkenheid bij de totstandkoming van nieuwe windenergielocaties. Ieder project is anders. Betrekken van de omgeving betekent ook dat de omgeving kan meedenken over de totstandkoming van een mogelijk windpark. Wij willen vooraf geen eisen (aan de exploitatie) stellen. Dit laten wij aan het proces over. Wel bieden wij ondersteuning bij het uitwerken van de keuzes die in een proces gemaakt worden.	Geen aanleiding tot aanpassing
	084, 101	De lastige afweging rondom windenergie versterkt de noodzaak om alle duurzame energiebronnen te betrekken in het realiseren van de ambitie (084). Indiener herkent de lastige afweging rondom windenergie. Daarover blijven ze graag in gesprek (101).	Dit is juist. Om die reden hebben wij de mogelijkheden voor productie locaties van duurzame energie verruimd. Artikel 3.8 is van toepassing op alle vormen van duurzame energie naast windenergie. We gaan graag het gesprek aan over windenergie.	Geen aanleiding tot aanpassing

4.2.3 Ruimte bieden voor windenergie: grote windturbines

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Windturbines vanaf 60 meter	079	Voor het behalen van de doelen voor windenergie is nog een lange weg te gaan. Hieraan kan bijgedragen worden via het initiatief voor het Windpark De Kaaij in de gemeente De Ronde Venen. Een vereniging hiervoor met lokale initiatiefnemers en ondersteuning door de Windunie wil 4 tot 6 turbines realiseren langs het Amsterdam-Rijnkanaal met 12 tot 18 MW vermogen. Is de provincie bereid om samen met initiatiefnemers en de gemeente Ronde Venen, naast de ruimtelijke afweging, een proces voor het creëren van draagvlak te starten?	Wij zijn blij met ieder lokaal gedragen initiatief. In de H PRS/ H PRV nodigen wij uit om te komen met initiatieven zoals het uwe. Het primaat bij de afweging hebben wij bij de gemeenten gelegd. De gemeente zal dus de eerste stap richting het onderzoeken van de (ruimtelijke) aanvaardbaarheid moeten zetten. Wij zullen hierover in overleg met de gemeente treden. Desgevraagd zullen wij samen optrekken in het gehele proces, zowel ruimtelijk, juridisch als bij het creëren van draagvlak.	Geen aanleiding tot aanpassing
	104	Goed dat windmolens hoger dan 60 meter nu in de gehele provincie bespreekbaar zijn.	Wij danken voor de adhesie over de verruimde mogelijkheden voor windenergie.	Geen aanleiding tot aanpassing

	105, 158	<p>Indiener is van mening dat windturbines met een ashoogte van 60 meter niet toegelaten mogen worden in Eemland. Het gebied zal zeer ernstig worden aangetast. De windturbines zullen een zeer grote aantasting zijn van het open landschap van de Eemvallei. Tevens zullen trekvogels hiervan zeer veel hinder ondervinden. Ook zullen veel vleermuizen sneuvelen. Voor weidevogels zijn openheid en rust van belang en deze soorten moeten goed beschermd worden. Het plan van de provincie zal onomkeerbare negatieve gevolgen hebben.</p> <p>Indiener is daarnaast van mening dat windturbines tot een ashoogte van 20 meter op bestaande bouwpercelen (en uiteraard daar buiten) onacceptabel zijn in Eemland. Het is in strijd met de beschermde kernkwaliteit 'extreme openheid' van het gebied (105, 158). het Rijk heeft in de Nota Ruimte in 2008 Arkemheen-Eemland aangewezen als Nationaal Landschap. De provincie moet rekening houden met de kernkwaliteiten hiervan. Ook vormt het gebied een natuurlijke trechter voor vogelmigratie. Het gebied ten noorden van Eemnes en Bunschoten maakt onderdeel uit van N2000 en verstoring van alle inheemse soorten is in strijd met de Flora- en Faunawet (105).</p>	<p>Het landelijk gebied kent van oudsher diverse belangen, waarbij de productie van duurzame energie een relatief nieuwe is. Gezien de noodzaak tot energietransitie achten wij een volwaardige plaats voor dit belang noodzakelijk. Maar wij geven niet zomaar het gehele grondgebied vrij. Afweging met andere belangen, zoals landschap en natuur, blijft nodig. Om dit proces ruimte te geven stellen wij vooraf primair alleen de wettelijke beperkingen als begrenzend. Natuurwet, Natura2000, etc. maken daardoor onderdeel uit van de afwegingen.</p> <p>De Nationale Landschappen bestaan niet meer als zodanig. We hebben dit beleid en de kernkwaliteiten overgenomen onder de noemer 'Utrechtse landschappen'. De kwaliteitgids voor de Utrechtse landschappen kan bij de afwegingen een inspiratiebron zijn.</p> <p>Het kan dus zijn dat, vanuit het belang van de energietransitie, op sommige plaatsen de van oudsher gevestigde belangen een stap terug zullen moeten doen. Wij gaan hierover graag in overleg met het gemeentebestuur.</p>	Geen aanleiding tot aanpassing
	110	<p>Indiener kan zich niet vinden in de (herijking van de) PRS en PRV. Er kan niet gegarandeerd worden dat met het realiseren van het windturbinepark Autena de kernkwaliteiten van het landschap voldoende worden beschermd. Het windturbinepark Autena houdt niet voldoende rekening met de geldende geluidsnormen. De maximale norm van 65dBA wordt nu al dicht benaderd (of overschreden) door wegverkeerslawaaï. Met de toename van 3dBA door het windturbinepark zal de maximumwaarde worden overschreden. De bedrijfsuitoefening op de Autenase kade wordt door de slagschaduw en de geluidseffecten onevenredig belemmerd. Daarom vraagt indiener de provincie om de windparklocatie Autena te schrappen.</p>	<p>De windenergielocatie te Vianen is in de herijking ongewijzigd opgenomen ten opzichte van de PRS 2013-2028 en PRV 2013. Het planproces is bij de gemeente verder gegaan. Het bestemmingsplan voor deze windenergielocatie is na behandeling bij de Raad van State inmiddels onherroepelijk geworden, waarmee de windturbines gerealiseerd kunnen worden.</p>	Geen aanleiding tot aanpassing

	126	De provincie geeft aan goede kansen te zien voor windenergie in onder meer Eemland. Indiener neemt hier notie van en zal in het kader van de Regionale Ruimtelijke Visie nog het gesprek voeren binnen Regio Amersfoort of men windenergie in dit gebied ook wenselijk vindt.	Wij danken voor deze reactie en gaan graag het gesprek aan.	Geen aanleiding tot aanpassing
Windlocatie Houten Goyerbrug	049, 074	Indiener is van mening dat de locatie Houten, Goyerbrug niet past in het landbouwgebied, omdat het bouwen van grootschalige windmolens een industriële ontwikkeling is. Verder zal het de gezonde leefomgeving en gezondheid van de omwonenden aantasten en dat past niet in de visie van de provincie. Ook is er niet bekend wat het van invloed heeft op het klimaat en weer (hagel en schimmeldruk) rond boomgaarden die er in de buurt liggen. De aanwijzing van de locatie Houten, Goyerbrug voor windenergie is rechtstreeks in tegenspraak met het beleid geformuleerd in hoofdstuk 7.1 van de PRS, gericht op kwaliteit en vitaliteit van het landelijk gebied en het koesteren van functies die bijdragen aan behoud van de openheid, kwaliteit en beleefbaarheid van het platteland. Naast de overlast van de turbines voor de omwonenden, zullen ze ook het landschap van de provincie Utrecht verder verrommelen.	De genoemde locatie is een voortzetting van opname in de PRS in 2013. Om effecten op leefbaarheid, uitgedrukt in milieudoelen, objectief te houden zijn deze wettelijk genormeerd. In geval van windturbines zullen dat vooral geluidsnormen zijn. Ieder locatie zal aan de wettelijke normen moeten voldoen. De productie van windenergie sluit het gebruik van omliggende gronden voor landbouw niet uit en is daarmee te verenigen. Weerseffecten van turbines op omliggend agrarisch gebied is onderwerp van internationale studie. Vooralnog betreft het mogelijk effect van turbines op het microklimaat alleen de grote parken. Voor de landbouw lijken de gevolgen van mogelijk toegenomen turbulentie positief (warmteregeling, dauwverdamming). Wij zullen de verdere ontwikkelingen op dit gebied volgen en indien relevant voor de windparken in onze provincie hier aparte aandacht aan besteden.	Geen aanleiding tot aanpassing
Reserve-locaties windenergie	100	Vanwege de ruimtelijke impact van windturbines, geeft indiener de voorkeur aan andere vormen van duurzame energie. Zoals zonnepanelen op daken van bedrijfspanden. In de PRS 2005-2015 waren voor windenergie locaties langs het Amsterdam-Rijnkanaal nabij Baambrugge en langs de A2 ter hoogte van Breukelen opgenomen. Deze locaties zijn indertijd geschrapt en ook niet opgenomen in de PRS 2013-2028, vanwege het ontbreken van lokaal draagvlak. Nu zijn ze mogelijk toch weer in beeld om de ambitie te halen. De bezwaren tegen windenergie en de gekozen locaties zijn nog echter nog altijd actueel. Schrap daarom de genoemde zoeklocaties voor windturbines definitief.	De impact per energievorm verschilt inderdaad sterk. Per gebied zijn daardoor andere keuzes denkbaar. Windturbines en zonnepanelen / panelen leveren de meeste energie op. Om de ambities te halen zijn beide energievormen nodig, waarbij ook wij bij zonne-energie de voorkeur hebben eerst daken te vullen. Voor windenergie waren de genoemde locaties ook in de PRS in 2013 opgenomen; namelijk als toelichtend object. Dit betekent dat voor deze locaties de ruimtelijke afweging niet heeft plaatsgevonden. Omdat wij met deze herijking voor alle gebieden open staan voor initiatieven is er geen aparte paragraaf "potentiële windenergielocaties"	Geen aanleiding tot aanpassing

			opgenomen. Het beginsel geldt nu voor de gehele provincie: daar waar initiatieven zich aandienen staan wij open voor een ruimtelijke afweging. De genoemde locaties hebben in de herijking hun aanduiding uit de PRS 2013-2028 ongewijzigd behouden.	
--	--	--	--	--

4.2.3 Ruimte bieden voor windenergie: kleine windturbines

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Kleine windturbines	104	Instemming met het toestaan van kleine windturbines. Wel het verzoek om de 20 meter te verruimen naar 25 meter.	De 20 meter grens is gebaseerd op het feit dat turbines vanaf 60 meter zowel een ruimtelijke impact als maatschappelijk nut hebben; lagere turbines hebben wel een ruimtelijke impact maar nauwelijks maatschappelijk nut, maar mogelijk wel persoonlijk nut. Onder de 20 meter hebben zij ook beperkte ruimtelijke impact waardoor wij geen aanleiding zien deze bij voorbaat te blokkeren. Wij hebben ter voorbereiding van de herijking van de PRS in expertsessies gezocht naar mogelijke innovatieve ontwikkelingen voor kleinere turbines. Hieruit bleek dat turbines onder de 40 meter vooralsnog onrendabel zijn.	Geen aanleiding tot aanpassing

4.2.4 Gezonde en veilige leefomgeving

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Gezonde en veilige leefomgeving	068	Goed dat er aandacht is voor 'Milieukwaliteitsprofielen', en 'Gezondheidscreeningmethode (GES)'. Het zou goed zijn, ook vanwege nieuwe 'Omgevingswet', als nu al de ambities per gebiedstype in de profielen integraal in de 'Herijking 2016' worden opgenomen en verankerd in de PRV.	In de milieukwaliteitsprofielen is de gewenste omgevingskwaliteit en duurzaamheid benoemd. Dit is een combinatie van bindende wettelijke normen en daarboven ambitiekwaliteiten die zijn gebaseerd op de kwaliteit die je mag verwachten in een specifiek gebiedstype. Wanneer dit via de PRV bindend wordt, dan maakt dat integrale afweging met andere belangen onmogelijk. Ook is dit niet in overeenstemming met het karakter van het instrument dat vooral bedoeld is om te inspireren en te stimuleren. Milieukwaliteitsprofielen kunnen inderdaad een belangrijke rol vervullen met het oog op de Omgevingswet. Het past bij de zogenaamde omgevingswaarden in het kader van de	Geen aanleiding tot aanpassing

			Omgevingswet. Daarmee kunnen ze een belangrijk hulpmiddel vormen om de milieukwaliteiten te verbeteren. Wij hebben hier contacten over met het Rijk en VNG. Op basis van de Uitvoeringsagenda Bodem-, Water-, Milieubeleid gaan wij samen met de gemeenten hiermee aan de slag.	
	114	Indiener doet in het algemeen een oproep om het thema gezondheid nadrukkelijker in de PRS en PRV te verweven.	Pleidooi om gezondheid nadrukkelijker in de PRS en PRV te verweven spreekt aan, maar indiener komt niet met concrete voorstellen. In de toekomstige omgevingsvisie zal hier meer aandacht aan worden gegeven omdat dan ook de provinciale rol t.a.v. gezonde leefomgeving beter zal zijn uitgekristalliseerd.	Geen aanleiding tot aanpassing
Veehouderij	Ambts-halve wijziging	De verwijzing naar gezondheid en landbouw in de paragraaf landbouw is ten onrechte niet opgenomen onder het kopje 'realisatie'.	n.v.t.	Aanpassen H PRS door bij realisatie te verwijzen naar artikel landbouw in PRV.

4.2.4 Gezonde en veilige leefomgeving: stiltegebieden

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Utrechtse Waarden	047	Verzoek tot vergroten stiltegebied in de Utrechtse Waarden. Beperkte delen zijn aangemerkt als stiltegebied. Er is geen reden om onderscheid te maken tussen gebieden met gelijke functionaliteit en geluidsbelasting. Zo is het gebied ten noorden van de as Polsbroek-Benschop een stiltegebied en het gebied ten zuiden van die as niet, terwijl er geen verschil is in functie, gebruik, geluidbelasting en natuur. Bereid het gebied uit tot het volledige agrarische gebied tot een bepaalde afstand (bijv. 100m) vanaf wegen, bebouwingslinten, bedrijventerreinen, etc.	De Wet milieubeheer verplicht provincies in een milieuverordening stiltegebieden aan te wijzen en regels op te stellen ter bescherming daarvan. Dit is ons eerste kader, de PRS en PRV zijn een afgeleide hiervan. De afweging over vergroting van het stiltegebied kan daarmee alleen in het BWM-plan en de PMV plaatsvinden, waarna dit middels een wijziging in de PRS/PRV wordt overgenomen.	Geen aanleiding tot aanpassing
Beverweerd	060	Bezwaar tegen begrenzing stiltegebied Beverweerd bij Driebergen. Kasteel Sterkenburg ligt (deels) binnen de grenzen van dit stiltegebied. Voor in stand houding van gebouwen e.d. wordt gezocht naar mogelijkheden voor meer inkomsten, zoals feesten, teambuilding e.d.. Het stiltegebied brengt strikte bepalingen mee, met vergaande gebruiksbepalingen. In de Ontwerp PRS en PRV is bovendien de begrenzing aangepast waardoor niet alleen het koetshuis, maar ook de	Stiltegebied Beverweerd/Rijsenburg is aangewezen in de jaren negentig. Sterkenburg lag toen al grotendeels in het stiltegebied. Ook in het Streekplan 2005-2015 was dit het geval. In de PRS en PRV 2013-2028, vastgesteld op 4 februari 2013, is op de kaart recreatie een fout gemaakt in de begrenzing van dit stiltegebied. In het Ontwerp stond het wel goed, evenals in de PMV. Bij de eerste partiële herziening PRS/PRV, vastgesteld op	Geen aanleiding tot aanpassing

		<p>tuinmanswoning en het kasteel binnen de grenzen van het stiltegebied zijn gebracht. Pas de begrenzing zodanig aan, dat alle bebouwing van Sterkenburg buiten het stiltegebied komt te liggen, dan wel vat de geluidnormen voor activiteiten, die bijdragen aan de duurzame instandhouding van de buitenplaats onder 'gebiedseigen geluiden'.</p>	<p>10 maart 2014, is deze fout hersteld. In deze herijking is dit dus niet aangepast.</p> <p>De PRV legt weliswaar beperkingen op, maar maakt niet iedere economische drager onmogelijk. Ook binnen de beperkte geluidruimte is een ontwikkeling als bijvoorbeeld locatie voor trouwpartijen en zakelijke bijeenkomsten niet onmogelijk, mits zorgvuldig en op gepaste schaal. Hiervan zijn ook voorbeelden in de omgeving. Het aanduiden van 'alle' activiteiten op buitenplaatsen als gebiedseigen is strijdig met ons stiltegebiedenbeleid.</p>	
Flexibiliteit	104	<p>Breng meer flexibiliteit in de regeling rond Stiltegebieden in. Dit vanwege stoppende agrarische bedrijven en nieuwe functies in vrijkomende bebouwing. Een strenge geluidsnorm kan herontwikkeling frustreren en zodoende verpaupering en verarming van het landelijk gebied in de hand werken. Meer specifiek de vraag om ter plaatse van het Arboretum in Doorn de contour van het stiltegebied te verplaatsen, zodat het mogelijk is om enkele activiteiten uit te oefenen die de instandhouding van de bomentuin bevorderen. Het Stiltegebied is bij de partiële herziening in 2014 namelijk vergroot. Nu ligt een groot deel van het Arboretum erin.</p>	<p>Flexibiliteit: De PRS/PRV bevat beleid en regels ter bescherming van stiltegebieden, in aanvulling op ons milieubeleid en de PMV. Deze bieden beperkt ruimte voor een nieuwe bestemming/functie voor VAB, maar niet voor nieuwe luidruchtige bestemmingen/functies.</p> <p>Huidige begrenzing Arboretum: Hiervoor geldt hetzelfde als voor het stiltegebied Beverweerd / Rijsenburg, zie beantwoording zienswijze 60.</p> <p>Aanpassen begrenzing Arboretum: Behoud van rust en stilte in en om het Arboretum zien wij als een gezamenlijk belang. Binnen de regels van de PRV (en de PMV) voor stiltegebieden zijn mogelijkheden om passende activiteiten te ontplooiën (zoals ook toegelicht in onze brief aan Stichting Von Grimborn Arboretum d.d. 20/11/2015).</p>	Geen aanleiding tot aanpassing
Langbroekerwetering	114	<p>Het Langbroekerweteringgebied heeft in de PRS / PRV de duiding 'stiltegebied' gekregen. Indien er zou graag zien dat de gemeente meer zeggenschap krijgt over de functies die in dit gebied mogen voorkomen. Daarbij zal de bedoeling van het stiltegebied in acht worden gehouden. De voorgestelde regeling leidt tot verwarring: er wordt een uitzondering gemaakt voor de landbouw. Functies die aan de landbouw gerelateerd zijn, vallen niet onder de bepaling van het stiltegebied en mogen als het ware wel lawaai maken. Het lijkt indiener dat hier onwenselijke ongelijkheid en onduidelijkheid optreedt.</p>	<p>Naast de beweging naar ontwikkelings-planologie willen wij ook kunnen ingrijpen als het provinciaal belang onverhoopt dreigt te worden geschaad. Hiervoor is het nodig ruimtelijke belangen als provinciaal aan te merken en te reguleren in de PRV. Wij zien dit als stok achter de deur.</p> <p>Geluid van agrarische activiteiten beschouwen wij als gebiedseigen, dit valt niet onder de bepaling voor stiltegebieden. Anders dan indiener veronderstelt geldt dit niet voor aan de landbouw gerelateerde functies. Niet-agrarische nevenfuncties vallen onder de bepaling voor het stiltegebied. Dit</p>	Geen aanleiding tot aanpassing

		Graag wil indiener deze discussie aangaan in het kader van een traject voor eventuele duiding van 'experimenteergebied' en de voorwaarden die hierbij aan de orde zijn. Dit traject zal wat indiener betreft in het kader van de Omgevingsvisie Kromme Rijngebied worden gevoerd, wanneer zowel deze visie als de herijkte PRS / PRV zijn vastgesteld.	verschilt niet van een vergelijkbare kleinschalige zelfstandige functie. Wij herkennen de door indiener genoemde ongelijkheid dan ook niet.	
Stilte-gebieden in PRV	109	Maak in de toelichting van artikel 2.5 ook kenbaar dat het tweede lid van dit artikel, conform de bedoeling, betrekking heeft op ruimtelijke plannen gelegen binnen de op de kaartbladen aangegeven stiltegebieden.	In de PRV hanteren we een eenduidige schrijfwijze. In de eerste regel van elk artikel geven we het gebied aan waar de regel betrekking op heeft. In de daaropvolgende regels herhalen wij dit niet. Daarnaast maakt ook de kaart duidelijk waarop het artikel betrekking heeft.	Geen aanleiding tot aanpassing
Geluidsbelasting	158	De geluidseisen geldend voor Stiltegebied Eemland dienen volgens indiener niet hoger te zijn dan 35 dB(A) LAeq,1h en niet te worden opgerekt naar 35 dB(A) LAeq,24h op 50 meter afstand van de geluidsbron. De stilte in het Stiltegebied staat permanent onder druk door onder andere evenementen, economische ontwikkelingen, zoals de voorgenomen uitbreiding Eemdijk-Oost, en het bevaren van de Eem met jetski's. Aanscherping van de regelgeving over het varen met waterscooters en verlichte paardenbakken is noodzakelijk geworden. De felle verlichting is daarbij schadelijk voor flora en fauna. De kernkwaliteit rust en stilte dient serieus genomen te worden.	<i>Richtwaarde:</i> wij streven naar geluidsniveau in stiltegebieden dat niet hoger is dan 40 dB(A), gemiddeld over een etmaal (zie ons BWM-plan). Aangezien dit het totale geluidsniveau van alle niet gebiedseigen geluid betreft, hanteren wij een strengere richtwaarde voor afzonderlijke geluidsbronnen. Hierin brengt de herijking van de PRS/PRV geen verandering. <i>Bedreigingen stilte:</i> Indiener benoemt diverse activiteiten en ontwikkelingen die een bedreiging vormen voor de stilte. Het grootste deel hiervan valt niet onder (de herijking van) de PRS en de PRV, maar heeft betrekking op ons milieubeleid, luchtvaartbeleid, Provinciale Milieuvordering en andere beleidsterreinen, of waarvoor de gemeenten bevoegd gezag zijn. Wij nemen dit deel van de zienswijze voor kennisgeving aan. Uitzondering hierop vormt de geplande nieuwbouw van de kern Eemdijk, waarvoor de rode contour wordt aangepast en het stiltegebied iets verkleind. Deze locatie is op de verbeelding van de vigerende PRS en PRV al met een bol aangewezen als 'Toekomstige woonlocatie'. Aangezien het bestemmingsplan voor deze locatie inmiddels is vastgesteld door de gemeente, wordt deze bol nu vervangen door een aangepast begrenzing van de	Geen aanleiding tot aanpassing

			rode contour. De begrenzing van het stiltegebied wordt hier op aangepast, zodat er geen overlap is tussen stiltegebied en rode contour. <i>Verlichte paardenbakken:</i> De aanpak van eventuele lichthinder door is een gemeentelijke taak en bevoegdheid.	
	109	In de toelichting op artikel 2.5 geeft de provincie uitleg wanneer een toename in de geluidsbelasting significant en dus ongewenst is. Deze uitleg doet geen recht aan de voorschriften zoals opgenomen in artikel 25 en 26 van de PMV Utrecht. Zo wordt bijvoorbeeld niet aangegeven waarvan de genoemde afstand van 50 meter moet worden gehouden.	In ons streven de toelichting niet te lang te maken, is de tekst inderdaad een vereenvoudiging van de regeling in de PMV. Het is ongewenst dat dit tot onduidelijkheid of interpretatieverschillen leidt.	Toelichting H PRV wijzigen: Een toename van de geluidsbelasting is niet significant indien voldaan wordt aan de richtwaarden zoals opgenomen in de Provinciale Milieuverordening Utrecht
Tekst PRV	Ambts-halve wijziging	In de PRV is de tekst van de toelichting op artikel 2.5 Stiltegebied onjuist. De laatste twee zinnen moeten geschrapt worden, omdat deze hetzelfde zijn als de twee zinnen aan het begin van de tekst.	n.v.t.	Toelichting H PRV wijzigen: De laatste twee zinnen "Het beleid is erop gericht dat mensen en dieren stilte kunnen ervaren. Het instellen van stiltegebieden is hierbij een belangrijk hulpmiddel." worden geschrapt.

5. Beschermen kwaliteiten

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Indeling paragrafen	068	Indiener vindt het voor de hand liggen dat gezien de gekozen 'lagenbenadering' eerst aandacht was voor 'Aardkundige waarden', alvorens natuur, landschap en tenslotte cultuurhistorie te behandelen.	We hebben de onderwerpen inderdaad anders ingedeeld, door de te beschermen kwaliteiten bij elkaar te zetten. Daarbinnen hebben we voor de vindbaarheid wel de 'oude' volgorde aangehouden. Wij nemen deze suggestie mee naar de vormgeving van de Omgevingsvisie.	Geen aanleiding tot aanpassing

5.1 Cultuurhistorische hoofdstructuur (CHS)

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
CHS in PRV	068	Indiener is van mening dat de handreikingen en de bijlage cultuurhistorie van de PRV beter in de hiervoor relevante PRV-artikelen moeten worden verankerd.	De bijlage cultuurhistorie van de PRV is al verankerd in artikel 1.7. De handreikingen zijn bedoeld om te helpen ons beleid en onze regels vorm te geven. Deze hebben geen verplichtend, maar een stimulerend karakter.	Geen aanleiding tot aanpassing
	098	Indiener is van mening dat het onwenselijk is, dat de provincie op voorhand aanvullende regelgeving voor cultuurhistorie wenst in ruimtelijke plannen. Op grond van het Bro houdt de gemeente rekening met cultuurhistorische waarden en hanteert ze een eigen cultuurhistorische waardenkaart. De gemeente kiest echter nadrukkelijk voor een stimulerende aanpak in plaats van een regulerende. De wens van de provincie om op voorhand regels op te nemen in ruimtelijke plannen staat haaks op deze aanpak. Daar komt bij dat de aangegeven hoofdstructuur (kaart 5) zodanig grofmazig is dat de regeling naar verwachting tot verwarring gaat leiden.	Cultuurhistorie is naast andere ruimtelijke kwaliteiten als landschap en natuur een aspect waar bij ruimtelijke ontwikkelingen rekening gehouden dient te worden. Op grond van het Bro (artikel 3.1.6, tweede lid, onderdeel a) zijn vanaf 1 januari 2012 gemeenten verplicht cultuurhistorische waarden mee te laten wegen in bestemmingsplannen. Het ruimtelijk erfgoedbeleid van de provincie richt zich op een viertal thema's waarbij in de toelichting specifiek wordt ingegaan om welke waarden van provinciaal belang het gaat. Het is aan de gemeenten om aantoonbaar deze waarden zo goed mogelijk te borgen. Nadere regelgeving wordt dus aan de gemeenten overgelaten.	Geen aanleiding tot aanpassing

5.1.1 CHS – Historische buitenplaatszone

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Handreiking	068	Indiener verzoekt om, behalve naar de leidraad: 'Behoud door ontwikkeling', ook naar de handreiking 'Utrechtse Buitenplaatsenbiotoop' te verwijzen.	Genoemde verwijzing zullen wij in de bijlage cultuurhistorie toevoegen.	Aanpassen H PRV door in de Bijlage Cultuurhistorie te verwijzen naar de handreiking 'Utrechtse Buitenplaatsenbiotoop'.

Uitvoering	100	<p>Indiener is van mening dat de 'Historische buitenplaatszone' niet up-to-date is en geactualiseerd dient te worden. In de PRS wordt uitgegaan van de 'Uitvoeringsagenda Historische Buitenplaatsen provincie Utrecht 2012-2015'. In deze Uitvoeringsagenda is een aanzet gegeven voor projecten, waaronder het uitwerken van de Utrechtse Buitenplaatsenbiotoop en het opstellen van een specifieke Provinciale verordening. Dit zou een vervolg moeten krijgen in een nieuwe uitvoeringsagenda voor de komende jaren. Een actieve rol van de provincie blijft gewenst. Daarnaast vraagt vooral ook de buitenplaatsenbiotoop om nadere uitwerking in het kader van de nieuwe Omgevingswet. Door als provincie actief mee te werken, worden de kwaliteiten van Utrechtse Buitenplaatsen verder versterkt en gaan de resultaten van de eerdere Uitvoeringsagenda niet verloren. Een geactualiseerd document dient als beleidsuitgangspunt genomen te worden in de PRS.</p>	<p>De historische buitenplaatszones zijn op grond van recente inzichten aangevuld met een tweetal nieuwe zones. Hiermee hebben we een up-to-date overzicht gekregen van de Utrechtse buitenplaatszones. Op basis van het verschenen evaluatierapport zullen we onderzoeken of en zo ja in hoeverre de uitvoeringsagenda geactualiseerd moet worden en hoe de zones verder uitgewerkt gaan worden in de nieuwe Omgevingswet.</p>	<p>Geen aanleiding tot aanpassing.</p>
------------	-----	--	---	--

5.1.2 CHS – Militair erfgoed

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Kamp Amersfoort	058	Indiener verzoekt om ook Kamp Amersfoort als erfgoed te vermelden.	Kamp Amersfoort is opgenomen binnen de contour van het militair erfgoedgebied Soesterberg. Wij zullen de toelichting in de bijlage cultuurhistorie op dit punt aanvullen.	Aanpassen H PRV door in de Bijlage Cultuurhistorie ook Kamp Amersfoort op te nemen.
Grebbeleinie	075	De Grebbeleinie vormt een onlosmakelijk onderdeel van onze historie en moet daarom behouden en beleefbaar blijven. Ook de recreatie, natuur, landschap zijn hierbij gebaat. Het zorgt mede voor bewustwording bij de bewoners dat ook in de toekomst overstromingen kunnen voorkomen.	Wij kunnen dit alleen maar beamen. De Grebbeleinie is opgenomen in de PRV en krijgt daarmee een duidelijke provinciale aandacht.	Geen aanleiding tot aanpassing.
Forten	053	Alle eventuele ontwikkelingen in forten vallen onder de verstedelijkingsbepaling. Artikel 1.7 maakt alleen een uitzondering voor ontwikkelingen in de historische buitenplaatszone. Hierdoor lijkt elke vorm van ontwikkeling op een fort onmogelijk te worden. Een oplossing voor gebruik van bestaande bebouwing met een beetje uitbreiding zou artikel 3.6 kunnen zijn, maar dit beperkt de mogelijkheden flink. Kan dit opgelost worden?	De meest eenvoudige oplossing zou kunnen zijn om bij artikel 1.7, lid 4 de volgende regel toe te voegen: "Een dergelijke afwijking geldt ook voor kleinschalige verstedelijking voor de binnen het 'militair landschap' gelegen forten." Deze verruiming is wel wat betrekkelijk want er ligt al een fors beschermingsregiem in het kader van de Monumentenwet (onderdeel omgevingswet) op deze forten die alle in de provincie Utrecht zijn aangewezen als complexmatig beschermd rijksmonument	Aanpassen H PRV artikel 1.7 met de aangegeven uitbreiding.

NHW	Ambts-halve wijziging	De kaart van de begrenzing van de Nieuwe Hollandse Waterlinie is nog in ontwikkeling binnen het traject voor de UNESCO-nominatie en is eind 2016 klaar.	In de PRS en PRV (herijking 2016) is de voorlopige begrenzing opgenomen. Zodra deze gereed is wordt de definitieve begrenzing verwerkt in een volgende versie.	Aanpassen object NHM in H PRS en H PRV zodra definitieve begrenzing gereed is.
-----	-----------------------	---	--	--

5.1.3 CHS – Agrarisch cultuurlandschap

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Soester Eng	068, 098	Goed dat de Soester Eng nu apart wordt beschermd vanwege haar waarde als agrarisch cultuurlandschap (068). Indiener is verheugd dat de Soester Eng is opgenomen in Cultuurhistorische Hoofdstructuur (098).	Wij danken u voor deze adhesiebetuiging.	Geen aanleiding tot aanpassing
	068	Langs de rand van de Utrechtse Heuvelrug zijn ook waardevolle agrarische cultuurlandschappen waarvan de waarden zouden moeten worden beschermd, zoals (relicten) van een aantal 'celtic fields', o.a. bij Remmerden en Maarn en de vele engen langs de randen van de Heuvelrug, o.a. bij Amerongen/Leersum.	Ten aanzien van de genoemde celtic fields is via de Monumentenwet reeds een voldoende borgende bescherming aanwezig. Recent heeft het Rijk (RCE) grote aanvullende complexen celtic fields bij Maarn en Rhenen toegevoegd aan het register van rijksmonumenten. Wat betreft de engen op de flanken van de Utrechtse Heuvelrug heeft een quick scan onderzoek in het kader van de Soester Eng waardering ("Quickscan Agrarisch Cultuurlandschap Utrechtse Heuvelrug" d.d. 1 december 2015) uitgewezen dat deze complexen zodanig fragmentarisch en aangetast zijn dat een opname in de PRV/PRS niet verantwoord is.	Geen aanleiding tot aanpassing
	116	De Lopikerwaard krijgt in uw Ontwerp PRS specifiek aandacht voor de cultuurhistorische waarden. Indiener neemt aan dat dat inclusief Oudewater is bedoeld. Oudewater valt echter ook in de Linschoterwaard. Indiener vraagt de provincie te vermelden dat de specifieke aandacht voor de cultuurhistorische waarden evengoed geldt voor de Linschoterwaard.	De stad Oudewater zelf is vanwege de gemeentelijke autonomie binnen de rode contour niet opgenomen binnen het agrarisch cultuurlandschap Lopikerwaard. De Linschoterwaard is als agrarisch cultuurlandschap 'Linschoten', strekkende tussen Oudewater, Montfoort en Woerden, opgenomen in de PRS/PRV en in de bijlage cultuurhistorie nader omschreven.	Geen aanleiding tot aanpassing

5.1.4 CHS – Archeologie

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Bescherming en regulering	100	De provincie geeft aan te reguleren door er op toe te zien dat gemeenten in bestemmingsplannen en bij planontwikkeling	De kernkwaliteiten van de aanwezige archeologische waarden zijn in de bijlage	Geen aanleiding tot aanpassing

		<p>rekening houden met aanwezige cultuurhistorische waarden van o.a. archeologisch erfgoed. De wijze waarop dit gestalte gaat krijgen is weinig concreet. Hoe gaat de provincie het reguleren van bestemmingsplannen en planontwikkeling concreet reguleren? Gaat de provincie in het kader van IBT nu ook toezien op bestemmingsplannen? Indien dit het geval is, welke criteria worden hierbij dan gehanteerd? (100)</p> <p>In het provinciaal beleid staat dat gemeenten in hun bestemmingsplannen en bij planontwikkeling rekeningen moeten houden met de aanwezige cultuurhistorische waarden. De wijze waarop dit gestalte gaat krijgen is niet concreet. Te meer omdat in de tabel Uitvoeringsacties maar twee concrete acties zijn aangegeven ten aanzien van het aspect Archeologie. Hoe gaat de provincie het reguleren van bestemmingsplannen en planontwikkeling concreet aanpakken? Gaat de provincie in het kader van IBT nu ook toezien op bestemmingsplannen? Indien dit het geval is, welke criteria worden hierbij dan gehanteerd? (103)</p>	<p>cultuurhistorie nader omschreven. Hiermee dienen de gemeenten rekening te houden bij het opstellen van hun bestemmingsplannen. Wij adviseren vanuit archeologie bij (voor)ontwerp bestemmingsplannen en beoordelen of de provinciale speerpunten (Limes, Dorestad en Utrechtse Heuvelrug) voldoende beschermd worden.</p> <p>Daarnaast toetsen wij sinds kort in het kader van IBT of gemeenten uitvoering geven aan de wettelijke verplichting om rekening te houden met archeologische waarden bij het vaststellen van hun bestemmingsplannen. Naast het constateren of archeologische waarden zijn meegewogen, is een belangrijk criterium of de gemeente bij de afweging en het bepalen van (vrijstellingsgrenzen in) regels archeologische deskundigheid betrokken heeft.</p>	
	103	<p>Het verlagen van het grondwaterpeil kan een negatieve invloed hebben op archeologische resten. In hoeverre gaat de provincie toezien op het tegengaan van grondwaterpeilverlaging? Gaat de provincie bijvoorbeeld toezien op het stellen van regels hierover in bestemmingsplannen van gemeenten? Gaat de provincie hier ook actief op toezien bij Waterschappen?</p>	<p>De provincie verwacht van gemeenten en waterschappen dat deze binnen de beschikbare kaders rekening houdt met (bekende) archeologische waarden bij grondwaterpeilverlagingen.</p>	Geen aanleiding tot aanpassing
	103	<p>Landelijk zijn verschillende kennislacunes en thema's bekend, deze zijn echter niet benoemd in de visie van de provincie: Welke rol ziet de provincie voor zichzelf daar waar het gaat om het behoud van archeologische resten bij sluipende bodemdegradatie, waarvoor het 'de-veroorzaker betaalt-principe' niet opgaat? Welke rol ziet de provincie voor zichzelf daar waar het gaat om het behoud van archeologische resten in (voormalige) waterbodems?</p>	<p>De provincie vraagt met de Erfgoedmonitor aandacht voor het beheer en behoud van de archeologische rijksmonumenten (cultuur- en erfgoednota 2016-2019 'Alles is nu'). In eerste instantie ligt hierbij de focus op bovengronds waarneembare bedreigingen. In overleg met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed wordt daarnaast gekeken naar hoe (andere) sluipende bodemdegradatie gemonitord en aangepakt zou kunnen worden.</p>	Geen aanleiding tot aanpassing
	114	<p>Indiener stelt voor de tekst (Toelichting) als volgt aan te passen: In gebieden binnen de Limeszone met hoge bekende archeologische waarden zijn ingrepen, werken of werkzaamheden waarbij de grond over een oppervlakte van</p>	<p>De Toelichting is voor archeologie ten opzichte van de eerdere PRV ongewijzigd gebleven, omdat er vooralsnog geen nieuwe informatie beschikbaar is om deze op aan te passen.</p>	Geen aanleiding tot aanpassing

		<p>meer dan 100m2 dieper wordt geroerd dan 50cm niet toegestaan, tenzij is aangetoond dat de archeologische waarden niet worden geschaad. Bij de bescherming van de hoge archeologische verwachtingswaarden binnen de Limes zone is archeologisch onderzoek nodig wanneer werken of werkzaamheden uitgevoerd gaan worden in een oppervlakte van meer dan 500m2 waarbij de grond dieper wordt geroerd dan 50cm. Hierbij wordt vooralsnog aangesloten bij het vigerende gemeentelijk beleid binnen de gemeenten Houten, Bunnik en Wijk bij Duurstede.</p> <p>Hiervan kan op basis van een archeologische onderbouwing afgeweken worden. In het najaar van 2016 wordt naar verwachting het project met de gemeenten Bunnik, Houten en Wijk bij Duurstede afgerond om tot een nauwkeurigere vrijstellingsdiepte voor het Kromme Rijngebied te komen.</p>	<p>Bovendien is de tekst in de Toelichting niet bindend en deze zal ook niet zomaar overgezet worden naar de regels.</p> <p>Destijds is juist voor deze constructie gekozen, omdat de provincie erkent dat het beleid van de Kromme Rijn gemeenten op dit punt afwijkt. Provincie en de Kromme Rijn gemeenten zijn in 2014 gezamenlijk een project gestart om nader te onderzoeken hoe om te gaan met de dieptegrenzen. De eerste focus hierbij is een inventarisatie van de beschikbare kennis wat betreft de gemiddelde diepteligging van (Romeinse) archeologische resten in het gebied. Vanuit daar zal de provincie met de gemeenten verder kijken naar een gezamenlijke aanpak.</p>	
--	--	--	---	--

5.2 Landschap

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
5.2: Kwaliteitsgidsen landschap	068	<p>De kwaliteitsgidsen zijn goed, maar wat nog mist is een 'Kwaliteitskaart' (vergelijk ook de provincie Zuid Holland'). Daarnaast is het jammer dat de landschappen niet afzonderlijk als provinciaal landschap zijn geduid (voor zover ze geen nationaal landschap zijn). Hiermee kunnen duidelijke ruimtelijke randvoorwaarden (vgl. 'migratiesaldo-nul') worden opgenomen, uitgaande van de specifieke kwaliteiten van het landschap om zo veel beter te kunnen sturen op kwaliteit. Zet de tools voor kwaliteit ook actiever in en veranker de kwaliteitsgidsen juridisch beter. Stel ook gidsen voor het stedelijk gebied op.</p>	<p>Het is goed om te horen dat u de Kwaliteitsgids Utrechtse Landschappen een warm hart toe draagt. Wij werken hier nu enkele jaren mee en willen dit aankomend jaar evalueren. Dit is ook het moment waarop we bekijken of een (aangepaste) kwaliteitskaart toegevoegde waarde heeft. Er staan immers ambitiekaarten per landschap in de gids en de kaart van de landschappen met hun kernkwaliteiten per deelgebied is op de website van de provincie te vinden via webkaart. Tijdens het opstellen van de Kwaliteitsgids hebben we geconstateerd dat de 7 landschappen met hun unieke kwaliteiten allemaal belangrijk zijn voor Utrecht. We hebben er daarom voor gekozen alle landschappen gelijk te behandelen. In elk landschap moet afgewogen worden hoe een voorgestelde ontwikkeling het best ingepast kan worden zodanig dat de kwaliteiten van het landschap beschermd worden.</p>	<p>Geen aanleiding tot aanpassing</p>

5.2.1 Landschap Eemland

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
	105	<p>De provincie geeft aan dat bij ontwikkelingen in het landschap het vooral van belang is de open ruimte te behouden. Indiener is van mening dat met de mogelijkheid tot plaatsing van windturbines niet wordt voldaan aan de provinciale doelstelling om het gebied Eemland als open ruimte te behouden.</p> <p>Duurzame energie in Eemland is in strijd is met de beschermde kernkwaliteit 'extreme openheid' van dit gebied. De genoemde kernkwaliteit is voor Eemland door de provincie Utrecht verankerd in de 'Kwaliteitsgids Utrechtse Landschappen'. De plaatsing van windturbines is dus in strijd met vigerende provinciale wet- en regelgeving.</p>	<p>Bij het opstellen van de Kwaliteitsgids Utrechtse Landschappen (een inspirerend document) hebben we aangegeven dat windmolens in Eemland niet toegestaan zijn. In de herijking van de PRS is de lat met betrekking tot duurzame energie hoger gelegd. Daarbij is dit belang gelijkwaardig geworden aan de andere belangen, zoals natuur en landschap en zal er via maatwerk per locatie / gebied een afweging gemaakt moeten worden. Wij staan dus open voor initiatieven met draagvlak van gemeente, die bijdragen aan het behalen van duurzaamheidsambitie en zullen dan een nadere afweging maken.</p> <p>Om de duurzaamheidsambitie te halen sluiten wij ook zonnevelden in Eemland niet uit. Wel zullen ze, net als biogasinstallaties, goed landschappelijk ingepast moeten worden.</p>	Geen aanleiding tot aanpassing

5.2.3 Landschap Groene Hart

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
5.2.3: begrenzing landschap Groene Hart	101	<p>Pas de begrenzing van de landschappen Groene Hart nabij de stad Utrecht aan. Rijnenburg is op de kaart opgenomen in het Groene Hart landschap. Landschappelijk gezien klopt dit, maar de begrenzing van het Groene Hart als deelgebied waar de Stuurgroep Groen Hart over gaat, ligt op de rand van Rijnenburg. Rijnenburg is met het oog op ontwikkeling jaren geleden al uit het plangebied Groen Hart gehaald. Pas dit ook in de PRS aan om verwarring te voorkomen.</p>	<p>Wij hebben het totale landelijke gebied opgenomen in de verschillende landschappen. Alleen het gebied binnen de rode contouren rondom Utrecht en Amersfoort is hier buiten gehouden. Rijnenburg is inderdaad door het Rijk uit de begrenzing van het Nationaal Landschap gehaald. Nu dat wij als provincie zelf over de landschappen gaan hebben wij voor de invalshoek van het landschap gekozen. Het landschap loopt immers door tot de rode contour. De landschappelijke kwaliteiten van een gebied en het waarborgen daarvan blijven ook bij nieuwe plannen van belang. Dit geldt ook voor Rijnenburg. Bij planvorming kan landschap inspiratie bieden voor het ontwerp. Om deze reden blijft Rijnenburg binnen de landschappelijke begrenzing van Groene Hart liggen. Pas als de rode contour wordt aangepast, wijzigt de begrenzing van het landschap.</p>	Geen aanleiding tot aanpassing

5.2.4 Landschap Rivierengebied

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
5.2.4: begrenzing landschap rivieren-gebied	101	Pas de begrenzing van de landschappen Rivierengebied nabij de stad Utrecht aan. Maarschalkerweerd is opgenomen in het landschapstype rivierengebied. Haal dit hieruit gezien de ligging binnen stedelijk gebied, de voorgenomen ontwikkelingen rondom het Nationaal hockeycentrum en de beperkte aanwezigheid en herkenbaarheid van de kernkwaliteiten.	Wij hebben het totale landelijke gebied opgenomen in de verschillende landschappen. Alleen het gebied binnen de rode contouren rondom Utrecht en Amersfoort is hier buiten gehouden. De landschappelijke kwaliteiten van een gebied en het waarborgen daarvan blijven ook bij nieuwe plannen van belang. Dit geldt ook voor Maarschalkerweerd. Bij planvorming kan landschap inspiratie bieden voor het ontwerp. Om deze reden blijft Maarschalkerweerd binnen de landschappelijke begrenzing van Rivierengebied liggen. Pas als de rode contour wordt aangepast, wijzigt de begrenzing van het landschap.	Geen aanleiding tot aanpassing

5.3 Aardkundige waarden

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Aardkundige waarden en monumenten	068	Naast aardkundige waarden zijn er ook 'Aardkundige monumenten'. Er is een (voor)verkenning uitgevoerd, om de Utrechtse Heuvelrug (en omgeving) bij de Unesco voor te dragen als Geopark UH. Dit combineert goed met het initiatief dat hiervoor binnen de provincie Noord-Holland loopt en het initiatief om voor de Utrechtse Heuvelrug tot één Nationaal Park te komen. Gezien de betekenis van deze initiatieven zou het goed zijn hier in de Toelichting aandacht aan te geven.	Het klopt dat de provincie Utrecht bij beide initiatieven is betrokken. Op dit moment zijn beiden echter niet zo ver gevorderd, dat er ruimtelijk beleid kan worden vastgelegd.	Geen aanleiding tot aanpassing
Aardkundige waarden in PRV	098	Er is geen kader met regels voor het borgen van aardkundige waarden opgenomen in de PRV. Hier heeft indiener geen moeite mee, omdat de waarden feitelijk reeds zijn geborgd. Als er in de praktijk toch getoetst wordt aan bepaalde criteria wil indiener dat graag vernemen. Wel mist indiener in de visie de onderbouwing van de aardkundige waarden. De Lange en Korte Duinen zijn al aangewezen als Rijksmonument en zodanig al beschermd. Bovendien mist indiener instructieregels om aardkundige waarden concreet te borgen.	Bij het beoordelen van ruimtelijke plannen letten wij erop dat de aardkundige waarde in stand blijft. Het gaat hierbij om de vorm in het landschap (geomorfologie) en de samenstelling van het bodemprofiel. De Lange en Korte Duinen zijn geen aardkundig rijksmonument, maar provinciaal aardkundig monument. Aardkundige monumenten zijn op zich zelf niet (extra) ruimtelijk beschermd, maar alle aardkundige monumenten zijn ook aardkundige waarde en op die manier ruimtelijk beschermd conform de PRV.	Geen aanleiding tot aanpassing

5.4 Natuur

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Natuur 2.0 en Natuurvisie	041, 068	Maak een duidelijke koppeling met Natuur 2.0 – Utrecht, netwerk van natuur' voor het streven naar robuuste natuur in grote eenheden waar bodem- en watersysteem basis voor vormt (041). De provincie is voornemens, ook met het oog op nieuwe Natuurbeschermingswet, een nieuwe Natuurvisie op te stellen. Dit is een goede zaak. Natuurbeleid 2.0 speelt hier al op in, maar dit zou nog veel sterker kunnen (068).	Wij werken nu aan de Natuurvisie, die nodig is voor de beleidskaders bij de invoering van de Wet Natuurbescherming. Deze visie wordt een uitgebreidere versie van Natuur 2.0. We zullen in deze visie nadrukkelijk ook de koppeling met het bodem- en watersysteem aan de orde stellen. De Natuurvisie gaat doorwerken in de Omgevingsvisie. Vooruitlopend daarop zullen we al wel een koppeling leggen tussen PRS paragrafen 4.1 en 5.4.1. Tijdens de hoorzitting is nogmaals het belang van koppeling met de Natuurvisie benadrukt, mede vanwege de beschreven natuurwaarden. In paragraaf 5.4 wordt een verwijzing naar Natuurvisie opgenomen.	Aanpassen H PRS door in paragraaf 4.1 een verwijzing naar H PRS 5.4.1 op te nemen over het belang van beschermen en zo nodig verdere ontwikkelen van bodem- en watersystemen voor het bereiken van de gewenste natuurkwaliteit, zeker ook in de robuuste systemen van bijvoorbeeld Heuvelrug, uiterwaarden en kwelgebieden. Aanpassen H PRS door in paragraaf 5.4 een verwijzing naar de Natuurvisie en relatie tussen beide op te nemen.

5.4.1 Gebiedsbescherming Natuurnetwerk Nederland

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
NNN, saldo-benadering	068	Bij de 'NNN-Saldobenadering' kan men nu ook met een zogenaamde 'ruimtelijke onderbouwing' volstaan. Alleen als er meerdere ruimtelijke plannen zijn dient er een document (lees: gebiedsvisie) te zijn, wat voorheen standaard eis was. Dit is een ongewenste verruiming, aangezien juist een gebiedsvisie een integrale benadering mogelijk maakt.	Het is niet onze bedoeling om de eisen aan de zogenaamde saldobenadering te verlagen. We spreken daarom in de PRS over één gezamenlijk ruimtelijk plan. In de PRV staat in de Toelichting: "Bij de saldobenadering gaat het om een combinatie van projecten of handelingen die tevens tot doel heeft het functioneren van het NNN op gebiedsniveau per saldo te verbeteren, via het vergroten van de waarden en/of het vergroten van de reële oppervlakte aan natuur. Er moet dus een duidelijke onderlinge samenhang zijn tussen de betreffende plannen, projecten of handelingen." Overigens wijken deze teksten niet af van de vigerende PRS/PRV.	Geen aanleiding tot aanpassing
NNN, PRV	098	Indiener verzoekt in de PRV in art 2.4 een duidelijker link te leggen naar de instrumenten voor ontwikkeling zoals	Wij kiezen ervoor om de tekst in de PRV algemeen te houden en verbijzonderingen op	Geen aanleiding tot aanpassing

		in de PRS zijn verwoord: Uitbreidingen van geringe omvang, plussen en minnen, herbegrenzing en saldobenadering.	te nemen in de toelichting tenzij het vanwege juridische noodzaak in de regels opgenomen moet zijn. Wij zien bij deze instrumenten geen noodzaak.	
	098	In lid 3 van PRV artikel 2.4 wordt gesproken over verzekering van de instandhouding. Is hier een termijn aan gekoppeld? Zo ja, waar staat dat?	De instandhouding heeft betrekking op compensatie (lid 3). Hieraan is geen formele termijn gekoppeld. In het algemeen dient een dergelijk terrein op de reguliere manier als natuurterrein beheerd en ook planologisch beschermd te worden. Omdat er sprake is van een nieuwe situatie zullen zo nodig aanvullende afspraken gemaakt worden voor ontwikkeling. Na een periode van 10 jaar kan de compensatienatuur als 'gewoon' natuurterrein behandeld worden waarvoor bijvoorbeeld het nee, tenzij van PRV artikel 2.4 van toepassing is.	Geen aanleiding tot aanpassing
	098	En de aanwijzing van Luchtvaartterreinen zoals verwoord in lid 5 (PRV artikel 2.4) heeft niets met de aanwijzing van NNN gebieden te maken. In dergelijke gevallen kan er eigenlijk nooit een toename van het NNN plaatsvinden.	Het toevoegen van terrein aan het NNN in lid 5 werkt door in de afweging of een nieuw luchtvaartterrein toegestaan kan worden (zie art. 3.14 Luchtvaartterrein lid 2 en de toelichting op dat artikel). Vermoedelijk heeft de indiener van deze zienswijze de zin in lid 5 zo opgevat dat daarmee ook nieuwe locaties voor luchtvaartterrein worden aangewezen. Dat is niet de bedoeling.	Geen aanleiding tot aanpassing
NNN, PRS	103	In het schema op blz. 56 wordt nog gesproken over EHS. Dit scheidt verwarring. Verzoek om de term te wijzigen in NNN.	Dit is een omissie. Wij zullen dit wijzigen.	Aanpassen H PRS door in het schema over NNN te spreken.
Natuurbeheer	139	In verband met voorgenomen ontwikkelingen op landgoed Sterkenburg (functiewijziging van het erf en nieuwe ontwikkelingen binnen het landgoed) verzoekt indiener de beheertypes (vochtig hakhout en kruiden- en faunarijk grasland) in te tekenen in het natuurbeheerplan 2017.	Dit is een zienswijze die niet verwerkt kan worden in de PRS en PRV, maar bij het Natuurbeheerplan thuis hoort. Hij wordt hiernaar doorgeleid.	Geen aanleiding tot aanpassing
Relatie NNN en landbouw	112	Ontwikkelingen buiten het NNN kunnen van invloed zijn op het functioneren van het NNN. Uitbreidingen van het bouwblok met agrarische bestemming worden daarom benaderd vanuit het 'nee-tenzij'-regime. Het is van	Het beleid voor de bescherming van het NNN, is niet gewijzigd door de herijking. Dat geldt ook voor agrarische bedrijven in het NNN. Het Nee, tenzij regime geldt overigens alleen in het	Geen aanleiding tot aanpassing

		belang dat het 'ja, mits-principe' gaat gelden.	NNN en buiten de agrarische bouwblokken voor de Groene contour.	
Relatie verstedelijking	144	Indiener wil weten hoe de criteria en normen voor de aanpassing van het NNN zich verhouden tot de door de provincie gehanteerde voorkeursbehandeling voor stedelijke ontwikkelingen. Wat gebeurt er bij strijdigheid in criteria? Hoe wordt een eventueel verlies aan natuur dat met een beperking van het NNN gepaard gaat gecompenseerd?	De bescherming van het NNN op basis van het Nee, tenzij is volledig geldend, ook bij eventuele stedelijke ontwikkeling. Compensatie zal dus volgens de regels van het NNN plaats moeten vinden.	Geen aanleiding tot aanpassing
5.4 Vliegbasis Soesterberg	068, 144	Indieners verzoeken de provincie af te zien van de bouw van een nieuwe woonwijk op voormalige Vliegbasis Soesterberg en het gebied terug te brengen binnen het NNN. Recente natuuronderzoeken maken duidelijk hoe bijzonder waardevol de natuur is op de vliegbasis. Bovendien heeft het terrein een cruciale functie voor het functioneren van de algehele natuur op de Utrechtse Heuvelrug. Het gebied zou als 'lcoongebied' behouden moeten worden. Ook bestaan er alternatieve bouwlocaties, in het bijzonder Kamp van Zeist.	Het realiseren van deze woonwijk is vastgelegd in de bestemmingsplannen van Zeist en Soest en onderdeel van de samenwerkingsovereenkomst Vliegbasis Soesterberg (5 juni 2015). Bij een alternatieve woningbouwlocatie moet dit alles opnieuw gemaakt worden. Daarnaast is Kamp van Zeist nog niet overgedragen door de rijksoverheid aan de provincie. Bij deze overdracht wordt nu uitgegaan van een groene bestemming. Als dit toekomstige woningbouw wordt, dan zal naar verwachting de overnameprijs flink omhoog gaan. Mede hierdoor lijkt het niet realistisch om dit als alternatief te zien.	Geen aanleiding tot aanpassing
Kaart Natuur	068	Op kaart 6 moeten ook de Natura-2000 gebieden en Natuurmonumenten worden aangegeven, aangezien daarvoor (Natuurbeschermingswet) specifiekere bescherming geldt dan voor NNN.	Op PRS-kaart 7 is N2000 ter informatie aangegeven. Om die reden werkt dit niet door in PRV-kaart 6. De beschermde natuurmonumenten zijn niet aangegeven omdat de bescherming daarvan op basis van de Natuurbeschermingswet per 1 januari 2017 vervalt. Voor beide geldt dat ze beschermd blijven via het NNN. Verder worden de N2000-gebieden vanwege de Wet Natuurbescherming vanaf 1-1-2017 beschermd via de Natuur- en landschaps-verordening Provincie Utrecht 2016.	Geen aanleiding tot aanpassing
	068	Neem op Kaart 6 ook belangrijke ecologische corridors/verbindingen op, in het bijzonder ook de robuuste verbinding UH-Veluwe, teneinde tot versterking	De robuuste verbinding Utrechtse Heuvelrug – Veluwe is destijds geschrappt als gevolg van Rijksbezuinigingen. Provincie Utrecht heeft met	Geen aanleiding tot aanpassing

		van de op de Utrechtse Heuvelrug voorkomende populaties aan diersoorten te kunnen komen. Hiermee kan ook aan de 'Gebiedsontwikkeling Utrecht-Oost' in het kader van het MIRT een duidelijke sturing meegeven worden.	diverse gebiedspartijen in het Akkoord van Utrecht nadere afspraken gemaakt over waar de beschikbare overheidsfinanciën voor nieuwe natuur ingezet zullen gaan worden. Hieraan houden wij vast. De Gebiedsontwikkeling Utrecht-Oost ligt aan de Oostkant van de stad Utrecht.	
	068, 076, 144	Neem op Kaart 6 ook het Nationale Park Utrechtse Heuvelrug op en schenk hier ook in de tekst aandacht aan (068). Neem het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug, waarvoor het voornemen is om dit te vergroten tot de gehele Heuvelrug en mogelijk ook met 't Gooi, op de kaart Natuur (kaart 6) op. Schenk hier ook in de tekst aandacht aan (076). Ligt het gezien de betekenis en reikwijdte niet voor de hand de beoogde uitbreiding van het Nationaal Park UH te noemen in de Toelichting op de Herijking 2016 en – althans in voorlopige zin – weer te geven op de kaart Natuur (6) en moet dit ook niet gebeuren voor de voor de voorbereiding van de internationale (Unesco) kwalificatie Geopark? Op welke punten en in hoeverre is de provincie bereid de voorbereiding van beide initiatieven te ondersteunen?	Het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug wordt in de PRS en PRV niet expliciet genoemd, omdat er voor dit gebied geen aanvullende ruimtelijke eisen gelden anders dan die voor het NNN. Nationale Parken is ook geen ruimtelijk beleid. Voor het eventuele Geopark geldt hetzelfde. De uitbreiding van het Nationaal Park is een expliciete provinciale wens, zie ook het coalitieakkoord. Indien de instelling van een Geopark ondersteunend is aan de uitbreiding van het Nationaal Park dan ondersteunen we die aanmelding ook.	Geen aanleiding tot aanpassing
Toelichting PRV artikel 2.4	Ambts-halve wijziging	In de toelichting op het artikel 2.4 NNN in de H PRV dient verwezen te worden naar de NNN-wijzer die helpt bij toepassing hiervan.	n.v.t.	Aanpassen PRV-toelichting artikel 2.4 conform voorstel.

5.4.1 Gebiedsbescherming Natuurnetwerk Nederland: begrenzing

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
buitenplaats Hunthum in NNN	001	Bezwaar tegen wijziging begrenzing NNN waardoor de bebouwingskern van buitenplaats Hunthum (Sluys Nae) in NNN komt te liggen. De plannen voor ontwikkeling van deze historische buitenplaats verhouden zich niet tot het conserverend planologisch regime van het NNN. Dit zorgt voor verzwarende procedures en hogere plankosten terwijl het provinciaal beleid voor het behoud van buitenplaatsen meer dynamiek wil toestaan. Verder heeft de provincie onvoldoende onderbouwd	Het rijks- en provinciale beleid is gericht op het versterken van het Natuurnetwerk Nederland. De begrenzing ter plaatse is daarom gewijzigd. De buitenplaats Hunthum is onderdeel van een ecologische verbinding van de Vechtplassen via Polder Mijnden naar een aantal landgoederen ten westen van de Vecht en ten noorden van Breukelen. Dit terrein had al opgenomen moeten zijn in het NNN vanwege	Geen aanleiding tot aanpassing

		<p>waarom, naast bestaande bescherming op grond van bestemmingsplan en wetten, voor deze buitenplaats de NNN-status nodig is.</p>	<p>de ligging en vanwege de natuurwaarden die vergelijkbaar zijn met bijvoorbeeld de landgoederen aan de overkant van de Vecht. Daarom is het bij deze herijking opgenomen. Voor de plannen van Hunthum heeft het overigens geen gevolgen, want het bestemmingsplan is inmiddels vastgesteld. Ook voldoet het aan de criteria voor opname in het NNN vanwege de omvang (>5 ha) en aanwezige natuurkwaliteiten, die vergelijkbaar zijn met bijvoorbeeld de landgoederen aan de overkant van de Vecht. Hoewel het vigerende bestemmingsplan waarden beschermt, is de bescherming zonder NNN-status bij eventueel nieuwe ontwikkelingen te weinig. Wij hebben voldoende bronnen om zonder aanvullend veldonderzoek de natuurwaarde in te schatten. De Vecht zelf is een voor de meeste soorten een overbrugbare barrière. De bescherming van het NNN leidt niet tot het onmogelijk maken van dynamiek ter behoud van de historische buitenplaats. Wel moet enige moeite worden gedaan om ook het functioneren van het NNN te beschermen. Zie onze leidraad uit 2014.</p>	
Flexibiliteit in begrenzing NNN	053	<p>Breng meer flexibiliteit in de (begrenzing van) het NNN. Er zijn gebieden met nauwelijks natuurwaarden waarvan de ontwikkelingsmogelijkheden onnodig worden belemmerd, zoals de zandeilanden in de Vinkeveense plassen. Ook de mogelijkheden voor ontwikkelingen op forten worden te veel beperkt. De zoektocht naar eventuele compenserende maatregelen ligt nu volledig bij de aanvrager, wat in de praktijk een zeer grote drempel kan betekenen. Pak meer een meedenkende rol op, hanteer een meer flexibele insteek en draag actief bij aan mogelijke oplossingen.</p>	<p>We bieden via de instrumenten als plussen & minnen, saldobenadering, uitbreiding van geringe omvang en ook het nee tenzij (met compensatie) diverse en voldoende mogelijkheden om te komen tot ontwikkelingen in het NNN. Indien er een lastig en hardnekkig knelpunt ligt, waar vaak ook tussen de provinciale belangen een tegenstrijdigheid lijkt te bestaan, dan bieden wij u onze expertise aan om samen naar een goede oplossing te zoeken voor dat gebied. Onze gezamenlijke visie op de legakkers en de Vinkeveense Plassen is daarvan een goed voorbeeld. Ook gaan we een actievere rol innemen in het</p>	Geen aanleiding tot aanpassing

			vinden van compensatielocaties.	
Fort aan de Winkel in NNN	053	Bezwaar tegen het toevoegen van Fort aan de Winkel aan het NNN. Met als bijkomende vraag: welke natuurwaarden hebben hiertoe aanleiding gegeven?	Fort aan de Winkel is toegevoegd aan het NNN in lijn met de eerder gemaakte keuze om alle forten op te nemen in het NNN, dit fort ontbrak nog. De natuurwaarden zijn deels aanwezig in en aan de bebouwing en ook de op de grondlichamen. Daarnaast kennen forten een hoge potentie, waarbij ze door hun ligging in een linie onderling elkaar versterken.	Geen aanleiding tot aanpassing
Leusderheide in NNN	075	Als de militaire functie van de Leusderheide wordt opgeheven is het goed om het op te nemen in het Natuur Netwerk Nederland.	Deze benadering is al opgenomen in de vigerende en ook de herijkte PRS. Wij danken u voor deze adhesiebetuiging.	Geen aanleiding tot aanpassing
Buitenplaats Broekbergen in NNN	092, 121	Verzoek om Buitenplaats Broekbergen uit NNN te halen. Het gebied dat is aangewezen als NNN, betreft een parktuin die geheel door een dichte hoge tuinmuur afgesloten wordt. Broekbergen wordt aan de buitenzijde omringd door percelen met weinig tot geen natuurwaarden. Tijdens het natuuronderzoek zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen aangetroffen van zwaar beschermde soorten flora en fauna. Het natuurtype betreft een parktuin en niet het natuurtype 'droog bos met productie'. De oppervlakte van het NNN binnen Broekbergen bedraagt ca. 1 hectare. Doordat de parktuin is omsloten door dichte hoge Rijksmonumentale tuinmuur die in stand moet worden gehouden, is het minder robuust (grondgebonden zoogdieren kunnen hierdoor minder goed het plangebied bereiken). De tuinmuur vormt ook een beperking voor aaneengeslotenheid, waardoor het plangebied geen essentiële verbindingroute is en kan worden voor fauna. Met het verwijderen van buitenplaats Broekbergen uit NNN ontstaan geen significant negatieve effecten op het NNN-netwerk of op beschermde soorten. (092) Naar mening van de indiener zijn er geen redenen om het NNN voor wat betreft het landgoed Broekbergen te verkleinen. Dit knelt des te meer nu er geen wijzigingen in de onderliggende feiten en omstandigheden hebben plaatsgevonden. Het landgoed Broekbergen zou in zijn geheel moeten vallen binnen het NNN. (121)	Buitenplaats Broekbergen heeft vanaf het begin in de EHS, nu NNN gelegen met uitzondering van het bebouwde deel: huis, klooster en kapel. Via een zienswijze op het Natuurbeheerplan is kritisch gekeken naar de begrenzing van het NNN. Daarbij is een beperkt deel uit het NNN gehaald (ca. 1000 m ²), te weten aan de buitenkant van het NNN gelegen terreindelen met een uitgesproken tuin- of parkkarakter. Wij handhaven deze huidige begrenzing. Het in het NNN opgenomen deel van de buitenplaats is een waardevol bestaand ouder bosperceel dat weliswaar door een gesloten tuinmuur en een smalle weg wat afgesneden is van landgoed Dennenburg, maar voldoende verbonden is om van belang te zijn voor het functioneren van het NNN op de overgang van heuvelrug naar Langbroekerweteringgebied. Een herstel richting cultuurhistorische ontwerpen dient rekening te houden met de ook aanwezige natuurwaarden. Beide kwaliteiten kunnen elkaar versterken. Dit vraagt maatwerk waar de provincie desgewenst in mee kan denken.	Geen aanleiding tot aanpassing

Plangebied Maarsbergen in NNN	104, 156	Indiener verzoekt om het plangebied van de locatie Maarsbergen nog buiten NNN te houden, zolang nog niet zeker is op welke wijze de locatie wordt ingevuld (104). In de herijking is de begrenzing van het NNN op de huidige recreatiebestemming van de camping (Haarweg 52, Maarsbergen) gelegd. Indiener 2 is in samenspraak met gemeente gekomen tot transformatie van de bestaande recreatiebestemming. Deze plannen zijn in het stadium van voorontwerp bestemmingsplan. Nu al hierop voorsorteren met de aanduiding NNN is te vroeg (156).	De uitbreiding van het bedrijfsterrein Maarsbergen betreft inderdaad nog geen vastgesteld bestemmingsplan. We willen niet vooruit lopen op de vaststelling daarvan en zullen daarom de oorspronkelijke NNN-begrenzing voorlopig weer opnemen.	Aanpassing van de NNN-kaart in H PRS en H PRV naar de vigerende grens.
Landgoed Oude Weg in NNN	104	In de herijking is de begrenzing bij Landgoed Oude Weg aan de Dribergsestraatweg gedeeltelijk hersteld. Er is één begrenzing niet correct opgenomen. Pas dit aan.	Wij zullen de rode contour en de begrenzing van het NNN op elkaar laten aansluiten.	Aanpassing van de kaart door rode contour en NNN op elkaar aan te laten sluiten.
Ocriet terrein in Eemnes	105	In Eembrugge (gemeente Eemnes) ligt het voormalige Ocriet terrein. De gemeente wil daar woningbouw uitvoeren. Maar omdat dit gebied direct grenst aan het Natuurnetwerk Nederland (NNN) zou het beter zijn om dat gebied de bestemming Natuur te geven.	Het terrein van de Ocrietfabriek grenst inderdaad aan het NNN maar het ligt binnen de rode contour. Omzetting in natuur is om die reden niet aan de orde.	Geen aanleiding tot aanpassing
Tiendweg in Zeist	107	Tiendweg 28 betreft een woonerf met woning die geheel binnen het NNN valt. De gemeente wil het bestaande gebruik van woonerf in het bestemmingsplan vastleggen. Niet het gehele erf hoeft echter een erfbestemming te krijgen. Daar waar bos ligt kan dit binnen NNN blijven.	Hoewel woning met erf nu niet als zodanig bestemd zijn is het vanwege het al lang bestaande gebruik onhaalbaar om hier een bos- of natuurbestemming neer te leggen. Ten westen van het erf blijft voldoende bos aanwezig om aaneengesloten NNN te behouden. Wij zullen daarom de grens aanpassen aan het voorstel van de indiener.	Aanpassen kaart door het erf aan de Tiendweg in Zeist uit de NNN-begrenzing te halen.
Kerckebosch in Zeist	107	De voorgesteld NNN-grens komt niet geheel overeen met de nieuwe verkaveling zoals wij die hebben in gebracht voor het deel Kerckebosch. Het betreft een aantal kleine randen bij de vrije kavels.	De voorstellen van de gemeente hebben beperkte impact op het functioneren van het NNN en zijn conform het bestemmingsplan. Wij kunnen hieraan meewerken.	Aanpassen kaart door de NNN-grens in Kerckebosch aan te passen.
MOB-terrein bij Benschop	109	Op de kaart is het voormalige MOB-terrein bij Benschop aangewezen als onderdeel van het NNN. De gemeente Lopik bereidt met initiatiefnemers een plan voor, voor het gebruik van het terrein. Over de invulling van het terrein en de nadere eisen is al overleg gevoerd met de provincie en is een principe akkoord ontvangen. Indiener gaat er van uit dat gemaakte afspraken in stand	Het MOB-complex Benschop was in de vorige PRS en PRV al deel van het NNN. De regels voor het beschermingsregime, het Nee tenzij, zijn niet gewijzigd. Eerdere resultaten van overleg met de provincie blijven daarom gelden, maar wij wijzen u er wel op dat er op zeker moment door wets- of beleidswijzigingen	Geen aanleiding tot aanpassing

		blijven en ontvangt graag een bevestiging hiervan.	een nieuwe situatie kan ontstaan. Wacht daarom niet lang met het starten van de planologische procedure.	
Diverse grenzen NNN en groene contour	118	Indiener constateert dat er kleine wijzigingen zijn de de begrenzing van het NNN als van de Groene Contour. De begrenzingen lijken niet altijd even logisch of consequent toegepast. Veelal zijn bouwkavels en woonbestemmingen buiten de begrenzing gelaten, echter in enkele gevallen is er toch sprake van overlap. Graag zouden wij hierover met u in overleg treden om dit te bespreken dan wel te corrigeren.	Wij hebben daar waar nodig grenzen aangepast aan de topografische ondergrond om te komen tot een logische begrenzing. Bestaande bebouwing is bij ligging aan de rand van het NNN buiten het NNN gebracht, waarbij meestal het vigerende bestemmingsplan gebruikt is. Omdat de groene contour alleen geldt voor landbouwgrond zijn bebouwingsblokken buiten de groene contour gebracht, ook als daarmee een kleine enclave ontstaat.	Geen aanleiding tot aanpassing
NNN te Rhenen	141	Voor het grasveld tegenover de Toltoren verzoekt indiener de NNN-indicatie eraf te halen. Dit perceel van ca 1600 m2 is eigendom van de gemeente Rhenen en maakt thans deel uit van de woonwijk Koerheuvel. Het perceel is geschikt voor de bouw van 2 a 3 ruimte-voor-ruimtelocatie. De gemeente is bereid daarvoor initiatief te nemen.	Dit gebied ligt in het NNN aan de rand van de rode contour. De gemeente geeft bij zijn wens geen argumenten aan waarom de woningen binnen het NNN gebouwd moeten worden, noch waarom dit gebied geen NNN zou moeten zijn. Om die reden wijzigen wij nu niets. We zijn wel bereid om hier gezamenlijk naar te kijken.	Geen aanleiding tot aanpassing
NNN te Rhenen	141	Voor het gemeentelijk bosperceel op de hoek Bergweg – Verlengde Oude Veenendaalseweg te Rhenen verzoekt indiener de NNN indicatie eraf te halen. Dit perceel lag eerder ook al buiten het NNN, was eerder een potentiële ruimte-voor-ruimtelocatie.	Dit betreft een bos met daarin een aantal woningen. Het bos vormt een geheel met de overige bossen op de Heuvelrug. Het is gekarteerd als "oud bos". Dit gebied maakt in de geldende PRS/PRV ook deel uit van het NNN. We handhaven de aanduiding.	Geen aanleiding tot aanpassing
NNN te Rhenen	141	Indiener verzoekt de NNN indicatie van het perceel K958 (hoek Zuidelijke Meentsteeg/Grift) te halen. Dit perceel heeft een vigerende agrarische bestemming en is eigendom van de gemeentelijke Stichting Het Voormalig Gast- en Weeshuis.	Dit perceel is betrokken in een kavelruil in het kader van de ontwikkelingen N2000 gebied Binnenveld. Nadat de kavelruil is gerealiseerd en duidelijk is welke percelen natuur worden en welke percelen in landbouwkundig gebruik blijven, kan de status NNN worden aangepast.	Geen aanleiding tot aanpassing
NNN te Rhenen	141	In het ontwerp is de locatie Parkeerplaats Paardenmarkt opgenomen in het Natura 2000 gebied Rijntakken, naar aanleiding van de uitspraak van de Raad van State (201404167/1/R2) kan dit echter vervallen.	Dit klopt. Wij zullen de parkeerplaats verwijderen uit de objecten N2000 en NNN.	Aanpassen kaart door de parkeerplaats te verwijderen uit de objecten N2000 en NNN.

Zon & Schild en NNN	146	<p>Indiener is van mening dat er bij de locatie Zon & Schild feitelijk sprake is van verstedelijkt gebied en om die reden een rode contour moet krijgen. De transformatie die voor dit gebied beoogd wordt vergroot de landschappelijke, cultuurhistorische en natuurlijke waarde, doet recht aan de bijzondere kwaliteiten van het gebied en biedt kansen voor en met name woon- en zorg gerelateerd programma waar vraag naar is in de regio. Nu ligt de locatie buiten het stedelijk gebied en geldt er in beginsel een verstedelijkingsverbod waarbij een aantal afwijkingen mogelijk is, veelal met motiveringsplicht, wat voor de transformatie onnodig vertragend en complicerend werkt.</p>	<p>De locatie Zon & Schild bevat naast bebouwing deels ook NNN. De provincie hecht aan het behoud van deze groene geleding in het steeds dichter bebouwde gebied langs de Amersfoortseweg. Omdat hier ook aan de noordzijde van deze weg een groen gebied ligt kan hier een verbinding behouden blijven. Er dient een integraal plan voor ontwikkeling van dit gebied te komen dat niet leidt tot significante aantasting van het NNN. Dat kan ook door verschuiving van functies vergelijkbaar met het schaakbordmodel van Hart van de Heuvelrug, waarbij het NNN-deel aaneengesloten bebouwings- en verhardingsvrij wordt. Dit gesprek zal met de gemeente gevoerd moeten worden. Overigens is het niet zo dat er in het landelijk gebied weinig mogelijk is. Artikel 3.6 biedt bijvoorbeeld de mogelijkheid stedelijke functies in het landelijk gebied om te zetten naar andere stedelijke functies. Vervangende nieuwbouw op andere locaties op het perceel behoort daarbij ook tot de mogelijkheden mits rekening houdend met andere waarden (van provinciaal belang) op het perceel.</p>	Geen aanleiding tot aanpassing
NNN in De Bilt	151	<p>Graag onderstaande 12 gebieden toevoegen aan het NNN:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bosje ten oosten van de parkeerplaats van de Biltse Hoek aan de Holle Bilt. (bestaand bos) 2. Het oeverlandje Bureveld langs de Biltse Grift (gereali-seerde natuurcompensatie kruising en fietstunnel) 3. Houtwal ten oosten van landgoed Sandwijck (reeds bestaande houtwal) 4. De bestaande boomgaard van Sandwijck (oude boomgaard als onderdeel van landgoed Sandwijck) 5. Het Centenlaantje als onderdeel van de natuurverbinding tot op Weltevreden (rond faunapassage Biltse Rading en de natuurstrook Weltevreden) 	<p>Reactie per gebied:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sluit aan bij bestaande NNN, wel gescheiden door een smalle weg met fietspaden. Het betreft een wat ouder bos. NNN-grens kan aangepast. 2. Gezien oppervlakte en ligging op enige afstand van het NNN wordt dit niet toegevoegd aan het NNN. 3. Betreft een 'verlenging' van een smalle strook NNN, grenzend aan volkstuinten. Wordt aan NNN toegevoegd. 4. Perceel ligt in de rode contour en voegt weinig toe aan functioneren NNN. Wordt niet aan NNN toegevoegd. 	<p>Aanpassen kaart Natuur in H PRS en H PRV en het bosje ten oosten van de parkeer-plaats van de Biltse Hoek aan de Holle Bilt (1) opnemen.</p> <p>Aanpassen kaart Natuur in H PRS en H PRV en de Houtwal ten oosten van landgoed Sandwijck (3) opnemen.</p> <p>Aanpassen kaart Natuur in H PRS en H PRV en het hooiland ten noorden van het voormalige</p>

		<p>6. Het bestaande hooiland ten noorden van het voormalige Rodemterrein (reeds gerealiseerd in het kader van transformatie Rodemterrein)</p> <p>7. Stroken natuur / houtwallen / Beukenburgerlaan aansluitend op Beukenburg. (gerealiseerde natuur)</p> <p>8. Bestaande hooiland / houtwal/ weiland ten westen van de Schaapsdrift (onderdeel van ecologische verbindingzone landgoed EindeGooi en dassenbosje)</p> <p>9. Bestaande hooiland/ houtwallen/ poel ten zuiden van de Schaapsdrift</p> <p>10. Bestaande hooiland/ houtsingel/ struweel ten westen van het Dassenbosje (dassenbosje in het kader van herinrichtingsplan Noorderpark)</p> <p>11. Het Dassenbosje</p> <p>12. Het Wezenbosje (bestaand bosje grenzend aan NNN).</p> <p>Al deze gebieden met uitzondering van nr. 2 zijn bestemd als / voor natuurdoeleinden. Bij nr. 2 is natuurcompensatie gerealiseerd en is de bestemming: Agrarische doeleinden met landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarden.</p>	<p>5. Het is een smalle verbinding, en daardoor niet robuust genoeg voor opname in NNN.</p> <p>6. Staat in Natuurbeheerplan 2017 als natuur. Wordt opgenomen in NNN.</p> <p>7. Dit zijn smalle landschapselementen die geen onderdeel zijn van een robuust systeem, dus niet in NNN.</p> <p>8. t/m 11: Deze zijn in 2013 uit de EHS (nu NNN) gehaald omdat het onvoldoende van omvang is als kerngebied en er geen verbinding is. Daarom komen ze niet (opnieuw) in het NNN.</p> <p>12. Ligging sluit aan op NNN in Noord-Holland en is een belangrijke overgangszone, dus wordt toegevoegd.</p>	<p>Rodemterrein (6) opnemen.</p> <p>Aanpassen kaart Natuur in H PRS en H PRV en Het Wezenbosje (12) opnemen.</p>
Haanwijk te Harmelen	154	Natuurgebied De Kievit (Hollandse Kade/Haanwijk) is opgenomen in de herbouwlocatie ten westen van Harmelen. Hierdoor zijn er ecologische bezwaren tegen bouwen in de polder Haanwijk.	In Polder Haanwijk zijn ecologische waarden aanwezig. Deze zijn echter onvoldoende van omvang om natuurgebied De Kievit op te nemen in het NNN. Wij gaan er vanuit dat de gemeente Woerden bij het invullen van de 'woningbol' van de PRS met de ecologische waarden rekening houdt.	Geen aanleiding tot aanpassing
Begrenzing NNN Bosch en Duin	68, 144, 148	Bij de herijking is de begrenzing van het NNN aangepast bij Bosch en Duin. Bosch en Duin vervult een belangrijke functie in het NNN. Bezwaarmakers vinden dit, zoals eerder verwoord in zienswijze op het ontwerp PRS/PRV 2013-2018 onbegrijpelijk, onjuist en ontbloeit van iedere motivering. Bovendien is het strijdig met het Akkoord van Utrecht waarvan ook de provincie een van de ondertekenaars was	De begrenzing van het NNN is in Bosch en Duin niet aangepast ten opzichte van de vigerende PRS. De wijziging is doorgevoerd in 2013 en was niet strijdig met de afspraken in het Akkoord van Utrecht, omdat daarin alleen afspraken gemaakt zijn over de nog te realiseren nieuwe natuur. In Bosch en Duin ligt alleen bestaande natuur.	Geen aanleiding tot aanpassing
NNN te Baarn	158	In de kaart (nr 6) 'Groene contour' ontbreekt de Eemerwaard te Baarn. Dit gebied heeft in 2015 de	Genoemde gebieden sluiten aan bij de Eem. De Eem is begrensd als NNN. De vigerende	Aanpassen kaart door de aanduiding NNN te leggen op de

		bestemming 'Natuur' gekregen. Dit gebied is gelegen tussen de rivier de Eem, de August Janssenweg/ Het Jacht/ De Bark/ De Gondel en het watertje de Praamgracht. Dit geldt tevens voor het noordelijk daarvan gelegen gebied in Baarn tussen de rivier de Eem en de Regenboog.	bestemming is inderdaad natuur. Het is om die reden logisch ze toe te voegen aan het NNN (en niet aan de groene contour zoals indiener verzoekt).	door indiener genoemde gebieden.
Begrenzing NNN Hart van de Heuvelrug, WA-Hoeve	068, 076, 107, 136, 144	Er zijn ongemotiveerd nieuwe grenzen opgenomen van rode contour en NNN, zonder enige onderbouwing van de aanwezige waarden van natuur en landschap, zoals de WA-Hoeve. Dit gebied maakt feitelijk nog steeds deel uit van de EHS, dus dit kan niet zonder een nadere EHS-toets gedaan worden. Hiermee doorkruist de provincie niet alleen het lopende gebiedsproces, maar dit heeft ook directe gevolgen voor de aanwezige natuur-, landschaps- en cultuurhistorische waarden. Ook is het onduidelijk hoe het verlies aan natuur gecompenseerd gaat worden. Omdat de bestemmingsplannen nog niet zijn afgerond is het uiterst voorbarig om nu al gebieden binnen de rode contour te plaatsen, want dit maakt ongewenste ontwikkelingen mogelijk. (068, 076, 144) In de ter visie liggende PRS is de contour van het NNN voor de WA-hoeve aangepast op basis van een gebiedsvisie die op 21 april 2016 door de stedenbouwkundige aan de werkgroep is gepresenteerd. Deze visie is echter niet vastgesteld in de werkgroep. Bovendien is er inmiddels een aangepaste gebiedsvisie ontstaan, die niet meer past binnen de aangepaste contour. Voorstel is om de NNN-contour aan te passen. Deze aanpassing sluit aan bij de op dit punt door de gemeente Zeist ingediende zienswijze. Binnen deze contour zijn namelijk alle varianten van de gebiedsvisie mogelijk. (107, 136)	Inderdaad is verzuimd toe te lichten waarom de grenzen van NNN en Rode contour bij de WA-hoeve en Dennendal nu gewijzigd zijn. Voor de aanpassing van het NNN gelden, zoals ook opgenomen is in de vigerende PRS, voor de het project Hart van de Heuvelrug andere afspraken voor de toepassing van de saldobenadering. Deze afwijkende saldobenadering gaat uit van de rood-groenbalans in hectares voor gehele Hart van de Heuvelruggebied (HvdH), waarbij meegeteld is dat het ontwikkelen van beide ecologische corridors en het versterken van de kerngebieden zullen leiden tot winst voor de EHS. Dit deelgebied is het laatste HvdH-projectgebied waar de rood-groenbalans nog niet vertaald is in NNN- en stedelijk gebied-grenzen. Op verzoek van de gemeente hebben we de begrenzing nu aangepast. Indien uit het lopende planproces en het nog vast te stellen bestemmingsplan blijkt dat aanpassingen nodig zijn, dan is dat mogelijk via toepassing van instrumenten plussen en minnen, (reguliere) saldobenadering en herbegrenzing. Naar aanleiding van de opmerkingen van indieners is besloten om vooralsnog de begrenzing van NNN thans nog niet aan te passen, en in plaats van een wijziging van de rode contour een uitbreidingslocatie voor woningbouw op te nemen. Op basis van het door de gemeente te nemen ruimtelijk besluit zal de begrenzing van het NNN worden aangepast.	Tekst PRS: Voor de locatie Dennendal en de Willem Arntzhoeve geldt dat de NNN grenzen zullen worden aangepast zodra de gemeente Zeist een ruimtelijk plan heeft vastgesteld dat voldoet aan de afspraken binnen het programma Hart van de Heuvelrug. Dit deelgebied is het laatste Hart van de Heuvelrug projectgebied waar de rood/groenbalans nog niet vertaald is. Kaart PRS en PRV: de begrenzing van het NNN ter plaatse van de WA Hoeve ongewijzigd laten ten opzichte van de in 2013 vastgestelde PRS en PRV.

Begrenzing NNN, Maarsbergen	Ambts-halve wijziging	Verzoek van gemeente om een benzinstation langs de provinciale weg en aan de rand van het NNN uit het NNN te halen conform het vastgestelde bestemmingsplan.	De begrenzing zal aangepast worden conform de begrenzing in het vastgestelde bestemmingsplan.	Kaart Natuur, object NNN aanpassen conform verzoek.
-----------------------------	-----------------------	--	---	---

5.4.1 Gebiedsbescherming Natuurnetwerk Nederland: compensatie

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
5.4.1: NNN, compensatie	041, 068, 101, 153	<p>Voor natuurcompensatie is nabijheidsprincipe geschrapt en komt er een compensatiebank. Neem de noodzaak op om te onderzoeken of lokaal mogelijkheden bestaan voor kwalitatief hoogwaardige natuurcompensatie voordat verder gekeken wordt. Neem verplichting op om bij aantasting van kwetsbare ecologische verbindingen of robuustheid NNN lokaal te compenseren. Sta compensatie binnen NNN alleen toe bij kwaliteitsverbetering en/of versnelling van realisatie van NNN die anders niet gerealiseerd kan worden (041). Compensatie wordt ook binnen het NNN zelf mogelijk gemaakt voor versnelling van de opgave. Dit is op zich een goed idee, maar dan moet er wel een vergelijkbare oppervlakte buiten de EHS alsnog nader worden begrensd, aangezien ook de (oppervlakte)doelen moeten worden gehaald. Dit moet explicieter in de PRV verwoord worden. Dit zou daarnaast ook moeten gelden bij compensatie binnen de 'groene contour' (068).</p> <p>Bij natuurcompensatie vervalt het nabijheidsbeginsel. Voor de gebruikers van een gebied waar natuur wordt aangetast is compensatie in de directe omgeving belangrijk.</p> <p>Compensatie in de nabijheid moet daarom uitgangspunt zijn, uiteraard met een flexibele toepassing. Van het uitgangspunt moet kunnen worden afgeweken, als daardoor kwalitatief of financieel een betere oplossing gevonden wordt (101).</p> <p>Voor de recreant is natuur/groen dicht bij de woonomgeving van groot belang. Indiener stelt voor dat de provincie vasthoudt aan het beginsel dat compensatie zoveel mogelijk in de nabijheid van de stad gerealiseerd dient te worden (153).</p>	<p>Wij hebben besloten de nabijheidseis minder stringent te maken. Daar waar het functioneren van het NNN dat vraagt blijft het echter nodig in de directe omgeving te compenseren. We denken bijvoorbeeld aan ligging in corridors of te kleine resterende delen. We hebben dit aangepast, omdat we ervaren hebben dat initiatiefnemers vaak erg moeite hadden een goede nabije locatie te vinden, waardoor te vaak gekozen werd voor een versnipperde of kwalitatief lage compensatie. Wij zien meer toegevoegde waarde als compensaties gebundeld worden in gebieden die de hoogste potentie voor nieuwe natuur hebben. We gaan ervan uit dat gemeenten meewegen of in de directe omgeving compenseren wenselijk is omdat de bevolking dat van ze vraagt. De voorwaarde 'die anders niet gerealiseerd kan worden' gaat ons te ver omdat een dergelijke voorspelling nooit hard gemaakt kan worden. Versnelling in de realisatie is voor ons de belangrijkste reden om compensatie in het NNN mogelijk te maken. Compensatie in het NNN dient inderdaad vergezeld te gaan van een gelijktijdig vergroting van het NNN om de oppervlakte daarvan minstens gelijk te houden. Voor de groene contour geldt dat niet omdat we dat gebied ingesteld hebben om nieuwe natuur te realiseren met behulp van andere financiële bronnen dan die van de overheid.</p>	Geen aanleiding tot aanpassing

5.4.2 Gebiedsbescherming Groene Contour

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
5.4.2: Groene contour	041	Ondersteuning voor natuurcompensatiebeleid in groene contour, maar omschrijving van redelijke verhouding tussen compensatie en ontwikkeling is te vaag. Hanteer een compensatieverhouding van tenminste 1:1, zowel kwantitatief als kwalitatief.	De eisen voor de compensatie voor Groene contour zullen we aanpassen met 'tenminste 1 op 1'. Uw suggestie om ook kwantitatief als kwalitatief toe te voegen nemen we niet over omdat heel lastig is om te bepalen wat de kwalitatieve (natuur-) waarde is van Groene contour-gebied dat actueel in agrarisch gebruik is.	Aanvullen H PRV artikel 3.11 door aan te geven dat de verhouding tussen compensatie en ontwikkeling tenminste 1 op 1 moet zijn.
	105	De kaart 'Groene contour' beslaat het gehele gebied van Eemland. De agrarisch/natuur functie zal bij plaatsing van windmolens in het hele gebied ernstig worden aangetast.	Mogelijk is hier sprake van een misverstand. In het gebied is slechts een handvol percelen aangeduid als groene contour en dat wijkt niet af van de vigerende kaart. De polder Eemland is wel grotendeels weidevogelkerngebied.	Geen aanleiding tot aanpassing
	106	Aantasting van de groene contour dient gecompenseerd te worden binnen het NNN. Indiener gaat starten met een visie op hun buitengebied, hier maken de gronden aan de Noord IJsseldijk die binnen de Groene Contour liggen, deel van uit. Indiener vraagt de provincie deze visie af te wachten, voordat een en ander vastgelegd wordt over deze compensatie-eis.	In het vigerende beleid is het onmogelijk een andere functie in de groene contour toe te laten als die functie ertoe zou leiden dat de nieuwe natuur niet meer te realiseren zou zijn. Dit vinden we te absoluut. Daarom hebben we ervoor gekozen een zelfde lijn te volgen als bij het NNN. Door deze aanpassing is het feitelijk iets gemakkelijker geworden om bepaalde activiteiten toe te staan in de groene contour. De compensatie kan ook elders in de Groene contour of aansluitend aan het NNN plaatsvinden.	Geen aanleiding tot aanpassing
	124	Er staat in de PRS dat "500 ha zwevende Groene Contour beschikbaar is". Zoals onlangs ook het overleg van de Kopgroep Akkoord van Utrecht is afgesproken is het niet de bedoeling (nog meer) hectares zwevende natuur in onze provincie te hebben. Indiener verzoekt deze tekst uit de PRS te verwijderen.	Er zijn in het Akkoord van Utrecht afspraken gemaakt over hectares. Bij deze Herijking hebben we nagemeten of de op kaart aangewezen delen tot de juiste afgesproken oppervlakte leiden. Dat bleek niet het geval. We hebben daarom besloten om de resterende oppervlakte groene contour beschikbaar te houden. Omdat in de praktijk blijkt dat niet goed in te schatten is waar rood voor groen, compensatie e.d. gevraagd wordt en maatwerk wenselijk is, hebben we besloten de rest-oppervlakte niet op kaart te zetten, maar te benoemen. Overigens is niet duidelijk welke hectares zwevende natuur indiener bedoelt. Zoekgebieden nieuwe natuur kennen we niet meer.	Geen aanleiding tot aanpassing
	124	In de PRS en in de toelichting op de PRV staat duidelijk beschreven dat reguliere agrarische ontwikkeling, waaronder uitbreiding van agrarische bouwvlakken, op gronden binnen de groene	Ons is in de afgelopen jaren niet gebleken dat er onduidelijkheid is ontstaan op dit vlak, zodat de noodzaak ontbreekt om aan uw wens tegemoet te komen.	Geen aanleiding tot aanpassing

		contour gewoon mogelijk is. Indiener merkt echter dat in de praktijk niet iedereen deze toelichting leest en verzoekt dit punt te verwoorden in de tekst van de PRV zelf.		
	158	Indiener acht de wijziging van artikel 3.11 onacceptabel. De verstedelijking (genoemd onder 2a) mag niet in samenhang worden ontwikkeld met de realisatie van natuur waarbij de omvang van de verstedelijking in evenwichtige verhouding staat tot de hoeveelheid te ontwikkelen nieuwe natuur. De binnen de groene contour gelegen gebieden in Eemland maken deel uit van het NNN. In zo'n kwetsbaar gebied mag geen verstedelijking plaatsvinden.	Mogelijk is hier sprake van een misverstand. In het gebied zijn slechts enkele percelen aangeduid als groene contour. Deze groene contour maakt geen deel uit van het NNN. Pas na omvorming van de betreffende landbouwgrond tot natuur worden ze opgenomen in het NNN. Vanwege de weidevogel- en ook landschappelijke waarden is het toestaan van nieuwe bebouwing in dit gebied niet te verwachten.	Geen aanleiding tot aanpassing

5.4.2 Gebiedsbescherming Groene Contour: begrenzing

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
5.4.2: Begrenzing groene contour	061	In de Ontwerp PRS en PRV is een deel van het terrein van het Eekhoornnest aangewezen als groene contour. De betreffende gronden maken deel uit van het bestaande verblijfsrecreatieterrein. Er wordt gewerkt aan uitbreiding van vakantiewoningen en voorzieningen op het terrein. Daarom het verzoek om alle gronden die in het bestemmingsplan zijn voorzien van de bestemming Recreatie — Verblijfsrecreatie — Eekhoornnest buiten de groene contour en tevens NNN te houden, zoals dat voor de delen van het terrein waar de bestaande vakantiewoningen staan ook is gebeurd.	De begrenzing van de groene contour is ook opgenomen in de vigerende PRS. Over de uitbreiding van deze camping is indertijd een Nee tenzij-onderzoek uitgevoerd, waarvan de conclusie was, dat er geen sprake is van significante aantasting van de EHS mits een aantal natuurinrichtingsmaatregelen uitgevoerd worden. Deze planvorming heeft al plaats- gevonden voordat er sprake was van groene contour in de zin van PRV 2014 (een plan mag de ontwikkeling van de EHS niet onmogelijk maken). Onderdeel van de planvorming was dat aan de oostzijde en noordzijde van de uitbreiding een natuurstrook ingericht gaat worden, zie http://diva.provincie-utrecht.nl/webtop/drl/objectId/0b02174880dc23fc De in te richten natuurstroken blijven conform de afspraken in het NNN.	De kaart wordt aangepast aan de afspraken met gemeente.
	069	Op landgoed De Kleine Breul is de begrenzing van de groene contour aangepast, wat leidt tot een kleiner oppervlak. Gezien de gewenste ontwikkelingen op dit landgoed moet de groene contour minstens even groot blijven als in de vigerende PRS en PRV.	Het aangeduide perceel is verwijderd als groene contour vanuit de aanname dat hier geen sprake is van (onbebouwde) agrarische grond. Hoewel er wel enige bebouwing op het perceel staat, lijkt dit niet juist te zijn. Daarom zullen we dit perceel weer toevoegen aan de Groene contour.	Aanpassen kaart begrenzing groene contour conform vigerende kaart.

	138	<p>Indiener is betrokken bij een innovatief gebiedsontwikkelingsproces in het gebied tussen stationsgebied Driebergen-Zeist, de Bunsinglaan en Rijnwijk.</p> <p>De Groene Contour biedt de mogelijkheid om op vrijwillige basis NNN te realiseren in combinatie met rode ontwikkelingen. Indiener zou graag willen dat ook buiten de Groene Contour die mogelijkheid geboden wordt.</p>	<p>Wij zijn bekend met uw wensen waarover u in gesprek bent met de gemeente, en ook met de wensen van andere eigenaren in het gebied tussen station en Bunsinglaan. Binnen de PRV zijn enkele bepalingen opgenomen die enige flexibiliteit geven, zoals ligging van een perceel in de groene contour waardoor in of in de nabijheid daarvan NNN ontwikkeld kan gaan worden en ter compensatie en medefinanciering rood ontwikkeld kan gaan worden. Deze situatie is in uw situatie echter niet van toepassing. De enige andere mogelijkheid is dat de gemeente gebruikt gaat maken van het kernrandzone artikel. Onduidelijk is nog of in het kader van het bestemmingsplan Buitengebied Zeist Zuid West een dergelijk proces opgestart dan wel afgerond gaat worden door gemeente.</p>	Geen aanleiding tot aanpassing
	139	<p>Indiener vraagt in het kader van een voorgestelde 'groen voor rood'-ontwikkeling of een deel van de gronden aan de noordkant van landgoed Sterkenburg binnen de groene contour kan komen.</p>	<p>Of de gevraagde ontwikkeling mogelijk is, dient de indiener te bespreken met de gemeente. In de PRS is er bijna 500 ha groene contour beschikbaar, die we niet op kaart aangeven waarvan gebruik gemaakt kan worden.</p>	Geen aanleiding tot aanpassing

5.4.3 Bescherming leefgebieden

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Bescherming leefgebieden	068	<p>Goed dat er bijzondere bescherming komt, mede op basis van de Rode lijst, maar er is nu ook een 'Oranje lijst' die eveneens moeten worden meegenomen.</p>	<p>De bescherming van leefgebieden, zoals nu opgenomen in de Herijkte PRS en PRV, is een eerste uitwerking van de gevolgen van de invoering van de Wet Natuurbescherming op 1-1-2017. Op basis van onze ervaringen met deze aanpak en met de nieuwe provinciale verantwoordelijkheden van de nieuwe wet zullen wij bij de totstandkoming van de Omgevingsvisie en -verordening in 2018 komen tot een totaal pakket bescherming van leefgebieden voor in ieder geval de zogenaamde Aandachtsoorten.</p>	Geen aanleiding tot aanpassing
Flora en fauna	105	<p>In Eemland wordt volgens indiener onvoldoende rekening gehouden met flora en fauna. En er wordt amper adequaat gehandhaafd. Indiener heeft hier verschillende voorbeelden van.</p>	<p>In geval van het vermoeden van niet naleven van de Flora en faunawet (na 1 januari 2017 de Wet Natuurbescherming) of het niet juist toetsen van omgevingsvergunningen kan contact worden opgenomen met het bevoegd gezag (resp. RUD en gemeenteraad).</p>	Geen aanleiding tot aanpassing

Waterparels	098	Indiener stelt vraagtekens bij de locaties van de waterparels. Er is een gebied in Soest aangewezen dat indiener niet kan plaatsen. Kan de provincie dit verduidelijken?	De waterparels waren ook opgenomen in de vigerende PRS en zijn ongewijzigd overgenomen. De begrenzing van waterparels is indertijd bepaald vanuit de aanwezige ecologische kwaliteit van wateren.	Geen aanleiding tot aanpassing
	101	Schuif de begrenzing van de waterparel Noorderpark (omgeving Fort De Gagel en Gagelbos) op, zodat deze samen valt met de NNN-grens. Het nu aangeduide gebied is ook een voormalige Rods-gebied (recreatiegebied van regionaal belang) en aangeduid als landbouwzone die direct grenst aan het stedelijke gebied. Dit gebied moet zonder extra belemmeringen recreatief verder ontwikkeld kunnen worden. Extra restricties op basis van potentiële waterkwaliteit en natuur passen hier niet bij. Bovendien moeten de verschillende bedrijven en woningen aan de Gageldijk niet belast worden met een status waterparel, zonder dat duidelijk is welke mogelijke restricties dit oplevert.	De waterparels stonden al in de vigerende PRS en zijn ongewijzigd overgenomen. De begrenzing van waterparels is indertijd bepaald vanuit de aanwezige ecologische kwaliteit van wateren en dat staat los van de NNN-grens. Een recreatieve ontwikkeling kan meestal prima ingepast worden in een waterparel, zie bijv. de Maarsseveense Plassen die ook al even lang een waterparel zijn ondanks het recreatieve gebruik. Het is aan de gemeente om bij hun ruimtelijke afweging rekening te houden met de waarde van waterparels. Wij hebben er voor gekozen geen regels via de PRV op te leggen.	Geen aanleiding tot aanpassing
	124	De doelen voor de waterparels zijn dermate vaag en niet-consequent dat het volgens indiener beter en duidelijker is deze vooralsnog niet op te nemen in de PRS.	De waterparels stonden al in de vigerende PRS en zijn ongewijzigd overgenomen. De begrenzing van waterparels is indertijd bepaald vanuit de aanwezige ecologische kwaliteit van wateren. Het is aan de gemeente om hier een goede ruimtelijke afweging te maken. Wij vragen van gemeenten ook rekening te houden met de waarde van waterparels. Wij hebben er voor gekozen geen regels via de PRV op te leggen.	Geen aanleiding tot aanpassing
	153	Op kaart 7 zijn de Maarsseveense Plassen gearceerd als 'Waterparel'. Voorheen stonden zij op de waterkaart. Door de plassen op de natuurkaart te plaatsen wordt de suggestie gewekt dat recreatieve ontwikkeling op of in het water niet mogelijk zou zijn. Bovendien zijn 'Waterparels' niet opgenomen in de PRV waardoor onduidelijk is welke gebruiksbepalingen er bestaan.	De waterparels stonden al in de vigerende PRS en zijn ongewijzigd overgenomen. De begrenzing van waterparels is indertijd bepaald vanuit de aanwezige ecologische kwaliteit van wateren die via inventarisaties zijn vastgesteld. Het is aan de gemeente om hier een goede ruimtelijke afweging te maken. Wij vragen van gemeenten ook rekening te houden met de waarde van waterparels. Wij hebben er voor gekozen geen regels via de PRV op te leggen.	Geen aanleiding tot aanpassing
Weidevogelkerngebieden	109	In de herijkte PRV en de bijbehorende kaarten staan geen verdere aanduidingen of bepalingen ten aanzien van de weidevogelkerngebieden. Wat is de	We hebben geen artikel opgenomen in de PRV, omdat we er voor gekozen hebben hiervoor vooralsnog stimulerend beleid te voeren. We werken onze provinciale rol, ook in	Geen aanleiding tot aanpassing

		formele status van deze gebieden en hoe en in welke mate zal de provincie dit toetsen?	relatie tot de nieuwe Wet Natuurbescherming verder uit in een Natuurvisie. Mochten aanvullende maatregelen nodig zijn, dan voeren wij die door in de Omgevingsvisie en – verordening.	
--	--	--	---	--

6. Vitale dorpen en steden

6.1. Algemene beleidslijn verstedelijking

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Keerzijde binnenstedelijke ontwikkeling	098	Indiener vraagt aandacht voor de 'keerzijde' van binnenstedelijke ontwikkeling en concrete handvatten hoe deze nadelen verzacht kunnen worden	Het is ons niet helemaal duidelijk op welke 'keerzijde' indiener doelt. In de H PRS besteden wij onder 6.1. aandacht aan de kwaliteit van het stedelijk gebied in relatie tot binnenstedelijke ontwikkeling. Voorts ondersteunen wij gemeenten en andere partijen via ons Uitvoeringsprogramma Binnenstedelijke Ontwikkeling, bijvoorbeeld met kennis of concrete projectondersteuning.	Geen aanleiding tot aanpassing
wijziging rode contouren	068, 076	Het valt op dat zo maar rode contouren op de kaarten zijn gewijzigd, zonder dat daar in de toelichtende teksten op is ingegaan en dus ook zonder enige nadere onderbouwing.	Over actualisatie van begrenzing van het stedelijk gebied (rode contouren) is overleg geweest met de gemeenten. Eventuele voorstellen voor wijziging in begrenzing van het stedelijk gebied zijn beoordeeld, waarbij de uitgangspunten zoals genoemd in 6.1. zijn gehanteerd. Deze, veelal kleine, contourwijzigingen zijn over het algemeen niet nader toegelicht. Naar aanleiding van deze zienswijze zullen wij de grotere wijzigingen van de begrenzing stedelijk gebied toelichten in het stedelijk programma per gemeente (6.5).	Grotere wijzigingen begrenzing stedelijk gebied (rode contouren) toelichten in de sub paragrafen onder 6.5.
stedelijk gebied en rode contouren	041, 053, 057, 068, 070, 081, 084, 098, 100, 104, 114, 143, 151	Eén indiener (68) reageert instemmend dat is vastgehouden aan het beleid van de zogenaamde 'rode contouren'. Een aantal indieners (53, 098, 151) ziet met instemming dat de flexibiliteit van de rode contouren is toegenomen. Wel is er behoefte aan meer duidelijkheid over de definitie van kleinere ontwikkelingen (151). Andere indieners (057, 070, 081, 084, 098, 100, 104, 114, 143) pleiten voor meer flexibiliteit, om zo meer ruimte te geven voor economische groei (57), oplossen van knelpunten (70), de leefbaarheid en instandhouding voorzieningen in kernen (81, 84, 100, 104) opgaven op het gebied van wonen, zorg en welzijn, het oplossen van maatschappelijke	In de H PRS/H PRV houden wij vast aan ons beleid ten aanzien van rode contouren. Naar onze mening draagt dit instrument bij aan het handhaven van de kwaliteit van het landelijk gebied enerzijds en ondersteunt het anderzijds de realisatie van onze binnenstedelijke ambities. Het beleid en de algemene regels voor de kernrandzone biedt enige ruimte voor verstedelijking buiten de contour, mits daar kwaliteitsverbetering tegenover staat. In het overleg dat in het kader van de herijking is gevoerd, hebben gemeenten en andere partijen aangegeven dat zij een urgente maatschappelijke opgave, zoals de huisvesting van vergunninghouders	Geen aanleiding tot aanpassing

		<p>problemen (098), huisvesting statushouders en realiseren van woningbouwopgave (104). Indiener (057) pleit voorts voor minder starre regels voor ruimtelijke ontwikkeling, door rode contouren te vervangen door het helder afbakenen van te beschermen natuur. Indiener (098) gaat over eventuele wijzigingen van de rode contour graag in gesprek in het kader van de binnenkort op te stellen gemeentelijke Structuurvisie. Zij gaat ervan uit dat deze wijzigingen tussentijds of in het kader van de Omgevingsvisie kunnen worden meegenomen. Indiener (143) pleit ervoor dat het rode contourenbeleid op verantwoorde wijze in samenspraak met gemeenten versoepeld wordt. Een andere Indiener (41) is het niet eens met het vereenvoudigen van de extra mogelijkheid om verstedelijking te realiseren buiten de rode contouren. De kernrandzone biedt hiervoor voldoende mogelijkheden. Indiener begrijpt niet waarom er niet in alle gevallen een ruimtelijke kwaliteitsverbetering gerealiseerd zou kunnen worden. Hoe wordt de voorgestelde dialoog tussen provincie en gemeente vormgegeven, wie zijn daarbij betrokken, wat betekent 'ruimtelijk aanvaardbaar' en hoe verhoudt deze beleidswijziging zich tot de Ladder van Duurzame Verstedelijking. Ook urgente maatschappelijke opgaven dienen binnen huidige stedelijke gebieden en aangewezen uitbreidingslocaties te worden geacommodeerd.</p>	<p>of het in stand houden van de leefbaarheid van kernen, niet binnen het stedelijk gebied of op een reeds aangegeven toekomstige uitbreidingslocatie kunnen realiseren en dat de regels voor de kernrandzone in deze gevallen ook geen soelaas bieden. Over concrete gevallen gaan wij graag met gemeenten in gesprek, en zo nodig, mits ruimtelijk aanvaardbaar, werken wij mee aan een partiele herziening van de PRS/PRV. Tijdens de hoorzitting heeft indiener (041) aangegeven dat zij vindt dat het kernrandzonebeleid al voldoende mogelijkheden biedt, en dat zij niet inziet waarom er niet in alle gevallen ruimtelijke kwaliteitsverbetering kan worden gerealiseerd. We denken dat dit zich bijvoorbeeld zou kunnen voordoen bij het mogelijk maken van noodzakelijke extra woningbouw of bedrijventerrein buiten de contour. Uiteraard na een zorgvuldige ruimtelijke afweging en is hierop de ladder van duurzame verstedelijking van toepassing. In een dergelijk geval is een partiële herziening van de PRS/PRV noodzakelijk, waarbij de gebruikelijke procedure van ter inzage legging en indienen zienswijzen zal worden gevolgd.</p>	
Contouren Schiphol	053	<p>Graag nieuwe contouren rond Schiphol opnemen in verordening, zoals de provincie Noord Holland reeds gedaan heeft.</p>	<p>In Rijksregels (LIB) is verankerd dat binnen de zogenaamde 20 Ke-contour van Schiphol geen nieuwe woningbouwlocaties buiten bestaand stedelijk gebied gerealiseerd mogen worden. Tegelijkertijd wordt aan provincies de mogelijkheid geboden verdere regels te stellen in de PRV om beperkt en onder voorwaarden woningen toe te staan, bijvoorbeeld in het kader van Ruimte voor Ruimte. De</p>	<p>Geen aanleiding tot aanpassing.</p>

			<p>provincies Noord- en Zuid-Holland maken van deze mogelijkheid gebruik.</p> <p>De 20Ke-contour ligt over een zeer beperkt deel van onze provincie, in de gemeente De Ronde Venen. Mede gezien het ontbreken van (toekomstige) nieuwbouwlocaties binnen deze contour (buiten bestaand stedelijk gebied) en de in deze gebieden aanwezige functies en waarden zijn wij van mening dat het niet noodzakelijk is om in onze PRV nadere regels te stellen en de 20Ke-contour op te nemen.</p>	
Luchtvaartterrein Art. 3.18 PRV	058	De Leusderheide is als luchtvaartterrein aangemerkt. Voor zover wij kunnen bedenken is er geen reden/motivatie voor de aanduiding Luchtvaartterrein. Verzoek om dit te wijzigen.	Wij begrijpen uw opmerking. De objecten 'luchtvaartterrein' en 'buffer luchtvaartterrein' zijn gecreëerd op basis van vergelijking met andere objecten. Abusievelijk zijn de militaire terreinen met natuurwaarden daarin ook opgenomen. Dit zullen wij herstellen. Wij zullen de objecten 'luchtvaartterrein' en 'buffer luchtvaartterrein' heroverwegen en zo nodig met een wijzigingsvoorstel komen.	De tekst PRV en de PRV objecten 'luchtvaartterrein' en 'buffer luchtvaartterrein' nader bezien, en zo nodig een aanpassing van de H PRV voorstellen.
Voorkeursvolgorde voorgenomen verstedelijking / ladder voor duurzame verstedelijking	068, 098, 101	Het zou goed zijn als aan de principes van de Ladder voor Duurzame verstedelijking bijzondere aandacht wordt gegeven (068). Wat is de toegevoegde waarde van de provinciale voorkeursvolgorde voor stedelijke ontwikkelingen ten opzichte van de ladder voor Duurzame verstedelijking? (098) Indiener onderschrijft geheel de lijn om verstedelijking zo veel mogelijk te koppelen aan haltes en knopen van het openbaar vervoernetwerk (101).	De Ladder van Duurzame verstedelijking is opgenomen in het 'Besluit algemene regels ruimtelijke ordening' en dus een Rijksregel, die we niet in provinciaal beleid en regels hoeven te herhalen. Niettemin gaan we er in paragraaf 6.1. H PRS en in de H PRV bij de toelichting op de artikelen 3.19 en 3.20 op in. De provinciale voorkeursvolgorde gaat uit van dezelfde gedachte, maar geeft een net iets andere, provinciale inkleuring: we zetten in op binnenstedelijke ontwikkeling, zo mogelijk gekoppeld aan bestaande haltes en knopen van openbaar vervoer.	Geen aanleiding tot aanpassing
	098, 126, 150	Aan het begrip: 'Bestaand stedelijk gebied' graag toevoegen: 'het gebied binnen de rode contour'. Dat helpt de gemeenten bij de onderbouwing van de ladder van duurzame ontwikkeling. (098) Voor de toepassing van de Ladder van duurzame verstedelijking is het begrip 'bestaand stedelijk gebied' van belang. In de PRS en PRV worden verschillende begrippen gehanteerd, die allemaal net weer anders zijn geformuleerd. Indiener pleit	Het Bro definieert het begrip 'bestaand stedelijk gebied' als een bestaand stedenbouwkundig samenstel van bebouwing ten behoeve van wonen, dienstverlening, bedrijvigheid, detailhandel of horeca, alsmede de daarbij behorende openbare of sociaal culturele voorzieningen, stedelijk groen en infrastructuur. In de H PRS en H PRV begrenzen wij het 'stedelijk gebied' met de rode contour. Ook al noemen we het hetzelfde, het is een andere	Geen aanleiding tot aanpassing

		<p>voor hantering eenduidige begrippen, die aansluiten bij de begripsbepaling van het Bro. (126)</p> <p>Het zou goed zijn om eenduidige begrippen te gebruiken en aan te sluiten bij de begripsbepaling van het Bro. (150)</p>	<p>systematiek. In ons stedelijk gebied hebben we bijvoorbeeld verstedelijkingslocaties die nog niet gebouwd zijn maar waarvoor wel een ontwerp-ruimtelijk plan is vastgesteld al opgenomen.</p> <p>Daarnaast kan er ook in het landelijk gebied sprake zijn van 'bestaand stedelijk gebied' volgens de Bro-definitie, bijvoorbeeld kleine bebouingskernen of –linten die wij niet in stedelijk gebied hebben opgenomen. Ook de definitie van verstedelijking zoals opgenomen in de PRV wijkt af van die van 'stedelijke ontwikkeling' zoals opgenomen in Bro. Hoewel wij begrip hebben dat dit voor indieners lastig is, zien wij, gezien het verschil in systematiek, geen mogelijkheid om deze begrippen eenduidig te maken.</p>	
--	--	--	---	--

6.2 Wonen

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Aansluiting woningmarkt	130, 143	<p>Volgens indiener (130) lijkt het gekozen instrumentarium de aansluiting te missen met recente ontwikkelingen. De woningmarktopgaven in combinatie met het beleid leiden tot hoge grondprijzen, hoge prijzen voor koopwoningen en hoge huren. Dat staat haaks op begrippen als uitnodigingsplanologie en omgevingsplannen.</p> <p>Indiener (143) pleit voor extra bouwcapaciteit; gelet op de woningbehoefte en het woningtekort zijn er 22.000 woningen te weinig opgenomen in het programma voor de U16.</p> <p>Als er onvoldoende wordt gebouwd stijgt de druk op de regionale woningmarkt, vooral in de stad Utrecht. Dat leidt tot hogere prijzen voor grond en woningen, en daarmee komt de betaalbaarheid verder onder druk te staan. Vooral middengroepen worden de dupe, de regio wordt minder 'ongedeeld'.</p> <p>Indiener pleit voor goed woningmarktonderzoek als het gaat om de vraag in hoeverre woningzoekenden bereid zijn uit wijken naar andere regio's en de effecten op mobiliteit en economie.</p>	<p>Indieners betogen in feite dat ons verstedelijkingsbeleid prijsopdrijvend werkt. Hiervoor (onder 6.1) is ingegaan op de achtergronden van ons beleid. Inventarisaties geven aan dat er thans nog voldoende plancapaciteit aanwezig is om op middellange termijn te kunnen voorzien in de woningvraag, waaruit wij afleiden dat in ieder geval de huidige krapte op de woningmarkt niet (in belangrijke mate) wordt veroorzaakt door provinciaal beleid en regelgeving.</p> <p>Naar onze mening betekent het werken volgens begrippen 'uitnodigingsplanologie' overigens niet dat er helemaal geen kaders meer worden gesteld, ook daarbij zal wat ons betreft 'behoud en verbetering van de ruimtelijke kwaliteit' aan de orde moeten zijn.</p> <p>Voor de komende jaren zullen we de situatie op de woningmarkt in de gaten houden, zodat we, wanneer dat nodig is, ons beleid kunnen</p>	Geen aanleiding tot aanpassing

		<p>Binnenstedelijke woningbouw is weerbarstig en tijdrovend. Indiener is van mening dat het nodig is op tijd te kunnen schakelen naar alternatieve locaties. De provincie zou het daadwerkelijk realiseren van locaties actiever moeten stimuleren ('aanjaagteams')</p> <p>Indiener vindt dat de provincie naast haar faciliterende rol meer sturing moet geven bij het zoeken en aanwijzen van nieuwe locaties. Een proactieve rol van de provincie, ook in de uitvoering.</p>	<p>bijstellen.</p> <p>Voorts zullen wij via ons programma wonen en binnenstedelijke ontwikkeling aandacht besteden aan de aspecten betaalbaarheid en bereikbaarheid van de woningmarkt. In dit programma is de afgelopen jaren veel ervaring opgedaan met de uitvoering van binnenstedelijk bouwen en transformatie, en alle aspecten die daarbij aan de orde komen.</p>	
--	--	---	--	--

6.3. Werken

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Utrecht Science Park	068, 084	<p>Indiener (068) heeft er weinig vertrouwen in dat het aanwijzen van het USP tot experimenteerruimte wordt gebonden aan een duidelijke koers, waarbij rekening wordt gehouden met aanwezige waarden, dus bodem-, water- en natuurinclusief.</p> <p>Indiener (084) bepleit om in het kader van het proces Utrecht Oost/Science park experimenteerruimte te bieden voor toepassing van het living lab principe als voorbeeld voor gezonde stedelijke ontwikkeling en duurzaamheid bij de doorontwikkeling van USP. Ook verdere invulling van actief rentmeesterschap in A12-zone leent zich voor deze aanpak.</p>	<p>Met het aanwijzen als experimenteergebied beogen we met name de duurzame energieopwekking te stimuleren. Dit kan alleen in samenwerking met de andere partijen in het gebied.</p> <p>Bij effectuering hiervan houden wij rekening met de aanwezige waarden.</p> <p>Mocht dit experiment positief uitpakken, dan kan het wellicht ook worden toegepast in andere gebieden zoals de door indiener (084) genoemde A12-zone.</p>	Geen aanleiding tot aanpassing.
	Ambts-halve wijziging	<p>Tussen het USP en Bilthoven Biologicals (Bibio) wordt binnenkort een samenwerkingsovereenkomst afgesloten. Onderdeel daarvan zal zijn dat Bibio onder de naam USP gaat opereren. Dit past in de gedachte van satellietlocaties zoals we reeds in de PRS 2013 hadden aangegeven.</p>	<p>In het Ontwerp hebben we het USP opgenomen als experimenteergebied. In de definitieve PRS heeft ook het Bibio-gebied deze aanduiding gekregen.</p>	Tekst H PRS en Kaart PRS: locatie AvL-terrein in Bilthoven aanduiden als 'Utrecht Science Park'

6.3.1. Bedrijventerreinen

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Totstandkoming stedelijk programma bedrijventerreinen	057, 109, 126, 150	<p>Indiener (057) pleit voor het creëren van een gezamenlijk draagvlak voor bedrijventerreinen, dat wordt gemist in de PRS. Indiener biedt aan om op dat vlak samen te werken.</p> <p>Van groot belang dat er voldoende locaties in alle segmenten beschikbaar blijven. Het is niet reëel bedrijven te verplaatsen door de hele provincie. Indiener ziet graag genoeg ruimte</p>	<p>Het programma bedrijventerreinen in de PRS 2013-2028 en PRV 2013 was gebaseerd op locatievoorstellen in het kader van de Regionale Convenanten Bedrijventerreinen.</p> <p>Op die manier was er een gezamenlijk, regionaal draagvlak. Alle locatievoorstellen</p>	Geen aanleiding tot aanpassing

		<p>inzake uitbreiding bedrijventerreinen tot 2028. Indiener (109) vraagt zich af of het Convenant Bedrijventerreinen nog wel het juiste instrument is om sturing te geven aan het ruimtelijk beleid ten aanzien van de ontwikkeling van bedrijventerreinen; bij verplaatsing van bedrijven dient een veel complexere afweging te worden gemaakt dan hoofdzakelijk op basis van de beschikbare ruimte. Oppervlakte is het leidende argument, er wordt geen rekening gehouden met andere (omgevings-) factoren zoals verzorgingsgebied, lokale binding, synergie tussen bedrijven, innovatieve bedrijfsvoeringen duurzaamheid en financiële haalbaarheid. Bedrijven uit Lopik verhuizen niet simpelweg naar een andere gemeente. Daarmee is de verplaatsing van bedrijven in de praktijk in een impasse terecht gekomen. Dit eenzijdige afwegingskader past niet binnen de verbeterdoelen van de Omgevingswet om te komen tot een samenhangende benadering. Er is geen enkele ruimte voor maatwerk.</p> <p>Indiener verzoekt om een algemene bepaling op te nemen die ruimte laat voor lokaal maatwerk als de ruimtelijke kwaliteit daarmee wordt gediend (150).</p> <p>De nieuwe ramingen die zijn gehanteerd ten behoeve van de herijking zijn niet terug te vinden in het rapport en ook pas zeer recent ter beschikking gesteld. Daardoor is het voor indiener lastig te beoordelen of de geboden uitbreidingsruimte voldoende is (126).</p>	<p>die wij ruimtelijk aanvaardbaar achten zijn door ons gehonoreerd. Thans hebben we, ten behoeve van de H PRS en H PRV de regionale vraagradingen laten actualiseren. Op basis hiervan hebben we geconcludeerd dat het in de PRS opgenomen programma in z'n algemeenheid nog voldoende ruimte bevat. Wij zijn het met u eens dat het niet voor alle bedrijven reëel is om te verplaatsen door de hele provincie, maar achten de markt voor bedrijventerreinen wel van regionale in plaats van puur lokale aard. Wij hebben wel degelijk oog voor lokale knelpunten en willen maatwerk bieden als dit echt noodzakelijk is en ruimtelijk kan worden ingepast. Maar daarbij moet wel van een zekere 'hardheid' sprake zijn, omdat er anders, op regionale schaal, meer bedrijventerrein dan nodig kan worden ontwikkeld, terwijl de gewenste bedrijfsverplaatsing niet wordt gerealiseerd. De geactualiseerde vraagrading is op de provinciale website terug te vinden onder de stukken van de Statencommissie RGW stukken van 30 mei jl.</p> <p>Bij de behandeling van de H PRS en PRV in PS op 12 december 2016 is een motie aangenomen, waarin aan GS wordt opgedragen om in gesprek te gaan met de gemeenten om per regio/gemeente de inhoud van de convenanten bedrijventerreinen te herijken, een terugkoppeling te geven van het resultaat en op basis daarvan met voorstellen te komen voor aanpassing van het huidige beleid.</p>	
Herstructurering en transformatie	068	Indiener onderschrijft de inzet op herstructurering, intensivering en transformatie	Wij zijn verheugd over deze instemmende reactie.	Geen aanleiding tot aanpassing.

Mogelijkheden bestaan- de bedrijven- terreinen	100	Graag meer mogelijkheden voor ontwikkelingen op bestaande bedrijventerreinen teneinde te komen tot optimalisatie, bijvoorbeeld de realisatie van reclamemasten langs de A2.	Het provinciaal ruimtelijk beleid beperkt zich tot locaties en omvang waarin uitbreiding van bedrijventerrein mag plaatsvinden. De planologische mogelijkheden voor ontwikkelingen op bestaande bedrijventerreinen worden bepaald door gemeentelijke bestemmingsplannen. Daarin kunnen onder andere regels worden opgenomen ten aanzien van reclamemasten.	Geen aanleiding tot aanpassing.
	150	Indiener acht de zinsnede in de PRS dat de activiteiten op bedrijventerreinen niet of nauwelijks te mengen zijn met andere functies onjuist. De aard van de bedrijven en de daarmee gepaard gaande ruimtelijke effecten zijn aan verandering onderhevig, als gevolg daarvan ziet indiener een toenemende functiemenging op bedrijventerreinen. In slechts enkele gevallen is functiemenging onmogelijk/ongewenst, en in veel gevallen juist een voorwaarde voor een duurzaam en vitaal toekomstperspectief. Indiener acht het toestaan van een rijk palet aan functies juist een van de instrumenten om leegstand op bedrijventerreinen te bestrijden. Dit is lokaal maatwerk en raakt de kern van uitnodigingsplanologie.	Wij zijn het met u eens dat veel bedrijfsactiviteiten zich kunnen mengen met andere stedelijke functies. Voor sommige bedrijfsactiviteiten geldt dat echter niet. Wij willen dat bedrijventerreinen zoveel mogelijk worden benut voor deze bedrijfsfuncties die zich moeilijk laten mengen met het overige stedelijk gebied. Dit zorgt ervoor dat er ruimte voor vestiging van deze functies beschikbaar blijft.	Geen aanleiding tot aanpassing.

6.3.2. Kantoren

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Kantoren op bedrijven- terreinen	057, 058, 126, 130	Indieners achten het onjuist dat de bestemming kantoren niet meer wordt toegestaan op bedrijventerreinen. Grootschalige nieuwbouw van kantoren past niet op bedrijventerreinen, maar kleinschaliger kantoren zijn gebruikelijk en gewenst (057, 058, 126). Indiener (057) wil samen goed kijken naar de ruimtebehoefte. Kleinere kantoren als onderdeel van bedrijf, moeten mogelijk blijven op bedrijventerreinen (058). Het niet toestaan van kantoorfuncties op bedrijventerreinen dient volgens indiener geen doel dat zij kan delen (130).	De leegstand van kantoren op bedrijventerreinen is relatief hoog. Daarom staan wij nieuwvestiging van zelfstandige kantoren op bedrijventerreinen niet toe, tenzij er sprake is van herbestemming van gebouwen tot een bvo van 1.500 m2 per vestiging. Vestiging van bedrijfsgebonden kantoorroimte is, onder voorwaarden toegestaan.	Geen aanleiding tot aanpassing.
Beperking	068	Goed dat de provincie een rem zet op	Wij zijn verheugd over deze instemmende reactie.	Geen aanleiding tot

uitbreiding kantoren		ongebreidelde groei van kantoren en positief dat ook wordt ingezet op transformatie van leegstaande kantoorcomplexen.		aanpassing.
	130	Indiener is het eens met het streven leegstand tegen te gaan, maar niet eens met het instrumentarium. Zij pleit voor een heroverweging waarbij nieuwe kantoorlocaties vaker worden toegestaan, en tegelijk het verkleuren van bestaande kantoorlocaties aanmoedigt.	De leegstand van kantoorruimte in de provincie Utrecht is 19%. Dit is een veelvoud van de zogenaamde 'frictie-leegstand' in een gezonde kantorenmarkt. Onze kantorenaanpak bestaat uit 2 sporen: het stimulerende spoor dat zich richt op transformatie van bestaande gebouwen en het regulerende spoor: via de Thematische Structuurvisie Kantoren (TSK) en een inpassingsplan willen we de plancapaciteit reduceren en in overeenstemming brengen met de marktvraag.	Geen aanleiding tot aanpassing.
Knooppunt Station Driebergen-Zeist PRV art. 4.3.2d	068, 104	Alhoewel indiener verheugd is dat hier de mogelijkheid tot nieuwvestiging van kantoren is teruggebracht, blijft zij dat gezien de ligging van deze locatie te midden van EHS en ook CHS nog steeds veel te veel vinden. Het had meer voor de hand gelegen om bij de vraagraming uit te gaan van het gemiddelde tussen maximale en minimale scenario dan uit te gaan van het maximale scenario. In de tekst van de PRS zou moeten worden toegevoegd dat 'daarbij rekening dient te worden gehouden met zowel het NNN als ook de CHS in het gebied'.(068) Aangegeven wordt dat op alle knooppunten kantoorontwikkeling mogelijk is en dat er alleen voor Driebergen-Zeist een maximum geldt. Indiener acht dit niet correct en vraagt om aanpassing. (104)	De toegestane ontwikkelruimte voor de nieuwvestiging van Kantoren op het Knooppunt is in overeenstemming gebracht met de Thematische Structuurvisie Kantoren (TSK). De reductie van de ontwikkelruimte in het Stationsgebied Driebergen Zeist in de PRV moet worden gezien in samenhang met de voor de in de TSK beschreven locaties aangekondigde reductie van planologische overcapaciteit. Deze reductie zal in het nog vast te stellen inpassingsplan zijn beslag krijgen. Hierin is gekozen voor het maximale scenario, zodat wordt voorkomen dat teveel plancapaciteit wordt geschrapd. Het vast te stellen ruimtelijk plan dat in de nieuwvestiging van zelfstandige kantoren voorziet, zal in overeenstemming moeten zijn met de in de PRV gestelde regels ten aanzien van het NNN en de CHS. In de PRV zijn twee locaties opgenomen die zijn aangeduid als 'kantoren op knooppunten'. Dit zijn Utrecht Stationsgebied en Stationsgebied Driebergen Zeist. Op deze locaties is de behoefte aan ten opzichte van de bestaande voorraad toe te voegen kantoorruimte groter dan de in bestemmingsplannen vastgelegde plancapaciteit. Het is dan ook terecht dat de PRV de ruimte laat om op deze locaties plancapaciteit toe te voegen.	Geen aanleiding tot aanpassing.
TSK	099	Indiener verwijst naar haar brief van 22 maart 2016 in het kader van de thematische Structuurvisie kantoren. Haar standpunt m.b.t. dit beleid is ongewijzigd.	Wij hebben het beleid zoals in de TSK is vastgesteld verwerkt in deze herijking.	Geen aanleiding tot aanpassing.
Inpassingsplan	152	Het provinciale inpassingsplan belemmert indiener en daarmee de provincie in de stimulerende rol om het gedachtengoed van de Structuurvisie kantoren uit te voeren, omdat	In de door PS op 1 februari 2016 vastgestelde Thematische Structuurvisie Kantoren (TSK) is aangegeven dat voor de reductie van planologische overcapaciteit van kantoorbestemmingen het inpassingsplan (PIP) zal worden gebruikt. Daarbij is expliciet de	Geen aanleiding tot aanpassing.

		<p>de gemeente gedurende een periode van een aantal maanden tot misschien wel meer dan een jaar geen bestemmingsplannen voor die gebieden kan vaststellen. Dit terwijl aan het provinciaal gewenste beleid ook via een gemeentelijk bestemmingsplan uitvoering kan worden gegeven.</p>	<p>voorwaarde opgenomen dat een in de TSK opgenomen reductielocatie buiten het PIP blijft wanneer op het tijdstip van terinzagelegging van het ontwerp-PIP in planreductie is voorzien door een bestemmingsplan dat op dat tijdstip in werking is getreden. Onze politiek-bestuurlijke keuze om het PIP te gebruiken voor planreductie en de daarbij aangegeven voorwaarde wanneer in de TSK opgenomen reductiegronden buiten het PIP blijven, is dus gemaakt bij de vaststelling van de TSK. Dat is een belangrijk feit omdat de TSK juridisch zelfbindend is voor PS. Hiermee is de keuze voor inzet van het PIP een gegeven geworden.</p> <p>Uit artikel 3.26 lid 5 van de Wro vloeit voort dat vanaf het tijdstip van terinzagelegging van het ontwerp-PIP, de gemeenteraad niet langer bevoegd is een bestemmingsplan vast te stellen. Op basis van deze bepaling is de bevoegdheid van de raad uitgesloten voor een periode van tien jaar, tenzij bij het PIP anders is bepaald. Om die reden zal in het PIP worden aangegeven dat bij de inwerkingtreding van het PIP de raad weer bevoegd is om voor de in het PIP begrepen gronden een bestemmingsplan vast te stellen.</p> <p>Het feit dat de raad gedurende een bepaalde periode niet bevoegd is een bestemmingsplan vast te stellen, betekent niet dat in deze periode door het gemeentebestuur geen besluiten kunnen worden genomen over nieuwe activiteiten die voorzien zijn voor de in het ontwerp-PIP opgenomen reductiegronden (bijv. transformatie van leegstaande kantoorgebouwen, woningbouw, gemengde functies etc.). Wanneer het gaat om activiteiten die in strijd zijn met het geldende bestemmingsplan maar niet in strijd met het ontwerp-PIP, dan kunnen burgemeester en wethouders (B&W) met toepassing van artikel 2.12 lid 1 onder a onder 3° van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) een omgevingsvergunning verlenen voor uitvoering van deze activiteiten (omgevingsafwijkingsvergunning). Met toepassing van artikel 3.3 lid 3 van de Wabo kan dan de wettelijke aanhoudingsplicht die ontstaan is op het tijdstip van terinzagelegging van het ontwerp-PIP, worden doorbroken. Betreft het nieuwe activiteiten die niet in strijd zijn met het geldende bestemmingsplan en evenmin in strijd met het ontwerp-PIP, dan is geen omgevingsafwijkingsvergunning nodig maar kunnen B&W volstaan met een 'gewone' omgevingsvergunning die kan worden verleend met toepassing van artikel 3.3 lid 3 van de Wabo (doorbreken aanhoudingsplicht).</p>	
--	--	--	---	--

			De terinzagelegging van het ontwerp-PIP leidt er dus geenszins toe dat de in dit ontwerpplan opgenomen reductiegronden 'op slot worden gezet'. Beoogde activiteiten kunnen worden vergund zolang zij niet in strijd zijn met het ontwerp-PIP. Die strijd zou zich uitsluitend voordoen wanneer het zou gaan om zelfstandige kantoren. Voor het overige verzet het ontwerp-PIP zich tegen geen enkele andere nieuwe bestemming voor de betrokken gronden. Mocht door B&W een omgevingsafwijkingvergunning worden verleend en zou deze vergunning in een later stadium worden opgenomen in een nieuw bestemmingsplan, dan kan een belanghebbende tegen dit nieuwe bestemmingsplan geen beroep instellen bij de Afdeling bestuursrecht van de Raad van State, voorzover dit nieuwe plan zijn grondslag heeft in die omgevingsafwijkingvergunning. Dat vloeit voort uit artikel 3.10 van de Wro in samenhang met artikel 6:13 van de Algemene wet bestuursrecht.	
Nog niet gerealiseerde bestemmingen PRV art. 4.3	150	Uit het artikel wordt niet duidelijk wanneer sprake is van "nog niet gerealiseerde" bestemmingen. Functiewijzigingen moeten voldoen aan een goede ruimtelijke ordening. Hiervoor is extra onderzoek en overleg nodig. Indiener gaat er van uit dat de extra kosten, en ook eventuele kosten voor planschade voor rekening van de provincie zijn.	Van een gerealiseerde bestemming is sprake als een vergund bouwplan is gerealiseerd. Wij zijn het indiener eens dat nieuwe bestemmingen in overeenstemming moeten zijn met een goede ruimtelijke ordening. Het vaststellen van een nieuw bestemmingsplan na het verstrijken van de planperiode is de verantwoordelijkheid van de betreffende gemeente. Gemeenten nemen het schadeveroorzakende besluit en zijn daarmee tevens verantwoordelijk voor het voorkomen van te honoreren planschadeclaims. Dit kan bijvoorbeeld door de functiewijziging tijdig voorzienbaar te maken. Hiervoor wordt verwezen naar relevante jurisprudentie.	Geen aanleiding tot aanpassing

6.3.3 Detailhandel: systematiek en definities

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Systematiek en definities	043	Niet duidelijk is waar afhaalpunten voor internetbestellingen wel onder vallen, als ze niet onder de definitie van detailhandel vallen.	De gedachte achter de regeling is dat afhaalpunten uitsluitend bedoeld zijn voor het afhalen of terugbrengen van goederen door de consument. Omdat afhaalpunten niet onder de definitie van detailhandel vallen is bijvoorbeeld het uitstellen van goederen (showroom) op afhaalpunten niet toegestaan. Onder welke bestemming de locaties van de eventuele afhaalpunten (zonder showroom e.d.) wel moeten vallen is verder niet bepaald. Via een goede ruimtelijke ordening kan de gemeente hier invulling aan geven.	Geen aanleiding tot aanpassing

PRV art. 4.4	067	Onderscheid naar volumineuze goederen is juridisch niet houdbaar.	In de definitie voor volumineuze detailhandel staat het begrip 'overwegend ruimte vergende goederen' centraal. Wij zien niet in wat verkeerd is aan dit criterium. Het is ruimtelijk relevant. Indien u van oordeel bent dat andere branches die veel in de periferie zitten of een afzonderlijke vestiging daarvan, niet voldoen aan de regels uit een gemeentelijk ruimtelijk plan dan kunt u dit aankaarten bij de gemeenteraad op welk grondgebied deze vestiging(en) aanwezig zijn. Handhaving van regels uit ruimtelijke plannen is immers primair een gemeentelijke bevoegdheid.	Geen aanleiding tot aanpassing
	084, 100	Definities en branchering; het ontbreekt aan eenduidige definities. (84) 1. Het begrip detailhandel is in de PRV anders omschreven dan in de PRS.(84, 100) 2. Definitie van winkelgebied ontbreekt. (84, 100) 3. Definitie volumineuze detailhandel beperkt de branchering.(84) Indiener ziet graag dat branchering goed geregeld is binnen de op te stellen definities, temeer omdat dit voor perifere detailhandel en het tegengaan van branchevervaging van groot belang is (100)	1. Daar waar begrippen uit de PRS verschillen met bepalingen uit de PRV zijn de bepalingen uit de PRV leidend. We zullen het begrip detailhandel op pag. 123 van de ontwerp PRS aanpassen aan de bepaling uit de PRV. 2. Winkelgebied wordt niet gedefinieerd. Op PRV kaart 7 "wonen en werken" wordt 'bestaand winkelgebied' begrensd. Dit komt overeen met de systematiek van de rode contour ofwel begrenzing van het stedelijk gebied. 3. Het centrale begrip bij de definitie van volumineuze detailhandel is 'overwegend ruimte vergende goederen'. Daarbij zijn een aantal branches genoemd die binnen dit begrip (kunnen) vallen. Dit betreft uiteraard geen limitatieve opsomming. De inperking naar 'overwegend ruimte vergende goederen' is ruimtelijk relevant. De ervaringen van indiener (100) met in bestemmingsplannen opgenomen definities en handavings-problemen in relatie tot perifere detailhandel en het (bestuursrechtelijk) handhavend optreden tegen branchevervagingen nemen we graag mee in de provinciale retailvisie.	Wij zullen het begrip detailhandel uit de ontwerp-H PRS (pag. 123) in overeenstemming brengen met de bepaling uit de PRV (pag. 7).
	084	Afstemming PRS/PRV; in de PRS zijn beperkingen opgelegd welke niet in de PRV zijn terug te vinden (herstructureringsplan, alternatieve vestigingsmogelijkheden)	De drie criteria uit paragraaf 6.3.3 PRS, genoemd onder de gedachtestreepjes, zijn niet meer actueel. De 5 uitzonderingssituaties zoals opgenomen in artikel 4.5 lid 2 van de PRV zullen ter vervanging van de drie criteria worden opgenomen.	Aanpassen par. 6.3.3 H PRS: De drie criteria genoemd onder gedachte-streepjes uit paragraaf 6.3.3 H PRS vervangen door de 5 uitzonderings-situaties zoals opgenomen in artikel 4.5 lid 2 van de H PRV.

	067, 150	<p>PRV laat ten onrechte geen ruimte voor concepten die vanwege hun concept niet goed inpasbaar zijn in bestaande detailhandelscentra. Indiener heeft voor haar winkels ruimte nodig, PRS/PRV maakt vestiging van Decathlon in Utrecht onmogelijk.</p> <p>Indiener (150) is van mening dat er geen rekening wordt gehouden met de behoefte van veel consumenten aan vernieuwende, grootschalige winkelconcepten die in binnensteden en wijkcentra vanuit een goede ruimtelijke ordening niet gewenst zijn. Een te ver doorgesloten restrictief beleid werkt averechts als het tegelijkertijd de broodnodige vernieuwing van het winkellandschap tegenhoudt.</p>	<p>De PRV grijpt niet in op de bestaande regels in vigerende ruimtelijke plannen, ook niet op de (meer) perifere locaties. Gemeenteraden hebben via hun ruimtelijke plannen aangegeven wat ze op het gebied van detailhandel binnen hun grondgebied aanvaardbaar achten. Bij nieuwe ruimtelijke plannen moet de gemeente inderdaad de PRS/PRV bepalingen in acht nemen.</p> <p>De PRS/PRV staat buiten de op de PRV kaart 7 “wonen en werken” aangeduide bestaande winkelgebieden slechts onder voorwaarden toevoeging van nieuwe detailhandel toe. Wij zijn van mening dat zich binnen de grenzen van bestaande winkelgebieden voldoende mogelijkheden kunnen voordoen.</p>	Geen aanleiding tot aanpassing
	067	<p>Verzoekt opname van een uitzonderingsmogelijkheid in in het artikel Detailhandel in de PRV waarmee gemeenten zelf ervoor kunnen kiezen om innovatieve, vernieuwende, thematische of anderszins bijzondere concepten of ontwikkelingen toe te laten.</p>	<p>Nieuwe (detailhandel)concepten of ontwikkelingen zijn binnen de als ‘bestaand winkelgebied’ aangeduide gebieden zonder meer mogelijk. De in artikel 4.4 PRV opgenomen regulering vindt alleen plaats buiten de als ‘bestaand winkelgebied’ aangeduide gebieden. Wij zijn van mening dat onze regeling voldoende flexibiliteit biedt voor nieuwe concepten of ontwikkelingen.</p> <p>Het leegstandsprobleem is urgent. Wij willen voorkomen dat het leegstandsprobleem en daarmee ook het leefbaarheidsprobleem toeneemt. Daarom perken wij nieuwvestigings- en uitbreidingsmogelijkheden buiten de bestaande winkelgebieden in. Uiteraard zijn we wel bereid om in het kader van de nog op te stellen retailvisie de discussie aan te gaan over mogelijk toekomstige ontwikkelingen op retailgebied en de ruimtelijke effecten daarvan, mede in relatie tot Decathlon.</p> <p>Bij de behandeling van de H PRS en PRV in PS op 12 december 2016 hebben we een motie aangenomen, die aan GS opdraagt om in het kader van het nog op te stellen retailbeleid te onderzoeken of een meter-voor-meterregeling voor detailhandel tot de mogelijkheden behoort, onder de voorwaarde dat de bestaande winkelstructuur niet wordt ontwricht.</p>	Geen aanleiding tot aanpassing
PRV art. 4.4	150	<p>Uit het artikel wordt niet duidelijk wanneer sprake is van “nog niet gerealiseerde”</p>	<p>Van een gerealiseerde bestemming is sprake als een vergund bouwplan is gerealiseerd. Wij zijn het eens met de indiener dat</p>	Geen aanleiding tot aanpassing

		<p>bestemmingen.</p> <p>Funciewijzigingen moeten voldoen aan een goede ruimtelijke ordening. Hiervoor is extra onderzoek en overleg nodig. Indiener gaat er van uit dat de extra kosten, en ook eventuele kosten voor planschade voor rekening van de provincie zijn.</p>	<p>nieuwe bestemmingen in overeenstemming moeten zijn met een goede ruimtelijke ordening. Het vaststellen van een nieuw bestemmingsplan na het verstrijken van de planperiode is de verantwoordelijkheid van de betreffende gemeente. Gemeenten nemen het schadeveroorzakende besluit en zijn daarmee tevens verantwoordelijk voor het voorkomen van te honoreren planschadeclaims. Dit kan bijvoorbeeld door de funciewijziging tijdig voorzienbaar te maken. Hiervoor wordt verwezen naar relevante jurisprudentie.</p>	
--	--	---	---	--

6.3.3 Detailhandel: provinciaal retailbeleid

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Provinciaal retailbeleid	084, 097, 099, 100, 126, 130, 150	<p>Indiener (84, 99, 100 en 126) achten de volgorde verkeerd. Zij willen graag eerst samen met de provincie beleid ontwikkelen alvorens dit te verankeren in de PRS/PRV. Indiener (84) ziet als nadeel van de omgekeerde volgorde dat het de speelruimte beperkt in regionale processen en vraagt om het visieproces eerst ruimte te geven, en pas daarna eventueel over te gaan tot het vastleggen van richtlijnen en regels.</p> <p>Indiener (99 en 126) willen stil staan bij de vraag welke overheid (gemeente of provincie) aan zet is bij welk soort ontwikkeling. Indiener (100) geeft aan recentelijk voor het grondgebied van de gemeente Stichtse Vecht een detailhandelsvisie op te hebben gesteld.</p> <p>Een risico op planschade bij het beperken van bestaande vestigingsmogelijkheden moet volgens indiener (126) door de provincie worden gedragen.</p> <p>Indiener (97) is van mening dat het oneigenlijk gebruik van een herijking is om nieuw beleid te introduceren dat nog niet is vastgesteld. Voorts stelt zij vraagtekens bij de noodzaak van een provinciaal detailhandelsbeleid; via de ladder voor duurzame verstedelijking wordt regionale afstemming afgedwongen en is de onderbouwing aanvechtbaar.</p> <p>Indiener (97) acht het ruimtelijk verdedigbaar dat nieuwvestiging van detailhandel buiten de 'gele contouren' in beginsel niet is toegestaan. Zij stelt dat uitbreiden van bestaande detailhandelsvestigingen buiten de begrenzing</p>	<p>Het leegstandsprobleem is urgent. Wij willen voorkomen dat het leegstandsprobleem en daarmee ook het leefbaarheidsprobleem toeneemt. Daarom een inperking van nieuwvestigings- en uitbreidingsmogelijkheden buiten de bestaande winkelgebieden. Wij zijn van mening dat deze afweging op provinciaal niveau het meest effectief is.</p> <p>In de gebieden die niet zijn aangeduid als 'bestaand winkelgebied' zijn inderdaad beperkingen opgelegd. Nieuwvestiging of uitbreidingen van (perifere) detailhandelsvestigingen blijven, onder voorwaarden, echter ook in deze gebieden mogelijk. De voorwaarden zijn opgenomen in artikel 4.4 lid 2 onder a t/m e van de PRV. Deze regeling biedt voldoende flexibiliteit.</p> <p>Het leggen van een contour om elke bestaande detailhandelsvestiging is dan ook niet nodig.</p> <p>Bij de behandeling van de H PRS en PRV in PS op 12 december 2016 is een motie aangenomen, waarin aan GS wordt verzocht om als eerste stap in het proces voor de provinciale retailvisie met gemeenten en regio's tot heldere afspraken te komen over de</p>	Geen aanleiding tot aanpassing

		<p>van bestaande winkelgebieden niet meer mogelijk is. Indiener (130) pleit voor een minder restrictief beleid ten aanzien van perifere detailhandel op bedrijventerreinen. Ordening moet wel sturen op schaarste, maar bij voorkeur niet met behulp van schaarste. Schaarste creëren belemmert concurrentiekracht en werkt onnodig marktverstoring.</p> <p>Indiener (150) verzoekt om met haar de perspectieven om tot een gezonde retailstructuur te komen integraal te bekijken. Dit zou betekenen dat in de PRS en PRV terughoudend wordt omgegaan met restrictieve maatregelen en dat we met elkaar goed vorm kunnen geven aan lokaal, regionaal en provinciaal retailbeleid. Het voorgenomen traject voor de retailvisie zou daartoe kunnen dienen, al vindt indiener het jammer dat dat pas in 2017 wordt opgepakt.</p>	<p>opgave, rollen, het proces en de planning, en daarbij te zorgen voor een goede borging van de lokale en regionale inbreng.</p>	
	097	<p>Verzoek om bij nieuw op te stellen beleid alle bestaande detailhandel, dus ook de bestaande volumineuze detailhandel en perifere detailhandel vorm te geven.</p>	<p>Dit verzoek betrekken wij bij het opstellen van de retailvisie.</p>	<p>Geen aanleiding tot aanpassing</p>
	118	<p>Indiener constateert met instemming dat het belang van een goede retailstructuur uit oogpunt van een vitale economie en leefbaarheid onderkend wordt. Zij acht een regierol vanuit de overheid op dit onderwerp van hoog belang. De beleidsvoornemens tot behoud en versterking van de bestaande winkelgebieden spreken indiener aan. Echter een dirigistische rolopvatting van de provincie, wordt niet door indiener gesteund. Een regisserende rol met een faciliterende en stimulerende insteek heeft haar voorkeur. Afstemming met omliggende provincies is van het hoogste belang.</p>	<p>De aard en omvang van de problematiek m.b.t. detailhandel /retail rechtvaardigen provinciaal ingrijpen. De provinciale aanpak bestaat uit 3 sporen. Inzet van ruimtelijk instrumentarium is één daarvan. Deze inzet beperkt zich in de PRV hoofdzakelijk tot het verminderen van toekomstige ontwikkelingen buiten bestaande winkelgebieden. Dit is nodig om de leegstand- en leefbaarheidsproblematiek op korte termijn niet verder toe te laten nemen, maar biedt ook de nodige flexibiliteit. Voor dit spoor is deze herijking geen onlogisch moment.</p> <p>De kantorenaanpak gaat overigens verder dan de detailhandelaanpak. Daar is gekozen om via een Inpassingsplan bestaande plancapaciteit te reduceren. Ook zijn de bepalingen in de H PRV voor kantoren stringenter (vergelijk artikel 4.3. met artikel 4.4 lid 1 en 2).</p> <p>De andere twee sporen in de retailaanpak zijn 1) oppakken van de regierol bij het provinciale retailvraagstuk én 2) herstructureren en</p>	<p>Geen aanleiding tot aanpassing</p>

			<p>transformeren van de winkelgebieden. Voor het laatste spoor gaat de op korte termijn op te stellen provinciale Retailvisie de basis bieden. Voor zover nodig stemmen wij uiteraard af met andere provincies.</p> <p>Bij de behandeling van de H PRS en PRV in PS op 12 december 2016 is een motie aangenomen, waarin aan GS wordt verzocht om als eerste stap in het proces voor de provinciale retailvisie met gemeenten en regio's tot heldere afspraken te komen over de opgave, rollen, het proces en de planning, en daarbij te zorgen voor een goede borging van de lokale en regionale inbreng.</p>	
	150	<p>Indiener is van mening dat er vergaande beperkingen worden opgelegd aan de mogelijkheden voor gemeenten om zorg te dragen voor een gezonde retailstructuur. Zij vreest dat dit juist leidt tot verschraving van het winkelaanbod. Er wordt onvoldoende ruimte geboden voor lokaal ondernemerschap en het houdt innovatie met nieuwe vormen van fysieke winkels tegen.</p>	<p>Beleid van de provincie is gericht op behouden en versterken van bestaande winkelgebieden. Wij willen dat ontwikkelingen zich concentreren in de bestaande winkelgebieden. Wij zijn van mening dat er momenteel binnen bestaande winkelgebieden voldoende vestigingsmogelijkheden zijn, waar nieuwe concepten zich (verder) kunnen ontwikkelen. Artikel 4.4 lid 2 bepaalt speelruimte buiten deze gebieden. Het behouden en versterken van winkels of winkeltypen, binnen de in de PRS en PRV opgenomen mogelijkheden, is aan de markt. Bij de behandeling van de H PRS en PRV in PS op 12 december 2016 hebben we een motie aangenomen, die aan GS opdraagt om in het kader van het nog op te stellen retailbeleid te onderzoeken of een meter-voor-meterregeling voor detailhandel tot de mogelijkheden behoort, onder de voorwaarde dat de bestaande winkelstructuur niet wordt ontwricht.</p>	Geen aanleiding tot aanpassing
	152	<p>Indiener staat op het standpunt dat er altijd ruimte moet blijven voor innovatie en evolutie. Het in de PRS/PRV opgenomen beleid kan worden omschreven als behoudend, economisch ordenend en defensief. De markt wordt</p>	<p>Ons beleid provincie is gericht op behouden en versterken van bestaande winkelgebieden. Wij willen dat ontwikkelingen zich concentreren in bestaande winkelgebieden. Wij zijn van</p>	Geen aanleiding tot aanpassing

		afgeschermd voor nieuwe toetreders. In de beleving van indiener dient de klant meer centraal te staan. De wensen van de klant zullen leiden tot een goede ruimtelijke ordening. Het is niet duidelijk tot waar het provinciaal belang reikt, indiener is van mening dat dat enkel om regionaal belang kan gaan, en dat betreft de hoofd winkelcentra en perifere ontwikkelingen. En dus niet de buurt- en wijkcentra.	mening dat er momenteel binnen de bestaande winkelgebieden voldoende vestigingsmogelijkheden zijn, waar nieuwe concepten zich (verder) kunnen ontwikkelen. De Wro bepaalt dat PS aangeven wat zij tot provinciaal belang rekenen. Dit kan dus per provincie verschillen.	
--	--	---	--	--

6.3.3 Detailhandel: wegbestemmen en planschade

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Wegbestemmen en planschade	097	Door beperking van bestaande rechten kan planschade ontstaan.	De PRS/PRV grijpt niet in op de bestaande bestemmingsplannen. De bestaande rechten blijven in stand. Artikel 4.5. lid 3 bevat een bepaling voor een functiewijziging bij het vaststellen van nieuwe ruimtelijke plannen. Het moet o.a. gaan om een nog niet gerealiseerde bestemming en binnen de planperiode is er geen zicht op realisatie van de bestemming. Een dergelijke bepaling leidt naar verwachting niet tot planschade.	Geen aanleiding tot aanpassing
	099, 126	Indiener (99) vindt het planologisch wegbestemmen van detailhandelsbestemmingen voor de leefbaarheid binnen de wijken een ongewenste ontwikkeling. Evt. planschade als gevolg van wegbestemmen zou de provincie moeten dragen. De provincie wil ook de bestaande vestigingsmogelijkheden voor detailhandel in nieuwe, dus ook conserverende, ruimtelijke plannen beperken. (126)	Wegbestemmen is nodig indien artikel 4.5 lid 3 van toepassing is. Dit is grofweg het geval wanneer in afgelopen periode de bestemming niet is gerealiseerd en ook de aankomende periode realisatie van detailhandel niet realistisch is. Het is, juist ook voor de leefbaarheid van wijken, belangrijk dat de gemeente in deze situaties een andere functie aan een dergelijke bestemming toekent. Gelet op de bepalingen van artikel 4.5 lid 3 verwachten wij niet dat dergelijke bestemmingsplanwijzigingen leiden tot planschade.	Geen aanleiding tot aanpassing

6.3.3 Detailhandel: begrenzing object

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Begrenzing object 'bestaand winkelgebied'	084	Indiener vraagt met klem dat gemeenten de mogelijkheid hebben om de om de begrenzing van het object 'bestaande winkelgebieden' achteraf, zonder ingewikkelde procedures, te corrigeren	Daar waar grenzen bij gemeenten ter discussie staan, en deze bij voorkeur via een zienswijze zijn aangekaart, nemen we het gemeentelijke voorstel in onze afweging mee. Bij zienswijzen van de afzonderlijke gemeente is een reactie gegeven op een eventueel verzoek om de grenzen van	Toevoegen artikel 4.5 lid 5 in de H PRV: "Gedeputeerde Staten kunnen de grenzen van het 'bestaand winkelgebied'

			bestaande winkelgebieden aan te passen. We zijn met u van oordeel dat de bevoegdheid om grenzen van bestaand winkelgebied aan te passen een lichtere procedure moet zijn dan een PS bevoegdheid via een partiële herziening van de PRS/PRV. Aan artikel 4.4 PRV wordt een nieuw lid 5 toegevoegd waarin wordt bepaald dat Gedeputeerde Staten de grenzen van het winkelgebied kunnen aanpassen.	wijzigen.”
	097	Verzoek om de bestaande detailhandelsvestigingen op te nemen in het object 'bestaand winkelgebied'.	De gebieden die vallen onder de categorieën centraal winkelgebied, ondersteunend winkelgebied en verspreide bewinkeling die Locatus gebruikt, gelden als startpunt voor de gebieden die binnen de aanduiding 'bestaand winkelgebied' van kaart 7 PRV "wonen en werken" vallen. Deze Locatus gebieden zijn vervolgens toegesneden op de vigerende bestemmingsplannen. Aan gemeenten is vervolgens gevraagd om voor hun gebieden aan te geven of de toegesneden Locatus afbakening logisch is of dat deze aanpassing behoeft. De binnengekomen aanpassingsverzoeken zijn verwerkt. Zelfstandige/solitaire vestigingen en grootschalige concentratie gebieden (GDV locaties) en werklocaties bedrijven zijn niet binnen de begrenzing van bestaand winkelgebied opgenomen. De uitzonderingsregels uit artikel 4.45 lid 2 PRV bieden in deze situaties ontwikkelruimte. Uw verzoek is om alle vestigingen te beschermen zodat uitbreiding niet door provinciaal beleid wordt beperkt. Het 'bestaand winkelgebied' op PRV kaart 7 "wonen en werken" moet daarvoor worden opgerek. Wij zien echter geen voldoende argumentatie om de grenzen van 'bestaand winkelgebied' uit de PRV op te rekken.	Geen aanleiding tot aanpassing
	099	Indiener verzoekt aanpassing van het object 'bestaand winkelgebied' conform de door haar aangeleverde tekening.	De detailhandelontwikkeling in plangebied Rengerswetering moet nog vorm krijgen. Het op 16 april 2015 vastgestelde bestemmingsplan Rengerswetering is hiervoor leidend. Buiten de mogelijkheden uit het bestemmingsplan, biedt artikel 4.4 lid 2 onder a PRV eventueel ook mogelijkheden. Opname binnen grenzen van 'bestaand winkelgebied' is op dit moment niet aan de orde. De 3 op uw kaart 'begrenzing winkelgebieden' in Bunschoten-West opgenomen locaties komen evenmin in aanmerking om binnen de PRV systematiek op PRV kaart 7	Geen aanleiding tot aanpassing

			<p>“wonen en werken” als ‘bestaand winkelgebied’ opgenomen te worden. Het betreffen solitaire detailhandel vestigingen. Bij uitbreidings-behoefte kan artikel 4.4 lid 2 onder a eventueel nog uitkomst bieden.</p> <p>Solitaire vestigingen en grootschalige concentratie gebieden (GDV locaties) en werklocaties bedrijven zijn niet binnen de begrenzing van bestaand winkelgebied opgenomen.</p> <p>Zie verder ook de beantwoording bij 097.</p>	
	104	<p>Indiener verzoekt de begrenzing van de kernwinkelgebieden niet op te nemen. Het benoemen en begrenzen van kernwinkelgebieden gaat voorbij aan het gezamenlijke proces dat voortvloeit uit de Retaildeal. Uit de PRS/PRV blijkt niet op welke wijze gemeenten hun eigen verantwoordelijkheid kunnen nemen voor de uitvoering daarvan, het blokkeert de lokale vertaling van de Retailagenda.</p>	<p>Retaildeals zijn een instrument van het Rijk. Het geeft aan dat ook het Rijk bezorgd is over de toekomst van de retail. Wij nemen onze eigen verantwoordelijkheid. Artikel 4.4 PRV is daar vanuit de ruimtelijke ordening het resultaat van. Binnen de begrenzing van de winkelgebieden zijn geen regels van toepassing en kunt u uw verantwoordelijkheid nemen. Daarbuiten zijn wel regels van toepassing, inclusief diverse uitzonderingsbepalingen. Wij veronderstellen dat deze uitzonderingsbepalingen voldoende flexibiliteit bieden om uitvoering van de retaildeal mogelijk te maken. Wij achten deze systematiek verantwoord en deze sluit ook aan op de ambitie van het Rijk.</p> <p>Wij zien dan ook niet in dat onze PRV voorschriften de uitvoering van uw retaildeal in de weg staan.</p>	Geen aanleiding tot aanpassing
	133	<p>Indiener verzoekt de begrenzing van het bestaande winkelgebied bij Emiclaer in Amersfoort uit te breiden</p>	<p>Wij kunnen instemmen met de door indiener voorgestelde uitbreiding van het ‘bestaand winkelgebied’ bij Emiclaer.</p>	Kaart PRS/PRV: aanpassing object ‘bestaand winkelgebied’ bij Emiclaer te Amersfoort.
	133	<p>Indiener verzoekt de begrenzing van het bestaande winkelgebied bij City Plaza in Nieuwegein in te perken</p>	<p>Wereldhave en gemeente Nieuwegein zijn met elkaar in gesprek. Dat blijkt ook uit de zienswijze van de gemeente Nieuwegein (152) op het ontwerp herijking PRV 2013 waarin zij aangeeft dat de eigenaar van City Plaza (Wereldhave) op dit moment concrete stappen neemt om haar winkelcentrum meer compact te maken. Wij vinden het nu echter niet het juiste moment om de grenzen van het ‘bestaand winkelgebied’ aan te passen.</p> <p>In de (binnen een paar maanden) door de raad vast te stellen winkelvisie Nieuwegein 2016 kan de discussie over begrenzing van het ‘bestaand winkelgebied’ met alle betrokken partijen plaatsvinden. Indien op basis van deze winkelvisie aanpassing van grenzen nodig is, dan kan via het</p>	Geen aanleiding tot aanpassing

			voorgestelde nieuwe artikel 4.4 lid 5 PRV aan GS verzocht worden de grenzen aan te passen. (zie zienswijze 84).	
	150	De door indiener aangeleverde begrenzingen zijn nog niet verwerkt op de kaart. Aangegeven is dat in dat geval de begrenzingen bij definitieve besluitvorming alsnog zouden worden aangepast. Graag alsnog de juiste begrenzingen invoeren.	De door u aangeleverde begrenzingen zijn door ons slechts ten dele overgenomen. In lijn met onze systematiek zijn de begrenzingen van de PDV locaties en Vathorst West niet als bestaand winkelgebied opgenomen. De begrenzingen van de winkelgebieden in Nieuwland, De Brand, Vathorst centrum, Schothorst, Hoogland, Leusderweg, Randenbroek en Hoge Weg, Soesterkwartier, Kruiskamp en Liendert hebben wij aangepast in de H PRS/PRV. Ten aanzien van Emiclear hebben wij de door u voorgestelde begrenzing deels overgenomen. Het water en het bestaande woongebied worden buiten de begrenzing gelaten. Bij het Stadshart hebben we de begrenzing gehandhaafd. Indien de Visie Stadshart aanpassing van de begrenzing noodzakelijk maakt kunnen GS de begrenzing in een later stadium alsnog aanpassen. Bij de behandeling van de H PRS en PRV op 12 december 2016 in PS is een motie aangenomen, waarbij aan GS wordt opgedragen om de begrenzing van bestaande winkelgebieden voor het centrum van Amersfoort zoals deze is opgenomen in de Visie Stadshart na vaststelling door de gemeenteraad van Amersfoort alsnog op te nemen in kaart 7 van de PRV.	Kaart PRS en PRV: Aanpassing van het object 'bestaand winkelgebied' zoals omschreven.
	152	De indeling van winkelgebieden op de kaart is onduidelijk. Indiener wil na toelichting graag de correcte begrenzingen aanleveren.	Als uitgangspunt voor het object 'bestaand winkelgebied' zoals aangegeven op kaart 7 PRV "Wonen en werken" zijn in eerste instantie de gebieden die vallen onder de categorieën centraal winkelgebied, ondersteunend winkelgebied en verspreide bewinkeling uit de Locatus gebruikt. De hierop gebaseerde winkelgebieden zijn vervolgens verder verfijnd aan de hand van de vigerende bestemmingsplannen. De categorieën 'zelfstandige/solitaire vestigingen' en 'grootschalige concentratie gebieden (GDV locaties)' en 'werklocaties bedrijven' uit Locatus zijn niet binnen de begrenzing van 'bestaand winkelgebied' opgenomen. Aan de gemeenten is vervolgens gevraagd om voor de afgebakende winkelgebieden logisch zijn of dat deze aangepast moeten worden. Een aanpassingsverzoek is betrokken bij het opstellen van de PRV.	Geen aanleiding tot aanpassing

	157	<p>Indiener verzoekt de drie percelen Gageldijk 182 te Utrecht, Gageldijk 3 te Utrecht en Willeskop 68 te Montfoort volledig aan te duiden als “bestaand winkelgebied”. De locaties zijn/worden gebruikt als tuincentra. Inmiddels bestaat op alle drie de locaties behoefte aan het moderniseren van het winkelaanbod.</p>	<p>Met verzoek stemmen we niet in. Zoals indiener van de zienswijze zelf al aangeeft liggen de percelen op perifere locaties. Het is daardoor dus geen ‘bestaand winkelgebied’. ‘Bestaand winkelgebied’ betreffen locaties die in de Locatus systematiek zijn aangeduid als ‘centraal winkelgebied’, ‘ondersteunend winkelgebied’ en ‘verspreide bewinkeling’. Aan gemeenten is in dit PRS/PRV traject de mogelijkheid geboden de grenzen van deze gebieden te verfijnen. Buiten ‘bestaande winkelgebied’ bevat een ruimtelijk plan geen nieuwe bestemmingen en regels die voorzien in uitbreiding of nieuwvestiging van detailhandel, waaronder ook het wijzigen van de bestaande brancheringsregels voor detailhandel valt. Artikel 4.4 lid 2 PRV geeft vijftal uitzonderingsbepalingen op deze hoofdregel. Wij achten deze systematiek nodig om te voorkomen dat de bestaande leegstandproblematiek en daarmee ook de leefbaarheidsproblematiek toeneemt.</p>	<p>Geen aanleiding tot aanpassing</p>
--	-----	---	--	---------------------------------------

6.3.3 Detailhandel: overige punten

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
<p>Ladder van duurzame verstedelijking</p> <p>PRV art. 4.5.2</p>	101,152	<p>Bij artikel 4.5.2 (detailhandel buiten bestaand stedelijk gebied) wordt een verwijzing naar trede 3 van de “duurzame” verstedelijkingsladder” (voorheen SER-ladder) gemist: het zoeken naar een locatie die multimodaal ontsloten is of kan worden voor de resterende regionale behoefte.(101) Het voorgenomen beleid gaat ten dele voorbij aan het reeds aanwezige RO-instrument: de ladder voor duurzame verstedelijking. Detailhandelsbeleid is een onderdeel van goede ruimtelijke ordening. Indiener vraagt het detailhandelsbeleid met de Ladder voor Duurzame Verstedelijking te integreren. (152)</p>	<p>In de PRV toelichting van artikel 4.4 2e lid sub c wordt expliciet verwezen naar de “duurzame verstedelijkingsladder” uit de Bro. Het is logisch dat alle stappen uit deze ladder worden bedoeld, ook als deze stappen niet expliciet genoemd worden.</p>	<p>Geen aanleiding tot aanpassing</p>
<p>Experimenteerruimte</p>	126	<p>Indiener verkent graag de mogelijkheden van inzet van het experimenteerartikel voor detailhandel buiten bestaande winkelgebieden.</p>	<p>Hierover willen wij met indiener in overleg treden.</p>	<p>Geen aanleiding tot aanpassing</p>
<p>Lokaal retailbeleid</p>	152	<p>Indiener is bezig met het opstellen van een winkelvisie Nieuwegein 2016 die naar verwachting december 2016 door de raad vastgesteld gaat worden. Ambitie is het meer centraal stellen van de klant.</p>	<p>Het opstellen van een lokale winkelvisie juichen wij toe. Wij betrekken uw visie graag bij het opstellen van de provinciale retailvisie.</p>	<p>Geen aanleiding tot aanpassing</p>

6.4 Verkeer en vervoer

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
6.4 Verkeer en vervoer	057	Indiener reageert instemmend op het geformuleerde beleid t.a.v. mobiliteit.	Bedankt voor deze reactie.	Geen aanleiding tot aanpassing
	068	Waarom is de zogenaamde "Ladder van Verdaas" geschrapt? Daardoor is het mogelijk een zorgvuldige afweging van mogelijke alternatieven mogelijk te maken.	In het provinciale mobiliteitsbeleid speelt de 'Ladder van Verdaas' nauwelijks een rol omdat er geen nieuwe wegen meer worden gepland. Het is daarom niet opgenomen in de Mobiliteitsvisie die in 2014 is vastgesteld. Daarvoor in de plaats vindt een integrale afweging plaats, waarin meerdere facetten van het beleid betrokken worden, zoals in de trajectaanpak.	Geen aanleiding tot aanpassing
6.4.: Mobiliteits-scan en -toets	101	Bij de toetsing ontbreekt of een ruimtelijk plan ook voldoende per OV en fiets bereikbaar is. Dit is van belang om te voorkomen dat lokaal extra wegcapaciteit moet worden aangelegd.	De bereikbaarheid per openbaar vervoer en fiets is onderdeel van de mobiliteitsscan die voor ruimtelijke ontwikkelingen verplicht is.	Geen aanleiding tot aanpassing

6.4.1 Wegen

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
6.4.1 Wegen	126	Indiener mist aandacht voor het MIRT onderzoek Oostkant Amsterdam. Aanleiding voor dit onderzoek is het knelpunt op de A1 in het Gooi. Oplossing daarvan is van belang voor de bereikbaarheid van de Regio Amersfoort.	Het MIRT-onderzoek heeft (nog) niet geresulteerd in mogelijke vervolgstappen en in welke mate deze maatregelen binnen provincie Utrecht plaatsvinden.	Geen aanleiding tot aanpassing
6.4.1.2 Regionaal wegennet	114	Indiener constateert dat er geen beleidswijziging is ten aanzien van de N229 en ziet dat graag bevestigd.	De N229 behoudt in ons Mobiliteitsbeleid de functie van gebiedsontsluitingsweg.	Geen aanleiding tot aanpassing
	147	Indiener is van mening dat de omlegging van de N229 een bovenlokaal/provinciaal vraagstuk betreft, waarvoor de financiering door meerdere partijen wordt gedragen, waaronder provincie en regio. Voor de korte termijn treedt zij graag in overleg om te komen tot een veilige oversteekvoorziening voor fietsers en voetgangers.	Het vraagstuk van de eventuele omlegging van N229 ontstaat bij de ontwikkeling van Odijk-West als samenhangend ruimtelijk onderdeel met de kern Odijk. Wat betreft de financiering van infrastructuur-aanpassingen aan provinciale wegen hanteren wij in het algemeen het veroorzakersprincipe. In de actuele ontwikkelingsgedachte voor het Burgje begrijpen wij overigens dat het idee van	Geen aanleiding tot aanpassing

			een samenhangende ruimtelijke ontwikkeling wordt losgelaten, en dat de gemeente kiest voor de ontwikkelingen van enkele kleine, zelfstandige buurtschappen aan de westzijde van de N229. De gevolgen hiervan voor het verkeer en vervoer zien wij graag in een mobiliteitstoets terugkomen.	
	147	Ten aanzien van de oostelijke ontsluiting Houten heeft indiener bij brief van 7 juli jl. vragen voorgelegd aan Gedeputeerde Staten. Indiener is van mening dat het vraagstuk een meer integrale aanpak vraagt, waarbij ook de voorgestane ruimtelijke ontwikkelingen zoals de (door)ontwikkeling van het Burgje, de realisatie van een kleinschalig bedrijventerrein en de beoogde recreatieve ontwikkeling van Castellum Fectio direct worden meegenomen. Hierover wil zij met de provincie en regiopartners in overleg, gelet op de ambities van buurgemeenten.	Wat betreft de oostelijke ontsluiting Houten wordt verwezen naar de recente antwoordbrief aan het college van Bunnik van 6 september jl.	Geen aanleiding tot aanpassing

6.4.2. Fiets- en wandel- verkeer

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Recreatieve netwerken	153	Indiener verzoekt om vanwege het recreatief belang en parallel aan het utilitaire netwerk voor fietsen ook het recreatieve netwerk op te nemen in de PRS (RHN: recreatieve hoofdnetwerk, wandelroutenetwerk, fietsknooppuntensysteem en sloepennetwerk).	In de H PRS hebben wij uitsluitend het Interlokale Utilitaire fietsnetwerk opgenomen zoals dat is vastgesteld in de Mobiliteitsvisie. Wij hebben hiervoor gekozen, omdat dit netwerk ruimtelijk relevant is: het speelt een rol bij de mobiliteitsscan en –toets die wij verplicht stellen bij een ruimtelijk plan.	Geen aanleiding tot aanpassing
object interlokale utilitaire hoofd fiets-routes	104	Het fietspad tussen Maarn en Driebergen kruist 2 keer de A12. Dat lijkt een foutje te zijn Fietspad tussen Driebergen en Austerlitz langs de Traaij is niet opgenomen. Ook de Veense weg tussen Amerongen en Wijk bij Duurstede is niet opgenomen. Verzoek om deze fietspaden alsnog op te nemen.	De PRS/PRV (Herijking 2016) is opgesteld als een digitaal plan. Op de A4-print lijkt het fietspad tussen Maarn en Driebergen de A12 te kruisen, maar bij inzoomen op het digitale plan is dit niet het geval, het fietspad is correct ingetekend. Dit kunnen wij helaas niet aanpassen. In de PRS hebben we, zoals aangegeven, de 'interlokale utilitaire hoofd fietsroutes' opgenomen zoals die in ons Mobiliteitsplan staan. De Veenseweg is daarin	Geen aanleiding tot aanpassing

			niet opgenomen, omdat het potentiële aantal utilitaire fietsers (school- en woon-werkverkeer) in vergelijking met andere fietsroutes te beperkt is.	
	114, 126	Indiener ziet een vreemde fietsroute vanaf het eiland van Schalkwijk over het Amsterdam-Rijnkanaal en gaat uit van een omissie. (114) De kaart wordt door indiener niet geheel herkend. Er staan ook routes binnen de bebouwde kom op en nog te realiseren verbindingen die niet bekend zijn.(126)	In het object 'interlokale utilitaire hoofdfietsroutes' zijn ook de in het Mobiliteitsplan aangegeven 'gewenste' routes opgenomen. Hierbij worden bestaande structuren gevolgd, maar er is nog niet altijd een fietspad aanwezig. Ook zijn het niet altijd wegen of paden die in provinciaal beheer zijn.	Geen aanleiding tot aanpassing.
	Ambts-halve wijziging	Recent is het 'Realisatieplan Fiets' vastgesteld door GS. Hierin is het 'Regionaal fietsnetwerk' opgenomen. Dit netwerk komt voor een groot deel overeen met het object zoals het was opgenomen in de Ontwerp H PRS, maar is in samenwerking met onze partners op een aantal punten aangepast. Voorstel is dit netwerk op te nemen in de PRS.		Aanpassen kaart H PRS: object 'interlokale utilitaire hoofdfietsroutes' vervangen door 'Regionaal fietsnetwerk' zoals opgenomen in Realisatieplan Fiets.

6.4.3 Openbaar vervoer

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Knooppunten	101	Wat is de betekenis voor het provinciaal beleid van de verschillen in grootte tussen de knooppunten op de kaart? Waarom worden de tramroutes wel aangeduid als regionaal HOV en de HOV-busbanen niet?	Dat ligt vooral in het mobiliteitsbeleid (het Mobiliteitsprogramma): Verschil zit in de streefwaarden voor de kwaliteit en diversiteit van voorzieningen, die varieert per type knooppunt. Tramroutes en –haltes zijn fysiek beter verankerd in vergelijking tot busroutes, die relatief makkelijker te verleggen zijn en daarmee tevens de ruimtelijke effecten.	Geen aanleiding tot aanpassing
Toekomstige spoorverbinding Utrecht-Breda	152	Indiener verzoekt of de provincie zich sterk wil maken voor de ruimtereservering van een toekomstige spoorverbinding Utrecht-Breda. Indiener is er een groot voorstander van, bij voorkeur met een station ter hoogte van Nieuwegein.	De ontwikkeling van een spoorlijn naar Breda is wens voor de lange termijn (na 2040). Daarom hebben wij deze verbinding opgenomen op de Visiekaart. Over de realisering en eventuele ruimtelijke inpassing is nog geen duidelijkheid. Om die reden hebben wij geen ruimtelijke reservering opgenomen in de H PRS en H PRV.	Geen aanleiding tot aanpassing

6.5 regionale uitwerking

6.5.1 Regio Amersfoort

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
woningbouw programma	126	Indiener constateert dat de woningbehoefte groter is dan het woningbouwprogramma, Voor de regio Amersfoort (incl. Nijkerk en Barneveld) geldt dat met name voor de periode na 2030. Bij meerdere gemeenten zijn echter ontwikkelingen gaande, die maken dat het programma voor de periode t/m 2028 waarschijnlijk hoger zal uitvallen.	In de PRS en PRV hebben wij een woningbouwprogramma opgenomen, waarvan we verwachten dat realisatie daarvan in de PRS-periode (t/m 2028) haalbaar is. Het daarin opgenomen binnenstedelijke woningbouwprogramma is niet-limitatief, het staat gemeenten vrij meer woningen in het stedelijk gebied te realiseren. Op die manier kan de daadwerkelijke woningbouwproductie t/m 2028 hoger uitvallen. Bij de (vierjaarlijkse) herijking van de PRS en PRV wordt nagegaan of bijstelling nodig is.	Geen aanleiding tot aanpassing
programma bedrijven-terreinen	150	Uit de raming van Stec is de behoefte in de regio Amersfoort berekend op maximaal 82 hectare. De regio wordt echter slechts 6 hectare ruimte geboden, en de provincie heeft zelfs de keuzes gemaakt wat betreft locaties. Voorts geeft de provincie aan te hechten aan regionale samenwerking. Indiener vraagt om eerst met de regio in gesprek te gaan teneinde samen te komen tot afspraken.	De keuzes ten aanzien van het opnemen van locaties is in de PRS 2013-2028/PRV 2013 gedaan op basis van de locatievoorstellen en fasering van het Regionale Convenant Bedrijventerreinen Regio Amersfoort, wat het resultaat is van regionale samenwerking. De 6 ha is het totale oppervlak uit de stedelijke programma's, waarvoor gemeenten nog geen bestemmingsplan hebben vastgesteld. Volgens gemeentelijke informatie is er naast deze 6 ha nog sprake van een aanbod van 57 ha in vastgestelde bestemmingsplannen. Wij zijn van mening dat er daarmee voldoende aanbod is en dat er daarom geen aanleiding is om de stedelijke programma's in het kader van deze herijking aan te passen. Bij de behandeling van de H PRS en PRV in PS op 12 december 2016 is een motie aangenomen, waarin aan GS wordt opgedragen om in gesprek te gaan met de gemeenten om per regio/gemeente de inhoud van de convenanten bedrijventerreinen te herijken, een terugkoppeling te geven van het resultaat en op basis daarvan met voorstellen te komen voor aanpassing van het huidige beleid.	Geen aanleiding tot aanpassing

6.5.1.1 Stedelijk programma Amersfoort

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
algemeen	135	Indiener is blij met de voorwaarden die zijn gesteld aan het realiseren van de toekomstige woonlocatie Vathorst-West. Indiener verzoekt	De toekomstige woonlocatie Vathorst West is met een indicatieve bol aangeduid op de PRS- en PRV-kaart. Daarbij is het maximum aantal te realiseren woningen aangegeven. De	Geen aanleiding tot aanpassing

		daarbij speciale aandacht te geven en ruimtelijke voorwaarden te stellen aan de zgn. Wespentaille, de ecologische verbinding tussen polder Arkemheen en Eemland. Deze verbinding staat onder grote druk vanwege verstedelijking.	gemeente kan deze locatie ontwikkelen als aan een aantal algemene voorwaarden en specifieke aandachtspunten is voldaan. In het stedelijk programma van Amersfoort is opgenomen dat bij de stedenbouwkundige uitwerking en bij de vormgeving van de ontsluiting nadrukkelijk aandacht zal moeten worden besteed aan het behoud van de openheid en de overige kernkwaliteiten van het gebied tussen de Polder Arkemheen en Polder de Haar. Daarmee wordt aan het verzoek van indiener tegemoet gekomen.	
bedrijven-terrein	113	Indiener verzoekt tot het opnemen van een bedrijventerreinlocatie in de PRS/PRV aan de oostzijde van de vuilstortplaats aan de Lindeboomseweg	Zoals indiener al aangeeft is deze betreffende locatie wel aangegeven op de kaart, maar niet opgenomen in het stedelijk programma voor bedrijventerreinen. Gelet op de nieuwe vraagraming het regionale aanbod is er geen aanleiding om deze locatie toe te voegen aan het stedelijk programma.	Geen aanleiding tot aanpassing
rode contour	150	Indiener is verbaasd dat de rode contouren in het beekdal Randenbroek zijn aangepast. Deze wijziging past niet in het beleid, "decentraal wat kan, centraal wat moet". Door dit gebied met veel stedelijke functies buiten de rode contour te plaatsen worden nieuwe ontwikkelingen in dit gebied onnodig ingewikkelder. Indiener stelt voor de wijziging van de rode contour in te perken tot de Elisabethlocatie,	Wij hebben begrip voor uw standpunt. Inderdaad hebben sommige delen van het gebied dat thans buiten het stedelijk gebied is gelaten een stedelijk karakter. Echter, door uitsluitend de Elisabethlocatie buiten de rode contour te situeren ontstaat er een 'enclave' landelijk gebied in het stedelijk gebied, en dat vinden wij ongewenst. Bovendien zijn de beekoevers ook van ecologische waarde. Daarom stellen wij voor de contourwijziging te beperken tot de Elisabethlocatie en de zuidoever van de beek.	Kaart PRS en PRV: wijziging begrenzing stedelijk gebied aan de oostzijde van Amersfoort (zie kaart in bijlage).
	146, 150	Indiener (146) verzoekt de locatie Zon en Schild binnen het stedelijk gebied op te nemen. In verband met de plannen voor transformatie op deze locatie. Zij verwijst o.a. naar de begrenzing van het bebouwde gebied op de visiekaart 2028 en maakt een vergelijking met in haar ogen soortgelijke terreinen die wel zijn opgenomen in het stedelijk gebied (Sterrenberg, Bosch en Duin, Laan 1914). Indiener (150) stelt voor om in de omgeving van de Stichtse Ronde de ligging van de rode contouren aan te passen, het gebied is reeds verstedelijkt en bovendien vinden in dit gebied ontwikkelingen plaats die het	De begrenzing van het stedelijk gebied, de zogenaamde rode contouren, betreft maatwerk per locatie. Naast de algemene uitgangspunten die we in 6.1 hebben benoemd wegen we daarin onder andere mee de mate van verstedelijking op de betreffende locatie, de functie van het gebied, de ligging (bijvoorbeeld omringd door stedelijke functies), de gewenste ontwikkelingsrichting en de (kwetsbaarheid van) de naaste omgeving. Bij de locatie Zon & Schild is naast de aanwezigheid van stedelijke functies ook sprake van natuur. Bovendien biedt de PRV (artikel 3.8) de mogelijkheid voor de door indiener (146) beoogde transformatie (geen verdere verstedelijking, alleen functieverandering binnen de bestaande bebouwingsoppervlakten). Vervangende nieuwbouw op andere locaties op het perceel behoort daarbij ook tot de mogelijkheden	Geen aanleiding tot aanpassing

		<p>rechtvaardigen dit gebied op te nemen in het stedelijk gebied. De mogelijkheid om bestaande panden te transformeren van een zorgbestemming naar de bestemming wonen draagt bij aan de grote gemeentelijke opgaven.</p>	<p>mits rekening houdend met andere waarden (van provinciaal belang) op het perceel. En het artikel biedt ook nog de mogelijkheid de hoeveelheid bebouwing met 20% uit te breiden. Bij de andere door indiener genoemde locaties hebben we op enig moment ook de afweging gemaakt om deze op te nemen in het stedelijk gebied. Bij amendement hebben wij besloten om ook Bosch en Duin buiten het stedelijk gebied te laten. De locatie Sterrenberg is in het kader van het gebiedsprogramma Hart van de Heuvelrug een verstedelijkingslocatie en om die reden opgenomen in het stedelijk gebied. Via de rood-groenbalans van het gebiedsprogramma vindt elders compensatie plaats. De genoemde locatie Laan 1914 maakt al sinds jaar en dag deel uit van het stedelijk gebied van de kern Amersfoort.</p> <p>Indiener (146) heeft opgemerkt dat de locatie Zon en Schild op de visiekaart wel met een grijze kleur is aangeduid als 'woon-/werklocatie'. De visiekaart is echter geen beleidskaart, maar een globale kaart, passend bij het abstractieniveau van de visie. Hieruit kan dus niet worden afgeleid dat de locatie tot het stedelijk gebied zou moeten behoren.</p> <p>Wij hebben, samen met de gemeente Amersfoort, het maken van een kernrandzonevisie voor de hele omgeving van de Amersfoortseweg (Stichtse Rotonde) opgenomen als (potentiële) opgave in de Ruimtelijke Agenda. Er zijn op deze locatie meerdere (provinciale) belangen aan de orde.</p>	
--	--	---	--	--

6.5.1.2 Stedelijk programma Baarn

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
woningbouw programma	97	In de nieuwe Visie Wonen van de gemeente is de woningbouwopgave voor Baarn bijgesteld naar tussen 830 en 1150 woningen tot 2030. Dit komt voor de PRS-periode neer op 850 woningen. Indiener verzoekt dit over te nemen.	Gezien de gemiddelde productie in de afgelopen jaren en de ons bekende plancapaciteit achten wij een woningbouwprogramma van 775 woningen realistisch. Dit programma is echter niet limitatief, de gemeente kan meer binnenstedelijke woningen realiseren.	Geen aanleiding tot aanpassing

6.5.1.3 Stedelijk programma Bunschoten

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Bedrijven-terreinen	099, 126	Indiener wil graag dat de 7 hectare bedrijventerrein op De Kronkels-Zuid wordt opgenomen in het stedelijk programma. Hierdoor ontstaat meer zekerheid over de ontwikkelingsmogelijkheden. Ontwikkeling van nieuw bedrijventerrein vergt een lange voorbereidingstijd. Voor het bestaande bedrijventerrein de Kronkels is een herstructureringsplan opgesteld. Hiermee wordt voldaan aan de voorwaarde/afpraak eerst te herstructureren alvorens nieuw te ontwikkelen. In juni jl. heeft in de Regio Amersfoort afstemming plaatsgevonden m.b.t. de ontwikkeling van De Kronkels-Zuid (99). Indiener verwacht dat realisering van de Kronkels-Zuid eerder dan bij de vierjaarlijkse herijking mogelijk is, als de gemeente Bunschoten voldoet aan de gestelde specifieke en algemene voorwaarden (zoals passend binnen het regioconvenant) (126).	Gelet op de nieuwe regionale vraagraming en het aanbod in de regio is er naar onze mening geen aanleiding om nieuw bedrijventerrein toe te voegen aan het stedelijk programma. Daarom hebben wij De Kronkels Zuid nu niet planologisch mogelijk gemaakt. Wij zijn verheugd dat u een herstructureringsplan voor het bestaande terrein De Kronkels heeft opgesteld. Uitvoering van herstructurering houdt een terrein up to date en daarmee aantrekkelijk voor bedrijfsvestiging. Bij de behandeling van de H PRS en PRV in PS op 12 december 2016 is een motie aangenomen, waarin aan GS wordt opgedragen om in gesprek te gaan met de gemeenten om per regio/gemeente de inhoud van de convenanten bedrijventerreinen te herijken, een terugkoppeling te geven van het resultaat en op basis daarvan met voorstellen te komen voor aanpassing van het huidige beleid.	Geen aanleiding tot aanpassing

6.5.1.4 Stedelijk programma Eemnes

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
woningbouw programma	130	De toekomstige groei van woningbouw in onze gemeente is beperkt tot praktisch nul, waardoor het woonklimaat onder druk staat. Tegelijkertijd heeft indiener de taak statushouders te huisvesten, waardoor steeds meer groen in de kom wordt opgeofferd voor woningbouw terwijl weiland langs de snelweg met geringe landschappelijke kwaliteit in overvloed aanwezig is. De rode contour langs de noordrand loopt vlak langs de bebouwing, terwijl daar op termijn ook kansen liggen voor woningbouw, met minder nadelige implicaties dan inbreiden.	Volgens onze gegevens is er in de gemeente nog woningbouwcapaciteit aanwezig. De uitbreidingslocatie Zuidpolder wordt in een sneller tempo gerealiseerd dan waar bij de vaststelling van de PRS in 2013 van werd uitgegaan. De PRV biedt de mogelijkheid om, via de regels voor de kernrandzone (artikel 3.7), aansluitend aan het stedelijk gebied enige verstedelijking te realiseren, mits dat gepaard gaat met verbetering van de ruimtelijke kwaliteit. Voor een eventuele nieuwe toekomstige uitbreidingslocatie is een (partiële) herziening van de PRS/PRV noodzakelijk. In dat geval dient de gemeente onder andere te onderbouwen dat er binnen de contour geen geschikte locaties voor woningbouw meer zijn en dat de beoogde uitbreidingslocatie geschikt is voor het bouwen van woningen.	Geen aanleiding tot aanpassing

6.5.1.5 Stedelijk programma Leusden

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
woningbouw programma	058	Met de woonvisie 2016-2025 van de gemeente Leusden heeft de gemeenteraad ruimte gegeven om meer dan 1200 woningen te realiseren in het stedelijk gebied.	Gezien de gemiddelde productie in de afgelopen jaren en de ons bekende plancapaciteit achten wij een woningbouwprogramma van 1100 woningen t/m 2028 realistisch. Dit programma is echter niet limitatief, de gemeente kan meer binnenstedelijke woningen realiseren.	Geen aanleiding tot aanpassing
bedrijven-terrein	058, 126	Het stedelijk programma in de herijking is opgehoogd met 2,5 ha om op de locatie Plantage/Buitenplaats bedrijventerrein te kunnen realiseren. Dit moet echter 3,2 ha zijn: 2,5 ha op de Buitenplaats en 0,7 ha op de Plantage. De Regio Amersfoort kan zich daarin vinden	De toevoeging van 2,5 ha netto is gelijk aan de plancapaciteit die nieuwbouw van zelfstandige kantoren op de locatie Buitenplaats / De Plantage mogelijk maakt. In de TSK is aangekondigd dat deze plancapaciteit via een inpassingsplan volledig wordt gereduceerd. De huidige in bestemmingsplannen opgenomen plancapaciteit van bedrijventerrein blijft gehandhaafd.	Geen aanleiding tot aanpassing
rode contour	058	Graag kleine aanpassing rode contour ter plaatse van De Buitenplaats (nabij de Randweg)	De noodzaak van deze aanpassing is niet aangetoond. Mede in relatie tot het voorgaande t.a.v. bedrijventerreinen houden wij vast aan de huidige begrenzing.	Geen aanleiding tot aanpassing

6.5.1.6 Stedelijk programma Soest

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
algemeen	098	Indiener vraagt nadrukkelijk aandacht voor bijzondere ontwikkelingen in Soest, zoals de woonvisie, visie op de buitensport, omgevingsvisie. Er is sprake van een aanzienlijke bouwopgave, de druk op de woningmarkt is hoog. Zij gaat er vanuit dat we op basis van een onderbouwde visie tussentijds met ons tot een gewenste inpassing kunnen komen.	Uiteraard zijn we altijd bereid om met u in gesprek te gaan over gewenste ontwikkelingen en de wijze waarop deze kunnen worden ingepast.	Geen aanleiding tot aanpassing
rode contour	004, 050	Graag aanpassing rode contour t.h.v. Van Lenneplan 25 (004). Graag aanpassing bestemming naar tuin, Van Lenneplan 25a (050).	Indiener (50) vraagt om aanpassing van de bestemming naar 'tuin'. In de PRS en PRV worden echter geen bestemmingen opgenomen, dat doen gemeenten bij het vaststellen van bestemmingsplannen. Mogelijk wil indiener, net zoals zijn buurman (04) dat de rode contour, de begrenzing van het stedelijk gebied, achter zijn perceel wordt verlegd. De noodzaak voor deze aanpassing wordt echter niet gemotiveerd. Daarom zien wij geen noodzaak om aan dit verzoek te voldoen.	Geen aanleiding tot aanpassing

			Tijdens de hoorzitting op 24 oktober jl. heeft de huidige eigenaar van het perceel 25a toegelicht dat de gemeente heeft aangegeven dat voor wijziging naar de bestemming tuin een wijziging van de begrenzing stedelijk gebied noodzakelijk zou zijn. De gemeente wil in het kader van het opstellen van haar structuurvisie bezien waar de rode contour aangepast zou moeten worden. Vooruitlopend daarop vinden wij het niet wenselijk de begrenzing van het stedelijk gebied nu al aan te passen.	
	108	Indiener verzoekt de begrenzing van het stedelijk gebied ter plaatse van Den Blieklaan 1 en 3 te Soest aan te passen. Het is niet wenselijk deze rode contour door bestaande bebouwing heen te laten lopen i.v.m. verkoop en toekomstige ontwikkelingsmogelijkheden	Door indiener wordt gesteld dat met de gemeente is afgesproken dat als de rode contour op dit perceel volgens zijn voorstel wordt verlegd zij de overige gronden van het bedrijventerrein willen overdragen aan de gemeente om hier een bestemming natuur/bos mogelijk te maken. Wij hebben van de gemeente vernomen dat over het voorstel voor verleggen van de rode contour ambtelijk overleg is geweest met de gemeente, maar dat daarover geen bestuurlijke besluitvorming heeft plaatsgevonden. De gemeente wil in het kader van het opstellen van een structuurvisie voor de gemeente Soest bezien waar de rode contour aangepast zou moeten worden. Vooruitlopend daarop vinden wij het niet wenselijk nu al de begrenzing van het stedelijk gebied ter plaatse aan te passen.	Geen aanleiding tot aanpassing

6.5.1.7 Stedelijk programma Woudenberg

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
	043	Graag de gezamenlijke conclusie verwerken dat een verlegging van de N224 niet aan de orde zal zijn, en dat de uitbreidingslocatie Parallelweg (tegenwoordig Stationsweg Zuidwest) nog niet opgenomen is in het stedelijk programma en dat deze bij een volgende herijking aan de orde kan komen. Op zowel de PRS- als de PRV-kaart de bol wonen ten noorden van de N224 plaatsen, en de bol toekomstig bedrijventerrein ten zuiden van de N224. Op de kaart wordt de aanduiding van de bestaande supermarkt in de vorm van een stip op de locatie Parallelweg gemist.	Overeenkomstig het verzoek van indiener zullen wij aan de tekst toevoegen dat verlegging van de N224 niet meer aan de orde is. De tekst over de uitbreiding van bedrijventerrein parallelweg is reeds opgenomen in de PRS-tekst. Wij zullen de ligging van de objecten op de kaart aanpassen overeenkomstig uw verzoek.	Tekst H PRS, toevoegen: "De verlegging van de N224 is niet meer aan de orde." Kaart H PRS: verleggen 'toekomstige woonlocatie' en 'toekomstig bedrijventerrein niet in stedelijk programma' Kaart H PRV: verleggen 'toekomstige woonlocatie' (zie kaart in de bijlage)

6.5.2. Regio Zuid Oost

6.5.2.1 Stedelijk programma Renswoude

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
woningbouw programma	134	Indiener geeft aan dat zij de komende jaren nog binnen de rode contour uit de voeten kunnen. Het komende jaar zal worden gestart met een omgevingsvisie, waarin de doelstellingen en gewenste ontwikkeling voor de verdere toekomst worden geformuleerd.	Deze opmerking nemen wij voor kennisgeving aan.	Geen aanleiding tot aanpassing
bedrijven-terrein	134	Indiener zou graag de mogelijkheid krijgen voor het realiseren van een beperkte uitbreiding van bedrijventerrein Groot Overeem. Het huidige terrein is zo goed als uitgegeven, er is een toenemende vraag van Renswoudse bedrijven. Van leegstand is geen sprake, en over het algemeen willen lokale bedrijven niet verhuizen naar elders. Door uitbreiding van groot Overeem kunnen ecologische doelstellingen van provincie en waterschap ook langs dat gedeelte van de Lunterse beek worden gerealiseerd. Bovendien zou het de mogelijkheid kunnen bieden voor uitplaatsing van bedrijven, zodat de ontwikkeling van woonwijk Beekweide 2 niet belemmerd wordt.	Vanuit regionaal perspectief is er geen aanleiding om uitbreiding van Groot Overeem in het stedelijke programma op te nemen. Wij zijn bereid om samen met indiener en op basis van concrete plannen, de mogelijkheden voor uitplaatsing van bedrijven ten behoeve van woningbouw te bezien. Bij de behandeling van de H PRS en PRV in PS op 12 december 2016 is een motie aangenomen, waarin aan GS wordt opgedragen om in gesprek te gaan met de gemeenten om per regio/gemeente de inhoud van de convenanten bedrijventerreinen te herijken, een terugkoppeling te geven van het resultaat en op basis daarvan met voorstellen te komen voor aanpassing van het huidige beleid.	Tekst H PRS: toevoegen: <i>“voor woningbouwontwikkeling is mogelijk uitplaatsing van enkele bedrijven uit de kern noodzakelijk. Hierover gaan wij graag met de gemeente, op basis van concrete plannen, in gesprek.”</i>

6.5.2.3 Stedelijk programma Utrechtse Heuvelrug

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Mariniers-kazerne	104	Indiener zou graag zien dat de tekst t.a.v. de marinierskazerne zodanig wordt aangepast dat blijkt dat woningbouwontwikkeling een optie is, maar dat de keuze voor een ontwikkelingsrichting nu nog niet is gemaakt.	Dit is een terechte opmerking van indiener. Wij zullen de tekst op dit punt aanpassen.	Tekst H PRS: de zin “Na 2017 ...woningbouwontwikkeling.” Vervangen door: “Herontwikkeling van de Marinierskazerne in Doorn biedt mogelijkheden voor woningbouw en/of andere stedelijke functies.”

	Ambts-halve wijziging	Ten behoeve van de herontwikkeling van de marinierskazerne het entreegebouw en bijbehorend parkeerterreintje opnemen in het stedelijk gebied		Aanpassen begrenzing stedelijk gebied (zie kaart in bijlage)
rode contour	104	Indiener ziet graag rode contour rond buurtschap Sterkenburg (< 5 hectare)	Wij kunnen niet instemmen met het voorstel van indiener om buurtschap Sterkenburg op te nemen in stedelijk gebied. De voorgestelde begrenzing heeft overlap met NNN.	Geen aanleiding tot aanpassing
	104	Graag aanpassing rode contour en begrenzing EHS t.b.v. herstel landgoed Oude Weg aan de Dribergsestraatweg.	De voorgestelde correctie begrenzing stedelijk gebied t.b.v. herstel Landgoed Oude weg achten wij terecht en nemen wij over.	Kaart H PRS en H PRV: aanpassing begrenzing stedelijk gebied bij Landgoed Oudeweg aan de Dribergsestraatweg/hoek Sterkenburgerlaan (zie kaart)
	104	Indiener is van mening dat autodemontagebedrijf Kempenaar (Hoofdstraat 272) aan het stedelijk gebied die om Park Boswijk ligt kan worden toegevoegd.	De gewenste contoueraanpassing t.h.v. Hoofdstraat 272 is reeds verwerkt in de H PRS/PRV.	Geen aanleiding tot aanpassing
	104	Graag wijziging stedelijke gebied bij locatie Donderberg aan de Maarsbergseweg in Leersum, om ook andere bouwopties open te houden.	Wij zijn het niet eens met de voorgestelde wijziging bij locatie Donderberg. De begrenzing is destijds al aangepast t.b.v. het woningbouwproject.	Geen aanleiding tot aanpassing
	104	Ter hoogte van de woningbouw aan de Eindseweg in Overberg de wijkontsluitingsweg opnemen in het stedelijk gebied.	De door u voorgestelde aanpassing aan de Eindseweg in Overberg achten wij logisch en nemen wij over.	Kaart H PRS en H PRV: aanpassing begrenzing stedelijk gebied bij de Eindseweg te Overberg (zie kaart in bijlage)

6.5.2.4 Stedelijk programma Veenendaal

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
	118	Indiener is verheugd dat de rode contour ter plaatse van bedrijventerrein De Faktorij is aangepast. Zij acht dit een goed voorbeeld van een publiek/private benadering van een ruimtelijk probleem.	Wij verwachten dat het ruimtelijke probleem door verleggen van de contour daadwerkelijk kan worden opgelost.	Geen aanleiding tot aanpassing

6.5.2.5 Stedelijk programma Wijk bij Duurstede

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
woningbouw programma	114	Het is de ambitie van indiener om jaarlijks 125 woningen toe te voegen aan de woningvoorraad, oftewel 750 woningen in	Zoals aangegeven in de PRS, achten wij een forse uitbreiding van Wijk bij Duurstede niet	Tekst H PRS: de tekst: "In overleg met...nog steeds"

		<p>de periode 2016-2021. Als gevolg van demografische ontwikkelingen is het nodig meer woningen te bouwen. Daardoor zal de toekomstige woningvoorraad meer aansluiten op de vraag, en wordt de gemeente Wijk bij Duurstede voor de eigen inwoners een meer aantrekkelijke gemeente om te wonen. De huidige voorzieningen zullen meer draagvlak krijgen. Belangrijk voor een relatief perifeer gelegen gemeente als Wijk bij Duurstede.</p> <p>In 2020 zijn alle 'bekende' inbreidingslocaties benut. Dat is een kwetsbaar scenario. Na 2020 is een locatie buiten de rode contour nog de enige mogelijkheid om aan de woningbehoefte te kunnen voldoen. De uitbreiding van 250 woningen zal met een woningbehoefte van 125 woningen per jaar al snel volledig zijn benut. Dit terwijl de scope van de PRS op 2028 ligt. Daarom acht indiener het noodzakelijk dat het stedelijk programma wordt verruimd.</p> <p>Indiener zet in op een uitbreidingsbol op locatie De Geer III. Met inzet op het mogelijk maken van een uitbreidingslocatie van 1000 woningen ligt deze locatie voor de hand. Daarmee ontstaat ook een aantrekkelijke 'meekoppels' voor een betere ontsluiting van het nabij gelegen bedrijventerrein. Het aantal van 1000 woningen is gebaseerd op woningbehoefte Wijk bij Duurstede zelf en niet op groeigemeente gedachte.</p>	<p>gewenst, vooral vanwege consequenties die dit zou hebben op de toch al zwaar belaste N229. Indiener geeft weliswaar aan alleen te willen bouwen voor eigen woningbehoefte, maar een uitbreidingslocatie van 1000 woningen is op provinciaal niveau relatief fors te noemen, en heeft onmiskenbaar aantrekkingskracht op woningzoekenden van elders. Daarom handhaven wij de uitbreidingsmogelijkheid tot 250 woningen. Wel willen we een doorkijk gaan bieden. Wij volgen uw verzoek op om de uitbreidingslocatie te situeren op de oorspronkelijke locatie (De Geer III). Dit is echter niet ingegeven door uw wens om een groter bouwprogramma te mogen realiseren, maar omdat ons is gebleken dat aan deze keuze geen zorgvuldige afweging en open planproces vooraf is gegaan. De door ons ontvangen 55 zienswijzen op dit thema hebben mede bijgedragen aan onze keuze. Wij zijn nog steeds van mening dat De Geer III een geschikte uitbreidingslocatie is. Bij de behandeling van de H PRS en PRV in PS op 12 december 2016 is een motie aangenomen, die aan GS opdraagt om met de gemeente Wijk bij Duurstede en desgewenst ook andere gemeenten in gesprek te gaan om eind 2017 een integrale visie op de gebiedsontwikkeling De Geer III gereed te hebben met de daarbij behorende opgaven en daar PS over te informeren.</p>	<p>schrappen.</p> <p>Kaart H PRS/PRV: de 'toekomstige woonlocatie' weer terugleggen op locatie de Geer III, overeenkomstige de vastgestelde PRS/PRV in 2013.</p> <p>Tekst H PRS aanvullen met de zin: "De toekomstige mogelijkheden voor een eventueel hoger programma op deze locatie, zowel in relatie tot de infrastructuur als in relatie tot de regio, zullen moeten blijken uit een op te stellen integrale visie op basis van nader onderzoek naar deze locatie."</p>
	002, 003, 004, 005, 006, 007, 008, 009, 010, 011, 012, 013, 014, 015,	<p>Indieneren maken bezwaar en zijn het niet eens met het verleggen van de toekomstige uitbreidingslocatie van circa 250 woningen van de noordwestzijde van de kern naar de zuidzijde van de kern Wijk bij Duurstede. Dit is in strijd met de PRS en PRV, waarin prioriteit wordt gegeven aan een 'duurzame leefomgeving', en in strijd met het in de PRS geformuleerde beleid ten aanzien van de kernrandzone.</p>	<p>Zoals bij onze reactie op voorgaande zienswijze (114) aangegeven, hebben wij de uitbreidingslocatie weer teruggelegd naar De Geer III. De zienswijzen van indieneren zijn mede van invloed geweest op deze wijziging. Op het moment dat de locatie Zuidwijk toch weer in beeld komt ten behoeve van</p>	<p>Zie de hierboven aangegeven aanpassing.</p>

<p>016, 018, 019, 020, 022, 023, 024, 025, 026, 027, 028, 030, 031, 033, 034, 035, 036, 037, 038, 039, 040, 042, 044, 045, 048, 052, 054, 055, 059, 063, 064, 065, 071, 082, 083, 087, 117, 122, 123, 129, 155</p>	<p>Ontsluiting van de locatie Zuidwijk is lastig en zal leiden tot gevaarlijke verkeerssituaties. Bovendien zal ontwikkeling van de locatie leiden tot extra verkeer door Wijk bij Duurstede. Ook voor ontwikkeling van deze locatie zullen aanpassingen nodig zijn aan de N229.</p> <p>Ontwikkeling van de locatie brengt hoge (maatschappelijke) kosten met zich mee: aankoop, onteigening, uitplaatsing volkstuincomplex, sanering, infrastructurele aanpassingen ten behoeve van ontsluiting, planschadeclaims, vrijwaren grond langs dijk zal leiden tot minder opbrengst door woningbouw. Locatie wordt gekenmerkt door variëteit: akkerbouw, weilanden, fruitboomgaarden. Er zijn veel weidevogels aanwezig.</p> <p>Aanwijzen van deze locatie als toekomstige woningbouwlocatie getuigt niet van een lange termijnvisie: - toekomstige verzwarende van de Lekdijk Oost zal zeer moeilijk zijn te realiseren en hoge kosten met zich meebrengen.</p> <p>Ook wateropslag als gevolg van kwel bij hoge waterstanden zal niet meer mogelijk zijn, daarmee staat de leefbaarheid en de veiligheid in de toekomst ter discussie.</p> <p>Afhankelijk van de stedelijke invulling kunnen er op Zuidwijk maar een zeer beperkt aantal woningen worden ontwikkeld, zodat in de toekomst De Geer III weer zal moeten ontwikkeld om aan de woningbehoefte te kunnen voldoen. Een integrale benadering van het gebied de Geer III met toekomstige uitbreiding naar een grotere woonwijk met meer woningen inclusief verlegging van de N229 getuigt van een duurzame, integrale toekomstbestendige strategie.</p> <p>Een eventuele ontwikkeling van Zuidwijk tot woningbouwlocatie voldoet niet aan de voorwaarden zoals opgenomen in de 'duurzame verstedelijkingsladder'.</p> <p>Indiener (065) is het niet eens met het niet bouwen van 250 woningen in plan De Geer III. Omlegging N229 is zeer gewenst i.v.m. vrachtvervoer: ondernemers moeten nu door het hele bedrijventerrein rijden en vervolgens langs de rand van de bebouwde kom, dat zorgt voor geluidsoverlast bij omwonenden. De uitbreiding van het bedrijventerrein "Broekweg Noord" betekent extra belasting van de Rondweg. Voorts zijn de meeste werkende inwoners van Wijk bij</p>	<p>verstedelijking, zullen we op dat moment nogmaals een integrale ruimtelijke afweging maken.</p>	
--	--	--	--

		<p>Duurstede forenzen, daarom woonwijk dicht bij de toegangsweg naar Utrecht situeren.</p> <p>Indiener (071) is van mening dat er door de gemeente nauwelijks onderbouwing is gegeven voor de wijziging van de locatie. Verkeersmaatregelen op de N229 en het verleggen daarvan zouden 'onbetaalbaar' zijn, maar ook nieuw te bouwen woningen in het zuiden zullen extra verkeer voor de N229 richting A12/Utrecht genereren, dus het maakt niet uit welke locatie wordt bebouwd. Locatie Zuidwijk kan niet ontsloten worden. Hiervoor ontbreekt de ruimte, tenzij meerdere woningen aan de Middelweg Oost en van het bestaande Zuidwijk worden onteigend. In alle gevallen zal door extra verkeer het leefgenot ernstig worden aangetast. Indiener heeft twijfels bij het realiseren van een 'groene' woonwijk op de locatie Zuidwijk.</p>		
Bedrijven-terrein	114	<p>Indiener vindt de tekst niet helder. Het lijkt alsof er wordt gesproken over een verlegging van de uitbreidingslocatie Broekweg-Noord naar de zuidzijde van de kern, terwijl de woningbouwlocatie bedoeld wordt.</p> <p>Indiener verzoekt om de bol, die de uitbreidingslocatie voor bedrijventerrein aangeeft, te verplaatsen richting het zuidwesten. Het is niet de bedoeling aan de noordelijke zijde van de Wijkersloot te ontwikkelen.</p>	<p>Wij zijn het met indiener eens dat de tekst onduidelijk is. Gezien echter het voorgaande punt verdwijnt deze tekstpassage uit de herijkte PRS.</p> <p>De uitbreidingsbol voor bedrijventerrein is een indicatief object, de uiteindelijke begrenzing wordt bepaald in het desbetreffende door de gemeente op te stellen ruimtelijk plan. Op uw verzoek zullen we de aanduiding iets richting het zuidwesten opschuiven.</p>	<p>Kaart H PRS en H PRV: uitbreidingslocatie bedrijventerrein verschuiven richting het zuidwesten (zie kaart in bijlage)</p>
	114	<p>Het in de gemeente beschikbare bedrijventerrein, incl. de uitbreidingslocatie Broekweg fase 1, worden in rap tempo uitgegeven. Daarbij wil indiener het bedrijventerrein in Cothen transformeren t.b.v. woningbouw. Indiener is van mening dat er een aantoonbare behoefte is om 5 ha bedrijventerrein toe te voegen, op Broekweg Noord fase 2 of Langshaven Noord. Broekweg fase 2 zou kunnen worden gesitueerd in het gebied tussen de Wijkersloot en het Amsterdam-Rijnkanaal, aansluitend aan het bestaande bedrijventerrein. Langshaven Noord is vooral noodzakelijk om bedrijven te huisvesten die niet op Broekweg-Noord gehuisvest kunnen worden.</p> <p>In het regionale bedrijvenconvenant Zuid Oost Utrecht is de</p>	<p>Vanuit regionaal perspectief is er op dit moment geen aanleiding om bedrijventerrein aan het stedelijk programma toe te voegen. Daar komt nog bij dat ook voor (de uitbreiding van) bedrijventerrein geldt dat wij terughoudend zijn in verband met de consequenties voor de N229. Mocht dit leiden tot knelpunten op lokaal niveau, dan gaan wij daarover graag met de gemeente in gesprek.</p> <p>Bij de behandeling van de H PRS en PRV in PS op 12 december 2016 is een motie aangenomen, waarin aan GS wordt</p>	<p>Geen aanleiding tot aanpassing</p>

		jaarlijkse behoefte berekend op basis van uitgifte en behoefte in de economische crisis. Uitgifte en behoefte nemen toe nu de economische crisis voorbij is. In het convenant is tevens Broekweg-Noord fase 2 opgenomen. Dit dient terug te komen in de PRS. Op het bestaande bedrijventerrein is de leegstand beperkt en het verlenen van extra hectares leidt tot ontlasting van de N229 (genereren werkgelegenheid voor Wijkse beroepsbevolking).	opgedragen om in gesprek te gaan met de gemeenten om per regio/gemeente de inhoud van de convenanten bedrijventerreinen te herijken, een terugkoppeling te geven van het resultaat en op basis daarvan met voorstellen te komen voor aanpassing van het huidige beleid.	
Rode contour	114	Stadshaven, maakt onderdeel uit van de binnenstad.	Wij zien niet in waarom Stadshaven onderdeel zou moeten uitmaken van het stedelijk gebied, mede omdat er geen nieuwe stedelijke ontwikkelingen zijn voorzien.	Geen aanleiding tot aanpassing
	114	Gemeentewerf, correctie van in Ontwerp PRS/PRV aangepaste contour.	U merkt terecht op dat het logisch is de gehele gemeentewerf (inclusief de bestaande kringloopvoorziening) binnen de rode contour te brengen.	Kaart H PRV en H PRS: contouraanpassing gemeentewerf (zie kaart in bijlage)

6.5.3 Regio Utrecht

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Bedrijventerreinen	084	<p>Indiener geeft aan dat het in 2012 overeengekomen Convenant Bedrijventerreinen Regio Utrecht 2011-2020, met een doorkijk naar 2025 is nog steeds van kracht is en gaat er van uit dat deze ook na de herijking PRS/PRV wordt gerespecteerd.</p> <p>De U10-regio heeft een actualisatie van vraag- en aanbodraming uitgevoerd. Belangrijkste conclusie van deze evaluatie: om vraag en aanbod, in ieder geval in kwantitatief opzicht in evenwicht te brengen is de realisatie van al het harde en zachte planaanbod noodzakelijk. In het licht van deze evaluatie plaatst indiener vraagtekens bij de conclusie in de Ontwerp PRS dat er in het algemeen geen reden is voor het opnemen van extra hectares bedrijventerrein.</p> <p>Voor de raming van de bedrijventerreinbehoefte is in de PRS uitgegaan van een ander groeiscenario dan U10, daarom kan de vraagraming van de U10 niet worden vergeleken met de vraagraming van de provincie. Bovendien beperkt deze zich tot het regionale niveau en gaat daarmee voorbij aan</p>	<p>Er is 21 ha bedrijventerrein voor de locatie Strijkviertel toegevoegd aan het stedelijk programma van de gemeente Utrecht, waarmee we het programma in overeenstemming hebben gebracht met de vigerende planologische situatie. Wij zijn van mening dat het bestaande aanbod en het resterende programma voldoende ruimte biedt op regionale schaal.</p> <p>Bij de behandeling van de H PRS en PRV in PS op 12 december 2016 is een motie aangenomen, waarin aan GS wordt opgedragen om in gesprek te gaan met de gemeenten om per regio/gemeente de inhoud van de convenanten bedrijventerreinen te herijken, een terugkoppeling te geven van het resultaat en op basis daarvan met voorstellen te komen voor aanpassing van het huidige beleid.</p>	Geen aanleiding tot aanpassing

		knelpunten op gemeentelijk niveau. Indiener verzoekt om de U10-evaluatie van het Convenant Bedrijventerreinen Regio Utrecht 2011-2020 te gebruiken als belangrijke bouwsteen bij de herijking van de PRS.		
--	--	---	--	--

6.5.3.1 Stedelijk programma Bunnik

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
woningbouw programma	147	In de herijking van de PRS/PRV wordt opgemerkt dat er nog geen initiatieven zijn ontplooid ten aanzien van woningbouwontwikkeling in de uitleglocatie Odijk. Dat is niet correct. Indiener heeft medio 2105 een aanbestedingstraject in gang gezet voor het gebied het Burgje. Zij verwacht eind 2016 een ontwerp bestemmingsplan in procedure te kunnen brengen. Voor verdere ontwikkeling van het Burgje en verdere doorontwikkeling van de uitleglocatie ziet indiener de omlegging van de N229 als een belangrijke voorwaarde. Indiener heeft zeker de ambitie om invulling te geven aan de binnenstedelijke woningbouwopgave, echter het gebrek aan vestigingslocaties voor de lokaal/regionaal georiënteerde ondernemers binnen de gemeente doorkruist deze mogelijkheid.	Wij zijn op de hoogte van de initiatieven die indiener ontplooit t.a.v. woningbouwontwikkeling in het Burgje. In de tekst wordt niet aangegeven dat er 'nog geen initiatieven' zijn ontplooid, maar dat 'de ontwikkeling nog niet is gestart'. Wij zien geen aanleiding om deze formulering te wijzigen. Voor uw opmerking over de N229 verwijzen wij naar de beantwoording onder 6.4.1. Ten aanzien van de binnenstedelijke woningbouwontwikkeling hebben wij kennis genomen van uw wens tot herstructurering/transformatie en gaan op basis van concrete plannen graag met u in gesprek over de mogelijkheden.	Geen aanleiding tot aanpassing
bedrijventerrain	115, 147	Indiener (115) betreft het dat de passage over bedrijventerrein langs de A12 niet is aangepast. Reeds in 2009 is door indiener in samenwerking met bureau Buck Consultants de behoefte aangetoond. Uit de in overleg met de gemeente opgestelde update blijkt dat de behoefte ongeveer gelijk is gebleven. Ontwikkeling is van belang om werkgelegenheid in Bunnik te behouden en te vergroten. In de gemeente is een aantal locaties geschikt voor herstructurering/transformatie. Indiener (147) heeft de afgelopen decennia meermaals aangegeven behoefte te hebben aan ruimte voor lokaal- en subregionaal werkzame bedrijven en verzocht om dit ruimtelijk-planologisch mogelijk te maken. Recent onderzoek vanuit de U10 en BHIK heeft deze behoefte aangetoond. Door middel van herstructurering en transformatie kan ruimte worden gecreëerd voor binnenstedelijke woningbouw en een	Het opgenomen programma voor bedrijventerreinen biedt op regionale schaal voldoende ruimte, en om die reden zien wij geen aanleiding voor aanpassing van de tekst. Wij hebben kennis genomen van uw wens tot herstructurering/transformatie en gaan op basis van concrete plannen graag met u in gesprek over de mogelijkheden. Bij de behandeling van de H PRS en PRV in PS op 12 december 2016 is een motie aangenomen, waarin aan GS wordt opgedragen om in gesprek te gaan met de gemeenten om per regio/gemeente de inhoud van de convenanten bedrijventerreinen te herijken, een terugkoppeling te geven van het resultaat en op basis daarvan met voorstellen te komen voor aanpassing van het huidige beleid.	Geen aanleiding tot aanpassing

		opwaardering van bestaande bedrijventerreinen. Om dit lastige proces in gang te zetten is schuifruimte nodig. Indiener denkt aan een terrein van max. 3 ha. Een locatie in de oksel van de op- en afrit van de A12 bij Bunnik is hiervoor de meest aangewezen plek en ook als zodanig aangeduid in de gemeentelijke Structuurvisie. Ook in de Ruimtelijke Agenda die gemeente en provincie recentelijk samen hebben ondertekend wordt deze transformatie-/herstructurerings-opgave benoemd. Het is geenszins de bedoeling van indiener om bedrijven van elders aan te trekken.		
Rode contour	147	Graag aanpassen contour Zeisterweg 103-105 te Odijk: voor deze locatie is een kleinschalige woningbouwontwikkeling in voorbereiding die ziet op een aanvaardbare inpassing in de omgeving en behoud van de landschappelijke waarden langs de oever van de Kromme Rijn.	In onze vooroverlegreactie hebben wij aangegeven dat wij graag nader onderbouwd willen zien waarom woningbouw op deze locatie gewenst is en op welke wijze de ontwikkeling bijdraagt aan de kwaliteitsverbetering op de locatie en in de omgeving. Deze onderbouwing ontbreekt.	Geen aanleiding tot aanpassing
	147	Graag aanpassen contour ten oosten van de kruising Baan van Fectio – Provincialeweg te Bunnik	Deze aanpassing is reeds verwerkt in de Ontwerp-PRS/PRV (Herijking 2016).	Geen aanleiding tot aanpassing

6.5.3.2 Stedelijk programma De Bilt

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
woningbouw programma	072, 151	Indiener (151) geeft aan, dat uit woningbehoefteonderzoek naar voren komt dat de gemeente 845 woningen nodig heeft en verzoekt het woningbouwprogramma tot dat niveau te verruimen. Voor realisering wil indiener graag de samenwerking zoals afgesproken in de 'Ruimtelijke Agenda De Bilt 2015' voortzetten. Voorts vraagt zij aandacht voor de behoefte aan woningbouw in relatie tot de leefbaarheid van kleine kernen. Indiener (072) verzoekt het woningbouwprogramma in overeenstemming te brengen met de behoefte die naar voren komt in het Woonbeleid van de gemeente de Bilt (845 woningen).	Gezien de gemiddelde productie in de afgelopen jaren en de ons bekende plancapaciteit achten wij een woningbouwprogramma van 670 woningen realistisch. Dit programma is echter niet limitatief, de gemeente kan meer binnenstedelijke woningen realiseren. Wij hebben aandacht voor de leefbaarheid van kleine kernen. Indien uit een analyse blijkt dat extra woningbouw daartoe kan bijdragen en er geen mogelijkheden zijn voor inbreiding of transformatie, willen wij met de gemeente in gesprek over een eventuele uitbreiding. Hiervoor is dan echter een (partiële) herziening van de PRS/PRV noodzakelijk. Bij de behandeling van de H PRS en PRV in PS op 12 december 2016 is een motie aangenomen, die aan GS opdraagt om met die gemeenten in de provincie die aangeven hun woningopgave	Geen aanleiding tot aanpassing

			binnenstedelijk niet te kunnen realiseren, de mogelijkheden om te komen tot snellere realisatie van hun opgave nader uit te werken en te komen met een voorstel bij het uitwerkingsprogramma binnenstedelijke ontwikkeling.	
rode contour	062, 072	Indiener verzoekt de tekst zodanig aan te passen dat het voor de kern Maartensdijk mogelijk wordt de rode contour te verleggen (062, 072). Met uitsluitend binnenstedelijk bouwen kunnen de voor de leefbaarheid en behoud van het voorzieningenniveau noodzakelijke betaalbare woningen voor starters en jonge gezinnen niet gerealiseerd worden (062).	Wij hebben geen concreet verzoek tot contouraanpassing bij de kern Maartensdijk ontvangen. Via de regels voor de kernrandzone (artikel 3.7) kan aansluitend aan het stedelijk gebied enige verstedelijking worden gerealiseerd, mits dat gepaard gaat met verbetering van de ruimtelijke kwaliteit.	Geen aanleiding tot aanpassing
	056	Indiener verzoekt tot uitbreiding van het stedelijk gebied van de kern Groenekan, t.h.v. Groenekaneweg 103	Wij zien geen aanleiding om aan dit verzoek te voldoen. De PRV biedt met de regels voor de kernrandzone (artikel 3.7) mogelijkheden voor de gemeente om aan deze ontwikkelingen mee te werken.	Geen aanleiding tot aanpassing
	080	Indiener verzoekt om de rode contour ter plaatse van het weiland achter en naast de huizen Tolakkerweg 74 tot en met 114 te Hollandsche Rading te verleggen, waardoor het weiland met agrarische bestemming onbebouwd met behoud van natuurwaarden hierbuiten komt te liggen	Dit weiland maakt al sinds lange tijd deel uit van het stedelijk gebied. Wij zien geen aanleiding om dat nu te wijzigen. Dit betekent echter niet dat het betreffende weiland moet verstedelijken. Het is aan de gemeente om de (toekomstige) functie van deze locatie te bestemmen.	Geen aanleiding tot aanpassing

6.5.3.3 Stedelijk programma Houten

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
woningbouw programma	073, 091, 132	Indiener (073) zou de mogelijkheden voor extra woningbouw kern 't Goy graag gesitueerd zien op het huidige voetbalveld. Het voetbalveld kan dan worden verplaatst naar de locatie recht tegenover de kern en het café/restaurant, zodat alle sportfuncties gecentraliseerd worden en ruimte hebben om uit te breiden. De rode contouren graag verleggen in zuidoostelijke richting direct in het centrum. Hierdoor behoud je de vorm van het dorp en de centrale woonfunctie. Bij uitbreiding zuidoostelijke ofwel noordwestelijke richting krijgt men bij de uitwerking te maken met spuitzones. Voorts wil indiener graag op de hoogte worden gehouden van de	Uit een gemeentelijke verkenning naar een locatie om woningbouw te realiseren in de kern 't Goy is de locatie aan de Tuurdijk als een logische bouwlocatie naar voren gekomen. De gemeente ziet hier een kans om naast aanvullende woningbouw ook een ruimtelijk kwalitatieve slag te maken. Spuitzoneproblematiek is een aspect dat in de planvorming bij de gemeente een rol speelt. Bij de bestemmingsplanprocedure (in de uitwerking van de locatie) zal het aspect spuitzones onderzocht moeten worden.	Geen aanleiding tot aanpassing

		<p>plannen op het terrein van De Wit.</p> <p>Indiener (091) vindt woningbouw oké maar niet op deze locatie, zeker gezien de problematiek rond de spuitzones. Er zijn betere locaties in de kern 't Goy voor woningbouw, bijvoorbeeld aan de Beusichemseweg, daar zijn geen boomgaarden en kom je niet met de spuitzones in aanraking. Woningbouw op het terrein Jos de Wit oké.</p> <p>Indiener (132) acht de bouw van 10 starterswoningen en 20 luxe woningen achter de Tuurdijk niet haalbaar i.v.m. spuitzones. Het is een agrarische omgeving waar landbouw en fruitteelt wordt bedreven, de bouwlocatie heeft de functie van landbouwgrond, geen bouwgrond.</p>	.	
	Ambts-halve wijziging	In de Ontwerp PRS (Herijking 2016) en Ontwerp PRV 2013 (Herijking 2016) is de 'toekomstige woonlocatie' bij 't Goy verkeerd aangegeven op de kaart. Bedoeld is een uitbreiding in noordwestelijke richting.		Aanpassen situering 'toekomstige woonlocatie' bij 't Goy (zie kaart in bijlage)

6.5.3.4 Stedelijk programma Nieuwegein

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Bedrijventerreinen	127	<p>Indiener is van mening dat de visie met betrekking tot bedrijventerreinen niet strookt met de inhoud van de brief van het College van GS d.d. 12 mei 2015 aan de gemeente Nieuwegein inzake ontwikkeling van een braakliggend terrein aan de Laagravenseweg op bedrijventerrein de Liesbosch. De PRS biedt de gemeenten Utrecht en Nieuwegein niet de mogelijkheid binnenstedelijke ontwikkelingen te faciliteren, terwijl op De Liesbosch nog ca 6 ha, waaronder het onderhavige perceel groot 4 ha, braakliggend terrein bevindt. Niet duidelijk is welke betekenis toegekend kan worden aan de begrippen revitalisering, intensivering en/of herstructurering, graag verneemt indiener waaronder het ontwikkelen van bedrijvigheid op deze locatie wordt verstaan. Deze locatie graag opnemen in de PRS/PRV.</p>	<p>Het opgenomen programma voor bedrijventerreinen biedt op regionale schaal voldoende ruimte, en om die reden zien wij geen aanleiding voor uitbreiding van het binnenstedelijke programma bedrijventerrein voor de gemeente Nieuwegein. Of er sprake is van revitalisering, intensivering of herstructurering hangt af van de huidige bestemming en inrichting van het gebied, er zou dan al sprake moeten zijn van bedrijventerrein.</p>	<p>Geen aanleiding tot aanpassing</p>
	Ambts-halve wijziging	<p>Gebleken is dat het 'toekomstig bedrijventerrein' bij 't Klooster niet geheel juist is gesitueerd op de kaart.</p>		<p>Kaart PRS/PRV: situering 'toekomstige bedrijventerrein' bij 't Klooster aanpassen (zie kaart in bijlage)</p>

6.5.3.5. Stedelijk programma Stichtse Vecht

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
bedrijven-terrein	070, 100	<p>Indiener (070) verzoekt om de gronden van fase 3 van het bedrijventerrein Breukelerwaard (aan de oostzijde van tankstation Ruwiel, aansluitend op en ten noorden van het huidige bedrijvenpark Breukelerwaard) op te nemen binnen de rode contour van Breukelen, dan wel om de gronden op te nemen als toekomstig bedrijventerrein “in stedelijk programma”/”niet in stedelijk programma”. Argumentatie: de sector logistiek en groothandel is een sector met grote banenpotentie en is sterk in beweging. Deze heeft behoefte aan specifieke ruimte, namelijk kavels met een grootte vanaf 2 hectare. Deze ruimte is thans niet beschikbaar in stedelijk gebied en ook niet beschikbaar te maken door herstructurering en/of transformatie. In de Regio Utrecht zijn slechts een beperkt aantal bedrijventerreinen die die ruimte zouden kunnen bieden, nl. Strijkviertel en het Klooster, en die liggen zuidelijker. De beoogde locatie ligt aan de verbinding A2 en heeft hier een directe aansluiting op. Indiener (100) constateert dat bestaande terreinen onvoldoende ruimte bieden op de langere termijn. Graag een extra uitbreiding van 2 hectare ten noorden van bedrijventerrein de Corridor in Breukelen mogelijk maken, zodat ruimte kan worden gegeven aan nieuwe en kwalitatief hoogwaardige bedrijvigheid op een locatie die goed ontsloten is op de A2.</p>	<p>Terecht verwijst de indiener (70) naar het aanbod op Strijkviertel en Het Klooster. Door het aanbod op regionaal niveau te bezien wordt voorkomen dat meer ruimte wordt geboden dan noodzakelijk. Het voorkomen van overprogrammering draagt bij aan het optimaal ruimtegebruik op bestaande bedrijventerreinen. Om die reden wijzen wij het verzoek van indieners af.</p> <p>Tijdens de hoorzitting op 26 oktober hebben indieners (070, 100) hun zienswijzen toegelicht. Er is een specifiek gegadigde voor vestiging van een logistiek bedrijf van 2 hectare op de beoogde locatie. Wij handhaven echter onze reactie, naar onze mening is er voldoende bedrijventerrein gepland en zijn er elders in de regio locaties voorhanden. Zo was er volgens onze gegevens op bedrijventerrein De Wetering (slechts enkele kilometers verwijderd van de locatie Breukelerwaard) op 1 januari 2016 nog 11,8 hectare terstond uitgeefbaar, Op Strijkviertel is nog bedrijventerreincapaciteit (21 hectare netto), echter niet terstond uitgeefbaar, Ook op het bedrijventerrein Het Klooster zijn volgens onze gegevens nog mogelijkheden.</p> <p>Bij de behandeling van de H PRS en PRV in PS op 12 december 2016 is een motie aangenomen, waarin aan GS wordt opgedragen om in gesprek te gaan met de gemeenten om per regio / gemeente de inhoud van de convenanten bedrijventerreinen te herijken, een terugkoppeling te geven van het resultaat en op basis daarvan met voorstellen te komen voor aanpassing van het huidige beleid.</p>	Geen aanleiding tot aanpassing.
	077, 125	<p>De uitbreiding van bedrijventerrein “De Werf” in Loenen aan de Vecht is onnodig en onwenselijk en dient niet langer in de structuurvisie te worden opgenomen. De noodzaak is niet aangetoond en achterhaald, de uitbreiding is feitelijk al</p>	<p>De betreffende locatie is afkomstig uit het regionaal convenant bedrijventerreinen van de Regio Utrecht (BRU) en Utrecht West (de gemeente Stichtse Vecht heeft met beide regio's</p>	Geen aanleiding tot aanpassing

		<p>gerealiseerd. Uit inventarisatie blijkt dat in de voormalige gemeenten Breukelen en Loenen sprake is van 4 en 7 hectare leegstand, maar dat er ook ruim 3 hectare onbebouwd terrein voorhanden is. Daarnaast vraagt gemeente Stichtse Vecht om nog een 2 hectare uitbreidingsmogelijkheid. Dit is een veel geschiktere locatie dan De Werf. De uitbreiding zal de landschappelijke en cultuurhistorische waarden van de polder aantasten. De bestaande infrastructuur is ongeschikt voor vergroting. De ontsluitende weg is slechts 6 meter breed. De infrastructuur is niet toereikend nu het terrein feitelijk 3 keer zo groot wordt. En de keuze voor een zwaardere milieucategorie is in strijd met bestaande wetgeving en jurisprudentie. Want binnen 50 meter van het terrein bevindt zich een aantal burgerwoningen. Gemeente is door RvS al meerdere keren in ongelijk gesteld rond negeren van de milieunormen (77). Indiener verzoekt de uitbreiding van het bedrijventerrein “ De Werf” in Loenen aan de Vecht te heroverwegen c.q. te schrappen of elders te realiseren. Zij acht verdere ontwikkeling niet wenselijk, gaat ten koste van de leefbaarheid. Uitbreiding houdt geen rekening met de ladder voor duurzame verstedelijking, de locatie is niet adequaat ontsloten. Vanaf 2011 heeft reeds een uitbreiding van bedrijventerrein in Loenen plaatsgevonden (125).</p>	<p>regionaal afgestemd). In de PRS 2013-2028 is de uitbreiding van De Werf overgenomen. Deze locatie hebben wij destijds reeds ruimtelijk afgewogen. Wij zien geen aanleiding tot heroverweging van deze uitbreiding, omdat deze onderdeel is van het regionale programma. Indien bestemmingsplannen in strijd zijn met het provinciaal belang, zoals is neergelegd in de PRS en PRV, zullen wij een reactie geven, een zienswijze indienen, een reactieve aanwijzing geven of in beroep gaan. Wij zullen op dat moment dan ook de eventuele aantasting van het provinciaal belang van landschappelijke en cultuurhistorische waarden bekijken. De uitbreiding van het bedrijventerrein is ‘Ladderplichtig’. Dit betekent dat de gemeente in haar bestemmingsplan onder meer dient aan te tonen dat er sprake is van een ontwikkeling die in een actuele regionale behoefte voorziet en dat de infrastructuur toereikend is. Dit is een gemeentelijke verantwoordelijkheid. Ook de toets op de mogelijkheden van benutting van de bestaande infrastructuur en de toegestane milieucategorieën is aan de gemeente. Bij de behandeling van de H PRS en PRV in PS op 12 december 2016 is een motie aangenomen, waarin aan GS wordt opgedragen om in gesprek te gaan met de gemeenten om per regio/gemeente de inhoud van de convenanten bedrijventerreinen te herijken, een terugkoppeling te geven van het resultaat en op basis daarvan met voorstellen te komen voor aanpassing van het huidige beleid.</p>	
Rode contour	096,100	<p>Verheugd dat in de Ontwerp PRS en PRV de sportparken Zuilenselaan en Elinkwijk (gemeente Utrecht) en Daalseweide (gemeente Stichtse Vecht) zijn aangewezen als uitbreidingslocatie voor woningbouw. Indiener wil de sportparken moderniseren en toekomstbestendig maken, en de door efficiënter ruimtegebruik vrijkomende sportvelden</p>	<p>In paragraaf 6.1 PRS (Herijking 2016) hebben wij de werkwijze m.b.t. rode contouren uitgelegd. Voor mogelijke stedelijke uitbreiding buiten de rode contour nemen wij een indicatieve aanduiding (bol) op de kaart, waarbij we aangeven hoeveel woningen daar maximaal mogen worden</p>	<p>Geen aanleiding tot aanpassing.</p>

		ontwikkelen om zodoende economische dragers te genereren. Indiener (096) verzoekt om de rode contour aan te passen in lijn met de aanwijzing tot uitbreidingslocatie. Indiener (100) heeft plannen om de bestaande sportvelden aan de Daalseweide te optimaliseren. Onderdeel daarvan is dat op vrijkomende onderdelen van het gebied woningen gerealiseerd worden. Graag dit gebied opnemen in stedelijk gebied, om daarmee meer zekerheid en flexibiliteit voor de realisatie van het project te verkrijgen.	gerealiseerd. Op het moment dat er over deze uitbreidingslocatie een ontwerp-planologisch besluit is genomen, leggen wij deze, bij een eerstvolgende herziening van de PRS/PRV, binnen de rode contour. Wij zien geen aanleiding om in dit geval van deze werkwijze af te wijken.	
	100	Graag verruiming rode contour gebied rondom de Herenweg en Gageldijk: indiener beschouwt dit als onderdeel van het stedelijk gebied van Stichtse Vecht. Opname in het stedelijk gebied biedt meer kansen voor maatwerk en transformatie.	Wij zijn van mening dat lintbebouwing buiten de kernen in principe behoort tot het landelijk gebied. In de loop van de tijd is er, ook in het door indiener aangegeven gebied, sprake geweest van verdere verdichting mede door toevoeging van stedelijke functies. Echter opnemen in het stedelijk gebied zal in dit geval niet leiden tot kwaliteitsverbetering. Wij zijn van mening dat de regels voor het landelijk gebied voldoende mogelijkheden bieden voor maatwerk en transformatie.	Geen aanleiding tot aanpassing.
	100	Graag de boomgaard rondom de Raadhuisstraat in Vreeland binnen het stedelijk gebied opnemen. Indiener wil daar enkele woningen toevoegen	Wij verleggen niet zonder meer de contour om woningbouw mogelijk te maken. Eventueel bieden de regels voor de kernrandzone (artikel 3.7 PRV) de mogelijkheid tot enige verstedelijking buiten de rode contour.	Geen aanleiding tot aanpassing
	100	Indiener heeft de wens om de sportvelden in Nieuwer ter Aa te verplaatsen naar een locatie buiten het dorp om de bestaande velden te benutten voor woningbouw.	Wij nemen op dit moment deze wens van indiener voor kennisgeving aan. Bij concretisering van de uitplaatsing in een bestemmingsplan van de sportvelden dient rekening te worden gehouden met de regels die gelden voor het landelijk gebied.	Geen aanleiding tot aanpassing
	100	Cronenburgh fase IV wordt weliswaar in de tekst benoemd als mogelijke ontwikkellocatie, maar is nog niet als zodanig op de kaart opgenomen.	In het RAG hebben we als gezamenlijke ontwikkelopgave Loenen west opgenomen. In dat kader gaan we graag met u in gesprek, mede over verstedelijkingsmogelijkheden	Geen aanleiding tot aanpassing

6.5.3.6. Stedelijk programma Utrecht

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
woningbouw programma	101	Het valt indiener op dat de door haar aangeleverde woningbouwaantallen (totaal 24.000 binnenstedelijk tot 1-1-2028) niet overeenkomen met hetgeen is opgenomen in het Ontwerp PRS. De buiten-stedelijke opgave is wel goed weergegeven.	In de PRS (Herijking 2016) hebben we voor de gemeente Utrecht een totaal- woningbouwprogramma opgenomen voor de periode 2013 t/m 2028 van 27.750 woningen (+ PM voor de ontwikkeling van de sportparken Zuilenselaan en Elinkwijk). Zoals in de tabel onder 6.5.3. is aangegeven, zijn er volgens de CBS-cijfers in de jaren 2013 t/m 2015 bijna 3500 woningen gerealiseerd. Vanaf begin 2016 resteert er daarmee een programma van (27.750 -/- 3464 =) 24.286 woningen. Dit komt naar onze mening aardig overeen met de door de gemeente aangeleverde woningbouwaantallen.	Geen aanleiding tot aanpassing
	101, 102, 143	<p>Instemming met de keuze om het programma voor Rijnenburg te schrappen en in plaats daarvan, naast het agrarische gebruik, vooral mogelijkheden voor een pauzeland met vormen van duurzame energieopwekking te zien (101).</p> <p>Indiener (102) heeft ernstige bezwaren tegen het niet opnemen van een woningbouwprogramma voor de locatie Rijnenburg. Er is onvoldoende plancapaciteit en het is onduidelijk of het binnenstedelijke woningbouwprogramma kan worden uitgevoerd. De gemeenten heeft geen substantiële grootschalige locaties binnen haar grenzen behoudens Rijnenburg. Een (gedeelte van) de binnenstedelijke capaciteit kan niet of niet tijdig worden aangewend om te voldoen aan zowel de kwantitatieve als de kwalitatieve woningbehoefte. Indiener (102) acht aanpassing van het programma en het tijdig starten van de voorbereiding van een vraaggerichte ontwikkeling van Rijnenburg noodzakelijk. Zij verzoekt de locatie te handhaven zodat deze capaciteit voor stad en regio Utrecht beschikbaar blijft.</p> <p>Indiener wil Rijnenburg actief in beeld houden (143).</p>	<p>Zoals aangegeven verwachten wij niet dat de uitbreidingslocatie Rijnenburg in de PRS-periode wordt ontwikkeld, en daarom hebben we geen programma opgenomen voor deze locatie. Voor de langere termijn wordt deze locatie echter in beeld gehouden.</p> <p>Tijdens de hoorzitting heeft indiener (102) zijn zienswijze toegelicht en onder andere verwezen naar het op 20 oktober 2016 verschenen EIB-rapport 'Investeren in de Nederlandse woningmarkt' en de Ruimtelijke Strategie van de stad Utrecht. Het EIB constateert dat er in alle provincies sprake is van te weinig planaanbod, maar dat de discrepantie tussen woningbehoefte en – plannen in de provincie Utrecht het hoogst is. Wij merken daarbij op dat in het EIB-rapport uitgaat van een planaanbod van 33.644 in onze provincie, terwijl de Ontwerp-PRS/PRV nog een woningbouwprogramma heeft voor 57.000 woningen tot 2028. Het is wel zaak om deze capaciteit ook om te zetten in woningbouwplannen.</p> <p>De Ruimtelijke Strategie van de gemeente Utrecht geeft aan dat er tot 2030 nog 65.000 inwoners bijkomen. De gemeente wil de extra woningen die daarvoor nodig zijn binnen de huidige rode contouren accommoderen.</p> <p>Omdat we een 'realistisch' programma in de PRS/PRV opnemen, waarvan we verwachten dat dat in de komende jaren kan worden gerealiseerd, hebben we het programma voor Rijnenburg geschrapt en het</p>	Geen aanleiding tot aanpassing

			<p>binnenstedelijk programma verhoogd met 5000 woningen.</p> <p>Bij de behandeling van de H PRS en PRV in PS op 12 december 2016 is een motie aangenomen, die GS opdraagt om een productieve en meedenkende rol te vervullen om zowel ruimtelijk als anderszins de voortgekomen ambities voor energietransitie uit het stadsgesprek van de gemeente Utrecht over de aanpak van duurzame energie in Rijnenburg waar te kunnen maken.</p>	
bedrijven-terrein	084	De locatie Strijkviertel in het stedelijk gebied is niet opgenomen in het stedelijk programma. Strijkviertel is echter reeds planologisch geregeld, de locatie is al vastgelegd. Uitgifte van de locatie is in 2020 aan de orde, dat is niet mogelijk als de locatie niet in het stedelijk programma wordt opgenomen.	In de Ontwerp PRS en PRV (Herijking 2016) is deze locatie opgenomen in het stedelijk programma.	Geen aanleiding tot aanpassing
Rode contour	096	Verheugd dat in de Ontwerp PRS en PRV de sportparken Zuilenselaan en Elinkwijk (gemeente Utrecht) en Daalseweide (gemeente Stichtse Vecht) zijn aangewezen als uitbreidingslocatie voor woningbouw. Indiener wil de sportparken moderniseren en toekomstbestendig maken, en de door efficiënter ruimtegebruik vrijkomende sportvelden ontwikkelen om zodoende economische dragers te genereren. Indiener verzoekt om de rode contour aan te passen in lijn met de aanwijzing tot uitbreidingslocatie.	In paragraaf 6.1 PRS (Herijking 2016) hebben wij de werkwijze m.b.t. rode contouren uitgelegd. Voor mogelijke stedelijke uitbreiding buiten de rode contour nemen wij een indicatieve aanduiding (bol) op de kaart, waarbij we aangeven hoeveel woningen daar maximaal mogen worden gerealiseerd. Op het moment dat er over deze uitbreidingslocatie een ontwerp-planologisch besluit is genomen, leggen wij deze, bij een eerstvolgende herziening van de PRS/PRV, binnen de rode contour. Wij zien geen aanleiding om in dit geval van deze werkwijze af te wijken.	Geen aanleiding tot aanpassing
	157	Indiener verzoekt de grens tussen stedelijk en landelijk gebied te trekken langs de Gageldijk, zodanig dat het volledige perceel Gageldijk 182 binnen "stedelijk gebied" valt.	In het onherroepelijke bestemmingsplan Bedrijventerrein Overvecht en omgeving is het perceel bestemd voor Detailhandel met de functie aanduiding Tuincentrum. Wij zien op grond hiervan geen aanleiding om de rode contour aan te passen zodat deze locatie binnen het stedelijke gebied komt, waardoor ter plekke op het gehele perceel ook andere stedelijke functies gerealiseerd kunnen worden. Bovendien achten wij de Zuilense Ring een logische begrenzing van het stedelijk gebied van de kern Utrecht. Zie verder onze reactie onder 6.5.3.5.	Geen aanleiding tot aanpassing

6.5.3.8 Stedelijk programma IJsselstein

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
6.5.3.8 Stedelijk programma IJsselstein	106	Indiener geeft aan dat zij een grote toename van het aantal statushouders en de toenemende woningvraag in de komende jaren verwacht. Deze vraag kan zodanig groot zijn, dat deze niet of niet volledig binnen het huidige stedelijke gebied kan worden opgevangen zonder de ruimtelijke kwaliteit van de stad geweld aan te doen. Verzoek om de tekst van het stedelijk programma IJsselstein te actualiseren.	Wij hebben begrip voor de door de gemeente geschetste situatie. In het kader van de herijking hebben wij echter geen concreet verzoek tot uitbreiding voor woningbouw of contouraanpassing ontvangen. Via de regels voor de kernrandzone is enige verstedelijking aansluitend op de rode contour mogelijk. Zie verder onze reactie onder 6.1 Bij de behandeling van de H PRS en PRV in PS op 12 december 2016 is een motie aangenomen, die aan GS opdraagt om met die gemeenten in de provincie die aangeven hun woningopgave binnenstedelijk niet te kunnen realiseren, de mogelijkheden om te komen tot snellere realisatie van hun opgave nader uit te werken en te komen met een voorstel bij het uitwerkingsprogramma binnenstedelijke ontwikkeling.	Geen aanleiding tot aanpassing
6.5.3.8: bedrijven- terrein	104	De A2-locatie (inmiddels De Kroon) blijkt geen 7 maar 9 hectare netto uitgegeven te kunnen worden. Indiener verzoekt om dit aan te passen.	Wij gaan uit van 7 ha, conform de afspraken die zijn gemaakt in het kader van het Regionale Convenant Bedrijventerreinen Utrecht West. Wij zien op basis van uw zienswijze geen aanleiding om af te wijken van de regionaal gemaakte afspraken. Bij de behandeling van de H PRS en PRV in PS op 12 december 2016 is een motie aangenomen, waarin aan GS wordt opgedragen om in gesprek te gaan met de gemeenten om per regio/gemeente de inhoud van de convenanten bedrijventerreinen te herijken, een terugkoppeling te geven van het resultaat en op basis daarvan met voorstellen te komen voor aanpassing van het huidige beleid.	Geen aanleiding tot aanpassing

6.5.3.9 Stedelijk programma Zeist

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Rode contour Bosch en Duin	068, 144, 148	<p>Waarom is dit voornamelijk groene gebied nu in een keer binnen de contour gebracht? (68, 144) Willen de NNN-stepping stones goed functioneren, dan moet ook dit gebied gewoon groen blijven (68)</p> <p>Waarom is in de tekst van de PRS geen toelichting opgenomen? Indiener is van mening dat dit in strijd is met de afspraken van het Akkoord van Utrecht en dat Bosch en Duin geen stedelijk gebied is (144, 148). Verder is geen van de vijf uitgangspunten voor het bepalen van een rode contour volgens indiener van toepassing (144)</p> <p>Indiener is sinds enige tijd in goed overleg met de gemeente Zeist om te komen tot een ruimtelijk beleid dat gericht is op het borgen van het natuurlijke karakter van Bosch en Duin. Weet de ene overheid wel wat de andere doet? Het instrument van rode contouren wordt oneigenlijk ingezet. Hierdoor wordt nieuwbouw in Bosch en Duin mogelijk en haar unieke, landelijke karakter om zeep geholpen. Verzoek om Bosch en Duin niet op te nemen in het stedelijk gebied (148).</p>	<p>Dit gebied is op verzoek van de gemeente Zeist in de Ontwerp H PRS/PRV opgenomen in het stedelijk gebied. Naar aanleiding van de zienswijzen van indieners hebben wij dit gebied bij amendement buiten de begrenzing van het stedelijk gebied gebracht. Mocht de gemeente Zeist in de toekomst alsnog ontwikkelingen mogelijk maken in dit gebied, dan past het om dit in de gezamenlijke ruimtelijke agenda aan de orde te stellen. .</p>	<p>Kaart PRS en PRV: Bosch en Duin verwijderen uit het stedelijk gebied.</p>
W.A. Hoeve	068, 076, 107,136, 144, 148	<p>Waarom is dit gebied binnen contour gebracht en tegelijkertijd de bouwopgave verhoogd tot 2400 woningen? (068)</p> <p>Indiener is verbaasd dat men de WA-Hoeve binnen de 'rode contour' heeft gebracht en tegelijkertijd de bouwopgave voor Zeist heeft verhoogd van 2200 naar 2400 woningen. Indiener is van mening dat dit gebied gewoon bij het landelijk gebied dient te blijven behoren en pleit er voor de rode contouren ongewijzigd te laten. Den Dolder is niet gebaat bij het compenseren van lokaal verloren gegaan groen in een ander gebied. (076)</p> <p>De aanpassing gebeurde zonder enige motivering en onderbouwing van de aanwezige waarden van natuur, landschap, cultuurhistorie en recreatie. Graag toelichting in de tekst opnemen. (144)</p> <p>Indiener acht het onbegrijpelijk en onjuist als zonder</p>	<p>Zoals indiener ook al opmerkt maakt deze locatie deel uit van de gebiedsontwikkeling Hart van de Heuvelrug. Binnen dit gebiedsprogramma is de saldobenadering toegepast, via de zogenaamde rood-groen balans. In de Ontwerp H PRS en PRV zijn de begrenzingen aangepast. De begrenzing van het stedelijk gebied en de NNN aangepast conform de herijkte afspraken die met onze partners zijn gemaakt in het kader van dit gebiedsprogramma. Daarin is opgenomen dat het project 'Vierde Kwadrant' (Leeuwenhorst) is komen te vervallen en dat op de locatie W.A. Hoeve (zorg-) woningen en/of andere functies (maatschappelijk, voorzieningen, zorg) kunnen worden gerealiseerd. Het te ontwikkelen gebied mag de rood-groenbalans met max. 3,3 ha negatief beïnvloeden. Daartoe stellen Altrecht en de gemeente Zeist een</p>	<p>Kaart PRS en PRV: geen aanduiding "stedelijk gebied" ter plaatse van de WA Hoeve opnemen, maar een "toekomstige woningbouwlocatie".</p> <p>Tekst PRS: het binnenstedelijke programma voor Zeist verminderen met 200 woningen, aan het programma voor uitleg toevoegen: "PM"</p> <p>Tekst PRV: in de bijlage Wonen bij Zeist opnemen: "PM"</p>

		<p>EHS-toets tal van stedelijke ontwikkelingen mogelijk gemaakt zouden worden. Weliswaar maakt het gebied deel uit van het programma 'Hart van de Heuvelrug', maar de gemeente Zeist heeft zich tegen de ontwikkeling van het zogeheten Vierde Kwadrant uitgesproken. Ook hier opereren provincie en gemeente volledig langs elkaar heen. Op dit moment loopt er een proces om te komen tot een gebiedsvisie, de provincie doorkruist dit proces. (148) Daarnaast is het ook de vraag hoe men het verlies van natuur die met de ontwikkeling gepaard gaat wil compenseren, ook al omdat Dennendal zijn rode bestemming zal behouden en vooralsnog geen vooruitzicht is dat "Kamp van Zeist" op korte termijn vrij zal komen om aan de natuur terug te geven.</p>	<p>gebiedsvisie op. Voor het "Vierde Kwadrant" was in de PRS/PRV een uitbreidingslocatie met een "P.M." aantal woningen opgenomen. In hun zienswijzen vragen indieners (107, 136) thans om aanpassing van de EHS (thans: NNN) begrenzing ter plaatse. De begrenzing van het stedelijk gebied ter plaatse zou daarvan logischerwijze de 'contramal' zijn. Met de in deze zienswijzen aangegeven begrenzing kunnen wij echter niet instemmen (zie onder 5.4.1). Naar aanleiding van de opmerkingen van indieners is besloten om vooralsnog de begrenzing van het stedelijk gebied WA-Hoeve thans nog niet op te nemen maar in plaats daarvan een uitbreidingslocatie voor woningbouw op te nemen. Op basis van het door de gemeente te nemen ruimtelijk besluit zal de begrenzing van het stedelijk gebied worden aangepast.</p>	
--	--	--	--	--

6.5.4. Regio West

6.5.4.1 Stedelijk programma Lopik

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
bedrijven-terrein	086, 109	<p>Indiener (086) verzoekt om uitbreiding van het bedrijventerrein De Copen in de PRS en PRV mogelijk te maken. Ruimte op bedrijventerrein elders biedt geen oplossing voor de verplaatsingsbehoefte van een bedrijf uit het landelijk gebied van Lopik en de uitbreidingsbehoefte van zittende bedrijven. Indiener (109) heeft concrete plannen uitgewerkt voor verplaatsing van niet-agrarische bedrijven uit het landelijk gebied naar gebieden aansluitend aan het bestaande bedrijventerrein. Daarbij is gekozen voor een clustering van bedrijven die gelet op hun bedrijfsvoering van elkaars nabijheid kunnen profiteren. Indiener ziet deze voorstellen niet terug in de PRS/PRV.</p>	<p>Indiener (109) is bekend met ons beleid voor bedrijventerreinen: accent op herstructurering en terughoudend met het aanwijzen van nieuwe uitbreidingslocaties. Het opgenomen programma voor bedrijventerreinen voor de regio West Utrecht biedt bovendien op regionale schaal voldoende ruimte. Wij zijn echter bekend met de wens van indiener tot het faciliteren van bedrijfsverplaatsing en we gaan op basis van concrete plannen graag met indiener in gesprek over de mogelijkheden voor maatwerkoplossingen. Voor ons is daarbij tevens van belang op welke wijze de kwaliteit van de achterblijvende locaties wordt verbeterd. Indiener (109) heeft tijdens de hoorzitting op 24 oktober jl. de zienswijze toegelicht. Daarbij is onder andere opgemerkt dat ruimtelijke kwaliteit geen deel uitmaakt van de afweging bij bedrijventerreinen. Echter, ons restrictieve beleid ten</p>	<p>In de H PRS zal de volgende passage worden opgenomen: <i>"De gemeente Lopik heeft de wens om een niet-agrarisch bedrijf uit het buitengebied te verplaatsen. Het bestaande bedrijventerrein De Copen zou hiervoor moeten worden uitgebreid. Daarbij is tevens van belang op welke wijze de kwaliteit op de achterblijvende locaties wordt verbeterd.."</i></p>

			<p>aanzien van nieuwe bedrijventerreinen en de koppeling daarvan met herstructurering is juist ingegeven vanuit ruimtelijke kwaliteit: wij willen toekomstig overaanbod voorkomen. Nu de uitbreiding van bedrijventerrein uitsluitend is gekoppeld aan verplaatsing, kan worden bezien in hoeverre het kernrandzonebeleid soelaas kan bieden.</p> <p>Bij de behandeling van de H PRS en PRV in PS op 12 december 2016 is een motie aangenomen, waarin aan GS wordt opgedragen om in gesprek te gaan met de gemeenten om per regio/gemeente de inhoud van de convenanten bedrijventerreinen te herijken, een terugkoppeling te geven van het resultaat en op basis daarvan met voorstellen te komen voor aanpassing van het huidige beleid.</p>	
rode contour	109	<p>Indiener verzoekt het gehele perceel Uitweg 30 op te nemen binnen de rode contour.</p> <p>Tevens verzoekt indiener nogmaals kritisch te kijken naar de rode contour aan de noordzijde van Benschop.</p>	<p>De bebouwing van Uitweg 30 en een deel van de tuin liggen binnen de rode contour. Het andere deel van het perceel heeft een agrarische bestemming. Er is geen aanleiding om het gehele perceel binnen de rode contour op te nemen. De rode contour wordt niet per definitie langs perceelgrenzen gelegd.</p> <p>De contour aan de noordzijde van Benschop is afgestemd op de aanwezige lintbebouwing. Er is geen aanleiding om deze aan te passen.</p>	Geen aanleiding tot aanpassing

6.5.4.2 Stedelijk programma Montfoort

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
woningbouw programma	081	<p>Montfoort komt de komende jaren voor een uitdaging te staan voor wat betreft de realisatie van de woningbehoefte, onder andere door toename van het aantal statushouders. In de PRS is hier aandacht voor, en voor het feit dat deze lastig binnenstedelijk opgelost kan worden.</p>	Deze opmerking nemen wij voor kennisgeving aan.	Geen aanleiding tot aanpassing
bedrijven-terrein	081, 111	<p>De wens voor uitbreiding bedrijventerrein, na uitgifte Kop IJsselveld, zal blijven toenemen. Voor een aantal locaties buiten de rode contour (IJsselveld Noord en Heeswijk Oost)</p>	<p>Het programma aan uit te geven bedrijventerrein in de PRS 2013-2028 en PRV 2013 is gebaseerd op gemaakte afspraken, vastgelegd in het Regionaal Convenant Bedrijventerreinen Regio Utrecht West. Alle ruimtelijk</p>	Geen aanleiding tot aanpassing

		<p>zijn al plannen ontwikkeld door het bedrijfsleven en gemeente (081, 111). Meer flexibiliteit van de provincie buiten de contour is gewenst om de flexibiliteit binnen het bestaande bedrijventerrein te vergroten en de toenemende vraag te kunnen herbergen. Bovendien verhoogt dit de werkgelegenheid binnen de gemeente en heeft positieve gevolgen voor het vestigingsklimaat. Zie ook zienswijze van indiener op de PRS d.d. 10 mei 2012. (081)</p>	<p>aanvaardbare locatievoorstellen zijn door ons gehonoreerd. Voor Montfoort heeft dit geresulteerd in een uitbreiding van Kop van IJsselveld. Ten behoeve van de H PRS/H PRV is een nieuwe regionale vraagruimte gemaakt. Op basis hiervan zijn wij van mening dat het programma voor de regio West Utrecht voldoende ruimte voor nieuwe bedrijventerreinen bevat.</p> <p>Bij de behandeling van de H PRS en PRV in PS op 12 december 2016 is een motie aangenomen, waarin aan GS wordt opgedragen om in gesprek te gaan met de gemeenten om per regio/gemeente de inhoud van de convenanten bedrijventerreinen te herijken, een terugkoppeling te geven van het resultaat en op basis daarvan met voorstellen te komen voor aanpassing van het huidige beleid.</p>	
--	--	---	--	--

6.5.4.3 Stedelijk programma Oudewater

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Rode contour	116	<p>Indiener acht het opgenomen stedelijk programma voor wonen en werken nog toereikend.</p> <p>Voor de verdere voortzetting van de te verwachten woningbouw is het van belang dat in Oudewater, in aansluiting op Klein Hekendorp, een toekomstige uitvalsrichting voor woningbouw in de PRS wordt opgenomen. Het moet mogelijk zijn de rode contour ter hoogte van de noordrand van deze woonwijk flexibel aan te passen. Bij voorkeur door er een wijzigingsbevoegdheid op van toepassing te verklaren.</p>	<p>Wij zijn met indiener van mening dat het stedelijk programma voor wonen en werken toereikend is. Om die reden ligt het aanwijzen van een nieuwe uitbreidingslocatie niet voor de hand. Bovendien is de door indiener aangegeven locatie gelegen in een gebied dat gevoelig is voor bodemdaling, het is ook 'overstroombaar gebied' en het is gelegen in het Groene Hart. Tenslotte past het instrument 'wijzigingsbevoegdheid' niet in de systematiek van onze PRV en PRV. Wij kunnen daarom niet instemmen met uw verzoek.</p> <p>Bij de behandeling van de H PRS en PRV in PS op 12 december 2016 is een motie aangenomen, die GS opdraagt om samen met de gemeente Oudewater de woningbouwopgave van de gemeente te bespreken in regionaal perspectief, de mogelijkheden te onderzoeken voor binnenstedelijke woningbouw met inzet van het provinciaal instrumentarium en als dit niet mogelijk of voldoende is een aanpassing van de rode contour dan wel een nieuwe locatie voor woningbouw voor te leggen aan PS.</p>	Geen aanleiding tot aanpassing

6.5.4.4 Stedelijk programma De Ronde Venen

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Bon-gronden Abcoude	046, 053	Mogelijk maken van woningbouw op c.q. binnen het stedelijk gebied opnemen van de zgn. "Bon-gronden", locatie omgeven door de bestaande bebouwing aan de Des Tombesweg, de A2 en de Piet van Wijngaerdlaan in Abcoude. Er is sprake van een "inbreidingslocatie", leidt tot vanzelfsprekende afronding van het bestaande dorpsgebied. Indiener brengt de volgende nadere argumenten naar voren: de sterke toename van de vraag naar nieuwbouwwoningen; het grote belang van het beschikbaar hebben van locaties vanwege de verwachte druk op de woningmarkt; door de ligging van deze locatie kan reeds aanwezige infrastructuur worden benut en is de locatie geschikt voor innovatieve en duurzame toepassingen in de bouw, waaronder "0-op-de-meter"woningen; niet duidelijk welke kwaliteit of waarde er wordt beschermd door dit gebied buiten de rode contouren te laten.	<p>Locatie van de 'Bon-gronden' betreft een gebied van ca. 7,6 ha gelegen buiten de rode contour van Abcoude. Deze locatie dient daarom aangemerkt te worden als een uitbreidingslocatie. Zoals aangegeven in paragraaf 6.1, zijn wij terughoudend met het aanwijzen van nieuwe uitbreidingslocaties en zetten we in op binnenstedelijke ontwikkeling.</p> <p>In de PRS is een woningbouwprogramma voor de gemeente De Ronde Venen opgenomen van 1.700 woningen die geheel binnen het huidige stedelijk gebied gerealiseerd kunnen worden. Er zijn daarmee nog veel binnenstedelijke mogelijkheden, daarom ligt het aanwijzen van een nieuwe uitbreidingslocatie niet voor de hand. Onze ambities met betrekking tot energieneutrale woningen zullen voor een groot deel in de bestaande voorraad en bij binnenstedelijke nieuwbouw en transformatie moeten worden gerealiseerd. Tijdens de hoorzitting op 26 oktober jl. heeft indiener (053) toegelicht dat er volgens haar geen enkel provinciaal belang gediend is bij het buiten de contour laten van deze locatie, en dat, door het gebied deel uit te laten maken van het landelijk gebied, de achteruitgang op de loer ligt. Wij zijn echter van mening dat hierbij het provinciaal belang 'bevorderen van binnenstedelijke ontwikkeling' aan de orde is. Daarnaast bieden naar onze mening het beleid en de regels voor het landelijk gebied, waaronder die voor de kernrandzone, voldoende mogelijkheden om de kwaliteit van dit gebied te verbeteren. Op die manier kan ook in een eventuele actuele behoefte worden voorzien.</p>	Geen aanleiding tot aanpassing
rode contour Waeterrijck	051, 053	Indieners verzoeken om de rode contour ter hoogte van park Waeterrijck in Vinkeveen te verplaatsen zodat het hele park binnen de rode contour is gesitueerd. In 2013 is dit gebied uit de toenmalige EHS gehaald, maar niet binnen de rode contour gebracht terwijl die verwachting	De begrenzing van de NNN en rode contour zijn niet onlosmakelijk aan elkaar verbonden. De begrenzing van het stedelijk gebied, de zogenaamde rode contouren, betreft maatwerk per locatie. Naast de algemene uitgangspunten die we in 6.1 hebben	Geen aanleiding tot aanpassing

		wel was gewekt. Huidige ligging van de rode contour is niet logisch, alle woningen, zowel de permanente als de recreatievilla's vormen één geheel. Een vergelijkbare situatie in De Ronde Venen bestaat niet. Aangezien het gehele gebied bebouwd is, kan verdere versterking niet plaatsvinden. Het niet binnen het stedelijk gebied opnemen draagt niet bij aan de ruimtelijke kwaliteit van dit gebied. Indiener verzoekt de rode contour te verschuiven tot achter de nrs. 15 en 32 en aan te sluiten op de NNN.	benoemd wegen we daarin onder andere mee de mate van verstedelijking op de betreffende locatie, de functie van het gebied, de ligging (bijvoorbeeld omringd door stedelijke functies), de gewenste ontwikkelingsrichting en de (kwetsbaarheid van) de naaste omgeving. Bij de vaststelling van de PRS 2013-2028 en PRV2013 heeft een aanscherping van het beleid plaatsgevonden met betrekking tot recreatiewoningen. De 'beleidslijn recreatiewoningen' waar indiener mogelijk op doelt heeft inderdaad onbedoeld langer op Overheid.nl gestaan. Deze was echter gebaseerd op de "oude" Wet op de Ruimtelijke Ordening die per 1 juli 2008 is vervangen door de nieuwe Wet ruimtelijke ordening, waarmee de grondslag onder deze beleidslijn was vervallen. Momenteel wordt met o.a. gemeente De Ronde Venen overlegd aangaande de problematiek rondom de permanente bewoning van recreatiewoningen. Uw verzoek wordt in het licht van deze discussie meegenomen en mogelijke middels een 'gebiedsgerichte aanpak' komen tot een gedragen oplossing.	
	053	Aanpassing stedelijk gebied bij Centrumplan Vinkeveen: de zone vraagt om een kwaliteitsslag, waar ook aan gewerkt wordt. Voor een natuurlijke invulling is ook een kostendrager nodig.	Gezien de vele mogelijkheden tot woningbouw binnen de huidige rode contouren ligt een uitbreiding van de rode contour bij Vinkeveen momenteel niet in de rede. Om die reden is woningbouw, als kostendrager voor het centrumplan voor Vinkeveen, alleen mogelijk middels een visie op de kernrandzone. Wij willen graag meedenken om zodoende te komen tot een duurzame inrichting voor het gebied, zoals reeds gebeurt in ditzelfde traject omtrent het centrumplan.	Geen aanleiding tot aanpassing
	053	Baambrugse Zuwe, Groenlandse Kade, Vinkenkade, Demmerik, Donkereind en Uitweg graag binnen stedelijk gebied opnemen. Deze linten fungeren als stedelijk gebied en in de praktijk is niet uit te leggen waarom het beleid hier restrictief is.	Wij zijn van mening dat lintbebouwing buiten de kernen in principe behoort tot het landelijk gebied. In de loop van de tijd is er overal in de provincie sprake geweest van verdere verdichting mede door toevoeging van stedelijke functies. Echter opnemen	Geen aanleiding tot aanpassing

			<p>van deze linten in het stedelijk gebied zal niet leiden tot kwaliteitsverbetering. Wij zijn in z'n algemeenheid van mening dat de regels voor het landelijk gebied voldoende mogelijkheden bieden voor maatwerk en transformatie.</p> <p>De linten rondom de Vinkeveense Plassen zijn dusdanig verdicht dat het zicht op de Plassen vrijwel nergens meer te beleven valt. Het binnen de rode contour brengen van deze linten zou betekenen dat deze linten verder verdicht kunnen worden en de mogelijkheid om de doorzichten te herstellen juist minder voor de hand ligt. Dit achten wij een ongewenste richting.</p> <p>Voor de overige linten geldt dat deze, ondanks dat ze verdicht zijn, diverse functies bevatten die door het brengen binnen de rode contour juist tegen ingewikkelde situaties aan lopen. Wij hebben er daarentegen tevens begrip voor dat het reguliere beleid voor het landelijk gebied in bepaalde gevallen moeilijk toepasbaar is. Over die gevallen gaan wij graag met u in gesprek om te bezien of hiervoor maatwerk mogelijk is.</p>	
6.5.4.4	131	<p>Indiener verzoekt om bij Amstelhoek de begrenzing van het stedelijk gebied aan te passen om de gewenste visie voor het gebied van de gemeente De Ronde Venen en de ontwikkeling van de bouw van 225 woningen mogelijk te maken.</p> <p>Perceel Amstelkade 74a te Amstelhoek dreigt een 'planvreemde' plek te worden binnen de uitwerking voor de komende jaren, een geïntegreerde (maatwerk)aanpak kan leiden tot een meer samenhangend plan. De huidige eigenaar van dit agrarisch bedrijf wil bijdragen aan een betere ruimtelijke kwaliteit van de werk-/wonensituatie op zijn perceel, zodat ruimte ontstaat voor een combinatiegebied waarmee een geleidelijke overgang tussen de woonbestemming van het plangebied zoals opgenomen in de gemeentelijke structuurvisie en het geplande industriegebied kan worden gecreëerd.</p>	<p>De Structuurvisie Amstelhoek betreft een gemeentelijke visie met gemeentelijke uitgangspunten voor de betreffende periode en bindt alleen de gemeente zelf.</p> <p>De gemeente De Ronde Venen heeft tot op heden nog geen verzoek ingediend om woningbouw te mogen realiseren op de door u aangedragen locatie. Daarom zien wij geen aanleiding om de begrenzing van het stedelijk gebied overeenkomstig uw verzoek aan te passen.</p>	Geen aanleiding tot aanpassing

	Ambts- halve wijziging	In de PRS is een uitbreidingslocatie voor bedrijventerrein bij Amstelhoek opgenomen ter grootte van 10 hectare netto, uitsluitend bedoeld als 'blue port' voor de vestiging van watergebonden bedrijven. Door de Vereniging Industriële Belangengemeenschap Ronde Venen is recent een quick scan haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd. Hieruit blijkt een dergelijke ontwikkeling haalbaar, mits er meer bedrijventerrein dan de in de PRS/PRV opgenomen 10 hectare kan worden ontwikkeld.	De aanleg van een Blue Port op deze locatie vinden wij vanuit mobiliteitsoverwegingen een positieve ontwikkeling, omdat daarmee meer vervoer over water kan gaan plaatsvinden en de N201 wordt ontlast.	Tekst H PRS: toevoegen: <i>“Met betrekking tot het bedrijventerrein Amstelhoek is recent een quick scan haalbaarheid uitgevoerd. Wij zijn bereid om over een eventuele verdere planuitwerking in gesprek te gaan met gemeente en initiatiefnemers.”</i>
--	------------------------------	---	---	--

6.5.4.5 Stedelijk programma Woerden

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
woningbouw programma	094, 095, 137, 154	<p>Nieuwe woonwijken in Harmelen zijn niet nodig en mogen er niet komen: noch Haanwijk, noch Hof van Harmelen. (094, 154). Indiener schat in dat er in Harmelen ruimte is voor ca. 180 extra woningen in het stedelijk gebied, die kunnen voorzien in de woningbehoefte (094, 154). Groen opofferen is niet nodig. Verzoek om de desbetreffende tekstpassages en kaartbeelden dienovereenkomstig aan te passen (94)</p> <p>Polder Haanwijk is te bijzonder om te bebouwen.”cope” ontginning, hoge natuurwaarden, weidse vergezichten veenweidelandschap, rust, cultuurhistorie.</p> <p>Er is voldoende ruimte om te bouwen op herbouwlocaties in het dorp Harmelen om in de behoefte te voorzien, mits er gebouwd wordt voor senioren en starters.</p> <p>Indiener hoopt dat PS bij de herijking iets dat ooit eens bedacht is en lang geleden goed bevonden durven te veranderen. (095)</p> <p>Indiener verzoekt om de toekomstige woningbouwlocatie in polder Haanwijk te verwijderen. Dit gezien de uitspraak van de raad van State in 2001, de woningbehoefte en aanwezige alternatieve locaties in de kern Harmelen en de hoge landschappelijke en cultuurhistorische waarde van dit kwetsbare gebied.</p>	<p>Wij merken op dat we bij de thans aan de orde zijnde Herijking van de PRS en PRV niets hebben gewijzigd met betrekking tot de uitbreidingsmogelijkheid bij Harmelen. We hebben deze locatie destijds ruimtelijk afgewogen en gezien de regionale woningbehoefte zien wij geen aanleiding om de uitbreidingslocatie niet meer op te nemen.</p> <p>Tijdens de hoorzitting op 26 oktober heeft indiener (094) toegelicht dat er volgens haar in de kern Harmelen geen behoefte is aan een uitbreidingslocatie, omdat Harmelen nog de mogelijkheid heeft tot inbreiding en dat Harmelen als een 'groene buffer' fungeert tussen Utrecht en Woerden en ook moet blijven fungeren. Wij merken daarbij op dat wij er uiteraard voorstander van zijn dat allereerst de aanwezige herbestemmings- en inbreidingslocaties in het dorp Harmelen worden benut, alvorens de uitbreidingslocatie wordt ontwikkeld. In het stedelijk programma van de PRS bezien wij hoe de woningbehoefte op regionale schaal geacommodeerd kan worden. Daarvoor zijn ook uitbreidingslocaties noodzakelijk. De woningbehoefteprognoses laten zien dat er ook een aantoonbare behoefte is aan dorps/groen wonen.</p>	Geen aanleiding tot aanpassing.

		(137) Er zijn ecologische bezwaren tegen bebouwing in de polder Haanwijk. Zij vraagt bestuurders van de provincie om de gemeente Woerden ertoe aan te zetten dat zij de beschikbare herbouwoctaties krachtig oppakt. (154)	De uitbreidingslocatie in Harmelen kan daarin een functie vervullen. Voorts achten wij een uitbreidingslocatie van 90 woningen niet van dermate omvang, dat daarmee het groene karakter van Harmelen teniet wordt gedaan.	
Rode contour	103	Graag aanpassen rode contour voor het realiseren van 60 woningen (Kamerik Noord-oost 3) conform bijgeleverde kaart, dan wel de locatie aan te wijzen als toekomstige woningbouwlocatie.	Zoals aangegeven in paragraaf 6.1., zijn wij terughoudend met het aanwijzen van nieuwe uitbreidingslocaties en zetten we in op binnenstedelijke ontwikkeling. Bovendien is de door indiener aangegeven locatie gelegen in een gebied dat gevoelig is voor bodemdaling, aangemerkt als 'agrarisch cultuurlandschap', 'overstroombaar gebied' en gelegen in het Groene Hart. Met deze herijking hebben wij aanpassing van de rode contour voor het Scholenterrein gehonoreerd zodat op die locatie 10 – 25 woningen kunnen worden gerealiseerd.	Geen aanleiding tot aanpassing
bedrijven-terrein	084, 103	De actualisering van de vraagruiming door Doorakkers advies geeft aan dat 6,9 à 9 ha schuifruimte nodig is voor de herstructurering in de periode 2016 t/m 2027. De opgenomen 6 ha bedrijventerrein (ruimte) betreft een actuele behoefte. De vraag is nu prangend aan de orde om te komen tot een oplossing om de juiste locatie(s) te vinden en aan te wijze om deze 6 hectare te kunnen realiseren.	Wij gaan uit van de in het kader van het Regionaal Convenant Bedrijventerreinen Utrecht West gemaakte afspraken. Ten behoeve van de H PRS/H PRV is een nieuwe regionale vraagruiming gemaakt. Op basis hiervan zijn wij van mening dat het programma voor de regio West Utrecht voldoende ruimte voor nieuwe bedrijventerreinen bevat. Wij verwijzen naar de tekst in het stedelijk programma over het mogelijk creëren van schuifruimte voor herstructurering. Bij de behandeling van de H PRS en PRV in PS op 12 december 2016 is een motie aangenomen, waarin aan GS wordt opgedragen om in gesprek te gaan met de gemeenten om per regio/gemeente de inhoud van de convenanten bedrijventerreinen te herijken, een terugkoppeling te geven van het resultaat en op basis daarvan met voorstellen te komen voor aanpassing van het huidige beleid.	Geen aanleiding tot aanpassing

7. Dynamisch landelijk gebied

7.1 Algemene beleidslijn landelijk gebied: ruimte voor dynamiek en kwaliteit

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Dynamiek versus kwaliteit	068, 138	De nadruk zou in het beleid op kwaliteit en voorkoming van verdere verstedelijking moeten liggen, niet op dynamiek. Weliswaar is er ook op het platteland ruimte voor ontwikkeling, maar die zou niet gericht moeten zijn op toenemende verstedelijking, maar op een andere landbouw (bv stadslandbouw) en verbrede landbouw (068). Structuren (cultuurhistorie, NNN, waterwinning) zijn veelal resultante van ontwikkeling. Van belang is dat ontwikkeling kan doorgaan in positieve zin. Integratie gebiedsontwikkeling kan ook een nieuwe structuur brengen (138).	Zoals uit de naamgeving van par. 7.1 blijkt, willen wij in het landelijk gebied ruimte bieden voor dynamiek én kwaliteit. Wij onderschrijven dat bij die dynamiek de zorgvuldigheid voorop moet staan en kwetsbare landschappen moeten worden ontzien. De problematiek in het landelijk gebied, zoals van het grote aantal vrijkomende agrarische opstallen vraagt echter ook om een benaderingswijze, waarbij enige ontwikkeling wordt toegestaan in ruil voor verbetering van de kwaliteit.	Geen aanleiding tot aanpassing
Evenementen	090	Indiener maakt zich zorgen over de toename van de evenementen in gebied (Molenpolder Maarsseveen) en stedelijke activiteiten die meer en meer structureel karakter gaan krijgen.	Voor een evenement moet een vergunning aangevraagd worden bij de gemeente. Als dit niet structureel is, is het niet nodig het bestemmingsplan te wijzigen.	Geen aanleiding tot aanpassing
Flexibiliteit	116	Bij het proces dat vereist is bij beperkte aanpassingen van de rode contour pleit indiener voor ruimere mogelijkheden in het gehele landelijk gebied voor projecten die een ruimtelijke kwaliteitsverbetering met zich brengen. Indiener vraagt om voor het gehele landelijk gebied meer flexibiliteit en een bredere afwegingsmogelijkheid.	De regelgeving voor het landelijk gebied beoogt een verantwoorde mix te bieden van duidelijke regels die zien op beperking van de verstedelijking en behoud van de kwaliteiten, maar ook voldoende afwijkingmogelijkheden om maatwerk mogelijk te maken. Die mogelijkheden worden bij deze herijking verder verruimd. De zienswijze maakt niet duidelijk op welke punten de PRV knellend is.	Geen aanleiding tot aanpassing

7.1 Algemene beleidslijn landelijk gebied: Verstedelijkingsverbod

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
PRV 3.1: verstedelijkingsverbod	089	Het is onjuist dat in de PRV op de plankaart de bestemming van Birkstraat 136a te Soest is aangeduid als Wonen hoewel deze is vernietigd bij uitspraak van de Afdeling, omdat de uitzondering op het verstedelijkingsverbod niet in de tekst van de PRV was opgenomen, maar in de toelichting. Dit dient dus te worden hersteld.	In of bij de PRV zijn geen uitspraken gedaan over de concrete casus waarop indiener doelt. Wel is de constatering juist, dat bij deze herijking is besloten om de mogelijkheid om in uitzonderingsgevallen legalisering van bestaande situaties mogelijk te maken, niet slechts in de toelichting, maar ook in de regels zelf te vermelden. Deze mogelijkheid is geen	Geen aanleiding tot aanpassing

			vrijbrief voor gemeenten om tot legalisatie over te gaan. Er moet afdoende worden aangetoond, dat handhaving niet mogelijk is én de ten opzichte van het bestemmingsplan nieuwe functie moet passen in een goede ruimtelijke ordening. Ook blijven de overige regels uit de PRV (niet zijnde het verstedelijkingsverbod) gelden, zoals die welke gericht zijn op bescherming van het landschap. Die beoordeling is dan verder aan de gemeente. Dat geldt dus ook voor deze concrete casus, mocht de gemeente alsnog tot legalisering willen overgaan.	
Kernrand-activiteiten	098	PRV 3.1, toelichting. In het tweede lid, de laatste zin. Graag hier toevoegen: 'of met behoud van ruimtelijke kwaliteit in geval van kernrandactiviteiten.'	De betreffende zin in de toelichting spreekt van "nieuwe stedelijke functies in samenhang met verhoging van de ruimtelijke kwaliteit". Die passage is van toepassing op artikel 3.5, lid 2 (kernrandzones) en op andere in hoofdstuk 3 van de PRV genoemde uitzonderingen. Er is geen aanleiding om kernrandzones specifiek te noemen.	Geen aanleiding tot aanpassing
Ontheffing	109	In tegenstelling tot de geldende PRV en de belofte van de provincie vermeld op pagina 28 van de PRS (herijking 2016), neemt de provincie met behulp van artikel 3.1 in de ogen van de indiener wel degelijk een ontheffingsinstrumentarium op. Door in beginsel bepaalde ruimtelijke ontwikkelingen uit te sluiten via een verbodsbepaling, en dit ook uit te dragen, verlegt de provincie het accent van de PRV van ontwikkeling terug naar toetsing. Een toetsing die in de praktijk grotendeels niet toepasbaar blijkt omdat een eenduidige en uitputtende definitie van verstedelijking ontbreekt.	Het verstedelijkingsverbod voor het buitengebied uit artikel 3.1 staat ook in de PRV van 2013 centraal. Alleen is dit verbod, met de daarop geldende uitzonderingen, nu duidelijker in de indeling en formulering van de PRV tot uitdrukking gebracht. In formele zin is dit geen ontheffingsinstrumentarium. De uitzonderingen op het verstedelijkingsverbod zijn niet gebonden aan een provinciale toestemming. De genoemde uitzonderingen bieden gemeenten ruimte voor nieuwe stedelijke ontwikkelingen, vaak in ruil voor extra ruimtelijke kwaliteit. Die speelruimte is, bijvoorbeeld bij functiewijziging op agrarische percelen, nog verder verruimd.	Geen aanleiding tot aanpassing
Verbod op verstedelijking	109	Het verstedelijkingsverbod zal niet bijdragen aan de vergroting van de inzichtelijkheid, voorspelbaarheid en het gebruiksgemak omdat de definitie van verstedelijking afwijkt van andere wetgeving en ruimte laat voor een restcategorie van mogelijke verstedelijking. Door het gebruik van de zinssnede "in ieder geval" blijft er een onbenoemde restcategorie voor verstedelijking bestaan.	Wij hebben beoogd de definitie van verstedelijking te verduidelijken, door aan te geven welke functies daar wel, en welke niet onder vallen. Daarbij heeft ook afstemming plaatsgevonden met wetteksten en jurisprudentie, bijvoorbeeld die in het kader van de Ladder voor duurzame verstedelijking. Bij de term verstedelijking denkt men vooral aan woningen, bedrijven en kantoren. Deze categorieën	Aanpassen H PRV artikel 3.1 door verder verduidelijken van het begrip "stedelijke functies", voor in ieder geval 'voorzieningen voor energieproductie'.

		<p>Opvallend is dat bij de begripsomschrijving niet is aangesloten bij artikel 1.1.1 lid 1 onder i van het Besluit ruimtelijke ordening.</p> <p>Voorbeelden van verschillen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - in begripsomschrijving zijn stedelijke voorzieningen en kernrandactiviteiten toegevoegd. - Bedrijventerreinen worden in begripsomschrijving niet genoemd, terwijl (in artikel 3.16 van de PRV) wel afwijking verleend moet worden. Dit kan ook gezegd worden van ontwikkelingen op het gebied van duurzame energie, met uitzondering van windenergie. <p>Belangrijker nog is dat de Omgevingswet beoogt een integrale afweging te faciliteren. Dit vereist een flexibel toetsingskader met voldoende bestuurlijke afwegingsruimte voor maatwerkoplossingen. Het opnemen van een verbodsbepaling en het ontbreken van een algemeen afwijkingskader voor nu nog onvoorziene gewenste ruimtelijke ontwikkelingen getuigt wat ons betreft niet van de door u beoogde actieve en flexibele aanpak.</p>	<p>komen zowel in de definitie van artikel 1.1.1 Bro als die van de PRV voor. Verschillen zijn er vooral in de categorie "overig". Het Bro spreekt over "andere stedelijke voorzieningen". De PRV 2013 hanteerde een soortgelijk begrip, dat we nu hebben proberen te specificeren.</p> <p>We zullen deze definitie aanscherpen, onder andere voor voorzieningen voor energieproductie die zoals indiener terecht aangeeft niet duidelijk in de definitie zijn benoemd.</p> <p>Flexibiliteit moet worden bereikt door expliciete speelruimte in eenduidig geformuleerde regels. Mét een tegenprestatie is maatwerk mogelijk. Dat is ook uitgangspunt van de PRV en een verantwoord uitgangspunt voor plannen onder de Omgevingswet.</p>	
Bestaande stedelijke functie	109	Definitie ontbreekt van: bestaand stedelijk functie, anders dan wonen. Is iets bestaand als het aanwezig is of als het daadwerkelijk bestemd is?	De regels van de verordening richten zich op bestemmingen en regels in bestemmingsplannen. Ook daar waar naar bestaande situaties wordt verwezen, wordt de bestaande bestemde situatie bedoeld, tenzij expliciet is aangegeven dat de fysiek aanwezige situatie wordt bedoeld. Dit zal duidelijker in de definitie tot uitdrukking worden gebracht.	Aanpassen H PRV door aan te geven dat met reeds gevestigde functies de vigerende bestemmingen worden bedoeld. Daar waar in de PRV wordt verwezen naar de fysiek bestaande situatie (bijvoorbeeld art. 3.7) dit expliciet vermelden.

7.1 Algemene beleidslijn landelijk gebied: VAB

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
VAB's en experimenterartikel	032, 058	Regio FoodValley heeft samen met regio Amersfoort de transitie-opgave voor de VAB's opgepakt en hiervoor een aanpak uitgewerkt. Indiener wil hiervoor graag gebruik maken van het experimenterartikel (032).	De voorgestelde aanpak voorziet in nadere analyse van de problematiek, optimalisering van de inzet van instrumenten, zo nodig met verplaatsing van bouw mogelijkheden naar betere locaties en waar nodig inzetten van nieuwe, experimentele	Geen aanleiding tot aanpassing

		De inhoud van de beleidslijn landelijk gebied zou moeten worden afgestemd op het pamflet van de Regio FoodValley (058).	werkwijzen. Wij ondersteunen de regio graag bij het nader onderzoeken van de problematiek en de optimale inzet van bestaande instrumenten in lijn met de PRV. Mochten daarnaast toch nog nieuwe instrumenten nodig blijken, dan kan een (uitgewerkt) verzoek tot toepassing van de experimentenregeling worden gedaan.	
VAB's en experimenteerartikel	043	Indiener juicht mogelijkheid toe om voor de aanpak van leegstand de experimenteerregeling te gebruiken. Onduidelijk is hoe de procedure voor de aanwijzing van een experimenteergebied is.	De H PRV voorziet in de mogelijkheid dat GS een gebied met experimenteerruimte aanwijzen, als met de betrokken gemeente(n) een gezamenlijk kader en werkwijze is vastgesteld. Na zo'n aanwijzing zal een extra bijlage bij de PRV worden opgenomen. De eerste stap voor de aanwijzing is dus de opstelling van zo'n gezamenlijk kader. Overleg daarover is altijd mogelijk. Het lijkt echter zinvol om eerst gezamenlijk te bezien of de bestaande PRV-regels wel zo knellend zijn, dat een experiment gewenst blijkt. Wij stimuleren een gezamenlijke aanpak van de problematiek op gebiedsniveau.	Geen aanleiding tot aanpassing
VAB's en experimenteerartikel	114	Indiener heeft samen met de gemeenten Houten en Bunnik een ontwerp-omgevingsvisie gepubliceerd, waarin onder andere een beleid voor VAB's is verwoord. Indiener ziet daarvoor graag de experimenteerregeling toegepast. De in de ontwerp-omgevingsvisie voorgestelde regeling voorziet in een regeling, waarbij (inhoud van) de bestaande bebouwing op VAB's volledig voor een nieuwe functie mag wordt benut, als dit bijdraagt aan de economische vitaliteit, "reageert op" omgevingskwaliteiten en via een maatwerktraject met omwonenden is afgestemd.	Voor experimenteerregeling, zie antwoord op zienswijze 043 hierboven. Inhoudelijk staat wij vooralsnog kritisch tegenover uw voorstel, omdat er geen sprake lijkt van een stimulans om het overschot aan agrarische bebouwing in het buitengebied, dat ook in deze gemeenten zal groeien, te slopen. Daarnaast zien we onvoldoende garantie, dat deze benadering ook daadwerkelijk bijdraagt aan de gebiedskwaliteiten en niet slechts van inpassing van initiatieven in de omgeving. Het voorstel houdt een risico in op onevenredige verstedelijking van het landelijk gebied en verkleint mogelijk draagvlak voor gewenste herontwikkeling van binnenstedelijke functies. Een uitwerking van het voorstel van de gemeenten waarin deze bezwaren en risico's worden weggenomen kan de basis zijn voor toepassing van de experimenteerregeling en een gemeenschappelijk beoordelingskader.	Geen aanleiding tot aanpassing.

VAB's en experimenterartikel	134	Indiener is blij dat de experimenteerregeling ook op de aanpak van VAB's kan worden toegepast en pleit ervoor ook een interprovinciale aanpak mogelijk te maken, als dit bijdraagt aan de ruimtelijke kwaliteit.	Wij delen de mening van de gemeente dat provinciegrenzen het streven naar ruimtelijke kwaliteit niet in de weg zou mogen staan. Wij stimuleren de samenwerking over de provinciegrenzen daarom graag. Oplossingen zullen dan wel binnen de regels van beide provincies moeten passen, maar daar is toepassing van de experimenteerregeling wellicht niet voor nodig. Binnen de Utrechtse regels is vaak maatwerk mogelijk in ruil voor extra kwaliteit, ook net over de grens.	Geen aanleiding tot aanpassing
Instemming met VAB-beleid	053	Positief over de toegenomen flexibiliteit in de regelingen rond VAB en de mogelijkheden om ook voor nevenactiviteiten (bescheiden) bebouwing te kunnen toevoegen.	Wij danken u voor deze adhesiebetuiging.	Geen aanleiding tot aanpassing
Koppelen groei en sloop	053	Het voornemen van de provincie om te onderzoeken of, in het kader van een regionale aanpak, het zinvol en haalbaar is de groei van agrarische bedrijfsbebouwing te koppelen aan een sloopverplichting voor bedrijfsbebouwing elders, is nog niet vertaald naar de PRV. Indiener zou dat ook een slecht idee vinden, omdat dit een gezonde bedrijfsbebouwing in de weg staat.	Dit voornemen is ingegeven door de ernst van de leegstands-problematiek en door het gegeven dat de totale hoeveelheid bedrijfsbebouwing in Nederland / de provincie nog steeds toeneemt terwijl de totale behoefte aan bedrijfsbebouwing gelijk blijft of daalt. In andere provincies wordt hierover ook nagedacht. De economische haalbaarheid is natuurlijk mede bepalend. Van vertaling naar de PRV zal vooralsnog geen sprake zijn.	Geen aanleiding tot aanpassing

7.1 Algemene beleidslijn landelijk gebied: stedelijke functies in landelijk gebied

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Stedelijke functies in landelijk gebied	041	De PRV staat groei van stedelijke functies toe, bij economische noodzaak ook meer. Hanteer bij afwijken van maximale uitbreiding van 20% voor uitbreiding van stedelijke functies in het landelijk gebied niet alleen economische noodzaak als afweging, maar ook impact op landschap en aandacht voor duurzame energie en klimaatadaptatie.	Bij uitbreidingen van stedelijke functies, zowel beneden als boven de 20%, geldt artikel 1.8 (in het bijzonder lid 2, dat onevenredige aantasting verbiedt). Artikel 1.13 vraagt voorts aandacht voor overstromingsrisico's. Mogelijkheden voor duurzame energie biedt de PRV ook. Het vragen van een extra tegenprestatie op deze terreinen zou een verzwaring van het huidige beleid betekenen. Wij zien daarvoor geen aanleiding.	Geen aanleiding tot aanpassing

	053	In par. 7.1 is aangegeven, dat de provincie wil toestaan dat bij agrarische bedrijven die een woonbestemming hebben gekregen, de bedrijfsgebouwen herbouwd mogen worden mits 50% gesloopt wordt. Dit staat niet in de PRV.	In de H PRS staat dat de provincie een dergelijke regel op gemeentelijk niveau toejuicht, niet dat zij dit wil toestaan. Dat hoeft niet, omdat in gevallen als deze geen sloopverplichting geldt op basis van de PRV. Normaalgesproken valt de voormalige bedrijfsbebouwing na bestemmingswijziging onder het overgangsrecht. Het is aan gemeente om te bepalen hoe onder dit overgangsrecht met herbouwmogelijkheden (voor bijgebouwen!) wordt omgegaan.	Geen aanleiding tot aanpassing
	093	Er is een spanningsveld tussen 'behoud door ontwikkeling' van het agrarisch cultuurlandschap en 'uitbreiding van de bouwmogelijkheden met maximaal 20% van het bestaande oppervlak is zonder meer mogelijk voor stedelijke functies in het landelijk gebied'. Laat de kwantitatieve normen los en stel hiervoor in de plaats kwalitatieve normen, waarbij de mogelijkheden voor uitbreiding afhankelijk zijn van het draagvermogen van het landschap.	De PRV voorziet in de mogelijkheid van uitbreiding van bestaande niet-agrarische bedrijven in het buitengebied tot 20%, maar dit is geen mogelijkheid "zonder meer". Een gemeente zal bij het honoreren van een dergelijke uitbreidingsruimte ook andere PRV regels in acht moeten nemen, zoals die welke zien op bescherming van het landschap. Zie ook reactie bij zienswijze 041.	Geen aanleiding tot aanpassing

7.1 Algemene beleidslijn landelijk gebied: rood voor groen

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Rood voor groen en groene contour	068	Bij rood voor groen in groene-contourgebieden moet rekening gehouden worden met bestaande kwaliteiten en beoogde natuurdoeltypen.	Wij onderschrijven dit standpunt volledig. Wij bieden daarom flexibiliteit om het noodzakelijke rood op minder kwetsbare plekken te realiseren en stimuleren nieuw groen dat is gebaseerd op natuurdoeltypen van het Natuurbeheerplan.	Geen aanleiding tot aanpassing
Rood voor groen	098	Het begrip 'rood voor groen' is niet opgenomen in de algemene bepalingen (PRV art 1.1).	Wij zien geen aanleiding voor een dergelijke begripsomschrijving omdat dit begrip in de regels voor de PRV niet voorkomt. Daar waar stedelijke ontwikkelingen in ruil voor aanvullende kwaliteit mogelijk zijn is dit steeds specifiek omschreven.	Geen aanleiding tot aanpassing
	101	Er is meer duidelijkheid nodig rondom het 'Rood voor Groeninstrumentarium'. Is dit uitsluitend inzetbaar voor ontwikkelingen of ook mogelijk voor het genereren van beheermiddelen? Dit speelt in het kader van de Rods-gebieden. Hier is het toevoegen van "rode" functies soms nodig, bijvoorbeeld voor partijen als natuurmonumenten, om financiën te	Het rood voor groen staan wij uitsluitend toe voor de groene contour en RodS, waarbij het groen gezien wordt als nieuw in te richten natuur of recreatie. Het beheer van de nieuwe natuur of recreatie dient de eerste jaren betaald te worden uit het nieuwe rood, daarna komt het beheer in geval van natuur in aanmerking voor SNL-subsidie, als het voldoet aan de criteria daarvan. In het geval van RodS-gebieden, is hier beleid en	Geen aanleiding tot aanpassing

		kunnen genereren voor het beheer en de inrichting van recreatie- en groengebieden.	regelgeving voor de recreatiezone relevant (art. 3.13 PRV). Hier is enige verstedelijking toegestaan, indien dit bijdraagt aan de realisering en duurzame instandhouding van bovenlokale recreatievoorzieningen. Bij die "duurzame instandhouding" kan ook gedacht worden aan de beheerkosten.	
--	--	--	--	--

7.1 Algemene beleidslijn landelijk gebied: Ruimte voor Ruimte

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Verruiming ruimte voor ruimte regeling	068	Indiener constateert dat de regeling nog verder verruimd wordt, om extra kwaliteit mogelijk te maken. In de praktijk leidt ruimte voor ruimte echter lang niet altijd tot extra kwaliteit en wordt de regeling ook soms oneigenlijk toegepast. De regeling zou eerst verder moeten worden geëvalueerd, voor tot verruiming wordt overgegaan.	Wij delen niet de mening dat de regeling soms ook oneigenlijk wordt gebruikt, maar erkennen wel, dat de resultaten tot nu toe (vanaf circa 2000) niet altijd de gewenste kwaliteit hebben opgeleverd. Daarbij moet wel onderscheid worden gemaakt tussen kwaliteitswinst op bovenlokale schaal in de vorm van ontstening (die was er altijd) en de kwaliteitsaspecten op plaatselijke schaal bij herinrichting van het erf. Dat tweede kwaliteitsaspect zien wij primair als gemeentelijke verantwoordelijkheid, maar wij stimuleren deze kwaliteit wel via inzet van de Ervenconsulent. Dat heeft ook zichtbaar resultaat opgeleverd. Wij willen ruimte voor ruimte daarom blijvend, en flexibel inzetten. Evaluatie koppelen wij aan onderzoek naar de ruimtelijke opgave die de vrijkomende agrarische bebouwing met zich mee brengt.	Geen aanleiding tot aanpassing
	084, 100	Indiener verzoekt om meer flexibiliteit bij ruimte voor ruimte dan de huidige aanpassingen bieden. Bij voorbeeld waar het gaat om het splitsen van woningen. Ga bij deze regeling niet primair uit van daadwerkelijk te slopen gebouwen, maar van de in bestemmingsplannen en vergunningen geboden ontwikkelmogelijkheden, waarbij de ruimtelijke kwaliteit leidend is (084). De regeling en ook de verruiming daarvan wordt gewaardeerd, maar een verdere verruiming is wenselijk: meer mogelijkheden voor woningsplitsing en rekening houden met nog niet gerealiseerde bebouwingsmogelijkheden (100).	Wij zien geen aanleiding voor een dergelijke verruiming. Splitsing van een bestaande boerderij met aangebouwd bedrijfsgebouw is al mogelijk. De ruimte voor ruimteregeling is primair bedoeld om sloop van bestaande bebouwing te faciliteren en zo de ruimtelijke kwaliteit van het buitengebied te verbeteren. Niet gerealiseerde bebouwing vormt na agrarische bedrijfsbeëindiging geen deel van de ruimtelijke opgave; de bestemming moet immers sowieso worden gewijzigd als slechts woongebruik overblijft.	Geen aanleiding tot aanpassing

7.1 Algemene beleidslijn landelijk gebied: PRV

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
PRV 3.3: Bebouwings- enclaves en – linten	047	Volgens artikel 3.3 zou verstedelijking kunnen plaatsvinden op agrarische percelen grenzend aan de weg van het bouwlint. Maar het streekeigen open karakter wordt dan aangetast. Verstedelijking moet, onder voorwaarde van verhoging van ruimtelijke kwaliteit, alleen toegestaan worden op een bestaand bouwperceel. Uitzondering zou kunnen zijn dat elders in het bouwlint het doorzicht wordt vergroot als gevolg van ontstedelijking.	Volgens dit artikel is verstedelijking alleen mogelijk indien dit gepaard gaat met verhoging van de ruimtelijke kwaliteit. In de bebouwingslinten van de Lopikerwaard is het behoud van doorzichten inderdaad belangrijk voor de beleving van het landschap. Wij gaan er van uit, dat de gemeente deze kwaliteit meeweegt bij toepassing van deze regel. Wij zien geen aanleiding de regel aan te passen.	Geen aanleiding tot aanpassing
PRV 3.6: bestaande stedelijke functies, anders dan wonen	047	Uitbreidingen van bedrijfsgebouwen en –percelen in het landelijk gebied leidt tot een ongelijk speelveld. Omdat de provincie uitbreiding van een bedrijventerrein niet toestaat, krijgt een op een bedrijventerrein gehuisvest bedrijf, dat om economische reden moet uitbreiden, minder medewerking dan een bedrijf in landelijk gebied.	Voor individueel gevestigde bedrijven achten wij het niet redelijk deze bedrijven op slot te zetten vanwege hun ligging in het landelijk gebied. Om die reden is hier een uitbreiding van 20% mogelijk. De gemeente regelt uitbreiding van bedrijven in stedelijk gebied.	Geen aanleiding tot aanpassing
PRV 3.6: bestaande stedelijke functies, anders dan wonen	058	De eis in lid2 van artikel 3.6, dat geen toename mag plaatsvinden van de invloed om de omgeving. Dit kan maatwerk gericht op ruimtelijke kwaliteit en met een maatschappelijke meerwaarde blokkeren. Indiener stelt een alternatieve tekst voor die slechts een brede afweging voorschrijft.	De voorwaarde, dat de functiewijziging naar aard en omvang niet mag leiden tot een toename van de invloed op de omgeving vinden wij belangrijk en kan niet slechts door een brede beoordeling zonder garantie op een goed resultaat worden vervangen. Die brede beoordeling spreekt immers vanzelf. Wij hebben echter niet beoogd te zeggen, dat geen enkele vorm van toename van die invloed (op deelaspecten) mag plaatsvinden, ook niet als daar extra ruimtelijke kwaliteit tegenover staat. Als de balans van de gezamenlijke ruimtelijke aspecten positief is, moet de functie-wijziging mogelijk zijn. Wij verduidelijken regel en toelichting op dit punt.	Aanpassen H PRV door artikel 3.6 te verduidelijken ten aanzien van de invloed van een ontwikkeling op de omgeving.
PRV 3.6: bestaande stedelijke functies, anders dan wonen	114	In lid2 van artikel 3.6 staat dat afwijking van de maximale uitbreiding mogelijk is mits er sprake is van economische noodzaak. Indiener vreest dat via 'economische noodzakelijkheden' onwenselijke gevolgen qua ruimtelijke ordening, milieu en gezondheid kunnen optreden. Een bredere, meer integrale benadering is gewenst.	Het criterium van de "economische noodzaak" geldt bij beoordeling van uitbreidingsplannen van bedrijven altijd naast de andere criteria uit de PRV. Daarnaast zal de gemeente altijd criteria moeten meewegen die relevant zijn in het kader van een goede ruimtelijke ordening. Voor onwenselijke gevolgen hoeft daarom niet te worden gevreesd.	Geen aanleiding tot aanpassing

PRV 3.6 bestaande stedelijke functies, anders dan wonen en 3.7: functie- wijziging	047	Volgens art. 3.7 is het provinciaal beleid ontstedelijking in het landelijk gebied (50% sloop). Vervolgens mag het daarna gevestigde bedrijf volgens art 3.6 weer 20% van de bebouwing uitbreiden. Na tien jaar komt er een nieuw bestemmingsplan en mag het bedrijf weer 20% uitbreiden. Op den duur verstedelijkt het dan weer. De vestiging van een bedrijf op een voormalig agrarisch bouwperceel zou alleen mogelijk moeten zijn onder de conditie dat uitbreiding van de huisvesting daar niet wordt toegestaan. Doorwerking van artikel 3.6 zou dan niet in een bestemmingsplan mogen voorkomen.	Voor individueel gevestigde bedrijven achten wij het niet redelijk deze bedrijven op slot te zetten als zij in het verleden één keer van een uitbreidingsmogelijkheid gebruik hebben gemaakt. Dat betekent niet, dat een bedrijf bij bestemmingsplan-herziening standaard een nieuwe uitbreidingsmogelijkheid moet krijgen. De ruimtelijke aanvaardbaarheid van zo'n uitbreiding is bepalend. De afweging daarvan is aan de gemeente, maar zij zal provinciale belangen, zoals kwaliteit van het landschap, daarbij nadrukkelijk moeten meewegen. Het betreffende artikel is overigens niet gewijzigd met deze herijking.	Geen aanleiding tot aanpassing
PRV 3.7: functie- wijziging	043, 058, 104	Is bij Artikel 3.7. lid 2 in de opsomming onder b bewust gekozen voor het woord "en"? Het lijkt niet de bedoeling dat altijd sprake moet zijn van de combinatie van de verschillende punten, moet het niet zijn: "of"?	De opmerking van indiener is terecht. De tekst zal worden aangepast.	Aanpassing H PRV door in artikel 3.7, lid 2 onder b 'en' te vervangen door 'of'.
PRV 3.7: functie- wijziging	047	Volgens lid 2 vervalt de eis van 50% sloop als een bedrijf zich vestigt dat vanwege haar werkzaamheden met zwaar rijdend materieel zich voornamelijk richt op het landelijk gebied. Feitelijk gaat het hier om loonwerkbedrijven. De ervaring leert dat dergelijke bedrijven veel overlast kunnen veroorzaken in het landelijk gebied. De omvang neemt vaak toe en daarmee ook het ruimtebeslag (20% regel en economische noodzaak i.v.m. met concurrentie van nieuwe toetreders in voormalige agrarische gebouwen). Feitelijk moeten deze bedrijven verplaatst worden naar het bedrijventerrein, wat wordt bemoeilijkt door het verbod op uitbreiding hiervan terwijl dat een grote bijdrage kan leveren aan ruimtelijke kwaliteit.	Het gaat hier om bedrijven die overal overlast <i>kunnen</i> bezorgen, door de aard van het rijden materieel. Vestiging op een bedrijventerrein heeft ook onze voorkeur, maar dat levert soms problemen op wanneer dit materieel daarvoor door stedelijk gebied moet rijden. Wij maken daarom de vestiging op geschikte locaties in het buitengebied mogelijk. Het beoordelen van die geschiktheid en het voorkómen van overlast is een gemeentelijke verantwoordelijkheid. Hetzelfde geldt voor de beoordeling van uitbreidingsplannen van bestaande bedrijven. De PRV vormt dus zeker geen vrijbrief voor vestiging.	Geen aanleiding tot aanpassing
PRV 3.7: functie- wijziging	058	Artikel 3.7, lid 2 onder b onder 1: nieuwe bebouwing ter vervanging van bestaande bebouwing mag alleen bij een woonzorgvoorziening. Dit is beperkend. Stel dat in de voormalige agrarische bebouwing een recreatieve functie komt en de bestaande	Het is inderdaad niet logisch, dat die herbouwmogelijkheden bij de ene toegestane functie wel, bij de andere niet zijn vermeld. Wij zullen dit aanvullen en verduidelijken.	Aanpassen H PRV door artikel 3.7, lid 2 aan te passen voor herbouwmogelijkheden binnen het bestaande oppervlak.

		bebouwing die mag blijven staan erg slecht is; mogen die opstallen dan alleen verbouwd worden of ook vervangen worden door nieuwbouw?		
PRV 3.7: functie-wijziging	058	Tussen 3.7 lid 2, onder a tot en met d ontbreekt het woordje “en” op een paar plaatsen.	Van ontbrekende woordjes “en” op de genoemde plaatsen is naar onze mening geen sprake.	Geen aanleiding tot aanpassing
PRV 3.7: functie-wijziging	098	Graag in PRV art 3.7 toevoegen dat er ook moet worden aangetoond dat er een significante bijdrage voor wat betreft duurzaamheid is.	Artikel 3.7 biedt mogelijkheden voor functiewijziging, waarbij van de in het artikel genoemde sloopnormen kan worden afgeweken, indien sprake is van aanvullende ruimtelijke kwaliteit. In de toelichting zijn daar voorbeelden van gegeven, maar dit is geen uitputtende lijst. Bijdragen aan duurzaamheid kan hierbij passen, als de gemeente daarvoor kiest. Wel is het van belang de doelstelling in een ruimtelijk plan voldoende concreet, meetbaar en ruimtelijk relevant te maken.	Geen aanleiding tot aanpassing
PRV 3.7: functie-wijziging	126	Het zou interessant zijn als ten aanzien van de sloopeis bij functiewijziging ook significante bijdrage aan duurzaamheid een uitzonderingsgrond is.	De regel geeft aan, dat afwijking van de norm van 50% mogelijk is bij de realisering van extra ruimtelijke kwaliteit. In de toelichting zijn daar voorbeelden van gegeven, maar dit is geen uitputtende lijst. Bijdragen aan de duurzaamheid kan hierbij passen, als de gemeente daarvoor kiest. Wel is het daarbij van belang deze doelstelling in een ruimtelijk plan voldoende concreet, meetbaar en ruimtelijk relevant te maken.	Geen aanleiding tot aanpassing
PRV 3.7: functie-wijziging	151	Functiewijziging is alleen mogelijk als het bedrijf niet optimaal gesitueerd en uitgerust voor de grondgebonden landbouw ligt. De gemeente kan echter niet beïnvloeden dat het perceel voor een agrarische functie behouden blijft.	Wij bestrijden de stelling, dat de gemeente niet kan beïnvloeden dat een perceel voor een agrarische functie behouden blijft. De gemeente kan niet bepalen aan wie een perceel verkocht wordt, maar de gemeente kan wel een drempel opwerpen om de agrarische bestemming te veranderen. Verschillende gemeenten hebben zo'n drempel in hun bestemmingsplannen staan.	Geen aanleiding tot aanpassing
	138	De PRV lijkt aan de gemeenten de nodige ruimte te bieden, compliment daarvoor. Het is goed dat het strikte verstedelijkingsverbod kan worden doorbroken.	Wij danken u voor dit compliment. De mogelijkheden voor maatwerk zijn bij deze herijking verruimd met een aantal afwijkingsmogelijkheden. Beperking van verstedelijking en behoud van kwaliteit in het landelijk gebied blijft echter het uitgangspunt.	Geen aanleiding tot aanpassing

7.2 Kernrandzone: begrippen

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Proportionaliteit	041, 053, 084	Het begrip proportionaliteit roept vragen op. Hoe bepaal je dat en wie bepaalt dat? Werk dit begrip nader uit en geef aan hoe deze toetsing op proportionaliteit gaat plaatsvinden (041). Voor grotere ontwikkelingen blijft een realistische verhouding tussen de gewenste ruimtelijke kwaliteit en de economische drager van de gebiedsontwikkeling belangrijk (053). Onderbouwing van "verbetering van ruimtelijke kwaliteit" blijft een enigszins arbitraire afweging (084).	Een proportionele en uitvoerbare verhouding tussen kwaliteitsversterking en verstedelijking vormt bij ieder planinitiatief een nadrukkelijke randvoorwaarde, zowel de kleine als de grote. Wij onderkennen dat het een uitdaging is om in de kernrandzone te komen tot een redelijke verhouding tussen de mate van verstedelijking en kwaliteitsversterking. In de Handreiking Kernrandzones worden hiervoor verschillende methodieken beschreven, die gericht kunnen worden toegepast. Evident hierbij is, dat het om maatwerk gaat waar lokale omstandigheden, maar ook lokaal bestuurlijke keuzes een rol spelen. De Handreiking is een dynamisch product, dat mede op basis van nadere inzichten en opgedane ervaringen regelmatig wordt geüpdatet. In dat kader blijven wij ook onderzoek doen naar de verdeelsleutel bij het bepalen van proportionaliteit. De Handreiking bevat ook verwijzingen naar opgestelde visies met het gehanteerde wegingsinstrumentarium.	Geen aanleiding tot aanpassing
Zeer bescheiden ontwikkelingen	098, 116	Indiener heeft begrepen dat 'zeer bescheiden ontwikkelingen' buiten de rode contour mogelijk zijn zonder integrale visie, mits de kwaliteit daarmee wordt versterkt. Indiener juicht extra flexibiliteit toe, maar vraagt zich wel af waar de grens van een 'zeer bescheiden ontwikkeling' ligt en hoe die 'versterking van kwaliteit' wordt gemeten. Het is indiener ook niet duidelijk waar deze flexibiliteit is opgenomen in de PRV (098). In de praktijk moet blijken of de ontwikkelingen ook daadwerkelijk eenvoudiger tot stand kunnen komen nadat het beleid rondom kleinschalige ontwikkelingen in de kernrandzones versoepeld is. Onderbouwing van 'verbetering van ruimtelijke kwaliteit' blijft een enigszins arbitraire afweging (116).	Het vereiste van een integrale visie is in de -Herijking van de PRV komen te vervallen. De ruimtelijke onderbouwing dient nu in de bestemmingsplantoelichting te worden opgenomen. Afhankelijk van de aard en omvang van de beoogde ontwikkeling wordt daarbij een groter gebied in ogenschouw genomen. De uitzondering, die voor 'zeer bescheiden ontwikkelingen' in de geldende PRV wordt gemaakt, is daarmee ook komen te vervallen. Voor het meten van kwaliteitsversterking staan helaas geen objectieve, exacte criteria ter beschikking. In de Handreiking Kernrandzones zijn wel enkele methodieken beschreven hoe hier grip op te krijgen. Voorts zijn hierin verwijzingen opgenomen naar reeds opgestelde visies met de daarin gehanteerde wegingsinstrumenten. De Handreiking wordt regelmatig herzien. Mocht een meer eenvoudige "sleutel" worden ontwikkeld om proportionaliteit tussen kwaliteitsversterking en verstedelijking te meten, dan zal die hierin uiteraard worden meegenomen.	Geen aanleiding tot aanpassing

Ruimtelijke kwaliteit	098	Wat wordt verstaan onder het begrip 'ruimtelijke kwaliteit'. Rommeligheid van het gebied kan ook beschouwd worden als kwaliteit.	In de Handreiking Kernrandzones is een opsomming van mogelijke invalshoeken gegeven om de ruimtelijke kwaliteit te beschrijven. Rommeligheid kan in sommige gebieden inderdaad onderdeel daarvan zijn. Zo'n beeld zien wij het liefst onderschreven door alle partijen.	Geen aanleiding tot aanpassing
Rol provincie	101	Indiener vindt het positief dat het beleid voor kernrandzones in beweging is. De voorgestelde denkrichting over de verhouding tussen proportionaliteit van verbetering ruimtelijke kwaliteit in relatie tot overschrijding rode contour wordt onderschreven. Er is meer flexibiliteit gewenst en een bredere afweging vereist. De kernrandzonevisie is een moeilijk hanteerbaar instrument. Wanneer het gaat om ontwikkelingen van een beperkte omvang, zijn de plankosten nauwelijks in verhouding tot de opbrengst van de voorgenomen ontwikkeling. Bovendien is het opstellen van een kernrandzonevisie tijdrovend, kostenverhogend en werkt het belemmerend bij het anticiperen op initiatieven. De kernen in de regio Utrecht liggen zo dicht bij elkaar dat de ontwikkeling van de kernrandzones vaak van invloed zijn op de ruimtelijke kwaliteit van buurgemeenten. Wordt afstemming als vanzelfsprekend beschouwd of heeft de provincie hier een rol in?	In plaats van het vereiste van een integrale visie voor ieder planinitiatief verwachten wij nu een brede onderbouwing in de bestemmingsplantoelichting. Bij kleine initiatieven zal dit beperkt kunnen blijven tot het plangebied en de directe omgeving. Bij grotere ontwikkelingen zal de context met een groter omringend gebied in beeld gebracht moeten worden. Hierbij kan het opstellen van een integrale visie een waardevol hulpmiddel vormen. Wij gaan ervan uit dat hiermee meer evenwicht is gebracht in te maken plankosten en plantijd enerzijds en de aard en omvang van de ontwikkeling anderzijds. Overigens betekent deze aanpassing niet dat het rode contouren-beleid daarmee wordt aangepast. Als het planinitiatief gemeentegrenzen overschrijdt, dan wel de kwaliteitsversterking intergemeentelijke structuren betreft, dan ligt onderlinge afstemming uiteraard in de rede om te komen tot een zorgvuldige integrale ruimtelijke afweging. Wij beschouwen dit als de primaire verantwoordelijkheid van de gemeente, die het initiatief neemt.	Geen aanleiding tot aanpassing
Stadsrand-activiteiten	109	In de toelichting van het begrip kernrandzone spreekt de provincie over stadsrandactiviteiten. Dit begrip komt in de overige stukken nergens meer voor. De definitie is in de herijkte PRV komen te vervallen. Indiener is blij met de vereenvoudiging van bepalingen met betrekking tot de kernrandzone zoals opgenomen in artikel 3.5 PRV.	Dit betreft een omissie, omdat ook hier het begrip 'stadsrandactiviteiten' vervangen had moeten zijn door 'kernrandactiviteiten'. Het doet ons deugd dat u tevreden bent met de voorgestelde wijziging inzake de eis van ruimtelijke onderbouwing	Aanpassen H PRV artikel 3.5 door in de toelichting te spreken over 'kernrandactiviteiten' i.p.v. 'stadsrandactiviteiten'.
	144	Indiener is van mening dat kernrandzones, doordat ze o.a. bedoeld zijn voor stadsontwikkeling, zorgen voor condities voor verdere aantasting van natuur en cultuurhistorie, zeker bij uitplaatsing uit het stedelijk gebied. Overlast gevende bedrijven e.d. zouden op die manier naar een landelijke omgeving of een	(ad 1, 2 en 3) We hebben als zodanig geen integrale evaluatie uitgevoerd. We hebben diverse kernrandzonevisies begeleid dan wel van afstand gevolgd en uit de opgedane ervaringen bleek het vereiste van een integrale visie gezien kosten en tijdsbeslag belemmerend te werken voor concrete	Geen aanleiding tot aanpassing

		<p>natuurgebied kunnen worden verplaatst. Hiermee wordt de deur open gezet om de rode contouren – weliswaar in bepaalde zin – steeds verder op te rekken. Indiener heeft als vragen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Op welke integrale evaluatie(s) baseert provincie de voornemens t.a.v. kernrandzones? 2. Als er geen evaluatie is uitgevoerd, wordt deze dan alsnog uitgevoerd voordat er tot besluitvorming wordt overgegaan? 3. Als besluitvorming toch doorgaat, zal provincie dan een sterke regie voeren op basis van gedegen integrale inventarisaties om aantasting van omgevingskwaliteiten tegen te gaan? 4. Gaat de provincie in dit verband de toegezegde “Handreiking” voor de gemeenten voor een gebiedsvisie (met toelichtingskader) in de PRV verankeren? 5. Neemt provincie in Handreiking / Handleiding ook op welke zones daaronder vallen en de criteria en normen voor aanwijzing daarvan? 6. Is de provincie van mening, dat juist om ongewenste rode ontwikkelingen in de kernrandzones te voorkomen aldaar niet het “Ja, mits-principe” zou moeten worden toegepast, maar het “nee, tenzij-principe”? 7. Vindt de provincie met ons dat de omgevingskwaliteiten en -waarden van de kernrandzone centraal moeten staan en dat daarom de mogelijkheid tot uitplaatsing, zoals deze is opgenomen in de PRV, art. 4.8, lid 2, onder b, moet vervallen? 8. Vindt de provincie ook dat in art. 4.8, lid 2, onder e alsnog de voorwaarde moet worden opgenomen, dat bij ruimtelijke ontwikkelingen de aanwezige waarden van milieu, natuur, landschap, cultuurhistorie, waterhuishouding en recreatie, niet (onevenredig) mogen worden aangetast en waar mogelijk worden versterkt? 	<p>initiatieven. Voorts bleek uit de juridische toets op onze PRV (zie H1 van de PRS) het visievereiste in de context van een bestemmingsplanherziening uit juridisch oogpunt bezwaarlijk te zijn. We zullen ook de komende tijd vinger aan de pols blijven houden. Omdat het opstellen van een integrale visie wel onmiskenbare voordelen heeft, zullen we dit blijven stimuleren.</p> <p>(ad 4 en 5) We hebben op dit moment een Handreiking Kernrandzones die gemeenten en initiatiefnemers helpt ons beleid te verwezenlijken. We leggen de primaire verantwoordelijkheid daarvoor bij de gemeenten. Het is daarmee niet gepast om een ‘handleiding’ in de PRV te verankeren. Iedere kern beschikt over een kernrandzone. Het is aan gemeenten om te bepalen voor welke delen van deze kernrandzone specifiek beleid wordt toegepast.</p> <p>(ad 6) Wij zijn met reclamant oneens dat het kernrandzonbeleid een ‘Ja, mits-beleid’ betreft. De kernrandzone maakt deel uit van het landelijk gebied en er kan slechts bij uitzondering verstedelijking worden toegestaan. In de aard gaat het dan ook juist meer om ‘Nee, tenzij-beleid’.</p> <p>(ad 7) Alle kernrandactiviteiten kunnen een plek hebben in de kernrandzone met inachtneming van de kwaliteiten van het gebied en daar een bijdrage aan leveren. Overigens zal zijn bedoeld art. 3.5 lid 2.</p> <p>(ad 8) Deze aspecten zijn belangrijk, maar in het belang van een per saldo (grote) kwaliteitswinst kan in specifieke gevallen een afweging worden gemaakt, waarbij de gebiedskwaliteit in de kernrandzone niet leidend is. We nemen dit niet dwingend op. Overigens is in art. 3.5 lid 2d de regel opgenomen, dat omliggende functies niet onevenredig mogen worden geschaad.</p>	
--	--	--	---	--

7.2 Kernrandzone: integrale visie

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Integrale visie	041, 047, 058, 068	<p>Neem als vereiste op dat gemeenten een integrale ontwikkelvisie op moeten stellen voor de kernrandzone (041). De PRS vermeldt niet dat de gemeente eerst een ontwikkelingsvisie voor haar kernrandzones moet ontwikkelen. Dat zou wel moeten gebeuren en wel gericht op de lange termijn. Ook is het gewenst dat een dergelijke ontwikkelingsvisie eerst ter inspraak wordt voorgelegd opdat alle belangengroeperingen daarop kunnen reageren. Hiermee wordt ervoor gezorgd dat ruimtelijke kwaliteit en een evenwichtige belangenafweging voorop staat (047). Het instrumentarium voor de kernrandzone en de vereisten hieraan (waar moet aan worden voldaan, wat moet worden geleverd) moet in verhouding staan tot omvang en impact van de gewenste ontwikkeling. De huidige praktijk vraagt hier om verbetering (058). De eis van een integrale visie (dus feitelijk een 'gebiedsvisie') is vervallen. Het opstellen van een dergelijke integrale visie, voor zover je al bepaalde ontwikkelingen zou moeten willen in het landelijke gebied dat direct aan de steden en dorpen grenst, echter essentieel, aangezien dan juist alles vanuit een breder perspectief kan worden gekeken en juist ook nadrukkelijk aanwezige waarden in kaart kunnen worden gebracht, evenals de mogelijkheden tot een verbetering daarvan te kunnen komen. Zo kan dan rekening houdend met die waarden een raamwerk worden aangegeven en ook bijbehorende spelregels teneinde te waarborgen dat juist met een bepaalde ontwikkeling ook echt de (zo) gewenste kwaliteitsimpuls wordt bereikt (068).</p>	<p>Uit opgedane ervaringen bleek het vereiste van een integrale visie gezien kosten en tijdsbeslag soms belemmerend te werken voor concrete initiatieven. Voorts bleek het eisen van een visie in de PRV, in de context van een bestemmingsplanherziening uit juridisch oogpunt alsnog bezwaarlijk te zijn. Voor ons reden om het opstellen van een integrale visie facultatief te stellen en in de PRV te volstaan met het verlangen van een brede ruimtelijke onderbouwing in het bestemmingsplan. De zwaarte van de onderbouwing is uiteraard afhankelijk van de aard en omvang van de beoogde ontwikkeling. Wij komen hiermee tegemoet aan de belangrijkste bezwaren bij ons kernrandzonebeleid.</p> <p>Het opstellen van een integrale visie voor (grote delen van) de kernrandzone heeft onmiskenbare voordelen (duidelijkheid over koers en gedeelde ambitie, katalysator voor initiatieven, vroegtijdige bestuurlijke overeenstemming e.d.). Daarom zullen wij dit bij gemeenten blijven stimuleren.</p> <p>In de huidige praktijk vormt een concreet planinitiatief vaak de aanleiding om kernrandzonebeleid uit te werken. De aanvaardbaarheid hiervan zal nu moeten blijken uit een stevige ruimtelijke onderbouwing in bestemmingsplantoelichting. Het is evident dat versterking van ruimtelijke kwaliteit daarbij voorop dient te staan.</p> <p>Bij de behandeling van de H PRS en PRV in PS op 12 december 2016 is een motie aangenomen, waarin aan GS wordt opgedragen om als aanpassingen als resultaat van kernrandvisies systematisch te administreren t.b.v. gerichte evaluatie van de praktische gevolgen van de nieuwe definities en omschrijvingen in de PRS.</p>	Geen aanleiding tot aanpassing
Integrale visie	053, 084, 126	<p>Mogelijkheden voor ontwikkeling en aanpassingen in randvoorwaarden zijn goed en geven enige speelruimte voor bescheiden contouraanpassingen</p>	<p>De instemmende reactie over het niet meer eisen van een integrale visie doet ons deugd, maar het dient wel benadrukt te worden dat het geenszins onze bedoeling</p>	Geen aanleiding tot aanpassing

		(053). Het is een verbetering dat voor kleinschalige ontwikkelingen in kernrandzones geen integrale visie meer vereist is. In de praktijk zal moeten blijken of ontwikkelingen ook daadwerkelijk eenvoudiger tot stand kunnen komen (084). Indiener vindt het positief dat de verplichting van het opstellen van een visie voor de kernrandzone vervalt (126).	is om via het kernrandzonebeleid de rode contour aan te passen. De kernrandzone blijft deel uitmaken van het landelijk gebied inclusief het daarvoor geldende provinciale beleid. Bij bepaalde ruimtelijke ontwikkelingen is het specifieke kernrandzonebeleid toepasbaar. Maar dan wel bij planinitiatieven, waarbij niet de verstedelijking maar een versterking van de ruimtelijke kwaliteit voorop staat.	
	153	Indiener beschouwt het als verbetering dat, indien een ontwikkelvisie en een kader is opgesteld, er voor planinitiatieven geen nadere provinciale beoordeling meer vereist is.	Voor de uitwerkingen, die passen binnen een opgestelde integrale visie, waarover met de provincie overeenstemming is, is inderdaad geen afzonderlijk provinciale instemming meer nodig.	Geen aanleiding tot aanpassing

7.2 Kernrandzone: regeling in PRV

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
PRV	098	Door de term verstedelijking (algemene bepalingen PRV) te gebruiken in relatie tot de kernrandzone lijkt het erop dat functies worden uitgesloten die wel zijn genoemd in de algemene bepaling 'kernrandzone', kernrandactiviteiten en agrarische activiteiten. Wij gaan er van uit dat ook dagrecreatie is toegestaan.	Kernrandzonebeleid vormt een verbijzondering van het beleid voor het landelijk gebied voor kernrandactiviteiten. Agrarisch grondgebruik is dus in de basis mogelijk. Conform de omschrijving van het begrip verstedelijking vallen dagrecreatie-terreinen en kleinschalige dagrecreatieve voorzieningen daar niet onder. Dus zijn na afweging in beginsel overal mogelijk in het landelijk gebied en dus ook in de kernrandzone.	Geen aanleiding tot aanpassing
PRV	098	In algemene bepalingen van de PRV (art 1.1) staat dat tuincentra niet onder de kernrandactiviteiten vallen. Er ontbreekt uitleg.	Tuincentra zijn naar aard en verschijningsvorm vergelijkbaar met grootschalige doe-het-zelfzaken: het betreft een vorm van detailhandel, grotendeels bebouwd, afgezien van de parkeerruimte. In het verleden zijn deze soms gevestigd in wat nu 'kernrandzone' heet. Vandaar dat ze apart benoemd worden. Volgens de nieuwe regels m.b.t. detailhandel is uitbreiding of nieuwvestiging alleen mogelijk als aan de voorwaarden zoals genoemd in de H PRV artikel 4.5 onder 2 is voldaan. Het begrip tuincentra is ook genoemd in de definitie van volumineuze detailhandel, art. 1.1.	Geen aanleiding tot aanpassing
PRV	098	In algemene bepalingen van de PRV (art 1.1) ontbreekt er de opmerking dat ook beperkt	De begripsomschrijvingen zijn bedoeld om begrippen te beschrijven, niet om regels stellen over	Aanpassen H PRV, artikel 1.1 kernrandzone:

		verstedelijking wordt toegestaan mits hiermee een probleem in de kern wordt opgelost óf het bijdraagt aan de landschappelijke / recreatieve versterking.	aanvaardbaarheid van ruimtelijke ontwikkelingen. De begripsomschrijving voor kernrandzone geeft aan waar deze zijn gelegen en waardoor deze zich kenmerken. De regels zijn opgenomen in artikel 3.5. De huidige omschrijving is in die zin niet helemaal gelukkig: "bedoeld voor kernrandactiviteiten" suggereert toch een vorm van regelgeving.	begripsomschrijving zal worden aangepast naar een neutraler formulering, in de zin dat hier kernrandactiviteiten vóórkomen.
PRV	098	PRV art 3.15, lid 2 sub b. Woningbouw draagt bij aan een goede kwaliteit van de kernrandzone. Het is indiener niet geheel duidelijk wat hiermee wordt beoogd. Hij neemt aan dat de nieuwe woonlocatie zelf landschappelijk goed wordt ingepast. Kan van deze bijdrage aan ruimtelijke kwaliteit een voorbeeld genoemd worden?	In de aangehaalde regel is sprake van de kwaliteit van de nieuwe kernrandzone, die ontstaat na realisatie van de uitbreiding. In zowel planopzet als planexploitatie dient rekening te worden gehouden met een kwalitatieve inrichting van deze nieuwe zone.	Geen aanleiding tot aanpassing
PRV	098	Verstedelijking buiten het stedelijk gebied betekent volgens de PRV(art. 3.5, toelichting) een aantasting. Een aantasting van wat, natuurwaarden, ruimtelijke kwaliteit? Een extra woning past soms prima in de ruimtelijke structuur van een kernrandzone en is niet per definitie een aantasting. Daarnaast geeft de PRV aan: 'een aantasting die gecompenseerd wordt door verhoging, versterking van ruimtelijke kwaliteit'. Voeg hier aan toe 'of behoud van ruimtelijke kwaliteit in geval van kernrandactiviteiten of verplaatsing van een functie vanuit de kern'.	Verstedelijking buiten de contour is strijdig met het provinciale planologisch hoofdprincipe van compacte verstedelijking om het landelijk gebied zoveel mogelijk van nieuwe uitbreiding te vrijwaren. Zelfs als een enkele woning zo goed mogelijk ruimtelijk wordt ingepast, betekent dat toch weer extra versnippering en verstening. Kernrandactiviteiten passen qua aard in de kernrandzone, zijn daarmee niet strijdig met ons verstedelijkingsprincipe en hoeven om die reden niet gepaard te gaan van kwaliteitsversterking. Wel dient e.e.a. landschappelijk goed te worden ingepast. Bij functie-uitplaatsing vindt compensatie plaats via kwaliteitsversterking in de kern.	Geen aanleiding tot aanpassing
PRV	098	Indiener is blij met nieuwe formulering over verplaatsing van functies uit de kern naar de kernrandzones. De nieuwe regel wordt als volgt begrepen: als een probleem binnen de kern wordt opgelost door verplaatsing van een functie buiten de contour (kernrandzone) is daar geen extra compensatie voor nodig, maar enkel 'behoud van de ruimtelijke kwaliteit'. Klopt deze interpretatie?	Interpretatie klopt, waarbij uiteraard wel het proportionaliteitsprincipe geldt. Overigens merken wij op dat dit geen nieuwe regel betreft, maar ook al in de geldende PRV is opgenomen. Voorts spreken wij i.p.v. over probleemoplossing over een kwaliteitsverbetering in de kern.	Geen aanleiding tot aanpassing

7.2 Kernrandzone: mogelijke ontwikkelingen

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Uitplaatsing bedrijf uit stedelijk gebied	098, 126	Bij uitplaatsing van een bedrijf in de kernrandzone moeten eerst alternatieve vestigingsmogelijkheden op een regulier bedrijventerrein in de regio worden onderzocht. Schrap deze regel om lokale bedrijven te behouden. Zij hebben lokale binding en bieden lokale werkgelegenheid. Nu is het een moeizaam proces om regionaal een alternatieve locatie uit te sluiten (in dit geval de uitplaatsing van een agrarisch bedrijf) (098). Indiener constateert dat uitplaatsing van een bedrijf uit stedelijk gebied naar de kernrandzone mag, als een probleem in de kern wordt opgelost. Hieraan wordt echter de voorwaarde verbonden dat eerst moet worden uitgesloten dat er een plek op een bedrijventerrein in de regio beschikbaar is. Het is jammer dat hiermee potentieel een bedrijf niet behouden blijft voor de kern. Daarnaast zal het ook lastig zijn om te onderbouwen of er geen plek op een bedrijventerrein in de regio beschikbaar is (126).	<p>Ook de incidentele uitplaatsing maakt deel uit van het provinciale bedrijfsvestigingsbeleid. Vanuit de wens voor compacte verstedelijking dienen nieuwe claims op landelijk gebied zoveel mogelijk te worden vermeden. Reden om bij het zoeken naar een alternatieve vestigingslocatie een check te verlangen naar eventuele beschikbare alternatieven op reguliere bedrijventerreinen in de regio.</p> <p>Wij onderschrijven volledig uw stelling, dat behoud van werkgelegenheid van belang kan zijn voor de leefbaarheid van een (kleine) kern. Vanwege het eerstgenoemde argument hechten wij aan de 'regionale check', maar het eventuele belang voor de lokale werkgelegenheid kan in deze ruimtelijke motivering meegewogen worden. Tijdens de hoorzitting op 24 oktober jl. is gevraagd om meer duidelijkheid te geven omtrent de grootte van de regio en wanneer het argument van lokale werkgelegenheid voorgaat. Omdat het gaat om individuele gevallen en maatwerk-oplossingen, kunnen wij die duidelijkheid echter niet geven. Essentie is dat wordt gemotiveerd dat er enerzijds geen geschikte alternatieve vestigingslocaties op reguliere bedrijventerreinen voorhanden zijn en anderzijds dat er door de uitplaatsing per saldo sprake is van verbetering van de ruimtelijke kwaliteit.</p>	Geen aanleiding tot aanpassing
Bedrijfs-ontwikkeling grenzend aan rode contour	128	Indiener wil meer duidelijkheid over PRV artikel 3.5 omdat hij eigenaar is van een bedrijf ten noorden van Woudenberg, dat zowel binnen de rode contour ligt als in het landelijk gebied. Het artikel over kernrandzone zou ontwikkelingen aan de rand van de rode contour mogelijk kunnen maken. Modernisering van het bedrijf is nu moeilijk omdat de gemeente zich beroept op de rode contour. Vragen: <ul style="list-style-type: none"> – wat is de begrenzing van de kernrandzone? Wat wordt bedoeld met 'gebied dat direct grenst'? 	De gemeente Woudenberg heeft recent een kernrandzonevisie opgesteld voor een gebied, waarin dit bedrijf is gesitueerd. Binnen dit kader kan indiener zijn initiatief bij de gemeente voorleggen, maar dit dient dan wel – conform het uitgangspunt van het kernrandzonebeleid - gepaard te gaan met een proportionele kwaliteitsversterking. Handvatten hiervoor zijn te vinden in de Handreiking Kernrandzones. Ook	Geen aanleiding tot aanpassing

		<p>– waaraan moeten plannen voldoen om voldoende verhoging van ruimtelijke kwaliteit te realiseren? Een voorzet voor handvaten in de toelichting zou zeer gewaardeerd worden.</p> <p>De geboden mogelijkheid in de kernrandzone zal de gemeente meer ruimte geven voor maatwerk en een mogelijkheid bieden een jarenlang probleem van een knip in buitengebied en bebouwde kom oplossen.</p>	<p>aanpassing van de rode contour om daarmee een nieuwe stedelijke ontwikkeling mogelijk te maken (of de uitbreiding van een bestaande stedelijke functie) gebeurt slechts op verzoek van de betreffende gemeente. Die is de primair verantwoordelijke partij om hierin een eerste ruimtelijke afweging te maken of met het initiatief kan worden meegewerkt.</p>	
--	--	--	---	--

7.2 Kernrandzone: begrenzing

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Begrenzing kernrandzone	124	Begrenzing en inrichting van de kernrandzone moet logisch zijn en onder meer betrekking hebben op goede afronding van de bebouwingkernen. Ook moeten aard en omvang van de nieuwe verstedelijking en bijbehorende kwaliteitsversterking in redelijke verhouding staan. Volgens indiener voldoet de begrenzing van de kernrandzones Groot Mijdrecht Zuid-West en 't Gein bij Abcoude niet aan deze uitgangspunten.	Wij hebben de kernrandzone in de PRS en PRV niet begrensd. Wij laten aan gemeenten over om te bepalen voor welk deel van de kernrandzone specifiek beleid wordt toegepast. De gemeente De Ronde Venen heeft in haar structuurvisie bij de begrenzing een zeer ruime interpretatie gehanteerd, terwijl wij de kernrandzone beschouwen als het overgangsgebied tussen kern en buitengebied. De structuurvisie bindt echter uitsluitend de gemeente. Het is dan ook van belang hoe e.e.a. in de herziening(en) van het bestemmingsplan Landelijk Gebied wordt uitgewerkt. Eerst op dat moment zullen wij bezien in hoeverre strijdigheid met het provinciaal beleid aan de orde is, bijvoorbeeld als verstedelijking (ook) niet aansluitend aan de kern mogelijk wordt gemaakt.	Geen aanleiding tot aanpassing
	148	Kernrandzones vergroten de schadelijke gevolgen van de beoogde rode contour voor Bosch en Duin (en eventueel WA-hoeve). Het effect van kernrandzones, indien Bosch en Duin komt te liggen binnen de rode contouren, kan desastreus uitpakken voor het handhaven – laat staan versterken – van het groene karakter van Bosch en Duin.	Het beleid voor kernrandzones is staand beleid, waaraan de gemeente indien gewenst invulling kan gaan geven.	Geen aanleiding tot aanpassing
	138, 153	De kernrandzone lijkt een smal randje langs de rode contour te zijn. Indiener zou graag willen dat dit breder getrokken kan worden(138). Op kaart 11 is het niet mogelijk om aan de	De kernrandzones zijn niet afzonderlijk op het kaartbeeld aangegeven. We laten aan gemeenten, als primair verantwoordelijke voor	Aanpassen kaart Landelijk Gebied in H PRS en H PRV door een indicatieve

		kleur te zien wat de ligging van de kernrandzones is (153).	de beleidsuitwerking, voor welk deel van de kernrandzones specifiek beleid wordt ingezet. Ter verduidelijking zullen wij op de kaart per kern alsnog een aanvullende (indicatieve) aanduiding opnemen.	aanduiding van kernrandzones op te nemen.
Begrenzing in artikel 3.5	Ambts-halve wijziging	In artikel 3.5 wordt ten onrechte verwezen naar de kaart 'wonen en werken'. Dit moet de kaart 'landelijk gebied zijn. Daarnaast lopen in het artikel en de toelichting onder andere de termen versterken en verhogen door elkaar. Verbetering van dit artikel wordt meegenomen bij de algehele verbetering van de PRV, zie de aankondiging in de inleiding.	n.v.t.	Aanpassen aanduiding kaart in H PRV artikel 3.5. Aanpassen artikel 3.5 conform voorstel.

7.3 Landbouw

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Primaat landbouw	114	Het is niet zo vanzelfsprekend dat landbouw primaat heeft zoals de PRS stelt. De omgevingsvisie is meer gericht op dynamiek, functiemenging, ontwikkeling en vooral kwaliteit. De kwaliteiten zijn per gebied concreet benoemd.	In landbouwkerngebieden heeft de landbouw een goede uitgangspositie om duurzaam te produceren. Wij vinden het belangrijk om deze gebieden voor de landbouw te behouden en willen daarom dat deze zoveel mogelijk gevrijwaard worden van andere functies. Dat betekent niet dat elke nieuwe functie uitgesloten wordt, maar wel dat het belang van het voortbestaan van een vitale landbouw het primaat heeft en zwaar meegewogen moet worden in de belangenafweging. Overigens zal niet elke nieuwe functie nadelige effecten hebben op de landbouw.	Geen aanleiding tot aanpassing.
Belang van landbouw	109	Volgens paragraaf 2.7 van de PRS zet u nog altijd in op de ontwikkeling van landbouw, terwijl het belang van de landbouw als economische drager van het landelijk gebied al geruime tijd afneemt en niet agrarische partijen deze rol deels overgenomen hebben.	Het klopt dat het belang van landbouw als economische drager van het landelijk gebied afneemt en niet-agrarische partijen deze rol deels overgenomen hebben. Onze inzet voor behoud van een vitale landbouw wordt niet alleen ingegeven door de economische betekenis van de landbouw, maar ook door de rol van de landbouw in het beheer en behoud van het open landschap en het belang voor de voedselvoorziening.	Geen aanleiding tot aanpassing.
Gentech	119	Indiener verzoekt de provincie het standpunt in te nemen dat de provincie zich uitspreekt tegen de teelt van genetisch gemodificeerde gewassen op proefvelden en	Beleid over gentechnologie behoort niet tot de reikwijdte van het provinciale ruimtelijke beleid.	Geen aanleiding tot aanpassing.

		in commerciële teelt en zich in die zin dus uitspreekt voor een geventureerde Provincie Utrecht.	
--	--	--	--

7.3.1 Landbouwgebied: omvang bouwblokken

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Omvang bouwblokken	041, 068, 075	Een maximale oppervlakte van 1,5 ha voor agrarische bouwblokken is groot genoeg. Er is omslag naar duurzame landbouw nodig (041). Er moet alsnog een maximum worden gesteld van 1,5 ha, waarbij bij uitbreiding sowieso aan een zorgvuldigheidsscore (zien Brabant en Gelderland) en wettelijke eisen moet worden voldaan. Dit is nodig gezien de relatief kleine schaal van het landschap en de al te hoge stikstofbelasting van de Natura 2000-gebieden (068). Bouwpercelen van 1,5 en heel soms 2,5 ha zijn erg groot. Indiener pleit voor kleinere percelen (075).	Wij vinden in algemene zin een agrarisch bouwperceel van 1,5 ha voldoende voor een normale bedrijfsvoering. Agrarische bedrijven hebben deze ruimte ook nodig voor een blijvend economisch perspectief. Voor grondgebonden veebedrijven bestaat de mogelijkheid om onder strikte voorwaarden op gebied van landschappelijke inpassing, milieu, dierenwelzijn en volksgezondheid door te groeien tot een bouwperceel van maximaal 2,5 ha. Deze uitzondering voor de grondgebonden veehouderij vinden wij op zijn plaats vanwege de belangrijke rol van de grondgebonden veehouderij in het beheer van het agrarisch cultuurlandschap en vanwege het gegeven dat bij grondgebonden veehouderij het bouwvolume in verhouding staat tot de oppervlakte onbebouwde agrarische grond (open ruimte) die door het veebedrijf beheerd wordt. Voor niet-grondgebonden veebedrijven is deze mogelijkheid er alleen voor reeds gevestigde bedrijven in het Landbouwwontwikkelingsgebied. Gemeenten kunnen overigens op basis van lokale afwegingen kleinere maximale maten voor agrarische bouwpercelen vaststellen.	Geen aanleiding tot aanpassing
	043	De onderlegger voor omvang van bouwblokken zou de landschappelijke kwaliteit moeten zijn en niet een bepaalde maatvoering. In Woudenberg zijn veel bouwpercelen (IV en grondgebonden) groter dan 1,5 ha. Zolang sprake is van een landschappelijke inpassing en ruimtelijke kwaliteitswinst, is deze grotere maatvoering niet storend en draagt bij aan een economische gezonde bedrijfsvoering.	Naast landschappelijke kwaliteit c.q. landschappelijke inpassing vinden wij ook milieu, dierenwelzijn en volksgezondheid relevante aspecten bij de maatvoering van stallen. Om die reden hebben we alle vier deze aspecten als voorwaarden gekoppeld aan doorgroei boven de 1,5 hectare.	Geen aanleiding tot aanpassing
	099, 126	Het maximum van 1,5 ha bouwperceel voor agrarische (grondgebonden) bedrijven (met een doorgroei naar 2,5 ha onder voorwaarden) is in stand gehouden. De voorwaarden 'vermindering	Onder vermindering milieubelasting en verbetering volksgezondheid verstaan wij een bedrijfsinrichting en bedrijfsvoering die duidelijk verder gaat dan het voldoen aan wettelijke normen. Stallen die voldoen aan de Maatlat	Geen aanleiding tot aanpassing.

		milieubelasting' en 'verbetering volksgezondheid' voor deze doorgroei, zijn bijna onhaalbaar en daarmee te beperkend (dode mus effect) (099). De voorwaarden 'vermindering milieubelasting' en 'verbetering volksgezondheid' voor doorgroei van een agrarisch bouwperceel naar 2,5 ha vindt indiener bijna onhaalbaar en daarmee te beperkend (126).	Duurzame Veehouderij voldoen hieraan. In de provincie Utrecht zijn al meer dan 100 stallen gebouwd die voldoen aan de Maatlat Duurzame veehouderij. Hieruit leiden wij af dat de voorwaarden wel haalbaar zijn.	
099, 126	Er zijn agrarische bedrijven binnen de gemeente met bouwpercelen die de maat van 1,5 ha te boven gaan. Bij de herziening van het bestemmingsplan Buitengebied wil indiener deze maximale mogelijkheden bieden binnen bepaalde kaders, omdat beperking van groeimogelijkheden eigenlijk stilstand c.q. achteruitgang is. Een ruimhartiger benadering van de groeimogelijkheden vergelijkbaar met die van bedrijven (anders dan agrarisch) zou wenselijk zijn (099). Veel gemeenten hebben in hun bestemmingsplan de mogelijkheid van bouwpercelen 2 hectare opgenomen en zouden dit graag in stand laten (126).	Voor agrarische bouwpercelen die voordat de PRV in 2013 vastgesteld werd, legaal een omvang van meer dan 1,5 ha hadden, geldt dat de bestaande omvang geëerbiedigd wordt. Doorgroei van bedrijven boven de 1,5 hectare is voor grondgebonden veebedrijven onder voorwaarden mogelijk tot 2,5 ha. Niet-grondgebonden veebedrijven die groter zijn dan 1,5 hectare kunnen in bouwvlakomvang alleen doorgroeien in het Landbouwontwikkelingsgebied.	Geen aanleiding tot aanpassing	
124	Het moet mogelijk zijn om in specifieke situatie af te wijken van de maximale oppervlaktemaat voor agrarische bouwvlakken van 2,5 hectare. Uiteraard onder de daarvoor relevante voorwaarden.	Schaalvergroting in de veehouderij en de omvang van veestallen is de afgelopen jaren veelvuldig onderwerp van maatschappelijk en politiek debat, ook in de provincie Utrecht. In dit debat gaat het onder andere over de mogelijke effecten van grootschalige veehouderij op het landschap, het milieu, dierwelzijn en volksgezondheid. Naar aanleiding van het burgerinitiatiefvoorstel 'Stop Veefabrieken Utrecht' hebben PS van Utrecht op 7 februari 2011 besloten om de komst van of de uitbreiding naar grootschalige niet-grondgebonden veehouderijen (met een bouwperceel groter dan 1,5 ha.) tegen te houden. PS hebben GS opgedragen om dit besluit uit te werken in de PRS en de PRV. Dit is in 2013 door PS vastgesteld. Hoewel wij beseffen dat deze keuze voor sommige veehouders met groeiambities als beperkend wordt ervaren, vinden wij op basis van bovenstaande overwegingen dat onbeperkte groei van veebedrijven in Utrecht niet wenselijk is. Daarbij achten wij	Geen aanleiding tot aanpassing	

			<p>een bouwblok omvang van 1,5 ha voldoende voor het exploiteren van een doelmatig en duurzaam niet-grondgebonden veebedrijf waarbij dan ook nog voldoende ruimte bestaat voor diervriendelijke stallen. Dit baseren wij op gegevens over mogelijke dieraantallen per bouwperceel (o.a. Alterra rapport "Grootschalige landbouw" en presentatie Balthussen, LEI, 2010) en gemiddelde bedrijfsgrootte in Utrecht. Bijvoorbeeld kunnen er op een bouwperceel (inclusief, woning en andere verhardingen) van 1,5 ha volgens deze gegevens bij een diervriendelijke stalsysteem 8000-12.000 mestvarkens gehouden worden. Dat is vier tot zesmaal het aantal dat nu in Utrecht gemiddeld op een gespecialiseerd mestvarkensbedrijf gehouden wordt (2000 mestvarkens). Bij deze berekeningen is uitgegaan van een efficiënte benutting van het bouwperceel waarbij verouderde, overtollige bebouwing wordt opgeruimd. De uitbreidingsmogelijkheid onder voorwaarden tot een bouwblok omvang van 2,5 ha biedt grondgebonden melkvee voldoende mogelijkheden. Ook dit baseren wij op de inschatting van dieraantallen per bouwblok. Bij melkveebedrijven kunnen (uitgaande van stallen met voldoende ruimte per dier) op een bouwblok van 2,5 hectare 350-550 melkkoeien gehouden worden inclusief bijbehorend jongvee. Een gemiddeld melkveebedrijf in Utrecht heeft nu 90 melkkoeien.</p>	
--	--	--	---	--

7.3.1 Landbouwgebied: begrippen in PRV artikel 2.1

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
	109	<p>Het artikel met betrekking tot "agrarische bedrijven" (2.1) wordt ook vaak gebruikt als toetsingskader voor de uitbreiding van bestaande agrarische bouwpercelen. Provincie lijkt hier, anders dan in de huidige PRV, de verplichting op te willen nemen dat er per agrarisch bouwvlak slechts één bedrijfswoning aanwezig mag zijn. Hoe gaat de provincie om met verzoeken voor uitbreiding van agrarische bouwpercelen waarbij in de bestaande situatie meerdere bedrijfswoningen aanwezig zijn en gebruikt worden? Dit zijn vrijstaande woningen gelegen</p>	<p>Voor agrarische bouwpercelen geldt voor alle bedrijven, bestaande en nieuwe, in beginsel een maximale omvang van 1,5 hectare. Per agrarisch bouwperceel is maximaal één bedrijfswoning toegestaan. Dit is bestaand beleid wat wij met deze herijking niet hebben aangepast. De door u beschreven situatie is dus ook onder huidig beleid en regels niet toegestaan. Pas als het agrarisch gebruik is gestopt en het deel van het boerderijvolume</p>	<p>Geen aanleiding tot aanpassing</p>

		binnen het bouwperceel of woningen in monumentale boerderijen. Daarnaast ontnemt provincie de mogelijkheid om monumentale en karakteristieke boerderijen binnen bouwpercelen te splitsen. Een ruimtelijke ontwikkeling die in het landelijk gebied veelvuldig wordt uitgevoerd en bijdraagt aan het behoud en versterken van de cultuurhistorische waarden van de hoofdgebouwen en omliggende percelen. Met deze bepaling lijkt provincie ook in te stemmen met de bouw van bedrijfswoningen op agrarische bouwpercelen waar nog geen bedrijfswoning aanwezig is.	dat een bedrijfsfunctie had wordt gesloopt, mag een woning worden toegevoegd, dan wel een bestaande boerderij gesplitst. Dan gaat het echter om een extra burgerwoning, niet om een extra bedrijfswoning. Over het algemeen bevat een bouwperceel al een bedrijfswoning. Ook is nieuwvestiging conform Artikel 2.1, lid 2 slechts onder zeer strikte randvoorwaarden mogelijk. Wij stemmen dus niet zomaar hiermee in.	
	109	In PRV art. 2.1 lid 4 loopt de zin niet. "Bedrijfswoningen" moet vervangen worden door: "bedrijfswoning en"	Dit is een omissie. Wij zullen dit aanpassen.	Aanpassing H PRV art. 2.1 lid 4 zoals aangegeven.
	114, 043	Het lijkt indiener bijna onmogelijk dat een uitbreiding van een agrarisch bedrijf de volksgezondheid verbetert. Het minimale streven is dat de uitbreiding geen negatieve effecten heeft op de volksgezondheid (114). Hoe kan de vermindering van risico's voor de gezondheid aangetoond worden? Het lijkt een onhaalbaar en niet te onderbouwen en dus niet te toetsen artikel. Deze constatering heeft indiener naar aanleiding van het vergelijkbare artikel uit PRV 2013 (en de daarbij behorende doorwerkplicht) al eens besproken, maar geen reactie ontvangen (043).	Er zijn mogelijkheden om de risico's voor de volksgezondheid op veehouderijbedrijven te verkleinen ten opzichte van de uitgangssituatie. Voorbeelden zijn bedrijfshygiënische maatregelen waardoor de kans op insleep van ziekten en gebruik van antibiotica beperkt wordt en diverse maatregelen zoals luchtfilters die de uitstoot van ammoniak en fijnstof verminderen. Onder vermindering milieubelasting en verbetering volksgezondheid verstaan wij een bedrijfsinrichting en bedrijfsvoering die duidelijk verder gaat dan het voldoen aan wettelijke normen.	Geen aanleiding tot aanpassing
PRV 2.1: Agrarische bedrijven, 1 bouwlaag	043, 098, 109, 124	De beperking tot één bouwlaag, in PRV van 2013 alleen in de toelichting opgenomen, is in het kader van innovatie maar ook vanuit landschappelijke overwegingen heel beperkend. De toelichting geeft aan dat de veestapel niet gestapeld mag worden, als dat het doel is zet dat dan ook in de regel of in de definitie, opname in de toelichting heeft juridisch geen status. Wat wordt met het stapelen van vee bedoeld, geldt dit ook voor kippen? De hoogtes van panden geven toch al een beperking en dat is landschappelijk een belangrijker gegeven (043). Voeg aan lid 4 van artikel 2.1 PRV bij bedrijfsgebouwen met één bouwlaag toe dat dit één bouwlaag voor dieren is (098). Onduidelijk is wat één bouwlaag betekent. Als het gaat om verdiepingen ten	Het toestaan van meerdere bouwlagen per stal doorkruist ons beleid gericht op het voorkomen van grote concentraties van dieren in stallen. Om die reden hebben we dit nu in de regel opgenomen, waar het voorheen in de toelichting stond. Er is sprake van een tweede bouwlaag wanneer er een voor de mens begaanbare verdiepingsvloer is voor het stallen van vee. Het creëren van gestapelde zitplaatsen voor pluimvee binnen een bouwlaag is toegestaan als voldaan wordt aan dierwelzijnseisen. Wij zullen tekst van art. 2.1 lid 4 wijzigen in	Aanpassen H PRV, artikel 2.1, lid 4 met genoemde zinsnede.

		behoefte van het houden van vee, omschrijf het dan zo (109). Biedt mogelijkheid voor meerdere bouwlagen (124).	...met maximaal één bouwlaag voor het stallen van dieren....	
PRV 1.2: Aanpassing ruimtelijk plan	043, 112	Artikel 1.2. geeft aan dat artikel 2.1. lid 4, 5 en 8 binnen twee jaar na 5 maart 2013 verwerkt moeten zijn in een ruimtelijk plan. Verwerking met terugwerkende kracht is naar onze mening niet mogelijk. Zeker niet voor bepalingen die gewijzigd zijn t.o.v. verwoording en inhoud van de PRV 2013. Indieners gaan er vanuit dat dit een omissie is.	De betreffende artikelen zijn qua strekking gelijklopend aan de PRV 2013. Er is dus geen sprake van een werking met terugwerkende kracht. Gemeenten hebben al aan deze verplichting moeten voldoen. De formulering had echter wel aangepast moeten worden aan de wijzigingen die doorgevoerd zijn in artikel 2.1. Dat herstellen we.	Aanpassen H PRV artikel 1.2, zodat de verwerkingsperiode van 2 jaar alleen betrekking heeft op de criteria voor doorgroei van agrarische bedrijven boven 1,5 hectare tot 2,5 hectare.
Neven- functies	100	Sta agrarische nevenfuncties zowel in bestaande bebouwing als in nieuwbouw toe.	Artikel 2.1, lid 7 van de PRV, dat ziet op de toelaatbaarheid van nevenactiviteiten, stelt niet als randvoorwaarde dat deze moeten plaatsvinden binnen bestaande bebouwing. De PRS-tekst (7.3.1) geeft aan dat "wij het belangrijk vinden" dat de nevenactiviteit "in hoofdzaak plaatsvindt binnen de bestaande bebouwing". Laatstgenoemde tekst is ten opzichte van de regel niet erg specifiek, mogelijk zelfs tegenstrijdig. Wij zullen deze aanpassen, in de zin dat nevenactiviteiten moeten plaatsvinden binnen het bestaande bouwperceel.	Aanpassing H PRS-tekst par. 7.3.1 "Nevenactiviteiten moeten ondergeschikt blijven aan de agrarische hoofdfunctie en plaatsvinden binnen het bestaande bouwperceel."
	112	Ten aanzien van de voorwaarde onder PRV art 2.1 lid 7 merkt indiener op dat de nevenactiviteit enkel ruimtelijk ondergeschikt dient te zijn. Indiener is te spreken over deze wijziging; dit komt tegemoet aan de bestaande behoefte van agrarische ondernemers in het landelijk gebied.	Wij nemen de zienswijze voor kennisgeving aan.	Geen aanleiding tot aanpassing
Formuleringen artikel 2.1	Ambts- halve wijziging	In lid 5 staat 'landbouwbedrijf' waar 'veehouderij hoort te staan.	n.v.t.	Aanpassen H PRV artikel 2.1 conform het voorstel.

7.3.1 Landbouwgebied: definitie grondgebondenheid

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
PRV 1.1: Definitie grondge- bondenheid	041	Pas de definitie van grondgebondenheid aan, zodat de GVE's in de regel staan en gemeenten geen eigen definitie hiervoor meer kunnen hanteren. De definitie van grondgebonden landbouw staat overigens alleen	Het is niet waar dat de definitie van grondgebonden landbouw alleen in de toelichting van de PRV staat en niet in de regels zelf. In regel 1.1 van de PRV wordt het begrip grondgebonden landbouw	Geen aanleiding tot aanpassing

		in de toelichting.	gedefinieerd. Voor grondgebonden veehouderij wordt gesteld dat het benodigde ruwvoer geheel of vrijwel geheel afkomstig moet zijn van structureel bij het bedrijf behorende gronden. In de toelichting wordt aangegeven dat men ervan uit kan gaan dat bij een veedichtheid van 2,5 GVE per hectare aan deze voorwaarde van zelfvoorziening wat betreft ruwvoer, wordt voldaan. Gemeenten zijn verplicht om een definitie van grondgebonden veehouderij te hanteren die recht doet aan de voorwaarde dat een grondgebonden veebedrijf voldoende grond heeft om zelf in de voerbehoeftte van zijn vee te voorzien.	
	109	Los van het feit dat wij de waarde 2,5 GVE/ha arbitraire vinden, vraagt indiener zich af wat de toegevoegde waarde is van het opnemen van een dergelijke richtwaarde in de toelichting van de PRV. Deze richtwaarde komt namelijk niet terug als harde eis in de regels van de PRV.	In de PRV wordt het begrip grondgebonden landbouw gedefinieerd. Voor grondgebonden veehouderij wordt gesteld dat het benodigde ruwvoer geheel of vrijwel geheel afkomstig moet zijn van structureel bij het bedrijf behorende gronden. Om deze omschrijving hanteerbaar te maken wordt in de toelichting aangegeven dat men ervan uit kan gaan dat bij een veedichtheid van 2,5 GVE per hectare aan deze voorwaarde van zelfvoorziening wat betreft ruwvoer, wordt voldaan. Deze richtwaarde is goed onderbouwd met landbouwkundige productiegegevens en voedernormen. Hoewel de productieomstandigheden per bedrijf kunnen verschillen zal de veebezetting, waarbij een melkveebedrijf nog zelfvoorzienend is voor ruwvoer zelden hoger kunnen zijn dan 2,5 GVE per hectare. Wij zullen in de toelichting opnemen dat 2,5 GVE een richtgetal is dat een goede indicatie geeft of het veebedrijf grondgebonden is. Daarmee is niet uitgesloten dat op sommige efficiënt producerende bedrijven met buitengewone gewasopbrengsten hogere veedichtheden mogelijk zijn.	H PRV aanpassen door in de toelichting op de definitie van grondgebonden landbouw aan te geven dat 2,5 GVE een richtgetal is dat een goede indicatie geeft of het veebedrijf grondgebonden is.
	109, 124	De definitie van grondgebondenheid van de veehouderij is niet meer nodig omdat rijksbeleid al toeziet op grondgebonden ontwikkeling van de landbouw.	De Wet verantwoorde groei melkveehouderij en de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) grondgebonden groei melkveehouderij garanderen geen grondgebonden melkveehouderij, omdat onder	Geen aanleiding tot aanpassing

			deze Wet en AMvB 50% of meer van de groei niet-grondgebonden mag zijn, indien het mestoverschot verwerkt wordt. De Rijksregels maken de provinciale regels voor grondgebondenheid dus niet overbodig. Onze keuze voor behoud van grondgebondenheid rust op een bredere afweging dan alleen het regelen van de mestafzet en omvat ook aspecten als beheer en behoud open ruimte, voorkoming verstening, weidegang en omgevingseffecten zoals verkeersdruk, ammoniak, geur e.d.	
	124	In het vigerende provinciale beleid zijn in de regels van de verordening geen expliciete normen voor de grondgebondenheid opgenomen, omdat deze maatwerk voor gewenste grondgebonden bedrijven kunnen belemmeren. In de praktijk interpretern dat derden het richtgetal van 2,5 GVE/ha als norm interpreteren. Indien er verzoekt de provinciale regels voor grondgebondenheid volledig overboord te zetten. Wanneer de provincie hiertoe niet genegen is, verzoekt indiener tenminste te benadrukken dat het richtgetal uit de toelichting op de PRV een richtgetal is en niet als norm gehanteerd dient te worden. En aanvullend het richtgetal te verhogen naar 3 GVE/ha. Als laatste verzoekt indiener, als de provincie de provinciale regels toch wil handhaven, ook oog te hebben voor de herkomst van het ruwvoer. Wanneer dit ruwvoer afkomstig is uit de omgeving van het bedrijf, draagt dit bedrijf ook op deze wijze bij aan het behoud van een grondgebonden omgeving.	Een veedichtheid van 2,5 GVE is nog steeds goed hanteerbaar als richtgetal voor het bepalen of er sprake is van een grondgebondenheid melkveebedrijf. Gewasopbrengsten zijn weliswaar de afgelopen jaren iets gestegen, maar daar tegenover staat dat de voederbehoefte van melkkoeien ook toeneemt door hogere melkproducties. Verreweg de meeste melkveebedrijven kunnen alleen grondgebonden (zelfvoorzienend in ruwvoer) zijn bij een veedichtheid van 2,5 GVE per hectare. Wij zullen in de toelichting opnemen dat 2,5 GVE een richtgetal is dat een goede indicatie geeft of het veebedrijf grondgebonden is. Zie ook zienswijze 109.	Aanpassing van de toelichting op <i>grondgebonden landbouw</i> in artikel 1.1 van de PRV
	112	Het omschakelen van een grondgebonden veehouderij of van een gemengd bedrijf naar volledige intensieve veehouderij wordt in de herijking niet meer toegestaan. Een omschakeling van een melkveehouderij naar een volledig intensieve veehouderij is een onvoldoende ruimtelijk relevant criterium en kan ons inziens derhalve niet op deze wijze worden opgenomen. Mocht de provincie toch grenzen willen stellen aan omschakeling dan verzoekt indiener om gemeenten de mogelijkheid te geven in	Wij vinden een onderscheid tussen grondgebonden veehouderij en niet-grondgebonden veehouderij ruimtelijk relevant omdat grondgebonden veehouderij functioneel gebonden is aan landelijk gebied, in tegenstelling tot niet-grondgebonden veehouderij. Grondgebonden veebedrijven verzorgen en benutten voor de winning van veevoer de aanwezige landbouwgrond en dragen zo bij aan het open houden en het beheer van het landelijk gebied. Bij grondgebonden veehouderij staat het	Geen aanleiding tot aanpassing

		bestemmingsplannen wijzigingsbevoegdheden te laten opnemen onder voorwaarden.	bouwvolume in verhouding tot de oppervlakte onbebouwde agrarische grond (open ruimte) die door het veebedrijf beheerd wordt. Niet-grondgebonden veehouderij is niet functioneel gebonden aan een locatie in het landelijk gebied en draagt niet bij aan het beheer van het landelijk gebied. Het veevoer wordt van elders aangevoerd en de mest wordt afgevoerd. Niet-grondgebonden veehouderij draagt wel bij verstening van het landelijk gebied en omgevingseffecten zoals verkeersdruk, mestoverschotten, ammoniak, geur e.d. Vanwege beperkte fysieke en milieugebruiksruimte in Utrecht voeren wij een terughoudend beleid wat betreft vestigings- en groeimogelijkheden voor niet-grondgebonden veehouderij.	
PRV 1.1 definitie grondgebondenheid en biologische landbouw	043, 112, 134	Definitie grondgebondenheid maakt dat alle vormen van varkens en pluimveehouderij, ook de biologische, onder niet grondgebonden vallen. Dat gecombineerd met vervallen van omschakeling in het verweingsgebied leidt er toe dat biologische boeren niets kunnen. Zie ook de uitspraak van de Raad van State (RvS) geplaatst op vrijdag 24-10-2014. In een zaak tussen de provincie Noord Brabant en een biologisch varkensbedrijf in Heusden. RvS heeft bepaald dat het bedrijf niet aangemerkt mocht worden als intensieve veehouderij, omdat aangetoond was dat bedrijfsvoering niet in gebouwen zal plaatsvinden, maar dat de varkens op een aangrenzend perceel in de weide zullen worden gehouden. Indiener 134 geeft aan dat de term 'geheel of in overwegende mate' bij de begripsomschrijving van niet grondgebonden veehouderij ruimte laat voor interpretatieverschillen. Met name voor gemengde bedrijven en voor biologische bedrijven met dieren die met buitenruimte worden gehouden kan onduidelijkheid ontstaan of een dergelijk bedrijf grondgebonden is of niet.	In de definitie van grondgebonden veehouderij staat dat het benodigde ruwvoer geheel of vrijwel geheel afkomstig is van structureel bij het bedrijf behorende gronden. Voor het onderscheid tussen grondgebonden en niet grondgebonden landbouwbedrijven is doorslaggevend of er al dan niet sprake is van een bedrijfsvoering die gebaseerd is op de teelt van gewassen voor menselijke of dierlijke consumptie op de bij het bedrijf behorende open gronden. Het certificaat biologisch is daarbij niet relevant. Biologische bedrijven zijn alleen grondgebonden wanneer zij aan de in de PRV artikel 1.1 genoemde definities voldoen. Niet elk biologisch varkensbedrijf of kippenbedrijf voldoet aan de definitie van grondgebondenheid. Volgens het biologische (SKAL) keurmerk hoeft slechts 20% van het voer van een biologisch varkensbedrijf of kippenbedrijf afkomstig te zijn van het bedrijf zelf of de directe omgeving. Deze bedrijven hoeven dus niet te voldoen aan de karakteristiek van een grondgebonden veebedrijf, waar sprake is van een min of meer gesloten voer-mest kringloop op bedrijfsniveau. Varkenshouderij of pluimveehouderij kan alleen onder de bestemming grondgebonden	Geen aanleiding tot aanpassing

			agrarisch bedrijf vallen wanneer het gaat om een kleine ondergeschikte neventak op een akkerbouwbedrijf of ander grondgebonden agrarisch bedrijf. Omschakeling naar niet-grondgebonden veehouderij is in de herijkte PRV niet meer mogelijk.	
	112, 140	In de herijking is geen onderscheid gemaakt tussen gangbare intensieve veehouderijbedrijven en biologische bedrijven. Dit onderscheid bestaat volgens indiener wel degelijk (112). De verordening maakt geen onderscheid tussen intensieve bedrijven en biologische bedrijven, daarom is het starten van een biologische varkenshouderij of pluimveehouderij niet meer toegestaan. Juist nu zou ingespeeld moeten worden op maatschappelijk ondernemen door een uitzondering te maken voor biologische bedrijven. Als voorbeeld kan de Groningse verordening worden gehanteerd, waarin in begripsbepaling wordt gesteld dat een biologisch bedrijf niet als intensief wordt beschouwd (140).	Er is geen aanleiding om ruimtelijke en milieueffecten van gangbare veebedrijven anders te beoordelen dan die van biologische veebedrijven. Ammoniak en fijnstof van biologische veebedrijven is bijvoorbeeld even schadelijk als ammoniak en fijnstof van gangbare intensieve veebedrijven. De ammoniak- en fijnstofproductie is bij biologische en scharrelkipbedrijven zelfs hoger dan op bedrijven met traditionele kooihuisvesting. Zie ook de beantwoording bij 043, 112, 134 hiervoor.	Geen aanleiding tot aanpassing
Definitie grondgebonden landbouw	Ambtshalve wijziging	In de definitie van grondgebonden landbouw zit een fout. In de laatste zin moeten de woorden 'op basis van' worden geschrapt.	n.v.t.	Aanpassen H PRV artikel 1.1 definitie grondgebonden landbouw door 'op basis van' te schrappen.

7.3.1 Landbouwgebied: nieuwvestiging

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
PRV 2.1: nieuwvestiging	041	Dat er geen nieuwvestiging toegestaan is, is goed, want er komt voldoende vrij.	Hiervan nemen wij kennis. Dit is een ondersteuning van ons beleid.	Geen aanleiding tot aanpassing
PRV 2.1: nieuwvestiging	088	Nieuwvestiging is alleen mogelijk via een gebiedsproject. Maar deze mogelijkheid wordt te sterk beperkt door het tweede lid, dat er geen alternatieve locatie binnen de provincie beschikbaar mag zijn. Om N2000 en PAS-doelen te kunnen realiseren is er soms geen tijd om te zoeken naar of wachten op een alternatieve bestaande locatie. Creëer voor specifieke doelen meer mogelijkheden.	De lijn in de H PRS is dat nieuwvestiging in principe niet is toegestaan, conform ook ons huidige beleid. Daarbij is in de H PRV de geldende regel voor nieuwvestiging gehandhaafd. Uit zienswijzen hierna blijkt dat binnen die regel nog steeds naar ruimte wordt gezocht om toch tot nieuwvestiging over te gaan, ondanks de vele vrijkomende percelen. Gezien de ondersteuning voor de aanpak van de problematiek van VAB in andere zienswijzen én om dit beleid in lijn te brengen met de strakke	Aanpassen H PRV artikel 2.1, lid 2, als volgt: Een ruimtelijk plan bevat geen bestemmingen en regels die voorzien in nieuwe agrarische bouwpercelen, tenzij het gaat om de verplaatsing van een grondgebonden landbouwbedrijf voor het

			provinciale aanpak van leegstand voor kantoren en detailhandel, is in de NvB voorgesteld de mogelijkheid voor nieuwvestiging helemaal te schrappen. Uit deze zienswijze blijkt echter wel, dat nieuwvestiging voor het realiseren van internationale natuurdoelen soms de enige optie is. Om die reden wordt een tijdelijke uitzondering gemaakt voor voldoen aan internationale natuurverplichtingen.	voldoen aan de internationale natuurverplichtingen. Deze wijziging werkt ook door in de toelichting op dit artikel en in de tekst hierover in de PRS. Beiden worden conform de regel aangepast.
	098	De PRV biedt de mogelijkheid om een probleem binnen de kern op te lossen door verplaatsing van functies naar percelen buiten de rode contour. Een typisch geval is de agrariër Dorresteijn die een plek zoekt in de polder nu hij een probleem vormt in de kern. Een dergelijke verplaatsing is echter niet mogelijk, terwijl die wel wenselijk is. Indiener verzoekt aan PRV art 2.1 lid 2 toe te voegen dat de verplaatsing van een bedrijf ook moet kunnen in gevallen dat de bestaande locatie grote belemmeringen oplevert voor de directe woonomgeving en het bedrijf zelf ook ernstig wordt belemmerd in zijn bedrijfsvoering.	Nieuwvestiging van agrarisch bedrijven is niet toegestaan, tenzij aan beide voorwaarden uit PRV 2.1 lid 2 voldaan wordt a. Verplaatsing is onderdeel van integraal gebiedsplan en b. hervestiging op bestaand agrarisch bouwperceel is niet mogelijk. Er kan op voorhand niet gesteld worden dat bij een verplaatsing van een agrarisch bedrijf vanaf de rand van de dorpskern aan beide voorwaarden voldaan wordt. In tegenstelling tot wat indiener beweert, maakt de H PRV zo'n verplaatsing echter niet onmogelijk. Het voorstel wat bij de beantwoording van zienswijze 088 opgenomen is gaat hier wel toe leiden.	Geen aanleiding tot aanpassing
	112	Aan nieuwvestiging van bouw kavels voor agrarische bedrijven wordt niet meer meegewerkt. Volgens indiener is hier sprake van een voorbarige conclusie. Aan de vrijkomende agrarische bedrijfslocaties zijn allerlei nuanceringen verbonden welke worden genegeerd. Een van de vragen is of de vrijkomende locaties wel de meest geschikte locaties zijn voor een nieuwvestiging.	Het is juist dat niet alle vrijkomende agrarische bedrijfslocaties geschikt zullen zijn voor hervestiging van een agrarisch bedrijf. Het aantal vrijkomende agrarische bedrijfslocaties is echter vele malen groter dan de vraag naar hervestigingslocaties, zodat er binnen de provincie genoeg geschikte agrarische bedrijfspercelen vrijkomen. Het is ook een taak van gemeenten om optimaal gesitueerde agrarische bouwpercelen voor de landbouw te behouden (art 3.7).	Geen aanleiding tot aanpassing
7.3.1: nieuwvestiging in Soest	021	Bezwaar tegen de bouw van een nieuw agrarisch bedrijf te Soest omdat er geen deugdelijke economische onderbouwing beschikbaar is, het bedrijf ter plaatse alleen huurland heeft, de agrariër geen bedrijfsopvolger heeft, er in de regio een toenemend probleem is met vrijkomende agrarische bebouwing en hij dus gebruik kan maken van een leegkomend	In deze zienswijze worden geen vragen gesteld of kritiek geuit op de inhoud van de PRS of de PRV. De zienswijze handelt over de toepassing van de PRS/PRV bij de aanvraag van een individuele bouwvergunning in de gemeente Soest. De inspraakprocedure voor de PRS /PRV is niet bedoeld om uitspraken te doen over de afhandeling	Geen aanleiding tot aanpassing

		bedrijf en de provincie nieuwvestiging niet toestaat als er alternatieven voorhanden zijn. Daarnaast maakt het gebied deel uit van het open landschap van Eemland en bemoeilijkt dit historisch schieten van het Gilde.	van individuele bouwaanvragen.	
	149	Indiener verzoekt de provincie bij het vastleggen van de doelstellingen de uitvoerbaarheid mee te wegen en belemmerende regels te vermijden. Indiener wil zijn bedrijf verplaatsen in de gemeente Soest.	In deze zienswijze worden geen vragen gesteld of kritiek geuit op de inhoud van de PRS of de PRV. De zienswijze handelt over de toepassing van de PRS/PRV bij de aanvraag van een individuele bouwvergunning in de gemeente Soest. De inspraakprocedure voor de PRS /PRV is niet bedoeld om uitspraken te doen over de afhandeling van individuele bouwaanvragen	Geen aanleiding tot aanpassing

7.3.1 Landbouwgebied: niet-grondgebonden veehouderij

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Ontwikkelingsmogelijkheden	043, 099, 112, 124, 126	<p>Indiener 043 is het niet eens met keuze om aan te sluiten bij de regeling zoals deze in de rest van de provincie al van kracht was. Voor deze keuze mist ook een duidelijke motivering. Voor voormalige LOG en verwevingsgebied zijn de gevolgen van de keuze aanzienlijk. Ook past deze keuze niet in de beleidsvoorbereiding die in kader van het reconstructieplan met diverse partijen vanuit de combinatie van alle reconstructiedoelen aan de orde zijn geweest. Omschakeling van grondgeboden naar IV wordt doorsneden, de IV bedrijven worden beperkt in uitbreidingsmogelijkheden en er lijken (zie reactie op PRV) zelfs met terugwerkende kracht bouwvlakken verkleind te moeten worden. Laat artikel 4.13 lid 6 uit de PRV 2013, betreffende de specifieke regeling voor het verwevingsgebied weer terugkomen, eventueel met de toevoeging van de sloop van VAB (zie ook de zienswijze namens de Regio Amersfoort).</p> <p>Indiener 099 vindt een beperking van de omvang van het bouwperceel tot 1,5 ha voor intensieve veehouderij is onaanvaardbaar. Weliswaar mag dan nu de grondslag voor uitbreiding op basis van het Reconstructieplan zijn weggevallen, maar dat neemt niet weg dat ook deze ondernemers recht hebben op groeipotentie. Ook voor hen</p>	<p>Bij de evaluatie van de reconstructiezonering in 2010 is al gebleken dat de reconstructiezonering matig functioneerde. Er zijn nauwelijks veebedrijven verplaatst naar het LOG en wat betreft groeimogelijkheden en beperkingen (ammoniak, geur) was er weinig verschil tussen de verwevingsgebieden en het LOG. De groeimogelijkheden voor niet-grondgebonden veehouderij in de verwevingsgebieden zijn in 2013 verruimd. In de huidige herijking zetten wij een volgende stap gericht op vereenvoudiging en gelijkschakeling van de groeimogelijkheden voor de niet-grondgebonden veehouderij in Utrecht. Wij zijn ons bewust dat deze gelijkschakeling voor sommige veehouders een toename en voor anderen een vermindering van de groeimogelijkheden betekent. Behalve de wens tot vereenvoudiging en gelijkschakeling speelt ook ons uitgangspunt om vanwege de beperkte fysieke en milieugebruiksruimte in Utrecht terughoudend te zijn wat betreft de</p>	<p>Het LOG en de daarvoor geldende doorgroei-mogelijkheid naar 2,5 ha, zoals opgenomen in de PRV 2013, worden gehandhaafd.</p>

	<p>geldt stilstand is achteruitgang. Neem voor bestaande intensieve veehouderijen, gelegen buiten het landbouwstabiliseringsgebied, mogelijkheden voor uitbreiding op welke minimaal vergelijkbaar zijn met de oude regelgeving gebaseerd op de Reconstructiewet of anders een regeling vergelijkbaar met de grondgebonden bedrijven. Indiener 112 geeft aan dat de bestaande rechten in bijvoorbeeld het voormalige LOG niet worden gerespecteerd, met als gevolg dat de bedrijven geen toekomstperspectief meer hebben. Indiener verzoekt de provincie daarom om een alternatief instrument aan te bieden voor uitbreiding. Een mogelijk instrument kan worden gevonden in Gelderland.</p> <p>Indiener (124) geeft aan dat het beperken van de ontwikkelingsmogelijkheden voor niet-grondgebonden veehouderijbedrijven, zowel generiek (agrarische bouwvlakken mogen niet groter zijn dan 1,5 hectare en er is maximaal één bouwlaag toegestaan) als gebiedsgericht (binnen landbouwstabiliseringsgebieden mogen niet grondgebonden veehouderijbedrijven überhaupt niet uitbreiden) grote effecten heeft:</p> <ul style="list-style-type: none"> - verduurzaming zal niet plaatsvinden. - niet-grondgebonden bedrijven worden 'op slot' gezet. Dit past niet bij goed openbaar bestuur en het voeren van voorspelbaar beleid, zeker gezien het feit dat inhoudelijke onderbouwing van deze keuzes ontbreekt. Wij concluderen op basis van een inventarisatie dat enkele tientallen bedrijven hun benodigde ontwikkelingsstap niet kunnen realiseren. - omschakeling van bijv. gangbaar naar biologisch zal in sommige gevallen meer fysieke ruimte vragen. - toepassen van weidegang voor bijvoorbeeld kippen vraagt in sommige gevallen overkappingen. - meerdere bouwlagen kan nodig zijn in sommige bedrijfssystemen, uitstoot van stoffen kan lager blijven. <p>Indiener (126) geeft aan dat voor de intensieve veehouderij een beperking van de omvang van het bouwperceel onaanvaardbaar is. Weliswaar mag de grondslag voor uitbreiding op basis van het Reconstructieplan zijn</p>	<p>groeimogelijkheden voor niet-grondgebonden veehouderij. Op basis van deze overwegingen zijn wij tot een provincie breed geldende maximale bouwblokomvang van 1,5 ha voor niet-grondgebonden veehouderijen gekomen. Wij achten deze omvang voldoende voor het exploiteren van een doelmatig niet-grondgebonden veebedrijf waarbij dan ook nog voldoende ruimte bestaat voor diervriendelijke stallen. Dit baseren wij op gegevens over mogelijke dieraantallen per bouwperceel (o.a. Alterra rapport "Grootschalige landbouw" en presentatie Balthussen, LEI, 2010) en gemiddelde bedrijfsgrootte in Utrecht. Bijvoorbeeld kunnen er op een bouwperceel (inclusief, woning en andere verhardingen) van 1,5 ha volgens deze gegevens bij een diervriendelijke stalsysteem 8000-12.000 mestvarkens gehouden worden. Dat is vier tot zesmaal het aantal dat nu in Utrecht gemiddeld op een gespecialiseerd mestvarkensbedrijf gehouden wordt (2000 mestvarkens). Bij deze berekeningen is uitgegaan van een efficiënte benutting van het bouwperceel waarbij verouderde, overtollige bebouwing wordt opgeruimd.</p> <p>Op basis van de inspraakreacties hebben wij besloten om alsnog het LOG te handhaven, om voor de agrariërs die daar gevestigd zijn het huidige toekomstperspectief te handhaven.</p> <p>In de landbouwstabiliseringsgebieden staat het veiligstellen van natuurwaarden voorop. Groei van niet-grondgebonden veehouderij is hier ongewenst. Voor niet-grondgebonden veebedrijven zijn de opties (net als in de reconstructieperiode) stabilisatie, beëindiging of (bij groeiwensen) verplaatsing.</p>	
--	---	---	--

		weggevalen, maar dat neemt niet weg dat ook deze ondernemers recht hebben op groeipotentie. Daarom pleit indiener voor uitbreidingsmogelijkheden voor bestaande intensieve veehouderijen.		
--	--	---	--	--

7.3.1 Landbouwgebied: Menukaart FoodValley

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Menukaart FoodValley	032	De Regio FoodValley vraagt ruimte voor de toepassing van de menukaart om middels een ontwikkelingsgerichte benadering maatwerk mogelijk te maken bij de uitbreiding van bedrijven in het buitengebied, waarbij niet gestuurd wordt op maximale oppervlakten, maar op kwaliteitsverbetering. De Ontwerp PRS noemt de menukaart maar biedt alleen ruimte voor gebruik bij de uitbreiding van grondgebonden agrarische bedrijven. De regio heeft bezwaar tegen het gekozen generiek beleid voor intensieve veehouderij. Bovendien ontwikkelen Gelderland en Utrecht op dit punt tegengesteld beleid, terwijl aard van de bedrijven en gebiedskenmerken van de regio hetzelfde zijn. Zorg voor een eenduidige, grensoverschrijdende oplossing. Daarbij is de ruimte die de verordening biedt voor experimenten te beperkt voor toepassing van de menukaart.	De menukaart is een initiatief van gemeenten in de Vallei. Het is geen opdracht van de provincie Utrecht om voor de groeimogelijkheden van de veehouderij een menukaart te ontwikkelen. Voor zover de menukaart bijdraagt aan verduurzaming van de landbouw en past binnen de kaders van ons RO beleid werken wij mee aan het gebruik van dit instrument, maar leggen de menukaart niet op aan gemeenten. Bij de behandeling van de H PRS en PRV in PS op 12 december 2016 is een motie aangenomen, waarin aan GS wordt opgedragen om zich verder te oriënteren op het instrument 'Menukaart' en de Staten hierover te informeren.	Geen aanleiding tot aanpassing
Menukaart FoodValley	043	Beperk hanteren Menukaart niet tot de formele FoodValley gemeenten. Betrek ook het grondgebied van meer gemeenten, gelet op wenselijkheid van eenduidigheid in beleid voor de Gelderse Vallei, waaronder zeker het buitengebied van Woudenberg.	De menukaart is een initiatief van gemeenten in de Vallei. Wij leggen de menukaart niet op aan gemeenten. Als anderen gemeenten zich bij FoodValley, of bij dit instrument willen aansluiten, kunnen zij zich tot hen richten. Bijvoorbeeld bedrijven die in het (volgens nu nog vigerend beleid) Verwevingsgebied liggen krijgen de mogelijkheid te groeien tot 1,5 ha. Dat kan meer zijn dan dat er nu in het bestemmingsplan is vastgesteld. Hier zou de gemeente de Menukaart eventueel kunnen toepassen.	Geen aanleiding tot aanpassing.
	134	Indiener ziet graag dat het ontwikkelingsgerichte instrument Menukaart ook ingezet kan worden voor de intensieve veehouderijbedrijven, deze mag niet 'op slot' worden gezet.	Zie beantwoording zienswijzen over Menukaart FoodValley hiervoor in combinatie met beantwoording zienswijzen over niet-	Geen aanleiding tot aanpassing.

		Voor IV ziet indiener grote problemen door de voorgestelde beleidswijziging. In het landbouwstabiliseringsgebied ziet indiener geen problemen. Indiener heeft in het bestemmingsplan een wijzigingsbevoegdheid opgenomen voor groei onder voorwaarden in voormalig landbouwontwikkelingsgebied en verwevingsgebied. Het kan niet zo zijn dat door de herijking deze wijzigingsbevoegdheid niet meer toepasbaar is voor de resterende geldigheidstermijn van het bestemmingsplan buitengebied. Indiener begrijpt de wens om te komen tot generiek beleid voor de hele provincie Utrecht, maar op het punt van de bouwperceelgrootte ontbreekt de motivering daarvoor.	grondgebonden landbouw.	
--	--	--	-------------------------	--

7.3.2 Landbouwkerngebied

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
7.3.2: Landbouwkerngebied	043, 124	Voor landbouwgebieden en landbouwkerngebieden lijkt een vergelijkbaar regiem te gelden. Het is niet duidelijk hoe de zonering in landbouwgebieden tot stand gekomen is. Het bevreemdt ook dat vooraf over de zonering geen consultatie heeft plaats gevonden. Op de kaarten is de zonering ook niet eenvoudig zichtbaar (043). Hoewel het onderscheid tussen 'landbouwgebied' en 'landbouwkerngebied' geen directe planologisch-juridische consequenties heeft, zit er tenminste gevoelsmatig wel een verschil tussen beide categorieën. Om die reden verzoekt indiener de provincie de grenzen tussen deze gebieden nogmaals tegen het licht te houden en af te stemmen op logische begrensde ruimtelijke eenheden, zoals polders, grote infrastructurele werken en watergangen (124).	Bij de herijking is de ligging van de landbouwgebieden en landbouwkerngebieden niet gewijzigd. Wij hebben daarom geen aanleiding gezien om gemeenten specifiek over dit onderwerp te consulteren. Wij hadden ook geen aanleiding om te veronderstellen dat (indicatieve) begrenzingen sterk zouden afwijken van logische begrenzingen als poldergrenzen en wegen. Indiener kan concrete onlogische situaties kenbaar maken, zodat wij daar bij toekomstig beleid rekening mee kunnen houden. Overigens zou onderdeel van de voorbereiding van de Omgevingsvisie kunnen zijn dat we deze ruimtelijke eenheden een keer goed bekijken. Of en hoe we dit dan willen doen volgt in dat traject.	Geen aanleiding tot aanpassing

7.3.3 Landbouwstabiliseringsgebied

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Landbouwstabiliseringsgebied	043	Voor het landbouwstabiliseringsgebied lijkt aangesloten te worden bij de regeling die voor het extensiveringsgebied van kracht was. De gevolgen voor de daar nog gevestigde agrariërs zijn beperkt.	Hiervan nemen wij kennis.	Geen aanleiding tot wijziging.

Landbouwstabiliseringsgebied	098	Aan de Wieksloterweg OZ 1 heeft de familie Van Schie een agrarisch bedrijf. Aan de zuidzijde van de weg zijn stallen. Het is de bedoeling dat het hele bedrijf verhuist naar de zuidzijde. Het deel langs de Wieksloterweg is aangewezen als een landbouwstabiliseringsgebied. Dit levert beperkingen voor de intensieve landbouw, maar niet voor de grondgebonden landbouw. Graag ontvangen wij hiervan een bevestiging.	Het landbouwstabiliseringsgebied hebben wij aangewezen om de functie natuur of wonen te beschermen tegen de invloeden van de intensieve veehouderij. Uitbreiding en nieuwvestiging van intensieve veehouderij is hier niet mogelijk. Aan grondgebonden landbouw worden geen beperkingen gesteld, anders dan via ons generieke beleid hiervoor.	Geen aanleiding tot aanpassing
Landbouwstabiliseringsgebied	098	Levert de aanduiding landbouwstabiliseringsgebied alleen beperkingen op voor intensieve veehouderij maar niet voor grondgebonden landbouw?	Het klopt dat de aanduiding landbouwstabiliseringsgebied alleen voor intensieve veehouderijen betekent dat geen groei mogelijk is (art. 2.1 lid6). Voor grondgebonden veebedrijven gelden de overige regels uit de PRV.	Geen aanleiding tot aanpassing
Landbouwstabiliseringsgebied	114	Met de gedachte achter landbouwstabiliseringsgebied kan indiener instemmen, maar het hier verbieden van uitbreiding van intensieve veehouderij gaat indiener te ver. Als door fysieke groei winst kan worden behaald wat betreft ruimtelijke kwaliteit, duurzaamheid en milieu, dan moet volgens indiener uitbreiding mogelijk zijn. Alleen dan wil indiener deze aanbieding voor haar landelijk gebied van toepassing verklaard willen zien. Graag wil indiener deze discussie aangaan in het kader van een traject voor een eventuele duiding van 'experimenteergebied' en de voorwaarden die hierbij aan de orde zijn (zie ook eerdere reacties van 114).	In de landbouwstabiliseringsgebieden staat het veiligstellen van natuurwaarden voorop. Groei van niet-grondgebonden veehouderij is ongewenst. Deze keuze is gebaseerd op een integrale afweging, waarbij een afwaartse beweging van de niet-grondgebonden veehouderij beoogd wordt. Voor bestaande niet-grondgebonden veebedrijven in de landbouwstabiliseringsgebieden zijn de opties (net als in de reconstructieperiode) stabilisatie, beëindiging of (voor veehouders met groeiwensen) verplaatsing.	Geen aanleiding tot aanpassing

7.3.4 Glastuinbouw

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
7.3.4: glastuinbouw	101	Laat het glastuinbouwconcentratiegebied ten noorden van de Dorpeldijk vervallen. Laat dit onder de noemer 'landelijk gebied' vallen en nemen het op in de recreatiezone. Dit gebied maakt eerder deel uit van het noordelijk gelegen recreatielandgoed Haarzuilens, dan van het industriële glastuinbouw landschap. Bovendien	Wij vinden bundeling van glastuinbouwbedrijven uit landschappelijke en logistieke overwegingen gewenst en wij willen glastuinbouwbedrijven in de provincie Utrecht ontwikkelingsmogelijkheden bieden. Vanuit dit provinciale belang handhaven wij ons ruimtelijk beleid voor de twee glastuinbouwconcentratiegebieden in de provincie; één in de Harmelerwaard en één in de polder Derde Bedijking in de Ronde Venen. Om voldoende mogelijkheden te behouden voor toekomstige inplaatsingen van glastuinbouwbedrijven en voor uitbreidingen van al in de Harmelerwaard gevestigde glastuinbouwbedrijven handhaven wij ook voor het gebied tussen de Dorpeldijk en de spoorlijn de aanduiding	Geen aanleiding tot aanpassing.

		loopt er een fietsroute langs, met een belangrijke functie voor school- en werkverkeer tussen Utrecht en Woerden.	glastuinbouwconcentratie-gebied. De aanduiding glastuinbouwconcentratiegebied sluit grootschalige ruimtevragende functiewijziging naar natuur of recreatie uit. Aanleg van kleinschalige recreatieve verbindingen zoals een fietspad die de functie als inplaatsings-/uitbreidingsgebied voor glastuinbouw niet aantasten, is wel mogelijk.	
--	--	---	---	--

7.4 Recreatie

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
7.4	153	Indiener vraagt aandacht voor de provinciegrens overschrijdende recreatiegebieden en recreatieve routestructuren en verzoekt om dit in de tekst van de PRS te verwerken.	Wij zullen uw suggestie om de recreatieve hoofdstructuur op te nemen in de PRS ter overweging meenemen bij een volgende herziening/herijking. Dit geldt ook voor de extra aandacht voor provinciegrensoverschrijdende recreatiegebieden en recreatieve routestructuren. We volstaan voor dit moment met de opgenomen verwijzing naar de geldende Visie Recreatie en Toerisme 2020.	Geen aanleiding tot aanpassing

7.4.1 Recreatiezone

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Recreatiezone en rood voor groen	153	Bij de inzet van het ontwikkelinstrument 'rood voor recreatiegroen' in de recreatiezone is het niet duidelijk in hoeverre dit enkel ingezet mag worden ten behoeve van het financieren van het beheer van bestaande recreatiegebieden. Terzijde maken wij u erop attent dat de lidnummers van artikel 3.13 en de bijbehorende toelichting op pagina 60 van de PRV niet overeen komen.	Ontwikkelingen kunnen in de recreatiezone plaatsvinden als zij passen binnen de visie van de recreatiezone. In de tekst staat ten onrechte dat die nog opgesteld moet worden. De tekst wordt hierop aangepast. Van kracht blijft dat eventuele verstedelijking en recreatie in samenhang wordt ontwikkeld. Dit geldt ook voor kleine initiatieven. Voor de bovenlokale dagrecreatieterreinen geldt dat de toegestane ontwikkelingen noodzakelijk moeten zijn voor de duurzame exploitatie van het bestaande bovenlokale dagrecreatieterrein. De verstedelijking die is toegestaan in de recreatiezone is niet enkel voor de financiering van beheer van bestaande recreatiegebieden, maar kan ook worden ingezet voor de – gelijktijdige – aanleg van nieuwe recreatieve groengebieden. Dank voor uw opmerzaamheid t.a.v. de lidnummers. We zullen dit aanpassen.	Aanpassen tekst H PRS paragraaf 7.4.1 door aan te geven dat ontwikkelingen in de recreatiezone plaats kunnen vinden als zij passen binnen de visie van de recreatiezone. Aanpassen H PRV artikel 3.13 door in de toelichting hiervan naar de juiste lidnummers te verwijzen.
Voorwaarden en begrenzing recreatiezone	098	PRV art 3.13, lid 4. Onder duurzame instandhouding van de recreatievoorziening verstaat de provincie ook de bereikbaarheid	In de recreatiezone wordt de functie recreatie gestimuleerd en beschermd en kunnen <u>nieuwe</u> bovenlokale recreatievoorzieningen – onder	Aanpassen tekst H PRS door: – in paragraaf 7.4.1 aan te geven, dat toegevoegde

		<p>volgens sub b. Daarbij denken GS volgens de toelichting aan 60 m wandel- fietspad per hectare. Kan de provincie aangeven waar deze eis vandaan komt en waarom deze eis gesteld wordt?</p> <p>PRV 3.13, lid 4, sub c. Ten behoeve van bovenlokale recreatievoorzieningen wordt verstedelijking toegestaan, mits een en ander leidt tot verhoging van de ruimtelijke kwaliteit. Waarom eist u verhoging en niet instandhouding? Wat is precies het onderscheid in typering tussen bovenlokaal dagrecreatieterrein (3.12) en recreatiezone (3.13)? De voorbeelden die onder recreatiezone worden genoemd zouden ook onder bovenlokaal dagrecreatieterrein kunnen vallen, bv (open) zwemwaterlocaties. Kan de provincie aangeven of de grens van de recreatiezones precies of indicatief is?</p>	<p>voorwaarden – worden toegevoegd. Daarbij wordt de toegevoegde recreatiefunctie in principe gerekend als een plus. Dit zullen wij in de tekst verhelderen. Hierbij geldt altijd dat voorzieningen landschappelijk moeten worden ingepast. Voor de bovenlokale dagrecreatieterreinen geldt dat uitbreiding van de <u>bestaande</u> voorzieningen mogelijk is, waarbij de toevoeging noodzakelijk moet zijn voor de duurzame exploitatie van het bestaande bovenlokale dagrecreatieterrein. We zullen ook het onderscheid tussen recreatiezone en bovenlokaal recreatieterrein aanscherpen in de tekst. Als bovenlokaal dagrecreatieterrein zijn ook de gebieden rond Utrecht en Amersfoort opgenomen waarvan de provincie heeft afgesproken dat een ontwikkeling tot bovenlokaal dagrecreatieterrein gewenst is. Recreatief medegebruik wordt pas effectief als een gebied daadwerkelijk toegankelijk is. Dat wordt gegarandeerd met een minimum meters aan wandel-/fietspaden. De geometrische plaatsbepaling van de recreatiezones is precies, zie ook de legenda.</p>	<p>recreatiefunctie in principe gerekend wordt als een plus.</p> <ul style="list-style-type: none"> – in paragraaf 7.4.2 onderscheid bovenlokaal dagrecreatieterrein met recreatiezone aanscherpen. – in paragraaf 7.4.2 de zin “De ontwikkeling van ruimtevrage bovenlokale recreatievoorzieningen mag niet ten koste gaan [...] kernkwaliteiten.” te schrappen. <p>Aanpassen toelichting H PRV artikel 3.13 Eerste lid door “De geometrische plaatsbepaling van de recreatiezones is indicatief bepaald.” te schrappen.</p>
Begrenzing recreatiezone	098	<p>Bij de Kleine Melm aan de Eemweg in Soest komt een recreatievoorziening. De plannen zijn al enige tijd in voorbereiding en bij de provincie bekend. Indiener gaat er van uit dat de recreatiezone wordt uitgebreid om dit plan binnen de zone te brengen. Voor de zekerheid ontvangen wij van u de mededeling dat de uitbreiding van de zone nu ook over het terrein Eemweg 4 en 6 ligt en er geen belemmering meer is voor de horecavoorziening van 180m2.</p>	<p>De recreatiezone is in het Ontwerp reeds uitgebreid, zodat de ontwikkeling van de Kleine Melm nu binnen de recreatiezone ligt. In verdere uitbreiding van de recreatiezone zien wij geen aanleiding.</p>	<p>Geen aanleiding tot aanpassing</p>
Begrenzing recreatiezone	098	<p>Uit de ambitiekaart recreatiezone Amersfoort, blijkt dat aan beide zijden langs de Birkstraat een ‘concentratie van recreatieve voorzieningen aan de stadsrand’ is. Graag ziet indiener daarom dat de grens van de recreatiezone niet een strakke lijn op de Birkstraat is, maar wordt uitgebreid naar de zuidzijde van de Birkstraat tot aan de spoorlijn Den Dolder/Soest Zuid die indiener ziet als</p>	<p>Wij zijn het met u eens dat zich aan beide zijden van de Birkstraat recreatieve voorzieningen bevinden. We verplaatsen om die reden de grens van de recreatiezone naar halverwege tussen de Birkstraat en de spoorlijn. Want het gebied ten zuiden hiervan tot de spoorlijn betreft overwegend bos en beschouwen wij in de eerste plaats als natuurgebied. De zone ten zuiden van de Birkstraat tot aan de spoorlijn Den Dolder/Soest</p>	<p>Aanpassen object recreatiezone in H PRS en H PRV voor het gebied ten zuiden van de Birkstraat.</p>

		eenzelfde belevingsgebied als de noordzijde.	Zuid is daarnaast ook aangewezen als NNN. Bij eventuele ontwikkelingen zal dus ook aan die regels moeten worden voldaan.	
Begrenzing recreatiezone	101	Neem een aantal gebieden in de groenzone aangrenzend aan het Utrechtse stedelijk gebied op als recreatiezone: Maarschalkerweerd, Voorveldse polder, het groengebied bij Oud Zuilen, polder Buitenweg en het gebied ten noorden van de Dorpeldijk.	We zullen op uw verzoek de grenzen van de recreatiezones aanpassen voor de gebieden Maarschalkerweerd, Voorveldse Polder, het groengebied bij Oud Zuilen en polder Buitenweg voor zover deze gebieden geen andere provinciale functieaanduiding hebben die daarmee strijdig is. Het gebied ten noorden van de Dorpeldijk is aangewezen als glastuinbouwconcentratiegebied en zal om die reden niet worden toegevoegd aan de recreatiezone.	Aanpassen object recreatiezone in H PRS en H PRV voor de gebieden Maarschalkerweerd, Voorveldse Polder, het groengebied bij Oud Zuilen en polder Buitenweg.

7.4.2 Bovenlokaal dagrecreatieterrein

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Hollandse IJssel	106	Het gebied ten noorden van de Hollandse IJssel staat aangegeven als bovenregionaal recreatieterrein. Over de realisatie van het gebied en de rol die de provincie hier inneemt, heerst veel onduidelijkheid. Aangezien dit een van oorsprong provinciaal plan is, is het uitgangspunt van indiener dat de provincie hier het voortouw in neemt.	De aanduiding bovenlokaal dagrecreatie-terrein geeft de ruimtelijke mogelijkheden aan die de provincie biedt, op basis van de daarbij horende regels. Het doet geen uitspraak over wie invulling geeft aan deze ontwikkelingen die ruimtelijk mogelijk worden gemaakt. Voor realisatie van bovenlokale dagrecreatieterreinen en andere ontwikkelingen binnen de recreatiezones werkt de provincie samen met gemeenten en terreinbeheerders volgens de afspraken in de Stuurgroep Recreatie om de Stad Utrecht (RodS) uit 2014. De gemeente IJsselstein is bestuurlijk aanspreekpunt namens de stuurgroep voor projecten binnen haar gemeentegrenzen. De stuurgroep is recent een discussie gestart over verdergaande ontwikkeling, na afronding van de RodS-afspraken (2018). Afspraken over gewenste ontwikkeling, rolverdeling en financiering maken hier deel van uit.	Geen aanleiding tot aanpassing
begrenzing bovenlokaal dagrecreatie terrein	101	Volgens de definitie en de feitelijke situatie zouden Amelisweerd, Beerschoten en Oostbroek toegevoegd moeten worden op de kaart bovenlokale dagrecreatie terreinen. Daarnaast is op de kaart de begrenzing van de bovenregionale recreatiegebieden niet duidelijk, terwijl er in de PRV wel wordt verwezen naar de begrenzing.	Wij zijn met u eens dat Amelisweerd een belangrijke recreatieve functie vervult voor de agglomeratie Utrecht en zullen het om die reden toevoegen op de kaart als bovenlokaal dagrecreatieterrein. Beerschoten beschouwen wij in de eerste plaats als een natuurgebied met recreatieve nevenfunctie, net als Oostbroek. Daarbij betwijfelen wij de bovenlokale functie van het laatstgenoemde gebied. Om die redenen voegen we	Aanpassen object bovenlokaal dagrecreatieterrein in H PRS en H PRV door Amelisweerd-Rhijnauwen toe te voegen.

			deze terreinen niet toe. De begrenzing van de terreinen is indicatief bepaald en dat hebben we in de toelichting van de PRV aangegeven.	
Voorwaarden	114	Ten opzichte van de eisen uit de PRV 2013 zijn het aantal voorwaarden waaraan voldaan moet worden vermeerderd. Voorgesteld wordt om in dit artikel de voorwaarden te heroverwegen, waarbij het streven zou moeten zijn om zomin mogelijk voorwaarden te verbinden aan het versterken van bestaande bovenlokale dagrecreatieterreinen.	Er zijn inderdaad meer voorwaarden opgenomen waaraan voldaan moet worden. We hebben dit gedaan om het mogelijk te maken voorzieningen toe te voegen t.b.v. exploitatie, zoals in PRS al was aangegeven, en om kwetsbare gebieden te ontzien.	Geen aanleiding tot aanpassing
Gravenbol	114	Indiener overweegt om op de (middel)lange termijn een terrein vergelijkbaar aan Gravenbol nabij de kern van Wijk bij Duurstede te realiseren. In ruil hiervoor zal de huidige Gravenbol transformeren naar een natuurgebied waar alleen extensieve recreatie mogelijk is. het toevoegen van de duiding 'bovenlokaal dagrecreatieterrein' aan Gravenbol heeft hier geen invloed op.	Wij nemen kennis van deze voorgenomen ontwikkeling en gaan graag t.z.t. met indiener hierover in gesprek.	Geen aanleiding tot aanpassing
Begrenzing bovenlokaal dagrecreatie terrein	135	Indiener is niet akkoord met het benoemen (op kaart 13) van de lokale recreatiezone "Vathorst-noord, Over de Laak" tot bovenlokaal dagrecreatieterrein. De Raad van Amersfoort heeft met meerderheid een besluit genomen dat haaks staat op dit voornemen. Het voornemen zal meer verkeersbewegingen in dit kwetsbare gebied veroorzaken. Dit is een ongewenst effect voor dit groene recreatieve gebied met ruimte voor natuurontwikkeling. Een nauwgezet participatief proces ging hieraan vooraf	De aanduiding bovenlokaal dagrecreatieterrein geeft de ruimtelijke mogelijkheden aan die de provincie biedt, op basis van de daarbij horende regels. Het legt deze ontwikkelingen niet op, noch doet het een uitspraak over wie invulling geeft aan deze ontwikkelingen die ruimtelijk mogelijk worden gemaakt. Voor de ontwikkeling van het gebied Vathorst Noord zijn in het verleden afspraken gemaakt tussen provincie en gemeente Amersfoort, vastgelegd in samenwerkings-overeenkomst 'Groen Blauwe Structuur Amersfoort', waarbij het aan de gemeente is om hieraan uitvoering te geven. De aanduiding bovenlokaal dag-recreatieterrein biedt de ruimtelijke mogelijkheden die passen bij deze afspraken.	Geen aanleiding tot aanpassing

7.4.3 Recreatiewoningen

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
Recreatie-woningen Vinkeveense Plassen	053	De mogelijkheden voor verblijfsrecreatie lijken onder het verstedelijkingsverbod te gaan vallen. Slechts nieuwe dagrecreatieve voorzieningen worden toegestaan. Hoe verhoudt dit zich tot het onderzoek naar nieuwe kostendragers voor de	Ontwikkeling Vinkeveense Plassen: Wij hebben deze plassen aangeduid als bovenlokaal dagrecreatieterrein. Voor dit gebied is een ontwikkeling noodzakelijk, die zorgt voor de toekomstbestendigheid ervan. Voor bovenlokale dagrecreatieterreinen geldt dat op basis van de regels in de PRV	Geen aanleiding tot aanpassing

		<p>zandeilanden in de Vinkeveense plassen? Hier zijn verblijfsrecreatieve functies (appartementen, kampeervormen) in beeld. En hoe verhoudt dit zich tot het mogelijk maken van blokhutten op de legakkers? Gedachte is dat hierin ook kan worden overnacht of bij kan worden gekampeerd. Dit artikel lijkt hiervoor in de weg te staan en bemoeilijkt het project. Kijk hier zorgvuldig naar en treed zo nodig in overleg over een oplossing. Indiener is positief over de uitgesproken intentie om samen te onderzoeken hoe een gebiedsgerichte aanpak kan helpen om de problemen rond bewoning van recreatiewoningen aan te pakken. Echter, de huidige regeling is wel erg beperkend. Indiener ziet bij andere provincies dat bijvoorbeeld het eerder geldende beleid voor situaties van voor oktober 2003 in de verordening gehandhaafd is. Maak het mogelijk om in bijzondere gevallen van het verbod op bewoning af te wijken. Dit past meer in de huidige maatschappij en de beweging richting Omgevingswet.</p>	<p>onder voorwaarden ontwikkeling van aan recreatief gebruik gerelateerde voorzieningen mogelijk is, wanneer deze voorzieningen noodzakelijk zijn voor de duurzame exploitatie van het terrein. Daarbij denken wij aan horeca, leisurevoorzieningen, zoals aan (water-)sport gerelateerde voorzieningen, en kleinschalige verblijfsrecreatie. Deze ontwikkelingen worden, mits ze voldoen aan de in de PRS genoemde voorwaarden en niet strijdig zijn met overig provinciaal beleid, uitgezonderd van het verstedelijkingsverbod.</p> <p>Recreatiewoningen: De huidige regeling geeft een helder standpunt en richting voor de toekomst. Wij begrijpen dat dit gewenste toekomstbeeld niet overal overeenkomt met de werkelijkheid. In het kader van een goede ruimtelijke ordening moet in breder perspectief worden gekeken naar huidige problematiek, ook voor enkele gevallen. Om die reden is in de H PRS de mogelijkheid opgenomen om te verkennen of met gebiedsgerichte aanpak een oplossing gevonden kan worden voor die situaties die niet in overeenstemming zijn met de provinciale regel. Wij werken niet mee aan een afwijkende regeling voor individuele gevallen, anders dan de mogelijkheden zoals in het huidige voorstel zijn opgenomen.</p>	
Bescherming NNN	068	<p>Met gemeenten gaat gezocht worden naar de mogelijkheid om in bepaalde gevallen toch een permanente bewoning van recreatiewoningen mogelijk te maken. Dat zal echter leiden tot het ontstaan van stedelijke enclaves in het landelijke gebied, in casu NNN, wat moet worden voorkomen. Houd dus vast aan het bestaande beleid.</p>	<p>De huidige regeling voor recreatiewoningen verbiedt permanente bewoning. Voor een aantal gemeenten vormt permanente bewoning echter al langdurig een probleem, waardoor de feitelijke situatie niet strookt met het gevoerde beleid. Om dit effectief aan te kunnen pakken, is de mogelijkheid opgenomen om via een gebiedsgerichte aanpak te komen tot een oplossing voor die gevallen van permanente bewoning, en daarmee te zorgen voor een kwaliteitsverbetering voor recreatie, landschap en ruimte. Alle provinciale belangen worden in een dergelijke aanpak zorgvuldig afgewogen. Wanneer van toepassing, zullen uiteraard ook de regels in de PRV voor NNN daarbij in acht worden genomen.</p>	Geen aanleiding tot aanpassing
Samenhang PRV-artikel 3.4 en 3.1	089	<p>De structuurvisie verzet zich tegen langdurige permanente bewoning die niet is gelegaliseerd en waartegen niet meer kan worden opgetreden. Dit laatste is een zinssnede die de nodige verwarring schept. Het is afhankelijk van daadkracht van een gemeentebestuur in hoeverre er daadwerkelijk wordt opgetreden door middel van handhaving. Nu</p>	<p>Zoals is opgenomen in artikel 3.4 van de H PRV, staan wij permanente bewoning van recreatiewoningen niet toe. Indiener legt echter een link met artikel 3.1 en leest hierin dat dit toch zou mogen. Dit artikel ziet echter niet specifiek op legaliseren van permanente bewoning, maar op legaliseren van langdurige, nog niet in bestemmingsplan vastgelegde situaties. Wij ontkennen natuurlijk niet de gemeentelijke handhavingplicht. Maar</p>	Geen aanleiding tot aanpassing

		het beleid in de provinciale structuurvisie er op is gericht om wonen in het landelijk gebied niet te doen uitbreiden en de recreatie doeleinden te handhaven, zou het verstandig zijn om geen uitzondering op de regel toe te staan. Deze uitzondering komt aan de consistentie van beleid niet ten goede.	desalniettemin komen er situaties voor die al lang bestaan en waar de redelijkheid er zich tegen verzet om alsnog te handhaven. Wij willen ruimte bieden om in elke gemeente in uitzonderingssituaties tot legalisatie over te gaan. In situaties waar illegale situaties op grote schaal voorkomen, kan van dit artikel geen gebruik worden gemaakt en moet naar andere oplossingen worden gezocht.	
Aanpak bestaande permanente bewoning	100	Voor veel recreatiewoningen in de gemeente geldt dat deze vaak al decennia illegaal, permanent bewoond worden. Het lijkt door opgebouwde rechten niet haalbaar om dit binnen afzienbare termijn te beëindigen. Daarom instemming met gezamenlijk zoeken naar een gebiedsgerichte aanpak hiervan. Indien er wil samen zoeken naar mogelijkheden om tot duurzame oplossingen te komen, waarbij zowel voor bestaande als nog te ontwikkelen recreatieparken (ook voor reeds vergunde capaciteit) de ruimtelijke kwaliteit vergroot kan worden, zodat dit winst oplevert voor recreatie en het landschap. Bij reeds vergunde capaciteit kan een ruimte-voor-ruimte-regeling geboden worden, zodat ook deze parken op een hoogwaardige wijze herontwikkeld kunnen worden, met ontstening van het landschap.	De huidige regeling voor recreatiewoningen geeft een helder standpunt en richting voor de toekomst weer. Desondanks begrijpen wij dat dit gewenste toekomstbeeld nog niet overeenkomt met de werkelijkheid. Om die reden is in de H PRS opgenomen om middels een gebiedsgerichte aanpak te komen tot een oplossing voor die gevallen die niet in overeenstemming zijn met de provinciale regeling. Een ruimte-voor-ruimte regeling behoort nu niet tot de mogelijkheden, maar kan als optie worden verkend bij uitwerking van de gebiedsgerichte aanpak, mits het gaat om daadwerkelijk gerealiseerde recreatiewoningen.	Geen aanleiding tot aanpassing
PRV art. 3.4: Recreatiewoningen	078	Art 3.4, lid 2 luidt: Een ruimtelijk plan bevat bestemmingen en regels die permanente bewoning van recreatiewoningen uitsluit. Voeg hier de woorden 'in beginsel' in voor 'uitsluit', omdat deze regeling nu te rigide is geformuleerd. Goed gemotiveerde uitzonderingen dienen mogelijk te zijn en niet a priori geblokkeerd te worden.	De regeling voor recreatiewoningen staat permanente bewoning van recreatiewoningen niet toe om zodoende te zorgen voor een voldoende aanbod van recreatiewoningen. Wij verwachten dan ook van gemeenten dat zij hierop toezien en zo nodig handhavend optreden tegen ongewenste situaties. Uitzonderingen op deze regeling zouden voor precedenten kunnen zorgen en achten wij om die reden ongewenst.	Geen aanleiding tot aanpassing

8. Uitvoering

Thema	Indiener	Samenvatting	Reactie PS	Besluit PS
8.2	068	De provincie zou de rol die zij speelt als kennismakelaar etc. nog wat meer met verve kunnen spelen dan zij tot op heden heeft gedaan. Met de invoering van de Omgevingswet zal er van een meer integrale aanpak sprake moeten zijn. Daarmee kunnen bepaalde omgevingswaarden worden gerealiseerd, wat met een integrale aanpak sec vaak niet mogelijk is, bv. de realisatie van bufferzones rondom verdroging kwetsbare natuurgebieden.	Wij nemen deze opmerking mee in het traject rondom invoering Omgevingswet/opstellen omgevingsvisie	Geen aanleiding tot aanpassing
	Ambts-halve wijziging	Onder “- <u>landelijk gebied</u> ” had de laatste zin weggehaald moeten worden, omdat dit gaat over het eerste AVP-programma en we zijn inmiddels verder.		De zin: “ <i>Het programma ... (ILG)</i> ” schrappen
8.3.1.	068	Waarom wordt een Ruimtelijke Agenda niet met alle mogelijke participanten/stakeholders opgesteld, zodat meteen ook draagvlak in de samenleving kan ontstaan.	Voor de realisering van provinciaal ruimtelijk beleid is een goede doorwerking in gemeentelijk plannen onontbeerlijk. Om hierin te kunnen prioriteren en focussen is het praktische instrument van de ruimtelijke agenda ontwikkeld, die dus is gericht op het realiseren van gezamenlijke ambities. Hiervoor wordt breed gekeken naar de gemeenschappelijke opgaven binnen de wederzijdse beleidskaders. Deze beleidskaders zijn bestuurlijk vastgesteld, zodat verondersteld mag worden, dat deze vanuit het democratisch vertegenwoordigersprincipe al het nodige draagvlak in de samenleving hebben. Bij de verdere, gezamenlijke uitwerking van gebiedsopgaven worden vervolgens alle participanten en stakeholders betrokken. Dit proces vergt een aanmerkelijke inspanning, maar is dit waard vanwege de goede resultaten qua uitvoerbaarheid. Wij sluiten echter niet uit dat we vanuit de gedachte van vroegtijdige participatie ook het opstellen van de ruimtelijke agenda in de toekomst breder gaan oppakken.	Geen aanleiding tot aanpassing

8.3.2.	068	Waarom is het instrument 'verevening' vervallen, terwijl juist daardoor op gebiedsniveau een kwaliteitsniveau kon worden bereikt	Het instrument 'verevening' als zodanig is niet vervallen, net als indiener achten wij dit een geschikt instrument om op gebiedsniveau een goede ruimtelijke kwaliteit te realiseren. De geschrapte alinea had vooral betrekking op de rol die de PRS/PRV kon vervullen, met name bij herstructurering van bedrijventerreinen/nieuwe bedrijventerreinen. Zoals de tekst ook al aangaf is het niet mogelijk om in de PRV bepalingen op te nemen over financiële verevening. Daarom hebben we deze passage geschrapd.	Geen aanleiding tot aanpassing
	068	<u>Innovatieprogramma Fysieke Leefomgeving</u> Experimenteerimte moet aan duidelijke randvoorwaarden (en dus kaders) worden gebonden, waarbij aanwezige waarden moeten worden geborgd.	Het Innovatieprogramma Fysieke Leefomgeving 2016-2019 (IFL), focust op de wijze waarop we efficiënter om kunnen gaan met urgente maatschappelijke vraagstukken in de netwerksamenleving. Het faciliteert daarvoor een experimenteromgeving waarin door gerichte praktijkexperimenten het vraagstuk een impuls krijgt en de benodigde werkwijzen, toekomstperspectieven en competenties worden (door) ontwikkeld. In het programmaplan worden negen maatschappelijke opgaven genoemd waarmee direct van start kan worden gegaan, waaronder energietransitie, bodemdaling, knooppuntontwikkeling, klimaatadaptatie, functiewijziging landelijk gebied en kleine kernen. Uiteraard worden bij de praktijkexperimenten de PRS en PRV als vertrekpunt genomen.	Geen aanleiding tot aanpassing
8.4.	068	Wellicht zal de inzet op Binnenstedelijke ontwikkeling uiteindelijk, ook gezien de opgaven om hier tot een 'Healthy Urban Living' te komen, met een 'Agenda Binnenstedelijke Ontwikkeling' kunnen worden opgepakt, analoog aan AVP.	Wij hebben het Beleidskader Binnenstedelijke Ontwikkeling vastgesteld en aangeboden aan PS. In dit beleidskader wordt aangegeven hoe we tot een meer geïntegreerde aanpak van Binnenstedelijke Ontwikkeling willen komen. Na vaststelling door provinciale staten stellen wij een nieuw Uitvoeringsprogramma Binnenstedelijk Ontwikkeling op voor de periode t/m 2020.	Geen aanleiding tot aanpassing

Bijlage 1: Inhoudsopgave op naam indiener zienswijze

Naam indiener zienswijze	Nummer	Paragraaf
Aardoorn, J. en Winkel, L.	42	6.5.2.5
ABF Wijk bij Duurstede BV	11	6.5.2.5
Adviesbureau Haver Droeze namens Ridderhofstad Sterkenburg BV	60	4.2.4
Adviesbureau Haver Droeze namens Allurepark 't Eekhoornnest	61	5.4.2
Agrifirm Exlan namens Ravenhorst, K. van	140	7.3.1
AIM Advocaten namens Overvecht Vastgoed	157	6.3.3, 6.5.3.6
AIM Advocaten namens Wereldhave Nederland BV	133	6.3.3
anoniem	138	5.4.2, 7.1, 7.2
B4o namens Fam. Rengers-Loudon	139	5.4.1, 5.4.2
Bedrijvenvereniging Montfoort	111	6.5.4.2
Beek, J.G. van	44	6.5.2.5
Beheer Brouwershoff BV	70	6.1, 6.5.3.5
Belangenvereniging Den Dolder	76	5.4.1, 6.1, 6.5.3.9
Belangenvereniging Toekomst Tuinderij Groot	94	6.5.4.5
Berg, D. van den	117	6.5.2.5
Berg, W.Y. van der	9	6.5.2.5
Berkhout, V.H.O.	155	6.5.2.5
Bewonerscollectief Tolakkerweg 74 tot en met 114	80	6.5.3.2
Bewonersvereniging Maarsseveen Molenpolder	90	7.1
Bik, T. en Haas, M. de	45	6.5.2.5
BHIK	115	6.5.3.1
Boer, D. de	13	6.5.2.5
Boer, J.R. de	15	6.5.2.5
Boggende, K. den	52	6.5.2.5
Boon, J.H. den (Broekbergen)	92	5.4.1
Bos, N.P.A. en H. Land mede namens 5 andere ondertekenaars	125	6.5.3.5
BPD Ontwikkeling BV namens grondeigenaren in Rijnenburg	102	6.5.3.6
Breevast Properties BV	69	5.4.2
Breugelmans, L.L.P.M. en Breugelmans-Vermeulen, J.	26	6.5.2.5
Broshuis, H.H.M. en J.J. Oudenes	83	6.5.2.5
CML Milieuorganisatie Leusden	75	4.2.2, 5.1.2, 5.4.1, 7.3
Croix, R. du en Meer, T. van der	14	6.5.2.5
Decathlon Netherlands BV	67	6.3.3
Dijk, H. van en Dijk, M. van	22	6.5.2.5
Dijk, Fam. J. van	34	6.5.2.5
Dijk, G.C.A. van	73	6.5.3.3
Dikker, F. en Lesger, M.	16	6.5.2.5
Dorresteyn, A.G.	149	7.3.1
Egeler-Conte, F. en A.W.	20	6.5.2.5
Federatie bedrijvenkringen regio Amersfoort	57	6.1, 6.3.1, 6.3.2, 6.4
Geffen, L. van	29	6.5.2.5

Gemeente Amersfoort	150	1.2, 3.1, 3.3, 6.1, 6.3.1, 6.3.2, 6.3.3, 6.5.1, 6.5.1.1
Gemeente Baarn	97	6.3.3, 6.5.1.2
Gemeente Bunnik	147	3.1, 6.4.1, 6.5.3.1
Gemeente Bunschoten	99	3.1, .3.3, 6.3.2, 6.3.3, 6.5.1.3, 7.3, 7.3.1,
Gemeente De Bilt	151	1.3, 3.1, 4.1.2, 5.4.1, 6.1, 6.5.3.2, 7.1
Gemeente De Ronde Venen	53	1.3, 4.2.2, 5.1.2, 5.4.1, 6.1, 6.5.4.4, 7.1, 7.2, 7.4.3
Gemeente Eemnes	130	1.4, 3.1, 6.2, 6.3.2, 6.3.3, 6.5.1.4
Gemeente IJsselstein	106	3.2, 5.4.1, 5.4.2, 6.5.3.8, 7.4.2
Gemeente Leusden	58	2.6, 5.1.2, 6.1, 6.3.2, 6.5.1.5, 7.1, 7.2
Gemeente Lopik	109	1.11, 2.7, 4.2.4, 5.4.1, 5.4.3, 6.3.1, 6.5.4.1, 7.1, 7.2, 7.3, 7.3.1, 7.3.2
Gemeente Montfoort	81	6.1, 6.5.4.2
Gemeente Nieuwegein	152	6.3.2, 6.3.3, 6.4.3,
Gemeente Oudewater	116	5.1.3, 6.5.4.3, 7.1, 7.2
Gemeente Soest	98	1.2, 1.3, 1.4, 1.11, 3.1, 4.1.2, 4.1.3, 5.1, 5.1.3, 5.3, 5.4.1, 5.4.3, 6.1, 6.5.1.6, 7.1, 7.2, 7.3.1, 7.3.3, 7.4.1
Gemeente Stichtse Vecht	100	3.3, 4.1.1, 4.1.2, 4.1.3, 4.2.3, 5.1.1, 5.1.4, 6.1, 6.3.1, 6.3.3, 6.5.3.5, 7.1, 7.3.1, 7.4.3
Gemeente Stichtse Vecht en Gemeente Utrecht	96	6.5.3.5, 6.5.3.6
Gemeente Utrecht	101	4.1.3, 4.2.2, 4.2.3, 5.2.3, 5.2.4, 5.4.1, 5.4.3, 6.1, 6.3.3, 6.4, 6.4.3, 6.5.3.6, 7.1, 7.2, 7.3.4, 7.4.1, 7.4.2,
Gemeente Utrechtse Heuvelrug	104	4.1.3, 4.2.2, 4.2.3, 4.2.4, 5.4.1, 6.1, 6.3.2, 6.3.3, 6.4.2, 6.5.2.3, 6.5.3.8, 7.1,
Gemeente Renswoude	134	6.5.2.1, 7.1, 7.3.1
Gemeente Rhenen	141	5.4.1
Gemeente Veenendaal	118	4.1.4, 5.4.1, 6.3.3, 6.5.2.4
Gemeente Wijk bij Duurstede	114	1.3, 2.8, 3.1, 4.1.6, 4.2, 4.2.2, 4.2.4, 5.1.4, 6.1, 6.4.1, 6.4.2, 6.5.2.5, 7.1, 7.3, 7.3.1, 7.3.3, 7.4.2
Gemeente Woerden	103	1.2, 4.1.1., 4.1.2, 4.1.3, 5.1.4, 5.4.1, 6.5.4.5
Gemeente Woudenberg	43	2.8, 3.1, 6.3.3, 6.5.1.7, 7.1, 7.3, 7.3.1, 7.3.2, 7.3.3
Gemeente Zeist	107	5.4.1, 6.5.3.9
GGZ Centraal	146	5,4,1, 6.5.1.1
Groenenbeen, M.	33	6.5.2.5
Hol, S. en Stevendaal, T. van	55	6.5.2.5
Horst, J.G.M. van der	59	6.5.2.5
Interkoop Properties B.V.	46	6.5.4.4
Jonker - van den Heuvel, fam.	82	6.5.2.5
Kiestra, S.	8	6.5.2.5
Kroon, G.F.E.M. van der	1	5.4.1
Laan, H. van der en Laan-Esner, H.R. van der	39	6.5.2.5
Leeuwen, Y. van	95	6.5.4.5
LTO Noord	124	4.1.2, 4.2.2, 5.4.2, 5.4.3, 7.2, 7.3, 7.3.1, 7.3.2
Logtenstein, J. van, mede namens 9 medeondertekenaars	21	7.3.1
Luyk, G.J. van	35	6.5.2.5
Maarseveen Roelofs, J.H.M. van	48	6.5.2.5
Maartensdijkse Middenstandsvereniging	62	6.5.3.2
Melkert, M.	28	6.5.2.5
Miltenburg, J.C.M.	91	6.5.3.3
Mooisticht, mede namens Landschap Erfgoed Utrecht	93	3.2, 3.3, 7.1

Natuur en Milieufederatie Utrecht, mede namens Natuurmonumenten, Utrechts Landschap, IVN Utrecht en Landschap Erfgoed Utrecht	41	3.1, 3.3, 4.2.2, 4.2.3, 5.4, 5.4.1, 5.4.2, 6.1, 7.1, 7.2, 7.3, 7.3.1
Oechies, J. en Oechies-Bax, E.H.	5	6.5.2.5
Ondernemersvereniging De Werf	77	6.5.3.5
Ontwikkelingsmaatschappij Lopik	86	6.5.4.1
Pasamen Advocaten namens Dierenhotel Campingkennels Soest	89	7.1, 7.4.3
PaVaRo Holding b.v.	24	6.5.2.5
Piauw, J.	25	6.5.2.5
Polman, J.	123	6.5.2.5
Poppe, A.P.C.	19	6.5.2.5
Poppe van Hemert, M.	18	6.5.2.5
Prinsen Advies namens Smink Vastgoed BV	113	6.5.1.1
Prinsen Advies namens Wolfswinkel Reiniging	156	5.4.1
Roukema, D.C.	71	6.5.2.5
Recreatieschap Stichtse Groenlanden	153	2.8, 5.4.1, 5.4.3, 6.4.2, 7.2, 7.4, 7.4.1,
Regio Amersfoort	126	1.4, 1.8, 3.1, 4.2.3, 6.1, 6.3.1, 6.3.2, 6.3.3, 6.4.1, 6.4.2, 6.5.1, 6.5.1.3, 6.5.1.5, 7.1, 7.2, 7.3, 7.3.1
Regio Food Valley	32	7.1, 7.3.1
Regioplatform Woningcorporaties Utrecht	143	4.2.2, 6.1, 6.2, 6.5.3.6
Rooijen, E.A.A.M. van	74	4.2.3
Saurens, R.J.H.	56	6.5.3.2
Schelke, L.	78	7.4.3
SGP Fractie gemeente De Bilt	72	6.5.3.2
Spijker, M.W.H.	50	6.5.1.6
Stappers, J.M.E. en Boers, M.E.	54	6.5.2.5
Steenkuijl, F.J.	87	6.5.2.5
Stegmeijer, M.J.A.	27	6.5.2.5
Stein, van	85	1.2
Stichting Altrecht	136	5.4.1, 6.5.3.9
Stichting Behoud Polder Haanwijk	137	6.5.4.5
Stichting Behoud de Eemvallei	105	4.2.2, 4.2.3, 5.2.1, 5.4.1, 5.4.2, 5.4.3
Stichting Beter Zeist	144	5.4.1, 6.5.3.9, 7.2
Stichting De Groene Buffer	154	5.4.1, 6.5.4.5,
Stichting gebiedsontwikkeling Utrecht West	88	7.3.1
Stichting Milieuzorg Zeist e.o.	68	1.3, 1.4, 2.1, 2.7, 2.8, 3.1, 3.4, 4.1.1, 4.1.2, 4.1.3, 4.2, 4.2.2, 4.2.4, 5, 5.1, 5.1.1, 5.1.3, 5.2, 5.3, 5.4, 5.4.1, 5.4.3, 6.1, 6.3, 6.3.1, 6.3.2, 6.4, 6.5.3.9, 7.1, 7.2, 7.3, 7.4.3, 8.2, 8.3.1, 8.3.2, 8.4,
Stichting Natuur en Milieuzorg NW-Veluwe	135	6.5.1.1, 7.4.2
Stichting Parkbeheer Bedrijventerreinen Wijk bij Duurstede	65	6.5.2.5
Smits Bouwdeskundigen namens Built to Build Vastgoed BV	127	6.5.3.4
Stoker, A.	36	6.5.2.5
Streumer, fam. C.W.	122	6.5.2.5
Strijland – van Wensveen, N.G.A.	119	7.3
Stichting Behoud de Eemvallei	158	4.2.2, 4.2.3, 4.2.4, 5.4.1, 5.4.2
Studio Raak	131	6.5.4.4
Tanja, W.	10	6.5.2.5
Team Bescherm Autena	110	4.2.3

Tiggeloven, C.	121	5.4.1
U10-gemeenten	84	3.1, 3.3, 4.2.2, 4.2.3, 6.1, 6.3, 6.3.3, 6.5.3, 6.5.3.6, 6.5.4.5, 7.1, 7.2
Uijttewaal, C.	49	4.2.3
Uilenreef, J.W.	30	6.5.2.5
Vaags, J.H.A. en Hartog, S.P.	2	6.5.2.5
Van Veen Advocaten namens Stuivenberg, H.R.	128	7.2
Van Westreenen adviseurs	112	5.4.1, 7.3.1, 7.3.2
Veenman, P.	4	6.5.1.6, 6.5.2.5
Veer, J.F.H. ter	31	6.5.2.5
Vereniging Bosch en Duin en Omstreken	148	5.4.1, 6.5.3.9, 7.2
Vitens	108	6.5.1.6
Vitens	142	4.1.3
Vliet, T.A.P. van	63	6.5.2.5
Vrancken, M.	3	6.5.2.5
Vries, W.J.G. de	129	6.5.2.5
VVE Park Waeterrijck	51	6.5.4.4
Wegen, F.A.J. van	37	6.5.2.5
Weijden, M.L. van der	132	6.5.3.3
Wekking, F.A. en Wekking-Padberg, S.	6	6.5.2.5
Werkgroep Behoud Lopikerwaard	47	4.2.4, 7.1, 7.2
Westdorp, B.	12	6.5.2.5
Wielinga, J.M.M.	64	6.5.2.5
Wildt, G.N. van der	23	6.5.2.5
Windunie Development BV	79	4.2.3
Winters, A.J.	40	6.5.2.5
Worp, E.R. van der	38	6.5.2.5
Zuilekom, W.A.H. van	7	6.5.2.5

Bijlage 2: Inhoudsopgave aan hand van nummer indiener zienswijze

Nummer	Naam indiener zienswijze	Paragraaf
1	Kroon, G.F.E.M. van der	5.4.1
2	Vaags, J.H.A. en Hartog, S.P.	6.5.2.5
3	Vrancken, M.	6.5.2.5
4	Veenman, P.	6.5.1.6, 6.5.2.5
5	Oechies, J. en Oechies-Bax, E.H.	6.5.2.5
6	Wekking, F.A. en Wekking-Padberg, S.	6.5.2.5
7	Zuilekom, W.A.H. van	6.5.2.5
8	Kiestra, S.	6.5.2.5
9	Berg, W.Y. van der	6.5.2.5
10	Tanja, W.	6.5.2.5
11	ABF Wijk bij Duurstede BV	6.5.2.5
12	Westdorp, B.	6.5.2.5
13	Boer, D. de	6.5.2.5
14	Croix, R. du en Meer, T. van der	6.5.2.5
15	Boer, J.R. de	6.5.2.5
16	Dikker, F. en Lesger, M.	6.5.2.5
18	Poppe van Hemert, M.	6.5.2.5
19	Poppe, A.P.C.	6.5.2.5
20	Egeler-Conte, F. en A.W.	6.5.2.5
21	Logtenstein, J. van, mede namens 9 medeondertekenaars	7.3.1
22	Dijk, H. van en Dijk, M. van	6.5.2.5
23	Wildt, G.N. van der	6.5.2.5
24	PaVaRo Holding b.v.	6.5.2.5
25	Piauw, J.	6.5.2.5
26	Breugelmans, L.L.P.M. en Breugelmans-Vermeulen, J.	6.5.2.5
27	Stegmeijer, M.J.A.	6.5.2.5
28	Melkert, M.	6.5.2.5
29	Geffen, L. van	6.5.2.5
30	Uilenreef, J.W.	6.5.2.5
31	Veer, J.F.H. ter	6.5.2.5
32	Regio Food Valley	7.1, 7.3.1
33	Groenenbeen, M.	6.5.2.5
34	Dijk, Fam. J. van	6.5.2.5
35	Luyk, G.J. van	6.5.2.5
36	Stoker, A.	6.5.2.5
37	Wegen, F.A.J. van	6.5.2.5
38	Worp, E.R. van der	6.5.2.5
39	Laan, H. van der en Laan-Esner, H.R. van der	6.5.2.5
40	Winters, A.J.	6.5.2.5
41	Natuur en Milieufederatie Utrecht, mede namens Natuurmonumenten, Utrechts Landschap, IVN Utrecht en Landschap Erfgoed Utrecht	3.1, 3.3, 4.2.2, 4.2.3, 5.4, 5.4.1, 5.4.2, 6.1, 7.1, 7.2, 7.3, 7.3.1
42	Aardoorn, J. en Winkel, L.	6.5.2.5
43	Gemeente Woudenberg	2.8, 3.1, 6.3.3, 6.5.1.7, 7.1, 7.3, 7.3.1, 7.3.2, 7.3.3
44	Beek, J.G. van	6.5.2.5

45	Bik, T. en Haas, M. de	6.5.2.5
46	Interkoop Properties B.V.	6.5.4.4
47	Werkgroep Behoud Lopikerwaard	4.2.4, 7.1, 7.2
48	Maarseveen Roelofs, J.H.M. van	6.5.2.5
49	Ujttewaal, C.	4.2.3
50	Spijker, M.W.H.	6.5.1.6
51	VVE Park Waeterrijck	6.5.4.4
52	Boggende, K. den	6.5.2.5
53	Gemeente De Ronde Venen	1.3, 4.2.2, 5.1.2, 5.4.1, 6.1, 6.5.4.4, 7.1, 7.2, 7.4.3
54	Stappers, J.M.E. en Boers, M.E.	6.5.2.5
55	Hol, S. en Stevendaal, T. van	6.5.2.5
56	Saurens, R.J.H.	6.5.3.2
57	Federatie bedrijvenkringen regio Amersfoort	6.1, 6.3.1, 6.3.2, 6.4
58	Gemeente Leusden	2.6, 5.1.2, 6.1, 6.3.2, 6.5.1.5, 7.1, 7.2
59	Horst, J.G.M. van der	6.5.2.5
60	Adviesbureau Haver Droeze namens Ridderhofstad Sterkenburg BV	4.2.4
61	Adviesbureau Haver Droeze namens Allurepark 't Eekhoornnest	5.4.2
62	Maartensdijkse Middenstandsvereniging	6.5.3.2
63	Vliet, T.A.P. van	6.5.2.5
64	Wielinga, J.M.M.	6.5.2.5
65	Stichting Parkbeheer Bedrijventerreinen Wijk bij Duurstede	6.5.2.5
67	Decathlon Netherlands BV	6.3.3
68	Stichting Milieuzorg Zeist e.o.	1.3, 1.4, 2.1, 2.7, 2.8, 3.1, 3.4, 4.1.1, 4.1.2, 4.1.3, 4.2, 4.2.2, 4.2.4, 5, 5.1, 5.1.1, 5.1.3, 5.2, 5.3, 5.4, 5.4.1, 5.4.3, 6.1, 6.3, 6.3.1, 6.3.2, 6.4, 6.5.3.9, 7.1, 7.2, 7.3, 7.4.3, 8.2, 8.3.1, 8.3.2, 8.4,
69	Breevast Properties BV	5.4.2
70	Beheer Brouwershoff BV	6.1, 6.5.3.5
71	Roukema, D.C.	6.5.2.5
72	SGP Fractie gemeente De Bilt	6.5.3.2
73	Dijk, G.C.A. van	6.5.3.3
74	Rooijen, E.A.A.M. van	4.2.3
75	CML Milieuorganisatie Leusden	4.2.2, 5.1.2, 5.4.1, 7.3
76	Belangenvereniging Den Dolder	5.4.1, 6.1, 6.5.3.9
77	Ondernemersvereniging De Werf	6.5.3.5
78	Schelke, L.	7.4.3
79	Windunie Development BV	4.2.3
80	Bewonerscollectief Tolakkerweg 74 tot en met 114	6.5.3.2
81	Gemeente Montfoort	6.1, 6.5.4.2
82	Jonker - van den Heuvel, fam.	6.5.2.5
83	Broshuis, H.H.M. en J.J. Oudenes	6.5.2.5
84	U10-gemeenten	3.1, 3.3, 4.2.2, 4.2.3, 6.1, 6.3, 6.3.3, 6.5.3, 6.5.3.6, 6.5.4.5, 7.1, 7.2
85	Stein, van	1.2
86	Ontwikkelingsmaatschappij Lopik	6.5.4.1
87	Steenkuijl, F.J.	6.5.2.5
88	Stichting gebiedsontwikkeling Utrecht West	7.3.1
89	Pasamen Advocaten namens Dierenhotel	7.1, 7.4.3

	Campingkennels Soest	
90	Bewonersvereniging Maarsseveen Molenpolder	7.1
91	Miltenburg, J.C.M.	6.5.3.3
92	Boon, J.H. den (Broekbergen)	5.4.1
93	Mooisticht, mede namens Landschap Erfgoed Utrecht	3.2, 3.3, 7.1
94	Belangenvereniging Toekomst Tuinderij Groot	6.5.4.5
95	Leeuwen, Y. van	6.5.4.5
96	Gemeente Stichtse Vecht en Gemeente Utrecht	6.5.3.5, 6.5.3.6
97	Gemeente Baarn	6.3.3, 6.5.1.2
98	Gemeente Soest	1.2, 1.3, 1.4, 1.11, 3.1, 4.1.2, 4.1.3, 5.1, 5.1.3, 5.3, 5.4.1, 5.4.3, 6.1, 6.5.1.6, 7.1, 7.2, 7.3.1, 7.3.3, 7.4.1
99	Gemeente Bunschoten	3.1, 3.3, 6.3.2, 6.3.3, 6.5.1.3, 7.3, 7.3.1,
100	Gemeente Stichtse Vecht	3.3, 4.1.1, 4.1.2, 4.1.3, 4.2.3, 5.1.1, 5.1.4, 6.1, 6.3.1, 6.3.3, 6.5.3.5, 7.1, 7.3.1, 7.4.3
101	Gemeente Utrecht	4.1.3, 4.2.2, 4.2.3, 5.2.3, 5.2.4, 5.4.1, 5.4.3, 6.1, 6.3.3, 6.4, 6.4.3, 6.5.3.6, 7.1, 7.2, 7.3.4, 7.4.1, 7.4.2,
102	BPD Ontwikkeling BV namens grondeigenaren in Rijnenburg	6.5.3.6
103	Gemeente Woerden	1.2, 4.1.1., 4.1.2, 4.1.3, 5.1.4, 5.4.1, 6.5.4.5
104	Gemeente Utrechtse Heuvelrug	4.1.3, 4.2.2, 4.2.3, 4.2.4, 5.4.1, 6.1, 6.3.2, 6.3.3, 6.4.2, 6.5.2.3, 6.5.3.8, 7.1,
105	Stichting Behoud de Eemvallei	4.2.2, 4.2.3, 5.2.1, 5.4.1, 5.4.2, 5.4.3
106	Gemeente IJsselstein	3.2, 5.4.1, 5.4.2, 6.5.3.8, 7.4.2
107	Gemeente Zeist	5.4.1, 6.5.3.9
108	Vitens	6.5.1.6
109	Gemeente Lopik	1.11, 2.7, 4.2.4, 5.4.1, 5.4.3, 6.3.1, 6.5.4.1, 7.1, 7.2, 7.3, 7.3.1, 7.3.2
110	Team Bescherm Autena	4.2.3
111	Bedrijvenvereniging Montfoort	6.5.4.2
112	Van Westreenen adviseurs	5.4.1, 7.3.1, 7.3.2
113	Prinsen Advies namens Smink Vastgoed BV	6.5.1.1
114	Gemeente Wijk bij Duurstede	1.3, 2.8, 3.1, 4.1.6, 4.2, 4.2.2, 4.2.4, 5.1.4, 6.1, 6.4.1, 6.4.2, 6.5.2.5, 7.1, 7.3, 7.3.1, 7.3.3, 7.4.2
115	BHIK	6.5.3.1
116	Gemeente Oudewater	5.1.3, 6.5.4.3, 7.1, 7.2
117	Berg, D. van den	6.5.2.5
118	Gemeente Veenendaal	4.1.4, 5.4.1, 6.3.3, 6.5.2.4
119	Strijland – van Wensveen, N.G.A.	7.3
121	Tiggeloven, C.	5.4.1
122	Streumer, fam. C.W.	6.5.2.5
123	Polman, J.	6.5.2.5
124	LTO Noord	4.1.2, 4.2.2, 5.4.2, 5.4.3, 7.2, 7.3, 7.3.1, 7.3.2
125	Bos, N.P.A.. en H. Land mede namens 5 andere ondertekenaars	6.5.3.5
126	Regio Amersfoort	1.4, 1.8, 3.1, 4.2.3, 6.1, 6.3.1, 6.3.2, 6.3.3, 6.4.1, 6.4.2, 6.5.1, 6.5.1.3, 6.5.1.5, 7.1, 7.2, 7.3, 7.3.1
127	Smits Bouwdeskundigen namens Built to Build Vastgoed BV	6.5.3.4
128	Van Veen Advocaten namens Stuivenberg, H.R.	7.2
129	Vries, W.J.G. de	6.5.2.5
130	Gemeente Eemnes	1.4, 3.1, 6.2, 6.3.2, 6.3.3, 6.5.1.4

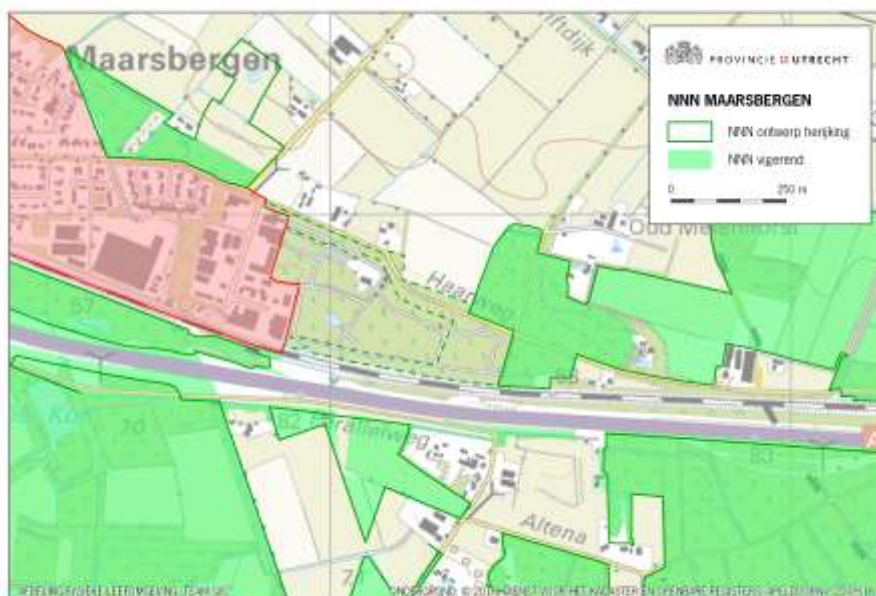
131	Studio Raak	6.5.4.4
132	Weijden, M.L. van der	6.5.3.3
133	AIM Advocaten namens Wereldhave Nederland BV	6.3.3
134	Gemeente Renswoude	6.5.2.1, 7.1, 7.3.1
135	Stichting Natuur en Milieuzorg NW-Veluwe	6.5.1.1, 7.4.2
136	Stichting Altrecht	5.4.1, 6.5.3.9
137	Stichting Behoud Polder Haanwijk	6.5.4.5
138	anoniem	5.4.2, 7.1, 7.2
139	B4o namens Fam. Rengers-Loudon	5.4.1, 5.4.2
140	Agrifirm Exlan namens Ravenhorst, K. van	7.3.1
141	Gemeente Rhenen	5.4.1
142	Vitens	4.1.3
143	Regioplatform Woningcorporaties Utrecht	4.2.2, 6.1, 6.2, 6.5.3.6
144	Stichting Beter Zeist	5.4.1, 6.5.3.9, 7.2
145	vervallen	
146	GGZ Centraal	5.4.1, 6.5.1.1
147	Gemeente Bunnik	3.1, 6.4.1, 6.5.3.1
148	Vereniging Bosch en Duin en Omstreken	5.4.1, 6.5.3.9, 7.2
149	Dorresteijn, A.G.	7.3.1
150	Gemeente Amersfoort	1.2, 3.1, 3.3, 6.1, 6.3.1, 6.3.2, 6.3.3, 6.5.1, 6.5.1.1
151	Gemeente De Bilt	1.3, 3.1, 4.1.2, 5.4.1, 6.1, 6.5.3.2, 7.1
152	Gemeente Nieuwegein	6.3.2, 6.3.3, 6.4.3,
153	Recreatieschap Stichtse Groenlanden	2.8, 5.4.1, 5.4.3, 6.4.2, 7.2, 7.4, 7.4.1,
154	Stichting De Groene Buffer	5.4.1, 6.5.4.5,
155	Berkhout, V.H.O.	6.5.2.5
156	Prinsen Advies namens Wolfswinkel Reiniging	5.4.1
157	AIM Advocaten namens Overvecht Vastgoed	6.3.3, 6.5.3.6
158	Stichting Behoud de Eemvallei	4.2.2, 4.2.3, 4.2.4, 5.4.1, 5.4.2

Bijlage 3: kaarten behorende bij wijzigingsvoorstellen

Hierna is voor enkele wijzigingsvoorstellen een toelichtend kaartje opgenomen. Deze kaartjes vormen een uitsnede van de kaarten bij de H PRS en H PRV. Ze zijn weergegeven per paragraaf waar ze bij horen.

5.4.1 Gebiedsbescherming Natuurnetwerk Nederland

NNN wijziging bedrijventerrein Maarsbergen

NNN wijziging Oudeweg Doorn

NNN wijziging Tiendweg Zeist

NNN wijziging Kerckebosch Zeist

NNN wijziging Kerckebosch Zeist, detail 1

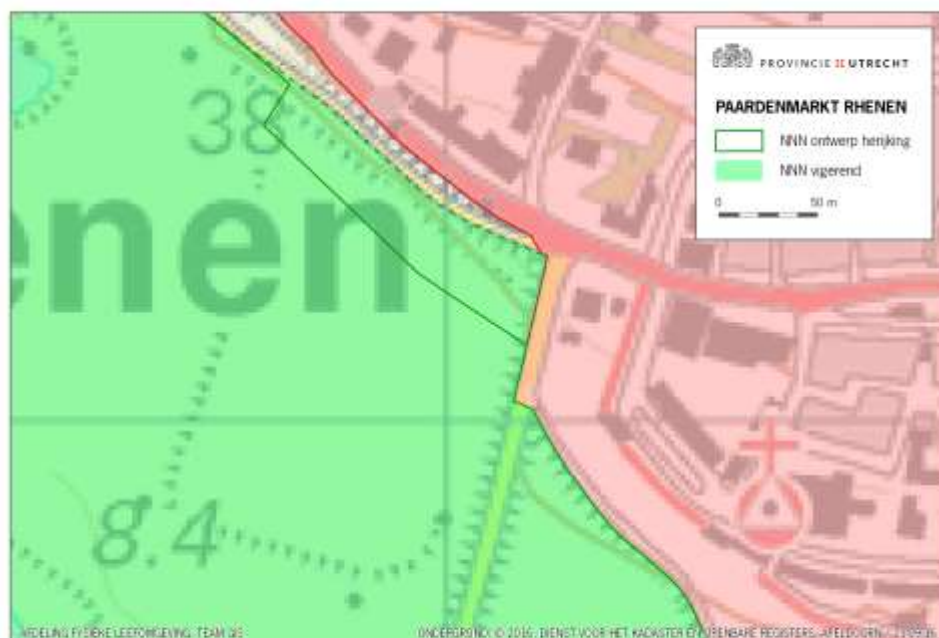
NNN wijziging Kerckebosch Zeist, detail 2

NNN wijziging Kerckebosch Zeist, detail 3

NNN wijziging parkeerplaats Paardenmarkt Rhenen

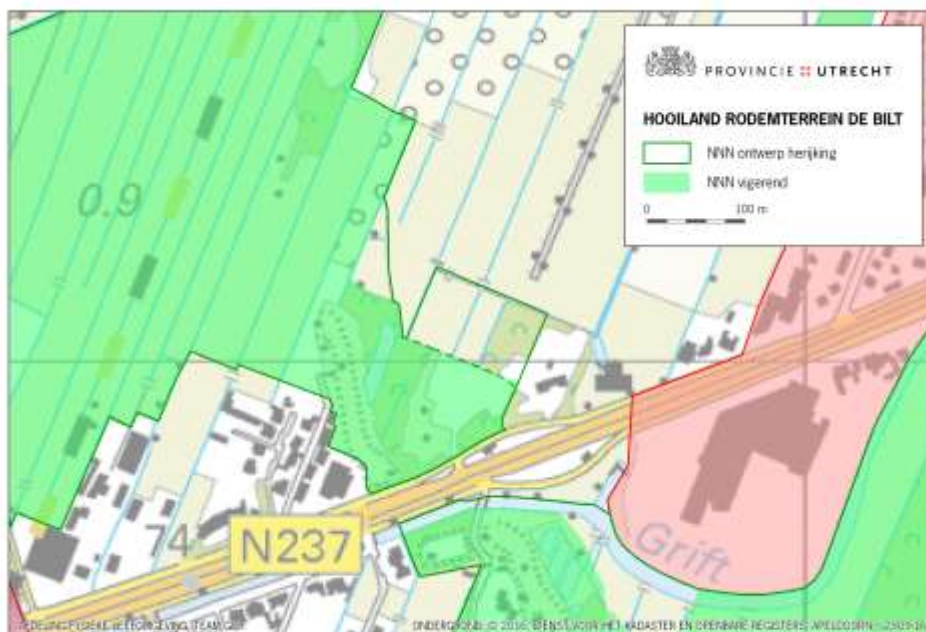
NNN wijziging Biltse Hoek, De Bilt

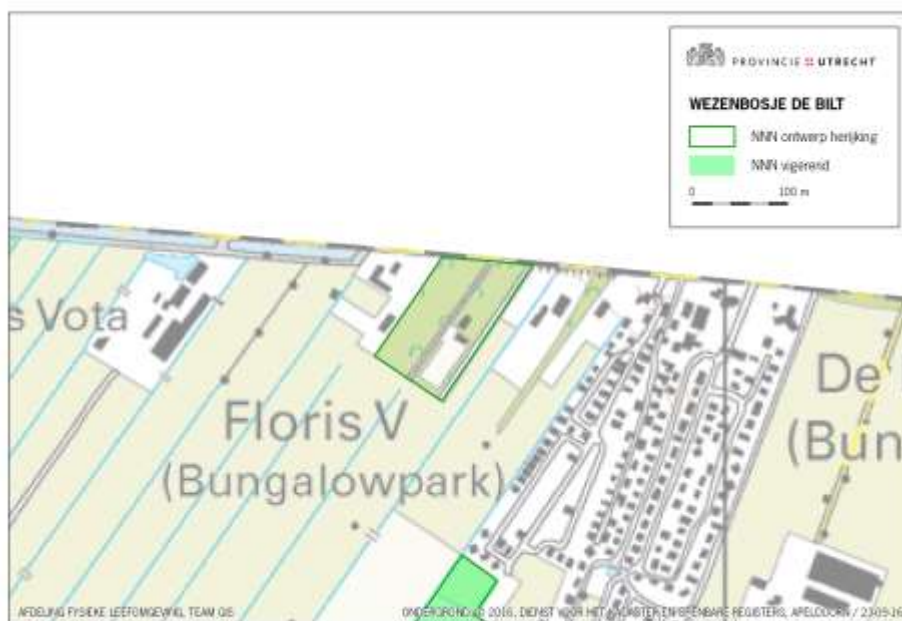
Wijziging NNN Houtwal Sandwijkstraat, De Bilt

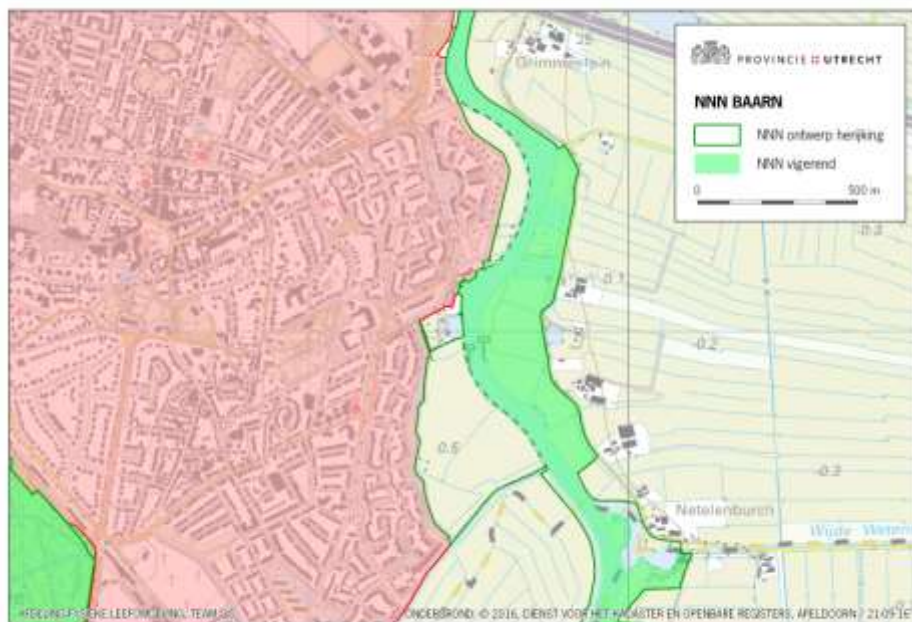
Wijziging NNN Hooiland Rodemterrein De Bilt

Wijziging NNN Wezenbosje De Bilt

Wijziging NNN in Baarn

5.4.2 Gebiedsbescherming groene contour

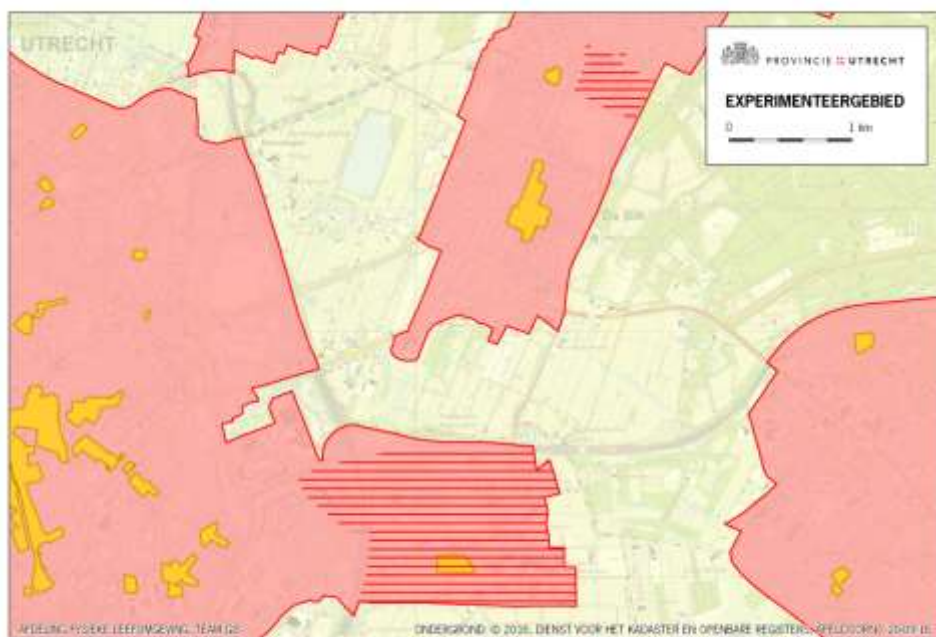
Wijziging groene contour en NNN Eekhoornnest Soest

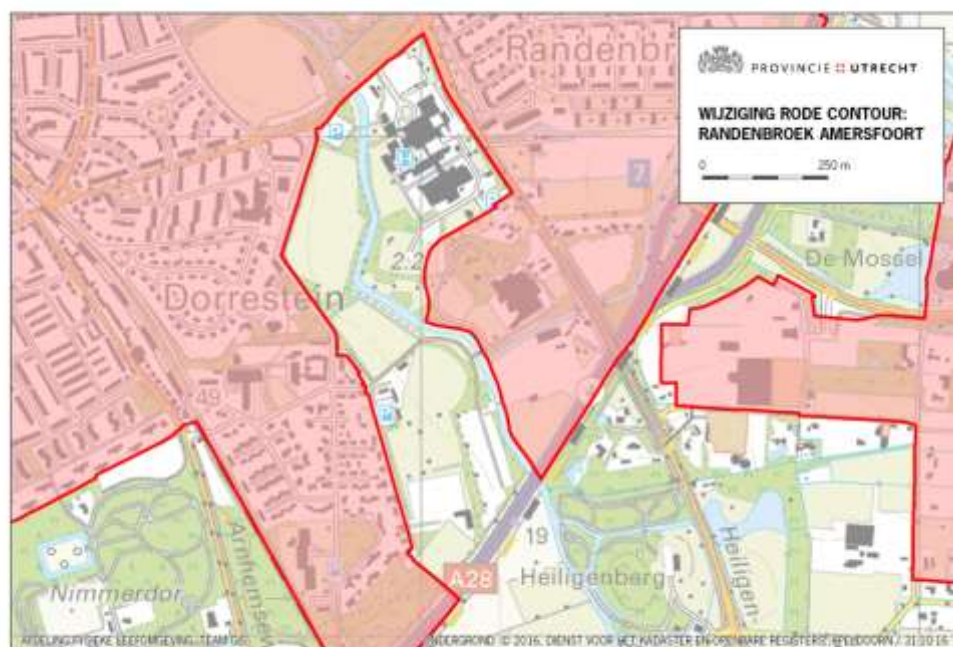
Wijziging groene contour op landgoed De Kleine Breul

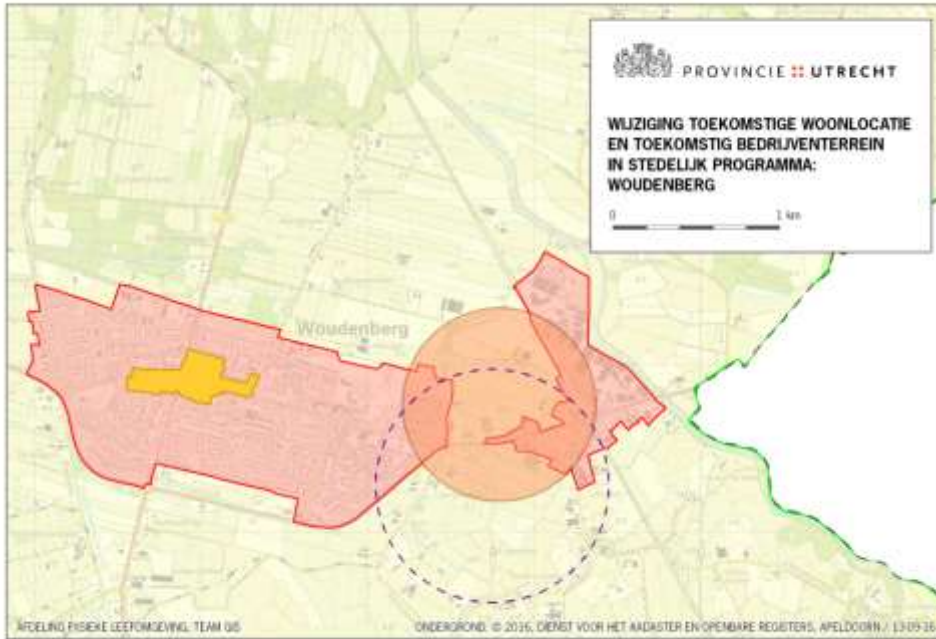

6.3. Werken

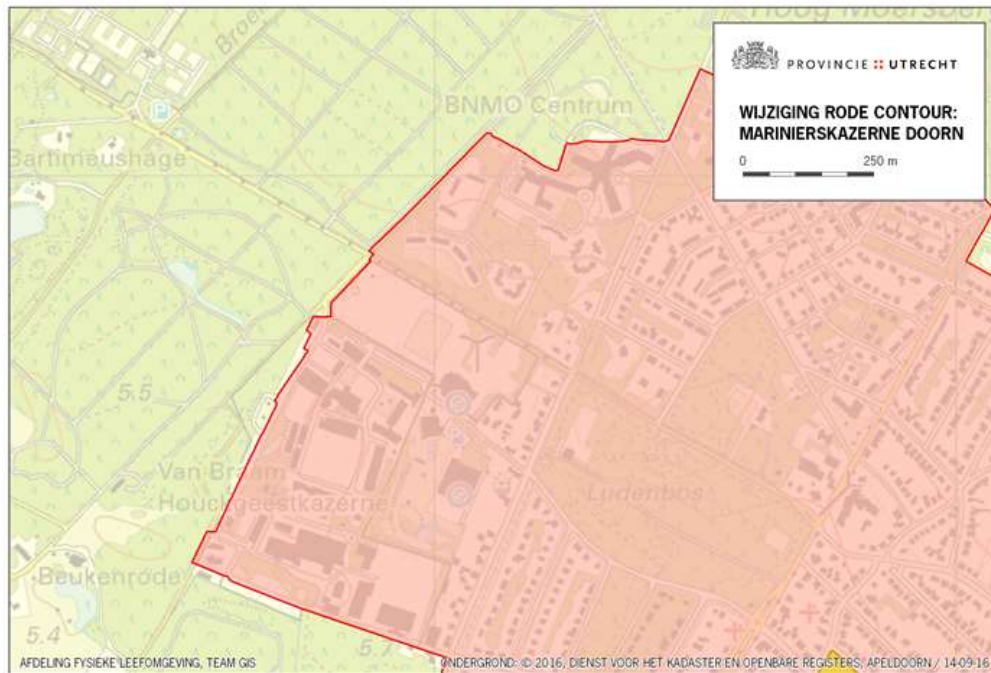

6.5.1.1. Stedelijk programma Amersfoort

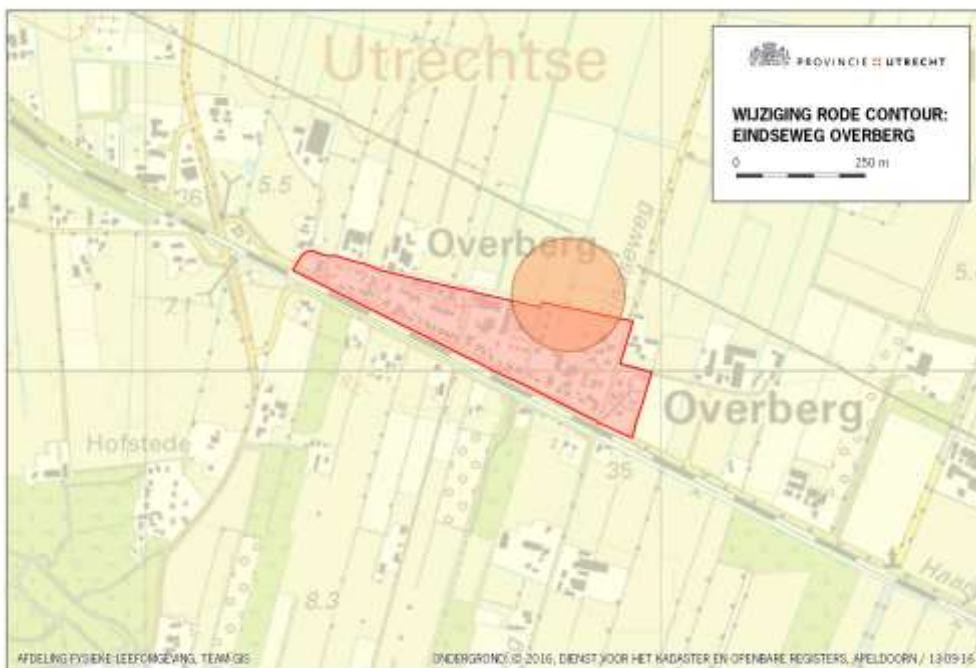
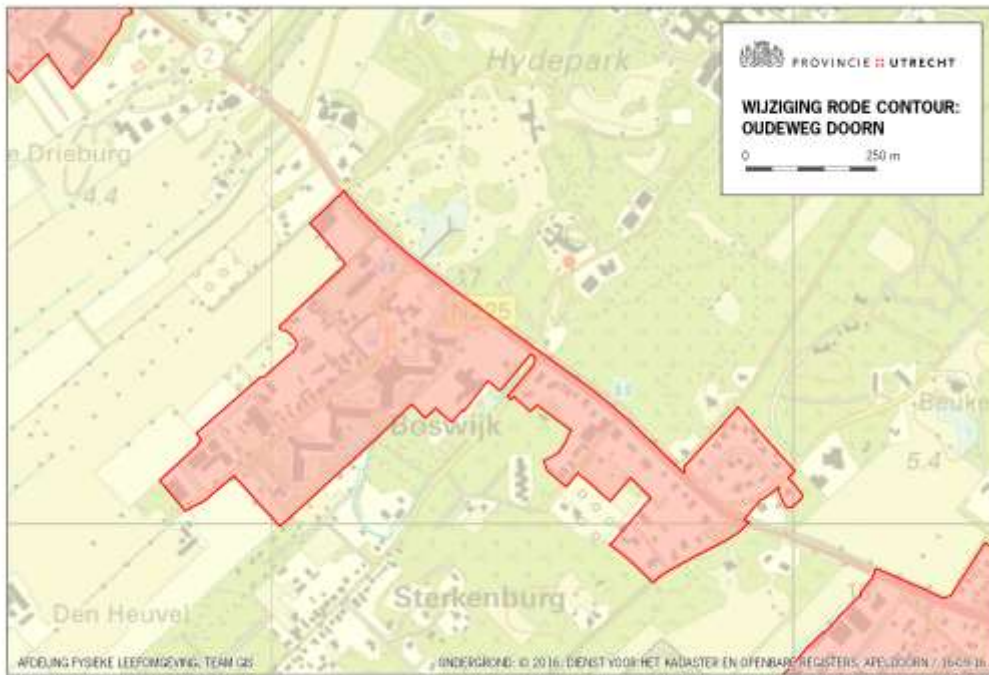

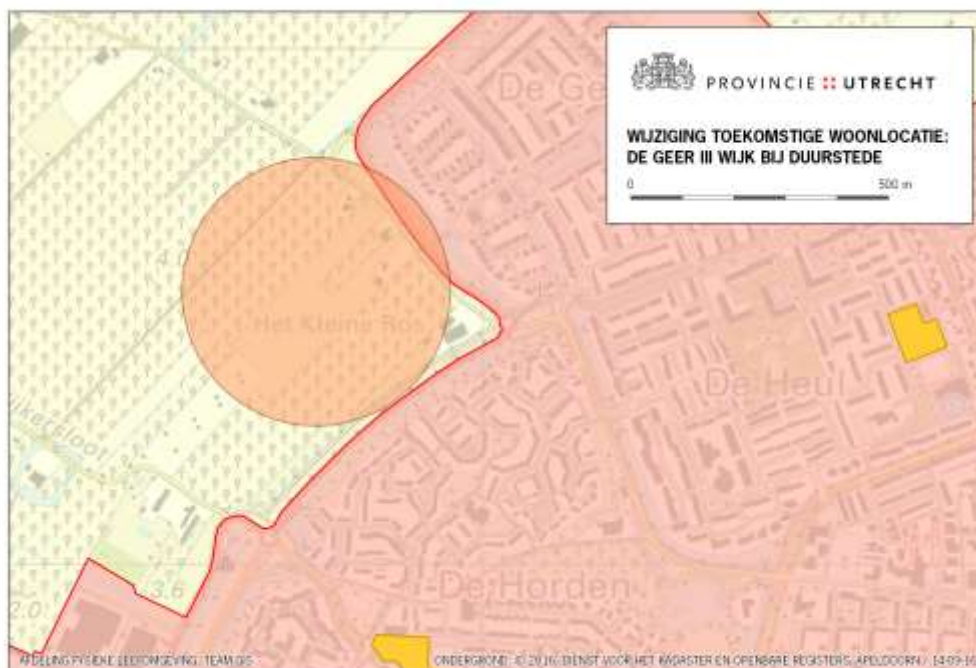
6.5.2.3 Stedelijk programma Utrechtse Heuvelrug

6.5.2.5 Stedelijk programma Wijk bij Duurstede

6.5.3.3 Stedelijk programma Houten

6.5.3.4 Stedelijk programma Nieuwegein

